

Vlada Republike Hrvatske
Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Nacrt Izvješća o provedbi Nacionalne strategije i
Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih
droga u Republici Hrvatskoj za 2007. godinu

Srpanj, 2008.

Sadržaj

	str.
1. UVOD	5
2. EPIDEMIOLOŠKO STANJE BOLESTI OVISNOSTI U 2007.	8
2.1. Prikaz osoba liječenih zbog zlouporabe psihoaktivnih droga u Republici Hrvatskoj u 2007.	9
3. TERAPIJSKE ZAJEDNICE I UDRUGE KOJE SE BAVE SUZBIJANJEM ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA	29
3.1. Terapijske zajednice i udruge koje se bave suzbijanjem zlouporabe opojnih droga	30
4. IZVJEŠĆE O PROVEDBI NACIONALNE STRATEGIJE I AKCIJSKOG PLANA SUZBIJANJA ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA ZA 2007. ZA ŽUPANIJE	40
4.1. Splitsko-dalmatinska županija	45
4.2. Zadarska županija	49
4.3. Vukovarsko-srijemska županija	51
4.4. Međimurska županija	54
4.5. Istarska županija	56
4.6. Grad Zagreb	61
5. IZVJEŠĆE O AKTIVNOSTIMA I MJERAMA NA IZVRŠENJU PROVEDBENIH PROGRAMA NACIONALNE STRATEGIJE I AKCIJSKOG PLANA SUZBIJANJA ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA ZA 2007.	64
5.1. MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA	65
5.1.1. Zapljene opojnih droga od strane Ministarstva unutarnjih poslova	67
5.1.2. Stanje i kretanje kriminaliteta zlouporabe i krijumčarenja opojnih droga, trendovi te prosudbe kretanja	73
5.2. MINISTARSTVO FINANCIJA - CARINSKA UPRAVA	74

5.3. MINISTARSTVO OBRANE	76
5.3.1. Prikaz zapljena opojnih droga od pripadnika Ministarstva obrane	77
5.3.2. Kaznena djela zlouporabe opojnih droga u odnosu na počinitelje pripadnike Oružanih snaga RH	79
5.4. MINISTARSTVO PRAVOSUĐA - UPRAVA ZA ZATVORSKI SUSTAV	81
5.5. DRŽAVNO ODVJETNIŠTVO REPUBLIKE HRVATSKE	90
5.6. MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI	98
5.7. MINISTARSTVO VANJSKIH POSLOVA I EUROPSKIH INTEGRACIJA	101
5.8. MINISTARSTVO OBITELJI, BRANITELJA I MEĐUGENERACIJSKE SOLIDARNOSTI	102
5.9. MINISTARSTVO GOSPODARSTVA, RADA I PODUZETNIŠTVA	103
5.10. MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA	104
6. IZVJEŠĆE O RADU POVJERENSTVA ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA, UREDA ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA I STRUČNOG SAVJETA UREDA	108
6.1. POVJERENSTVO ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA VLADE REPUBLIKE HRVATSKE	109
6.2. URED ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA	112
6.2.1. Iniciranje i izrada zakonskih propisa i drugih strateških dokumenata u području suzbijanja zlouporabe opojnih droga i pružanje stručne pomoći pri njihovoj izradi	112
6.2.2. Izrada i provedba aktivnosti nacionalne medijske kampanje borbe protiv ovisnosti za 2007. i ostale aktivnosti usmjerene na prevenciju ovisnosti	116
6.2.3. Aktivnosti koordinacije i suradnje s ministarstvima, županijama i nevladinim organizacijama	116
6.2.4. Izobrazba	118
6.2.5. Međunarodna suradnja	120
6.3. STRUČNI SAVJET UREDA ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA	124

7. IZVJEŠĆE O UTROŠENIM FINANCIJSKIM SREDSTVIMA ZA PROVEDBU NACIONALNE STRATEGIJE I AKCIJSKOG PLANA SUZBIJANJA ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA ZA 2007. 126

7.1. Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga	127
7.2. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi	127
7.3. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa	128
7.4. Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti	128
7.5. Ministarstvo financija - Carinska uprava	128
7.6. Ministarstvo unutarnjih poslova	129
7.7. Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija	129
7.8. Ministarstvo pravosuđa	129
7.9. Ministarstvo obrane	129
7.10. Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva	129
7.11. Županije	130

Dodatak 1. 132

IZVJEŠĆE O PROVEDBI "PROJEKTA RESOCIJALIZACIJE OVISNIKA O DROGAMA KOJI SU ZAVRŠILI NEKI OD PROGRAMA REHABILITACIJE I ODVIKAVANJA OD OVISNOSTI U TERAPIJSKOJ ZAJEDNICI ILI ZATVORSKOM SUSTAVU, TE OVISNIKA KOJI SU U IZVANBOLNIČKOM TRETMANU I DUŽE VRIJEME STABILNO ODRŽAVAJU APSTINENCIJU I PRIDRŽAVAJU SE PROPISANOG NAČINA LIJEČENJA"

1

Uvod

Prema svim pokazateljima, posljednjih se godina u Republici Hrvatskoj povećala ponuda droga, koja je postala i raznovrsnija, a istodobno s tim povećala se i dostupnost droga, što je prouzročilo povećan trend konzumiranja droga, osobito među mladima. Unatoč intenzivnom razvoju novih programa smanjenja potražnje i ponude droga, što uključuje razvoj i provedbu mjera i programa prevencije ovisnosti, ranog otkrivanja konzumenata droga i intervencije, smanjenja štete, liječenja, rehabilitacije i društvene reintegracije ovisnika, te usmjeravanje aktivnosti na organizirani narko-kriminal uporabom postojećih instrumenata i zakonskih okvira, svakodnevno se suočavamo s pojavom novih vrsta droga na tržištu koje imaju razarajući učinak na psihu. To nas upućuje na postojanje sive zone koju je nemoguće istražiti, ali koja nas svakodnevno potiče na ulaganje novih napora i iznalaženje novih metoda, osobito preventivnih, kako bi se što učinkovitije pridonijelo suzbijanju ove društveno neprihvatljive pojave.

U 2007. godini liječene su **7.464** osobe (250,3 osobe na 100.000 stanovnika u dobi od 15-64 godine). Od toga su **5.703** bile ovisnici o opijatima. Osoba koje su prvi put ušle u sustav liječenja bilo je **1.779**. S obzirom na prvi put liječene osobe, prvi se put nakon 2004. godine smanjio njihov broj i to za **11 posto** u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje. Novih ovisnika o opijatima bilo je **800**. To je do sada najmanji udio novopridošlih korisnika opijata od svih koji su u određenoj godini uzimali opijate. U 2007. godini se u usporedbi s 2006., kada je ukupan broj liječenih povećan za 11 posto u odnosu na 2005., uočava vrlo blago povećanje ukupnog broja liječenih osoba i to za **0,5 posto**.

Podaci pokazuju da se osobe koje jednom počnu liječenje zadržavaju dulje u sustavu. Iz analize po dobi vidljivo je da se povećala prosječna dob liječenih osoba. Najviše je osoba kao i prijašnjih godina liječeno zbog heroina (76,4%), zatim zbog zlouporabe marihuane (13,3%), dok su ostala sredstva malo zastupljena. Broj ukupno liječenih pokazuje da je došlo do stabilizacije broja liječenih osoba, te da sustav za prevenciju ovisnosti i izvanbolničko liječenje ovisnika uspijeva sve duže zadržati ovisnike u tretmanu.

Do kraja 2007. u Registru osoba liječenih zbog zlouporabe psihoaktivnih droga Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, koji prati sve podatke o osobama liječenim zbog zlouporabe droga u zdravstvenom sustavu kao i podatke o uzrocima smrti umrlih ovisnika, ukupno je registrirano **25.720 osoba**.

Zabrinjavajući je podatak da je u 2007. godini kod **150 osoba uzrok smrti bio povezan sa zlouporabom droga, od čega je kao uzrok smrti za 103 osobe navedeno predoziranje**. U proteklih deset godina broj umrlih osoba postupno raste, te je u prošloj godini zabilježen **dosad najveći broj**, a u odnosu na prethodnu godinu kada je evidentirano 108 smrtnih slučajeva povezanih sa zlouporabom droga predstavlja povećanje za 38,8 posto. Prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo jedan od razloga povećanja zabilježenog broja umrlih je i sve kvalitetnija suradnja u sustavu prikupljanja podataka, a također i početak suradnje i razmjene podataka između Ministarstva unutarnjih poslova i Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo. S obzirom da je broj umrlih unazad nekoliko godina u porastu u tijeku je izrada višegodišnje analize podataka o umrlim osobama čija je smrt povezana sa ovisnošću ili su bili liječeni zbog zlouporabe psihoaktivnih droga.

U 2007. godini po stanju raširenosti zlouporabe opojnih droga te stope liječenih ovisnika na 100.000 stanovnika od 15-64 godine u pojedinim hrvatskim županijama, najviše prijavljenih bilo je u Zadarskoj županiji (599,2), te je tako nakon nekoliko godina Istarska županija na drugom mjestu u kojoj stopa iznosi 532,6. Poslije Istarske županije slijede Grad Zagreb (444,2), Dubrovačko-neretvanska županija (348,8), Šibensko-kninska (347,0), Primorsko-goranska (300,2) i Splitsko-dalmatinska (265,8), dok su ostale županije ispod hrvatskog

prosjeaka. Stopa liječenih u Republici Hrvatskoj je gotovo identična kao godinu prije i iznosi 250,3 liječenih osoba na 100.000 odraslih osoba.

Prema analizi stopa za opijatske ovisnike nije došlo do promjena u odnosu na proteklu godinu. Najvišu stopu osoba liječenih zbog uzimanja opijata na 100.000 stanovnika u dobi od 15 do 64 godine ima Zadarska županija (516,3), slijede Istarska (469,9), Šibensko-kninska županija (320,4), Grad Zagreb (315,5), Primorsko-goranska županija (265,7), Dubrovačko-neretvanska (266,6) te Splitsko-dalmatinska županija (249,0). Ostale županije imaju niže stope nego što je u cijeloj Hrvatskoj gdje je ona iznosila 191,1 osobe liječene zbog opijatske ovisnosti na 100.000 stanovnika u radno aktivnoj dobi. Kao i prijašnjih godina najnižu stopu liječenih ovisnika na 100.000 stanovnika u radno aktivnoj dobi imaju Bjelovarsko-bilogorska županija, Ličko-senjska županija i Požeško-slavonska županija.

Ukupan broj ovisnika koji su na odvikavanju i rehabilitaciji u terapijskim zajednicama u 2007. godini je u porastu u odnosu na 2005. i 2006. godinu.

Tijekom 2005. godine u terapijskim zajednicama na odvikavanju od ovisnosti bile su 1.253 osobe, od toga 1.091 muški ovisnik i 162 žene ovisnice, a u 2006. godini odvikavao se jednak broj ovisnika, dakle 1.253 osobe, od toga 1.039 muških ovisnika i 214 žena, dok se tijekom 2007. godine u terapijskim zajednicama odvikavalo ukupno **1.367 ovisnika**, od kojih **1.146** muškaraca i **221** žena. U 2007. godini u odnosu na 2006. i 2005. godinu sveukupni broj ovisnika na odvikavanju i rehabilitaciji u terapijskim zajednicama povećao se za **9 posto**.

Kriminalitet zlouporabe opojnih droga, prema prikazanim podacima, uz minimalna odstupanja odgovara stanju iz prijašnjih izvještajnih razdoblja tako da možemo ustvrditi da se na području kriminaliteta droga posljednjih godina nisu dogodili ni veći pozitivni, ni negativni pomaci.

Iz prikazanih izvješća vidljivo je da su sva resorna ministarstva aktivno provodila mjere Nacionalne strategije i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga. Premda u odnosu na prethodnu godinu nije bilo značajnih pomaka u osnaživanju institucionalnih i ljudskih kapaciteta za provedbu mjera, uz postojeće resurse postignuti su zadovoljavajući rezultati osobito u osnaživanju partnerske suradnje i koordinacije među svim nositeljima mjera na nacionalnoj i lokalnoj razini.

Uočljivo je stabilno funkcioniranje službi za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti u svim županijama, što se ogleda u tome da sve dulje uspijevaju zadržati ovisnike u tretmanu i pružiti im adekvatan oblik liječenja. Također, uočena je bolja koordiniranost i učinkovitost sustava u cjelini, aktivnije uključivanje lokalne uprave u provedbu suzbijanja zlouporabe opojnih droga na njihovom području te veći broj preventivnih i edukativnih aktivnosti koje se u sklopu odgojno-obrazovnog sustava provode u cijeloj Hrvatskoj.

2

Epidemiološko stanje bolesti ovisnosti u 2007. godini

2.1

Prikaz osoba liječenih zbog zlouporabe psihoaktivnih droga u Republici Hrvatskoj

U Registru osoba liječenih zbog zlouporabe psihoaktivnih droga Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, koji prati sve podatke o osobama liječenim zbog zlouporabe droga u zdravstvenom sustavu, do kraja 2007. godina ukupno je registrirano **25.720 osoba**.

Premda je tijekom 2006. godine u Republici Hrvatskoj uočen trend rasta broja ovisnika o drogama, kada je ukupan broj liječenih u odnosu na 2005. bio povećan za 11,3 posto, u 2007. taj je broj povećan za samo 0,5 posto, što pokazuje da je došlo do stabilizacije broja liječenih ovisnika.

S obzirom na prvi put liječene osobe, prvi se put nakon 2004. godine (12 posto) smanjio broj osoba koje su prvi put liječene i to za 11 posto u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje. Tijekom 2007. godine na liječenju su bile 7.464 osobe, od kojih je 1.779 bilo prvi put na liječenju (23,8 posto).

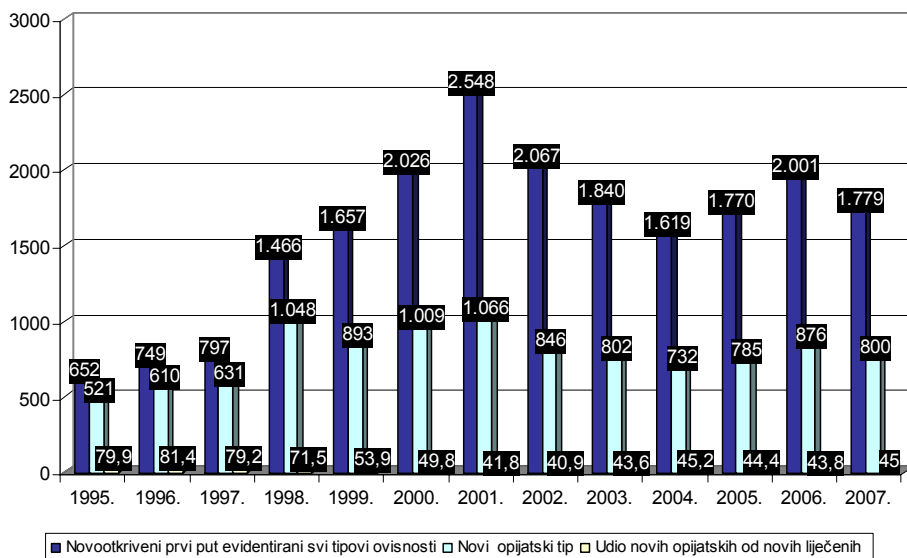
Praćenjem u Registru vidimo da djelovanje sustava za prevenciju ovisnosti i izvanbolničko liječenje ovisnika uspijeva sve duže zadržati ovisnike u tretmanu. Udio novih osoba u sustavu liječenja ovisnika nastavio se smanjivati.

Tablica 1. Broj liječenih osoba ukupno, broj i udio osoba liječenih prvi put

GODINA	Broj liječenih osoba	Prvi put liječeni	Udio novih od svih liječenih (%)
1995.	1.340	652	48,7
1996.	1.766	749	42,2
1997.	2.344	797	34,0
1998.	2.750	1.466	53,3
1999.	3.048	1.657	54,4
2000.	3.899	2.026	52,0
2001.	5.320	2.548	47,9
2002.	5.811	2.067	35,6
2003.	5.678	1.840	32,4
2004.	5.768	1.619	28,1
2005.	6.668	1.770	26,5
2006.	7.427	2.001	26,9
2007.	7.464	1.779	23,8

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Grafički prikaz 1. Broj liječenih osoba ukupno, broj i udio osoba liječenih prvi put

Broj **novih osoba** (prikaz u Tablici 2.) koje na liječenje dolaze zbog zlorabe i/ili ovisnosti o opijatima bio je relativno stabilan u posljednjih pet godina i kretao se oko 850 osoba godišnje, dok su u 2007. godini na liječenju bile 5.703 osobe, od kojih je 800 bilo prvi put na liječenju (**14,0 posto**). **To je dosad najmanji udio novopridošlih korisnika opijata** od svih koji su u određenoj godini uzimali opijate. U 2007. se u usporedbi s 2006. godinom uočava vrlo blago povećanje broja osoba liječenih zbog opijata od 2 posto (Tablica 2)

Tablica 2. Liječene osobe zbog opijatske ovisnosti ukupno, broj i udio prvi put liječenih zbog opijatske ovisnosti

GODINA	Broj liječenih osoba zbog opijata	Prvi put liječeni zbog opijatskog tipa ovisnosti (F11.-)	Udio prvi put liječenih zbog opijatske ovisnosti među ukupno liječenim opijatskim ovisnicima
1995.	989	521	52,7
1996.	1.436	610	42,5
1997.	1.866	631	33,8
1998.	2.085	1.048	50,3
1999.	2.057	893	43,4
2000.	2.520	1.009	40,0
2001.	3.067	1.066	34,8
2002.	4.061	846	20,8
2003.	4.087	802	19,6
2004.	4.163	732	17,6
2005.	4.867	785	16,1
2006.	5.611	876	15,6
2007.	5.703	800	14,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Iz podataka je razvidno da je među liječenim osobama kontinuirano najviše onih koji na liječenje dolaze zbog zlorabe opijata. U nekoliko proteklih godina udio iznosi više od 70 posto, dok u 2007. godini iznosi 14,0 posto, što je u odnosu na prethodnu godinu blago povećanje od 0,9 posto, no najviši udio u proteklih 10 godina.

Tablica 3. Ukupan broj liječenih, broj i udio osoba liječenih zbog opijatske ovisnosti od ukupno liječenih

GODINA	Broj liječenih osoba	Broj osoba liječenih zbog opijatske ovisnosti	Udio liječenih zbog opijatske ovisnosti od svih liječenih (%)
1995.	1.340	989	73,8
1996.	1.766	1.436	81,3
1997.	2.344	1.866	79,6
1998.	2.750	2.085	75,8
1999.	3.048	2.057	67,5
2000.	3.899	2.520	64,6
2001.	5.320	3.067	57,7
2002.	5.811	4.061	69,9
2003.	5.678	4.087	72,0
2004.	5.768	4.163	72,2
2005.	6.668	4.867	73,0
2006.	7.427	5.611	75,5
2007.	7.464	5.703	76,4

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 4. Broj osoba prvi put liječenih ukupno, broj i udio osoba prvi put liječenih zbog opijatske ovisnosti od svih prvi put liječenih

GODINA	Novootkriveni prvi put evidentirani svi tipovi ovisnosti	Novi opijatski tip	Udio novih opijatskih od novih liječenih
1995.	652	521	79,9
1996.	749	610	81,4
1997.	797	631	79,2
1998.	1.466	1.048	71,5
1999.	1.657	893	53,9
2000.	2.026	1.009	49,8
2001.	2.548	1.066	41,8
2002.	2.067	846	40,9
2003.	1.840	802	43,6
2004.	1.619	732	45,2
2005.	1.770	785	44,4
2006.	2.001	876	43,8
2007.	1.779	800	45,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Udio opijatskih ovisnika među onima koji su prvi put zatražili liječenje je 45,0 posto. Takav se udio registrira već od 2000. godine, jer u sustav sve više dolaze mladi i maloljetnici koje je na liječenje uputio Centar za socijalnu skrb ili Općinsko državno odvjetništvo, a koji u najvećem broju slučajeva nisu opijatski ovisnici. Ukupan broj novootkrivenih, prvi put evidentiranih, u odnosu na 2006. godinu smanjio se za 11 posto, a broj novoevidentiranih liječenih zbog opijatskog tipa ovisnosti relativno je stabilan te je proteklih 6 godina evidentirano oko 800 osoba.

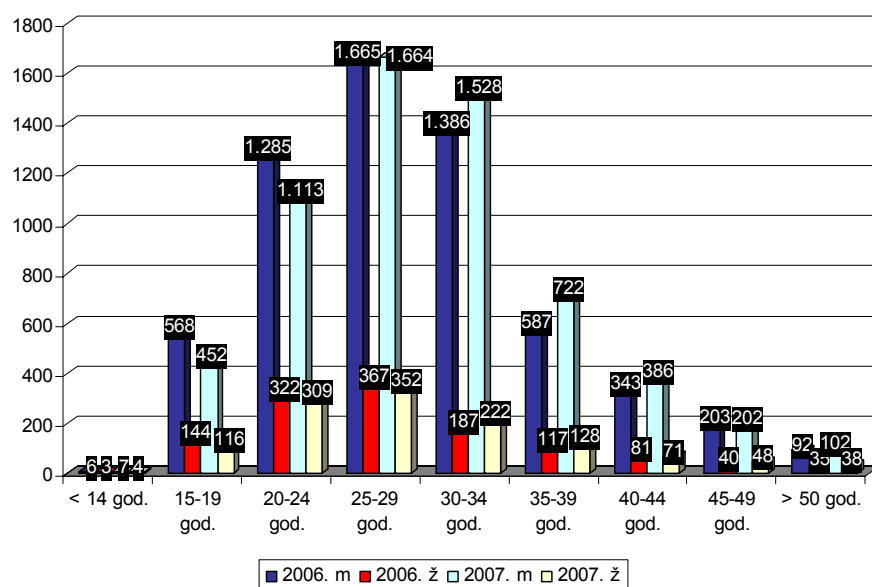
Tablica 5. Liječeni zbog zlouporabe psihoaktivnih droga u 2007. godini, po dobi i spolu

DOB	2006.						2007.					
	Muškarci		Žene		UKUPNO		Muškarci		Žene		UKUPNO	
	Broj	Udio %	Broj	Udio %	Broj	Udio %	Broj	Udio %	Broj	Udio %	Broj	Udio %
< 14 god.	6	0,1	3	0,2	9	0,1	7	0,1	4	0,3	11	0,1
15-19 god.	568	9,3	144	11,1	712	9,6	452	7,3	116	9,0	568	7,6
20-24 god.	1.285	20,9	322	24,8	1.607	21,6	1.113	18,0	309	24,0	1.422	19,1
25-29 god.	1.665	27,1	367	28,3	2.032	27,3	1.664	26,9	352	27,3	2.016	27,0
30-34 god.	1.386	22,6	187	14,4	1.573	21,2	1.528	24,7	222	17,2	1.750	23,4
35-39 god.	587	9,6	117	9,0	704	9,5	722	11,7	128	9,9	850	11,4
40-44 god.	343	5,6	81	6,3	424	5,7	386	6,3	71	5,5	457	6,1
45-49 god.	203	3,3	40	3,1	243	3,3	202	3,3	48	3,7	250	3,3
> 50 god.	92	1,5	35	2,7	127	1,7	102	1,7	38	3,0	140	1,9
UKUPNO	6.135	100,0	1.296	100,0	7.431	100,0	6.176	100,0	1.288	100,0	7.464	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Od ukupno **7.464 osobe** liječene tijekom 2007. godine, većinu njih kao i prijašnjih godina čine **muškarci (82,7%)**. Omjer muškaraca i žena iznosi 4,8:1. **Najveći udio** muškaraca kao i tijekom 2006. je **u dobi od 25 do 29 godina (26,9%)**, a zatim od 30 do 34 godine (24,7%). Iz podataka je razvidno da muškarci dolaze na liječenje nakon 25 godina starosti. Prosječna dob liječenih muškaraca je 29,8 godina. Žene koje dolaze na liječenje su, ukupno gledano, malo mlađe. Od **1.288 žena**, njih 27,3 posto (352) je bilo u dobi od 25 do 29 godina, a 24,0 posto u dobi od 20 do 24 godine. Prosječna dob svih liječenih žena je 29,2 godine.

Grafički prikaz 2. Liječeni zbog zlouporabe psihoaktivnih droga u 2006. i 2007. godini, po dobi i spolu

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 6. Prosječne dobi osoba liječenih zbog zlorabe psihoaktivnih droga (2001., 2003., 2005. i 2007.) po spolu

GODINA LIJEČENJA	PROSJEČNA DOB		
	Muškarci	Žene	Ukupno
2001.	25,7	25,8	25,7
2003.	27,1	27,2	27,1
2005.	28,4	28,1	28,3
2007.	29,8	29,2	29,7

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

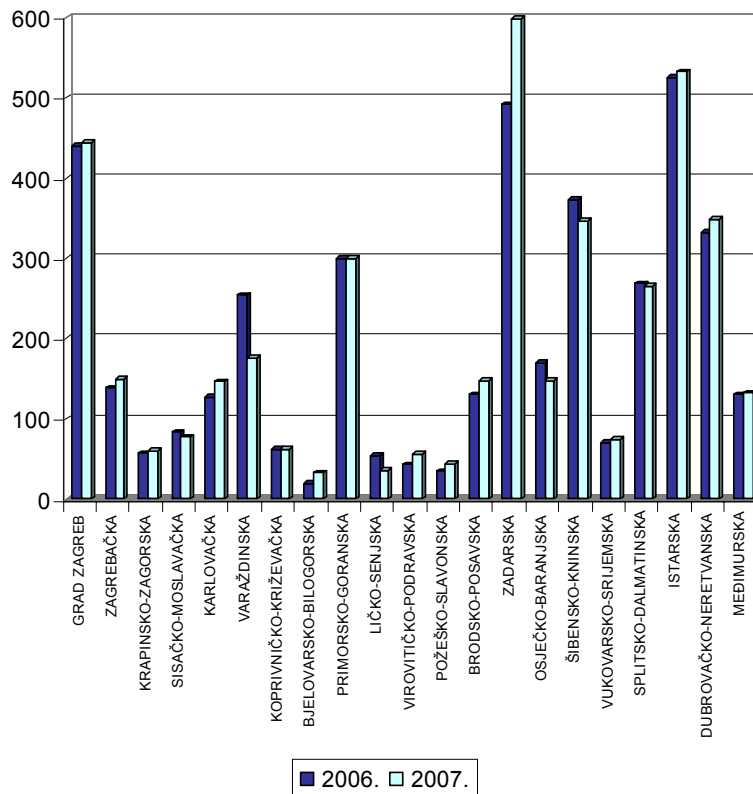
Prateći prosječnu dob osoba liječenih zbog zlorabe psihoaktivnih droga kroz dvogodišnje razdoblje, razvidno je da prosječna dob osoba raste što upućuje na zaključak da se osobe u sustavu liječenja zadržavaju duži niz godina, dok je broj novopridošlih stabilan.

Tablica 7. Osobe liječene zbog zlorabe psihoaktivnih droga u 2007. i stope na 100.000 stanovnika u dobi od 15-64 godine prema županiji prebivališta

ŽUPANIJA	LIJEČENE OSOBE UKUPNO				PRVI PUT LIJEČENI			
	Broj	Stopa na 100.000*	Od toga opijati	Stopa na 100.000* (opijati)	Svi tipovi ovisnosti	Udio od liječenih osoba (%)	Od toga opijatni tip	Udio od prvi put liječenih
GRAD ZAGREB	2.385	444,2	1.694	315,5	596	25,0	216	36,2
ZAGREBAČKA	314	149,4	222	105,6	88	28,0	35	39,8
KRAPINSKO-ZAGORSKA	57	60,4	28	29,7	29	50,9	9	31,0
SISAČKO-MOSLAVAČKA	94	77,4	54	44,5	28	29,8	10	35,7
KARLOVAČKA	135	146,6	34	36,9	41	30,4	12	29,3
VARAŽDINSKA	219	176,5	162	130,5	44	20,1	19	43,2
KOPRIVNIČKO-KRIZEVAČKA	51	61,8	22	26,7	19	37,3	4	21,1
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	28	32,3	5	5,8	24	85,7	4	16,7
PRIMORSKO-GORANSKA	635	300,2	562	265,7	112	17,6	68	60,7
LIČKO-SENJSKA	12	36,3	6	18,2	4	33,3	0	0,0
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	34	55,9	10	16,4	23	67,7	1	4,4
POŽEŠKO-SLAVONSKA	24	43,7	19	34,6	8	33,3	5	62,5
BRODSKO-POSAVSKA	169	147,9	99	86,6	61	36,1	23	37,7
ZADARSKA	636	599,2	548	516,3	133	20,9	68	51,1
OSJEČKO-BARANJSKA	327	147,6	172	77,6	110	33,6	27	24,6
ŠIBENSKO-KNINSKA	248	347,0	229	320,4	46	18,6	38	82,6
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	101	74,9	70	51,9	48	47,5	20	41,7
SPLITSKO-DALMATINSKA	823	265,8	771	249,0	133	16,2	102	76,7
ISTARSKA	757	532,6	668	469,9	121	16	73	60,3
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	280	348,8	214	266,6	72	25,7	38	52,8
MEDIJURSKA	106	132,4	87	108,7	21	19,8	12	57,1
UKUPNO HRVATSKA	7.435	250,3	5.676	191,1	1.764	23,7	786	44,6
DRUGE DRŽAVE	29	0,0	27	0,0	18	62,1	16	88,8
UKUPNO	7.464	0,0	5.703	0,0	1.779	23,9	800	45,0

Stope prema Popisu stanovništva 2001. godine, Državni zavod za statistiku

Grafički prikaz 3. Stope na 100.000 stanovnika u dobi od 15-64 godine prema županiji prebivališta

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Prema podacima o broju ukupno liječenih na 100.000 stanovnika od 15-64 godine prema županijama, najviše je prijavljenih u **Zadarskoj županiji** sa stopom od 599,2, dok je u 2006. godini bilo najviše prijavljenih u Istarskoj županiji koja je sada na drugom mjestu sa stopom koja iznosi 532,6. Iza **Istarske županije** slijede **Grad Zagreb** (444,2), Dubrovačko-neretvanska županija (348,8), Šibensko-kninska (347,0), Primorsko-goranska (300,2), Splitsko-dalmatinska (265,8), dok su ostale županije ispod hrvatskog prosjeka. Stopa liječenih u Republici Hrvatskoj je gotovo identična kao godinu ranije i iznosi 250,3 liječenih osoba na 100.000 odraslih osoba. Prema stopama za opijatske ovisnike nije došlo do promjena u odnosu na proteklu godinu. Najvišu stopu osoba liječenih zbog uzimanja opijata na 100.000 stanovnika u dobi od 15 do 64 godine ima Zadarska županija (516,3), slijede Istarska (469,9), Šibensko-kninska županija (320,4), Grad Zagreb (315,5), Dubrovačko-neretvanska (266,6), Primorsko-goranska županija (265,7) te Splitsko-dalmatinska županija (249,0). Ostale županije imaju niže stope nego što je u cijeloj Hrvatskoj gdje je ona iznosila 191,1 osobe liječene zbog opijatske ovisnosti na 100.000 stanovnika u radno aktivnoj dobi.

Tablica 8. Broj osoba liječenih zbog zlorabe psihoaktivnih droga u izvanbolničkim uvjetima u 2007.

SLUŽBA ZA PREVENCIJU I IZVANBOLNIČKO LIJEČENJE	Liječene osobe (Broj)	%
Grad Zagreb - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	1.252	16,9
Zagrebačka županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	19	0,3
Krapinsko-zagorska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	24	0,3
Sisačko-moslavačka županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	76	1,0
Karlovačka županija - ZJZ Savjetovalište za suzbijanje ovisnosti	103	1,4
Varaždinska županija - ZJZ Služba za prevenciju i liječenje	219	3,0
Koprivničko-križevačka županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	30	0,4
Bjelovarsko-bilogorska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	17	0,2
Primorsko-goranska županija - ZJZ Služba za prevenciju i liječenje	589	8,0
Ličko-senjska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	7	0,1
Virovitičko-podravska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	25	0,3
Požeško-slavonska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	8	0,1
Brodsko-posavska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	139	1,9
Zadarska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	648	8,8
Osječko-baranjska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	322	4,4
Šibensko-kninska županija - ZJZ Služba za liječenje ovisnika	229	3,1
Vukovarsko-srijemska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	69	0,9
Splitsko-dalmatinska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	764	10,3
Istarska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	628	8,5
Poreč - Savjetovalište za prevenciju ovisnosti	149	2,0
Dubrovačko-neretvanska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	267	3,6
Međimurska županija - ZJZ Služba za prevenciju ovisnosti	97	1,3
KB „Sestre milosrdnice“ - poliklinika	1.717	23,2
UKUPNO SLUŽBE ZA PREVENCIJU I IZVANBOLNIČKO LIJEČENJE	7.398	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

U svim županijama pri Zavodu za javno zdravstvo djeluje Služba za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti koja dostavlja podatke o liječenim osobama u Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Ovdje je uvrštena i Klinička bolnica „Sestre milosrdnice“ budući da se u Gradu Zagrebu velik broj osoba liječi u toj bolnici, kako u bolničkom tako i u izvanbolničkom tretmanu (1.717 osoba ili 23,2% svih izvanbolnički liječenih u Hrvatskoj). Na drugom mjestu po udjelu liječenih osoba nalazi se Služba za prevenciju ovisnosti i izvanbolničko liječenje ovisnika Grada Zagreba. Oni djeluju na više lokacija i primili su najviše osoba (1.252 - 16,9%). U Službi za prevenciju ovisnosti Splitsko-dalmatinske županije (na više lokacija) su u tretmanu u 2007. godini bile 764 osobe (10,3%). Služba za izvanbolničko liječenje Zadarske županije imala je u 2007. godini 648 osoba na liječenju (8,8%), dok je u Istarskoj županiji bilo liječeno 777 osoba (10,5%). Služba za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnika Primorsko-goranske županije liječila je 589 osoba (8,0%).

Tablica 9. Broj osoba bolnički liječenih zbog zlouporabe psihoaktivnih droga u 2007. godini

STACIONARNA ZDRAVSTVENA USTANOVA	Broj liječenih osoba	Stacionarni boravci		
		Broj	%	Broj b.o. dana po osobi
Psihijatrijska bolnica Vrapče	261	358	27,8	34,5
Psihijatrijska bolnica Sv. Ivan Jankomir	118	162	12,6	39,5
Klinička bolnica "Sestre milosrdnice"	170	181	14	16,2
KBC Zagreb (Rebro)	7	9	0,7	8,3
Klinička bolnica Dubrava	3	3	0,2	3,7
Psihijatrijska bolnica za djecu i mladež Kukuljevićeva	7	9	0,7	22,9
Opća bolnica Sisak	1	1	0,1	10
NPS bolnica „Dr. I. Barbot“ Popovača	18	19	1,5	44,5
Opća bolnica Karlovac	9	10	0,8	10,3
Opća bolnica Ogulin	3	5	0,4	19
Opća bolnica Varaždin	22	29	2,2	7,1
Opća bolnica Koprivnica	5	7	0,5	9,4
Opća bolnica Bjelovar	2	2	0,2	4,0
Klinički bolnički centar Rijeka	78	104	8,1	17,4
Psihijatrijska bolnica Rab	100	137	10,6	62,8
Psihijatrijska bolnica Lopača	12	12	0,9	362,8
Opća bolnica Virovitica	4	5	0,4	9,8
Županijska bolnica Požega	4	4	0,3	8,5
Opća bolnica „Dr. J. Benčević“, Sl. Brod	22	22	1,7	14,0
Opća bolnica Nova Gradiška	3	3	0,2	6,3
Opća bolnica Zadar	35	41	3,2	13,5
Psihijatrijska bolnica Ugljan	7	7	0,5	83,1
Klinička bolnica Osijek	3	3	0,2	6,3
Opća bolnica Šibenik	12	14	1,1	12,7
Opća bolnica Vukovar	5	5	0,4	22,4
Opća bolnica Vinkovci	15	15	1,2	13,1
Klinička bolnica Split	34	36	2,8	12,6
Opća bolnica Pula	59	67	5,2	12,2
Opća bolnica Dubrovnik	8	8	0,6	4,3
Županijska bolnica Čakovec	7	12	0,9	15,1
UKUPNO STACIONARNE ZDR. USTANOVE	1.034	1.290	100	31,9

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

U stacionarnim zdravstvenim ustanovama u 2007. godini liječene su **1.034 osobe**, što je 9 posto manje nego u 2006., koje su bile na bolničkom liječenju 1.290 puta, odnosno 1,2 hospitalizacije po osobi. Prosječna dužina bolničkog boravka bila je 31,9 dana. Najviše osoba hospitalizirano je na specijaliziranom odjelu za ovisnosti u Psihijatrijskoj bolnici Vrapče. Liječena je 261 osoba, a bolnički su bile evidentirane 358 puta. U prosjeku su boravile 34,5 dana na bolničkom odjelu. Iz bolničkih prijava razvidno je da većina tih bolesnika uz ovisnost ima i neku drugu psihijatrijsku bolest ili poremećaj (specifični poremećaj ličnosti, alkoholizam, shizofrenija, akutni i prolazni psihotični poremećaj, depresivne epizode, granični poremećaj ličnosti itd.) U Psihijatrijskoj bolnici Sveti Ivan (Jankomir) liječeno je 118 osoba i to u prosjeku 39,5 dana. Prema prosjeku najviše su dana

pacijenti proveli u psihijatrijskim bolnicama Lopača (362,8 dana), Ugljan (83,1) i Rab (62,8), koje su po tipu specijalne bolnice, pa bolesnici borave puno duže zbog svojih psihijatrijskih problema.

Tablica 10. Osobe liječene zbog zlouporabe droga u 2007. godini prema stupnju obrazovanja i dobi

DOB	Nezavršena osnovna škola	Završena osnovna škola	Nezavršena srednja škola	Završena srednja škola	Završena viša škola	Završen fakultet	Drugo	Nepoznato	UKUPNO %
<15	14	21	22					1	0,7
16 - 20	21	234	307	367	3		1	17	12,7
21 - 25	15	234	179	1.104	14	10	4	34	21,4
26 - 30	25	273	154	1.493	50	38	3	27	27,6
31 - 35	11	208	102	1.027	47	65	3	32	20,0
36 - 40	4	83	43	459	13	23		16	8,6
41 - 45		63	23	227	16	20	2	18	4,9
46 - 50	3	28	9	118	8	11		15	2,6
51 - 55		7	7	40	3	10		12	1,1
>56	2	4	2	6	1			8	0,3
UKUPNO	95	1.155	848	4.841	155	177	13	180	100,0
%	1,3	15,5	11,4	64,9	2,1	2,4	0,2	2,4	

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

S obzirom na **stupanj obrazovanja** najveći udio među liječenim osobama ima završenu srednju školu (4.841 - 64,9%), što je i razumljivo budući da je najveći udio liječenih u dobi od 25-29 godina. Samo osnovnu školu završilo je 1.155 osoba, a 95 osoba nije završilo ni osnovnu školu. S obzirom na to da su **74 osobe koje nisu završile osnovnu školu starije od 15 godina**, to je vjerojatno i krajnje njihovo obrazovanje. Upravo ovdje vidimo mjesto gdje je potrebna planirana intervencija društva. Obrazovanje i zapošljavanje liječenih ovisnika predstavlja vrlo važan element u procesu odvikavanja od ovisnosti, koji između ostalog obuhvaća pomoć u doškolovanju, prekvalifikaciji te zapošljavaju rehabilitiranih ovisnika. Završenu **višu školu ili fakultet** imaju 332 osobe, odnosno **4,5 posto** od ukupno liječenih.

Prema dobnoj podjeli najviše liječenih je u dobi od 21-35 godina, čak 5.152 ili 69 posto. Sami žive najviše u dobi od 26 do 30 godina (196 osoba - 26,2%), a od 3.275 osoba u dobi od 21 do 35 godina koje žive s primarnom obitelji najviše ih je u dobi od 26 do 30 godina. Podatak o velikom broju liječenih ovisnika koji žive s primarnom obitelji, premda su u dobi kada bi trebali početi samostalan život, se ne razlikuje od načina stanovanja opće populacije te dobi.

Tablica 11. Osobe liječene zbog zlouporabe droga u 2007. godini prema načinu stanovanja, dobi i radnom statusu

RADNI STATUS	ZLOUPORABA OPIJATA		ZLOUPORABA NEOPIJATA		UKUPNO	
	BROJ	%	BROJ	%	BROJ	%
Nezaposlen	2.385	41,8	392	22,3	2.777	37,2
Redovan posao	1.815	31,8	428	24,3	2.243	30,1
Povremeni posao	826	14,5	113	6,4	939	12,6
Samostalna djelatnost	105	1,8	15	0,9	120	1,6
Učenik	103	2,385	482	27,4	585	7,8
Student	136	2,4	170	9,7	306	4,1
Umirovljenik	242	4,2	32	1,8	274	3,7
Kućanica	7	0,1	1	0,1	8	0,1
Drugo	20	0,4	13	0,7	33	0,4
Nepoznato	64	1,1	115	6,5	179	2,4
UKUPNO	5.703	100,0	1.761	100,0	7.464	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Podatak o **radnom statusu** evidentiran je za 7.285 osoba (97,6%). Od ukupno 7.464 liječene osobe, 2.777 ih je **(37,2%) nezaposleno**, uglavnom se radi o osobama koje su liječene zbog zlouporabe opijata (85,9%). U stalnom radom odnosu bile su 2.243 (30,1%) osobe, a 939 (12,6%) ih je bilo povremeno zaposleno. Prema podacima, 3.576 liječenih osoba (47,9%) je imalo prihode, neovisno jesu li iz redovitog ili povremenog zaposlenja ili mirovine. 891 liječena osoba **(11,9%) se još školuje**, a kao i u prethodnom izvještajnom razdoblju, većina njih 73,2 posto su bili liječeni zbog zlouporabe neopijata. Analizom podataka **bračnog stanja** liječenih osoba, najviše ih nije u braku (5.044 ili 67,6%). U braku je 1.158 osoba, u izvanbračnoj zajednici živi još 581 osoba, razvedene su 483, a udovaca/udovica je 43. Znači, **23,3 posto ovisnika ili svaka četvrta osoba živi s bračnim ili izvanbračnim partnerom. Djecu ima 1.650 osoba (22,1 %)**, a kod još 66 osoba trudnoća je bila u tijeku kad je vođen razgovor. Čak 579 osoba (35%) od 1.650 onih koji imaju djecu ne žive s partnerom.

Tablica 12. Osobe liječene zbog zlouporabe opijata u 2007. godini prema roditeljskom statusu

IMA LI DJECE	Spol				Ukupno	%
	Muški	%	Ženski	%		
Da	1.165	20,4	364	6,4	1.529	26,8
Ne	3.383	59,3	609	10,7	3.992	70,0
Nema djece, trudnoća u tijeku	27	0,5	9	0,2	36	0,6
Ima djece, trudnoća u tijeku	11	0,2	8	0,1	19	0,3
Nepoznato	94	1,6	33	0,6	127	2,2
UKUPNO	4.680	82,1	1.023	17,9	5.703	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Prema podacima o roditeljskom statusu osoba liječenih zbog zlouporabe opijata razvidno je da gotovo jedna trećina ima djecu (1.529 osoba; 26,8%), a kod 36 osoba (0,6%) trudnoća je u tijeku.

Tablica 13. Broj roditelja koje su izjavile da su u trudnoći uzimale psihoaktivne droge

ŽUPANIJA	Godina				
	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
Grad Zagreb	10	11	10	8	5
Zagrebačka	4	4	1	5	1
Krapinsko-zagorska	1	1	1		
Sisačko-moslavačka		1	2	1	
Varaždinska	1		1	1	2
Koprivničko-križevačka		2			1
Bjelovarsko-bilogorska					1
Primorsko-goranska		1	4		1
Ličko-senjska				1	
Virovitičko-podravska	1				
Požeško-slavonska	1	1	1		
Brodsko-posavska	2	1	1		
Zadarska	4	6	4		5
Osječko-baranjska		3	4	2	1
Šibensko-kninska	1	3	6	5	2
Vukovarsko-srijemska	3	2	3	3	
Splitsko-dalmatinska	4	3			
Istarska	1	2	6	3	7
Dubrovačko-neretvanska			1	2	
Međimurska	3	3	2		1
Nepoznato		1	2		
UKUPNO	36	45	49	31	27

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo - Prijava poroda

Iz prijave poroda (individualna prijava rodilišta) razvidno je da je u 2007. godini **27 roditelja izjavilo da su uzimale psihoaktivne droge tijekom trudnoće**, od kojih je 16 već ranije bilo liječeno zbog ovisnosti o heroinu. Najviše roditelja je bilo iz Istarske županije (7 roditelja), Grada Zagreba i Zadarske županije (po 5 roditelja), po dvije roditelje su evidentirane u Šibensko-kninskoj i Varaždinskoj županiji, a po jedna roditelja iz Zagrebačke, Koprivničko-križevačke, Bjelovarsko-bilogorske, Primorsko-goranske, Osječko-baranjske te Međimurske županije. Uzimanje droga u vrijeme **trudnoće** vrlo je velik rizik i za majku i za plod. Mnoga oštećenja uzrokovana uzimanjem droge za vrijeme trudnoće nisu vidljiva neposredno nakon rođenja, ali mogu poslije biti uzrokom poremećaja u ponašanju, teškoća koncentracije u učenju, jakog psihomotornog nemira ili su jednostavno ta djeca osjetljivija na bolesti i fizički slabija. Od 27 djece čije su majke izjavile da su uzimale psihoaktivne droge tijekom trudnoće, kod njih 11 je zabilježeno neko patološko stanje (prijevremeni porod, niža porođajna težina, novorođenačka žutica). Jedno dijete je rođeno sa sindromom ovisnosti o heroinu.

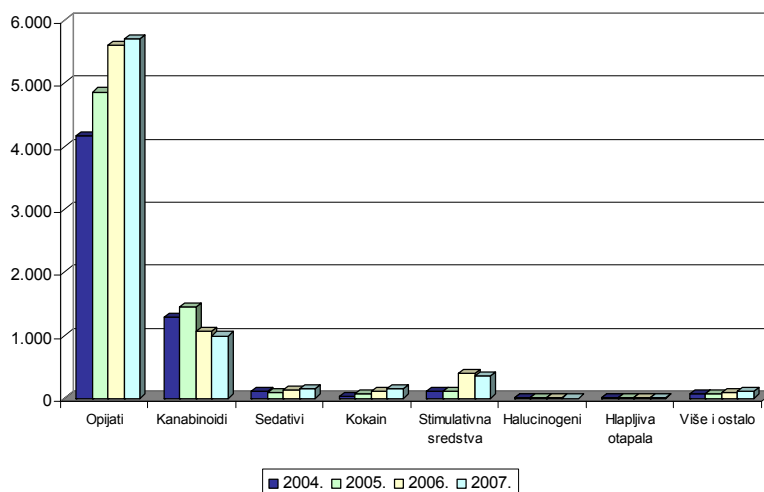
Tablica 14. Osobe liječene zbog zlouporabe droga prema glavnom sredstvu (2004. - 2007.)

VRSTA GLAVNOG SREDSTVA	Broj liječenih osoba							
	2004.		2005.		2006.		2007.	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Opijati	4.163	72,2	4.867	73,0	5.611	75,5	5.703	76,4
Kanabinoidi	1.283	22,2	1.449	21,7	1.071	14,4	992	13,3
Sedativi	108	1,9	96	1,4	126	1,7	145	1,9
Kokain	24	0,4	63	0,9	109	1,5	147	2,0
Stimulativna sredstva	111	1,9	106	1,6	392	5,3	355	4,8
Halucinogeni	2	0,0	2	0,0	7	0,1	1	0,0
Hlapljiva otapala	10	0,2	8	0,1	14	0,2	12	0,2
Više i ostalo	67	1,2	77	1,2	97	1,3	109	1,5
UKUPNO	5.768	100	6.668	100	7.427	100	7.464	100

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Poliuporaba droga je zastupljena kod velikog broja ovisnika o drogama, ali pravila registracije zahtijevaju prosudbu „glavnog sredstva“ prema njegovoj adiktivnosti, učestalosti uporabe ili posljedicama do kojih je dovelo. Zbog toga terapeut određuje koje je sredstvo glavni razlog dolaska na liječenje. Prema tome **najviše je osoba liječeno zbog opijata kao glavnog sredstva (76,4%), zatim zbog zlouporabe kanabinoida (13,3%)**. Ostala su sredstva manje zastupljena. Razvidno je da se učestalost liječenja zbog zlouporabe opijata povećava, no zabilježen je i **porast liječenja zbog zlouporabe kokaina i stimulativnih sredstava**. To ukazuje da opijatski ovisnici sve duže ostaju u sustavu liječenja, ali i da pridolaze, premda još mali broj osoba, ovisnici o kokainu i psihostimulatorima. U četverogodišnjem razdoblju opažen je **pad broja liječenih zbog zlouporabe kanabinoida**. Najveći udio liječenih osoba svoj život s drogama počeo je s kanabinoidima. Prije su govorili, a i sada to poneki tvrde, da je to bezopasna „laka“ droga. Dok uobičajeni kanabis ima koncentraciju aktivne tvari tetrahidrokanabinola (THC-a) od 5 posto, koncentracija u suvremenim je povećana oko 10-15 posto. Osim toga, suvremena znanstvena saznanja govore o povezanosti uzimanja kanabinoida i pojave psihoze.

Grafički prikaz 4. Osobe liječene zbog zlouporabe droga prema glavnom sredstvu (2004. - 2007.)

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 15. Broj osoba liječenih zbog zlouporabe droga prema dobi i glavnom sredstvu

GLAVNO SREDSTVO	DOB									UKUPNO	%
	<15	16-20	21-25	26-30	31-35	36-40	41-45	46-50	>51		
Heroin	4	150	1.084	1.841	1.394	587	336	152	63	5.611	75,2
Heptanon	1	1	7	20	21	9	5	4	2	70	0,9
Ostali opijati	0	2	6	3	3	1	2	2	3	22	0,3
Kokain	2	46	46	33	10	6	1	2	1	147	2,0
Ecstasy	1	46	47	21	5	1	0	0	0	121	1,6
Drugi psihostimulansi	3	106	93	22	8	2	0	0	0	234	3,1
Barbiturati	0	0	1	0	0	1	0	1	2	5	0,1
Benzodiazepini	2	13	10	19	13	17	18	23	25	140	1,9
Halucinogeni	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0,0
Lako hlapljiva otapala	0	2	5	2	2	0	1	0	0	12	0,2
Kanabinoidi	44	563	262	83	25	7	3	4	1	992	13,3
Druge supstance	1	20	33	19	14	10	3	4	5	109	1,5
UKUPNO	58	950	1.594	2.063	1.495	641	369	192	102	7.464	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Raspodjela liječenih osoba prema dobi i glavnom sredstvu pokazuje da je najviše liječenih zbog zlouporabe heroina bilo u dobi od 21 do 35 godina, odnosno 4.319 ili 57,9 posto. Zabrinjava podatak da su četiri petnaestogodišnjaka došla na liječenje zbog zlouporabe heroina, a jedan zbog zlouporabe heptanona. Također primjećujemo porast broja osoba liječenih zbog uzimanja kokaina, od 147 ukupno liječenih zbog kokaina, njih 48 je u dobi do 20 godina. Analizom podataka o načinu uzimanja glavnog sredstva razvidno je da je i dalje dominantno intravensko uzimanje opijata (heroin, heptanon, ostali opijati), odnosno 4.069 osoba ili 71,3 posto. Intravensko uzimanje heptanona priznaje 7 liječenih osoba. Gotovo svaki peti liječeni ovisnik (18,5%) je ušmrkavao opijate, a 197 (3,5%) njih ih je pušilo. Ostali načini uzimanja glavnog sredstva ne odstupaju od uobičajenih. Promjena registriranog načina uzimanja heroina koja je zabilježena prije tri godine se i dalje nastavlja. Dok je dominantan način uzimanja heroina u 2003. godini bio intravenski (80,5%), u 2007. godini je evidentiran njegov udio od 76,5 posto što predstavlja postupno smanjenje intravenoznog načina uzimanja heroina. U promatranom razdoblju raste broj osoba koje ušmrkavaju i puše heroin. U 2003. udio onih koji su ušmrkavali heroin iznosio je 17,7 posto, dok je u 2007. godini taj udio iznosio 19,8 posto. Udio onih koji puše heroin je porastao s 1,8 posto u 2003. godini na 3,7 posto u 2007. godini. Podaci o učestalosti uzimanja glavnog sredstva liječenih ovisnika pokazuju da je 1.858 (33,1%) osoba liječenih zbog uzimanja heroina uzimalo heroin minimalno jednom na tjedan, a od toga njih 1.319 (23,5%) je uzimalo heroin svaki dan. Kanabinoide su najmanje jednom na tjedan uzimale 233 (23,5%) osobe. Analizom sveukupnih podataka razvidno je da je ukupno 2.240 (30,0%) osoba liječenih u 2007. godini uzimalo psihoaktivne droge najmanje jednom na tjedan.

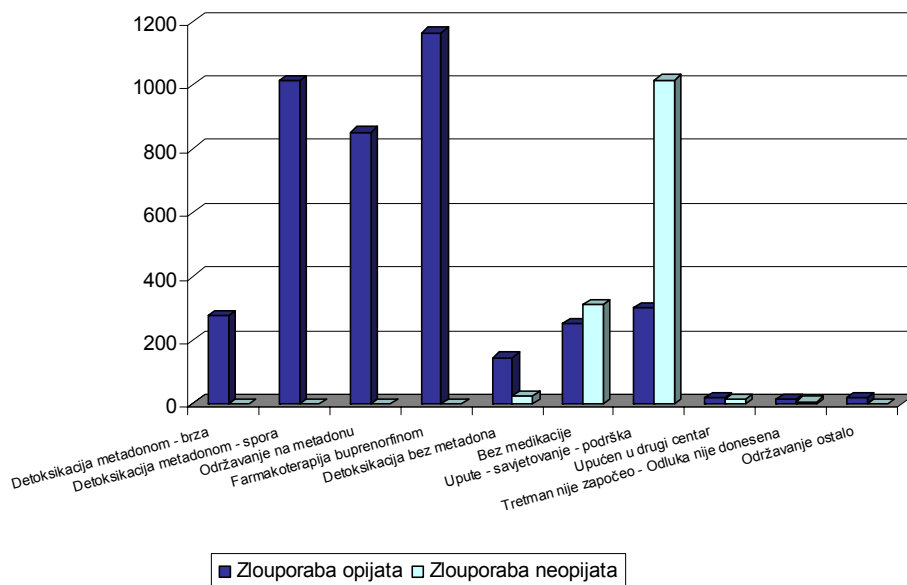
Tablica 16. Osobe liječene zbog zlouporabe droga u 2007. godini prema načinu liječenja

VRSTA TRETMANA	Zlouporaba opijata		Zlouporaba neopijata		UKUPNO	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Detoksikacija metadonom - brza	276	6,8	0		276	5,1
Detoksikacija metadonom - spora	1.013	25,0	0		1.013	18,7
Održavanje na metadonu	852	21,0	0		852	15,7
Farmakoterapija buprenorfinom	1.164	28,7	0	0,0	1.164	21,5
Detoksikacija bez metadona	145	3,6	22	1,6	167	3,1
Bez medikacije	250	6,2	312	22,8	562	10,4
Upute - savjetovanje - podrška	301	7,4	1.015	74,1	1.316	24,3
Upućen u drugi centar	19	0,5	14	1,0	33	0,6
Tretman nije započeo - Odluka nije donesena	14	0,3	6	0,4	20	0,4
Održavanje ostalo	17	0,4	0	0,0	17	0,3
UKUPNO	4.051	100,0	1.369	100,0	5.420	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Na sporij ili brzij detoksikaciji metadonom je 31,8 posto ovisnika o opijatima, a još 21,0 posto je na održavanju na metadonu. Farmakoterapija buprenorfinom je sve više zastupljena (28,7 posto u 2007., 18 posto u 2006., 3,1 posto u 2005. godini) zahvaljujući tome što od 2006. godine Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje pokriva troškove ove vrste liječenja. Ukupno je u sustavu 81,5 posto ovisnika o opijatima bilo tretirano farmakoterapijom. Kod osoba liječenih zbog neopijata, najčešće su primjenjivane tehnike savjetovanja, psihoterapija i drugi oblici psihološke podrške.

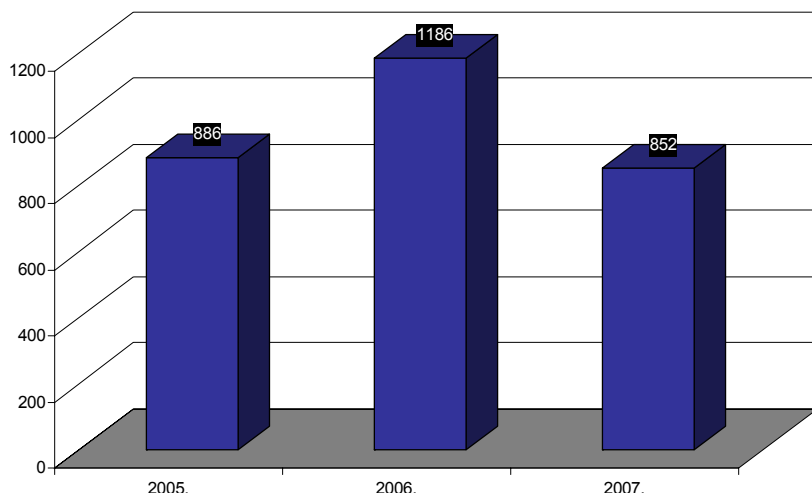
Grafički prikaz 5. Osobe liječene zbog zlouporabe droga u 2007. godini prema načinu liječenja

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

U 2007. održavanje na metadonu kao sredstvo liječenja bilo je prisutno u 852 slučaja, što je u usporedbi s 2006. godinom **smanjenje za 28 posto**, ali je zato farmakoterapija buprenorfinom kao vrsta tretmana u 2007. u odnosu na 2006. povećana za 10,7 posto.

Grafički prikaz 6. Broj osoba kod kojih je kao sredstvo liječenja bilo prisutno održavanje na metadonu

Tablica 17. Osobe liječene zbog zlouporabe droga u 2007. godini prema glavnom povodu početka uzimanja

GLAVNI POVOD	Zlouporaba opijata		Zlouporaba neopijata		UKUPNO	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Znatiželja	1.146	21,5	474	31,5	1.620	23,7
Utjecaj vršnjaka ili partnera	1.546	29,0	383	25,4	1.929	28,2
Zabava	592	11,1	209	13,9	801	11,7
Želja za samopotvrđivanjem	340	6,4	119	7,9	459	6,7
Dosada	521	9,8	137	9,1	658	9,6
Psihološki problemi	650	12,2	95	6,3	745	10,9
Problemi u obitelji	434	8,1	63	4,2	497	7,3
Neznanje o štetnim posljedicama	77	1,4	16	1,1	93	1,4
Problemi u školi	22	0,4	9	0,6	31	0,5
UKUPNO	5.328	100,0	1.382	100,0	6.833	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Kao glavni povod početka uzimanja **neopijatnih psihoaktivnih sredstava**, prema izjavama, liječene osobe navode najčešće znatiželju (31,5%), zatim slijede utjecaji vršnjaka i partnera (25,4%), zabava (13,9%), dosada (9,1%), želja za samopotvrđivanjem (7,9%), psihološki problemi (6,3%) i problemi u obitelji (4,2%). Kod onih koji su liječeni zbog uzimanja **opijata** najčešći navedeni povod je bio utjecaj vršnjaka ili partnera (29,0%), te znatiželja (21,5%). Psihološke probleme kao razlog za uzimanje droga navodi 12,2 posto liječenih osoba. Dok se u uzimanje neopijata kreće iz konteksta prosječne adolescentne populacije te su razlozi slični kao i za bilo koje drugo rizično ponašanje, uzimanje opijata zbiva se nakon nekog

vremena kada je već i okruženje tako profilirano da potiče zluporabu. Stoga je upravo utjecaj tako odabranog i specifičnog okruženja najčešći motiv za “uključivanje” u grupu.

Tablica 18. Osobe liječene zbog zluporabe opijata u 2007. godini prema prosječnoj dobi uzimanja sredstava ovisnosti

HEROINSKI OVISNICI	Godina					
	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
Prosječna dob prvog uzimanja bilo kojeg sredstva (godine)	16,0	16,0	16,1	16,1	15,9	15,9
Prosječna dob prvog uzimanja heroina (godine)	19,9	20,0	20,0	19,9	20,0	20
Prosječna dob i. v. uzimanja (godine)	20,4	20,5	20,8	20,8	20,8	20,8
Prosječna dob prvog javljanja na tretman (godine)	24,9	25,0	27,3	27,4	25,5	25,7
Broj godina od prvog uzimanja bilo kojeg sredstva do prvog dolaska na liječenje	8,9	9,0	11,2	11,3	9,6	9,8

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 19. Osobe liječene zbog zluporabe kanabinoida u 2007. godini prema prosječnoj dobi uzimanja sredstava ovisnosti

KONZUMENTI KANABINOIDA	Godina					
	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
Prosječna dob prvog uzimanja bilo kojeg sredstva (godine)	16,0	15,9	16,0	16,1	16,3	16,6
Prosječna dob prvog uzimanja kanabinoida (godine)	16,1	16,1	16,1	16,2	16,4	16,6
Prosječna dob prvog javljanja na tretman (godine)	18,9	19,0	19,3	19,6	19,8	20,5
Broj godina od prvog uzimanja bilo kojeg sredstva do prvog dolaska na liječenje	2,9	3,1	3,3	3,5	3,5	3,9

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tijek razvoja heroinske ovisnosti pokazuju podaci o prosječnoj dobi razvoja ovisničkog ponašanja. Prema podacima u 2007. godini, prvo uzimanje bilo koje droge zbililo se s 15,9 godina, prvo uzimanje heroina s 20 godina, prvo intravensko uzimanje heroina nepunu godinu kasnije (20,8 godina), dok je u 2007. godini prosječna dob prvog dolaska na liječenje heroinskih ovisnika bila 25,7 godina. Znači, od prvog eksperimentiranja do dolaska na liječenje protekne nedopustivih deset godina. Ključno je pitanje kako poboljšati ulazak heroinskih ovisnika u programe liječenja i kako ih u njima zadržati.

Kod onih koji su uzimali kanabinoide (pretežito marihuana) prosječna dob prvog uzimanja bilo koje droge je nešto viša, ali na tretman dolaze u mlađoj dobi. Dob prvog javljanja na tretman obično je povezana s izbjegavanjem pokretanja kaznenog postupka zbog posjedovanja određene količine droge. Sve se to zbiva intervencijom Centra za socijalnu skrb ili Općinskog državnog odvjetništva.

Tablica 20. Osobe liječene zbog zlouporabe droga u 2007. godini prema načinu upućivanja na liječenje

UPUĆEN OD	Zlouporaba opijata		Zlouporaba neopijata		Ukupno	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Osobno	3.332	65,2	145	9,9	3.477	52,9
Liječnik PZZ	749	14,6	38	2,6	748	11,4
Sud/uvjetna kazna	247	4,8	704	48,2	951	14,5
Obitelj	334	6,5	169	11,6	503	7,7
Centar za socijalnu skrb	31	0,6	314	21,5	345	5,2
Prijatelji	168	3,3	10	0,7	178	2,7
Bolnica/druga med. ustanova	89	1,7	23	1,6	112	1,7
Drugi centar za liječenje	61	1,2	12	0,8	73	1,1
Drugo	102	2,0	47	3,2	149	2,3
UKUPNO	5.113	100,0	1.462	100,0	6.575	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Osobe koje su liječene zbog uzimanja opijata, najčešće dolaze samoinicijativno (65,2%), zatim ih upućuje liječnik primarne zdravstvene zaštite (14,6%), a obitelj u 6,5 posto slučajeva. Uzimatelje neopijata na liječenje najviše upućuje sud, policija ili im je to uvjetna kazna i to u 48,2 posto slučajeva. Centar za socijalnu skrb je na liječenje uputio 314 osoba (21,5%). Samo 9,9 posto ili 145 osoba je došlo na liječenje samoinicijativno. Prva iskustva mladih s konzumiranjem psihoaktivnih droga potaknuta su znatijeljom i potrebom afirmacije među vršnjacima. **Rizična ponašanja** ovisnika uključuju sva ona ponašanja kojima se mogu izložiti popratnim bolestima i komplikacijama. S uporabom droga mogu se povezati razne zarazne bolesti, kao što su HIV, HBC i HCV. Ne govorimo samo o prevalenciji ili incidenciji HIV-a, HBC-a i HCV-a, nego i o rizičnim čimbenicima za prijenos tih bolesti. Osobito je važno smanjivanje zajedničke uporabe igala, šprica i ostalog pribora te rizičnog seksualnog ponašanja. Kod svakog posjeta Službi za prevenciju i izvanbolničko liječenje postavlja se pitanje o korištenju ili nekorištenju zajedničkog pribora. Kako se danas svi davatelji krvi rutinski testiraju na prisutnost hepatitis C virusa, glavna mogućnost zaraze su prvenstveno intravensko uzimanje droge, promiskuitetni spolni život bez zaštite i profesionalno obolijevanje (ubodni incidenti zdravstvenog osoblja). Svaki aktivni ovisnik koji drogu uzima intravenskim putem obvezno bi morao poduzeti sve kako bi izbjegao mogućnosti zaraze HIV-om/AIDS-om i hepatitisom, što podrazumijeva uporabu čistog i sterilnog pribora (brizgalica i igala), te obveznu uporabu kondoma prilikom seksualnih odnosa. Prema trenutnim procjenama, više od 60 posto novih infekcija otkriva se kod osoba koje su sebi injicirale ilegalne droge tijekom šest mjeseci prije početka bolesti. Premda je oko 70 posto heroinskih ovisnika barem jednom u životu koristilo zajednički pribor, opaža se smanjenje takvog rizičnog ponašanja. Naime, u posljednjih mjesec dana zajednički je pribor u 2002. godini koristilo 38,6 posto ovisnika, a u 2007. godini 19,9 posto. Otvaranje centara za zamjenu igala i šprica te za savjetovanje i besplatno testiranje na hepatitis B i C i HIV pridonijelo je odgovornijem ponašanju ovisnika i boljoj suradljivosti. U 2007. godini 4.656 (81,6%) liječenih opijatnih ovisnika je izjavilo da je barem jednom u životu injektiralo opijate, dok podaci o injektiranju opijata prema učestalosti uzimanja ukazuju da 1.873 liječena ovisnika imaju učestalost uzimanja droge minimalno jednom na tjedan, a 934 (23,0%) čine to svakodnevno. Ovisnici o psihoaktivnim drogama su po prirodi svoje bolesti izloženi riziku za obolijevanje od bolesti koje se prenose krvlju. Prema podacima dobivenim testiranjem heroinskih ovisnika, najviše ih je zaraženo virusom hepatitisa C. U 2007. godini je taj udio iznosio 46,3 posto. Na hepatitis B je bilo pozitivno nešto manje osoba, i taj udio je iznosio 13,6 posto. Incidencija HIV pozitivnih osoba se već godinama ne mijenja. Kod ovisnika je **HIV vrlo rijedak i iznosi 0,5**

posto. To možemo zahvaliti trajnoj edukaciji, dobroj obaviještenosti, farmakoterapiji, centrima za savjetovanje i zamjeni igala i šprica.

Smrtnost povezana sa zlouporabom droga jedan je od epidemioloških pokazatelja koji se prate pri Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo. Koristi se za procjene prevalencije i zdravstvenih posljedica korištenja droga. U usporedbi s općom populacijom iste dobi i spola, osobe ovisne o drogama imaju povećan rizik od smrti. Pri tome se misli na smrti koje su posljedica predoziranja, kao i smrti od bolesti koje se razvijaju uslijed dugogodišnjeg korištenja droga ili rizičnog ovisničkog ponašanja. Podaci o smrti osoba koje se nalaze u Registru liječenih zbog uzimanja i/ili ovisnosti o psihoaktivnim drogama registriraju se na temelju podataka koji se nalaze na potvrdi o smrti. Osobe koje do trenutka smrti nisu bile evidentirane unutar sustava, a njihova smrt je povezana sa zlouporabom droga otkrivaju se putem toksikoloških nalaza i nakon toga se kao umrle upisuju u Registar. U 2007. godini za **150 osoba uzrok smrti je bio povezan sa zlouporabom droga.** U proteklih deset godina broj umrlih osoba postupno raste, te je u prošloj godini **zabilježen dosad najveći broj umrlih**, a u usporedbi s godinom prije kada je evidentirano 108 smrtnih slučajeva povezanih sa zlouporabom droga, predstavlja povećanje za 38,8 posto. Od ukupnog broja umrlih, 115 (76,7%) ih je bilo evidentirano unutar sustava liječenih osoba, a 35 (23,3%) osoba je prvi put registrirano potvrdom o smrti. Prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo jedan od razloga povećanja zabilježenog broja umrlih je i sve kvalitetnija suradnja u sustavu prikupljanja podataka, a također i početak suradnje i razmjene podataka između Ministarstva unutarnjih poslova i Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo. S obzirom da je broj umrlih unazad nekoliko godina u porastu u tijeku je izrada višegodišnje analize podataka o umrlim osobama čija je smrt povezana sa ovisnošću ili su bili liječeni zbog zlouporabe psihoaktivnih droga.

Tablica 21. Broj umrlih povezan sa zlouporabom psihoaktivnih droga u razdoblju od 2002.-2007. godine prema županiji stanovanja

ŽUPANIJA	Godina smrti					
	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
Zagrebačka	3	2	4	8	5	3
Krapinsko-zagorska	1		1			0
Sisačko-moslavačka	1			1		1
Karlovačka					1	2
Varaždinska	2	3	4	5	3	3
Koprivničko-križevačka	1		1			1
Bjelovarsko-bilogorska						0
Primorsko-goranska	9	11	15	14	4	11
Ličko-senjska					1	0
Virovitičko-podravnska		1	2			2
Požeško-slavonska	1				1	0
Brodsko-posavska		1		2	2	2
Zadarska	10	6	14	8	8	10
Osječko-baranjska	1	4	2		2	13
Šibensko-kninska	1	9	8	1	3	7
Vukovarsko-srijemska	1	4	3		3	4
Splitsko-dalmatinska	19	16	22	18	17	31
Istarska	7	9	8	8	10	16
Dubrovačko-neretvanska	3	3	4	4	3	8
Međimurska		1	2	3	2	1
Grad Zagreb	33	36	29	43	43	34
strana država						1
UKUPNO	93	106	119	115	108	150

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Najviše umrlih osoba, kao i prijašnjih godina, bilo je u Splitsko-dalmatinskoj županiji i Gradu Zagrebu. Uspoređujući podatke za 2006. i 2007. godinu zabilježen je porast broja umrlih u Splitsko-dalmatinskoj županiji - 31 osoba (20,7%) u odnosu na prošlogodišnjih 17 (15,7%) umrlih osoba. U 2006. godini kod 43 osobe je uzrok smrti bio povezan sa zlouporabom droge, a u 2007. godini su prikupljeni podaci za 34 osobe. Kao i prošlih godina većinu umrlih osoba u 2007. godini čine muškarci, njih 137 (91,3%) u odnosu na 13 žena (8,7%) umrlih zbog zlouporabe psihoaktivnih droga.

Od ukupno 150 umrlih, 115 (76,6%) ih je liječeno zbog zlouporabe psihoaktivnih droga, a 35 osoba (23,3) nije bilo obuhvaćeno programima liječenja. Najviše umrlih je iz Grada Zagreba (34), zatim Splitsko-dalmatinske županije (31), Istarske (16), Osječko-baranjske (13), Primorsko-goranske (11) i Zadarske županije (10), dok je s područja ostalih županija umrlo manje od 10 osoba.

Prema uzroku smrti, najviše osoba je umrlo od predoziranja, njih 103 (68,7%). Toksikološkim analizama je za 66 umrlih utvrđeno sredstvo, dok za 37 umrlih osoba nije određeno o kojem se opijatnom sredstvu radi. U 2007. godini smo prvi put zabilježili smrt kao posljedicu predoziranja kokainom. Od ostalih bolesti umrlo je 30 osoba, a najviše osoba je umrlo od kroničnog virusnog hepatitisa C, zatim kardiomiopatije, sepse, insuficijencije srca, pneumonije, astme te bolesti jetara (fibroze i ciroze). U nesrećama je stradalo 9 osoba, tri osobe su počinile samoubojstvo, a kod 2 osobe još je uvijek nepoznat uzrok smrti.

Tablica 22. Uzroci smrti ovisnika u 2007. godini

UZROK SMRTI	BROJ	%
Predoziране opijatima	37	24,7
Predoziiranje heroinom	41	27,3
Predoziiranje metadonom	20	13,3
Intoksikacija više droga i lijekova (Heptanon)	4	2,7
Predoziiranje kokainom	1	0,7
Ostale bolesti	30	20,0
Nesreće	9	6,0
Samoubojstvo	3	2,0
Intoksikacija lijekovima	2	1,3
Otrovanje alkoholom	1	0,7
Nepoznato	2	1,3
UKUPNO	150	100,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Prosječna dob umrlih zbog zlouporabe droga je stabilna u zadnjih nekoliko godina te iznosi oko 33 godine. U 2007. godini prosječna dob u trenutku smrti je bila 33,0 godine, za muškarce ona iznosi 33,3 godine, a za žene 29,7 godina. No valja napomenuti da su **3 umrle osobe mlađe od 19 godina**.

Zaključak

Prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, broj ukupno liječenih osoba u Republici Hrvatskoj u 2007. povećan je za **0,5 posto** (37 osoba) što pokazuje da je došlo do stabilizacije broja liječenih ovisnika, za razliku od prethodne godine kada je u odnosu na 2005. broj bio povećan za 759 osoba ili 11,38 posto. Od ukupno **7.464** osobe liječene tijekom

2007. godine, kao i prije, većinu čine muškarci (**6.135 ili 82,7 posto**), dok je žena **1.296 ili 17,3 posto**. Omjer broja muškaraca i žena iznosi 4,8:1.

Broj novih osoba koje na liječenje dolaze zbog opijatske ovisnosti je relativno stabilan u posljednjih šest godina i kreće se oko 850 osoba godišnje, a u 2007. prvi put liječenih zbog opijatske bolesti bilo je 800. Trend povećanja broja novih osoba raste sporije te je u usporedbi s 2001. godinom, kada je bilo 2.548 novih osoba, u značajnom opadanju (1.779). Sustav za prevenciju ovisnosti i izvanbolničko liječenje ovisnika uspijeva sve dulje zadržati ovisnike u tretmanu. Udio novih osoba u sustavu liječenih ovisnika nastavio se smanjivati (2007:23,8, 2006:26,9).

Iz podataka je razvidno da je među liječenim osobama kontinuirano najviše onih koji na liječenje dolaze zbog zlouporabe opijata. U nekoliko proteklih godina udio iznosi više od 70 posto, dok u 2007. godini iznosi 76,4 posto, što je u usporedbi s godinom prije blago povećanje od 0,9 posto, ali i najviši udio u proteklih 10 godina. Zbog zlouporabe opijata tijekom 2007. godine na liječenju su bile **5.703 osobe, od kojih je 800** bilo prvi put na liječenju (14,0 posto). Prema podacima o broju ukupno liječenih na 100.000 stanovnika od 15-64 godine u pojedinim županijama, najviše je prijavljenih iz **Zadarske županije sa stopom od 599,2**. Udio opijatskih ovisnika među onima koji su prvi put zatražili liječenje je **45,0 posto**, a takav se udio registrira već od 2000. godine, jer u sustav sve više dolaze mladi i maloljetnici koje je uputio Centar za socijalnu skrb ili Općinsko državno odvjetništvo, a koji u najvećem broju slučajeva nisu opijatski ovisnici.

Zabrinjavajući je porast broja umrlih u odnosu prema 2006. godini i to za 42 osobe ili 38,8 posto, te je tako u 2007. za 150 osoba uzrok smrti bio povezan sa zlouporabom droga. U proteklih deset godina broj umrlih osoba postupno raste, te je u prošloj godini zabilježen dosad najveći broj umrlih. Od ukupnog broja umrlih, 115 (76,7%) osoba je bilo evidentirano unutar sustava liječenih osoba, a 35 (23,3%) je prvi put registrirano potvrdom o smrti. Od 150 umrlih, 137 (91,3%) su bili muškarci, a 13 žena (8,7%). Prema uzroku smrti najviše osoba je umrlo od predoziranja, 103 (68,7%). Toksikološkim analizama utvrđeno je da se 41 osoba predozirala heroinom (27,3 posto), 20 metadonom (13,3 posto), a za 37 osoba nije navedeno o kojem se opijatnom sredstvu radi. U 2007. godini prvi put je zabilježena smrt kao posljedica predoziranja kokainom, te je i po broju zapljena ove vrste droge vidljivo da je sve prisutnija na području Republike Hrvatske. Od ostalih bolesti umrlo je 30 osoba. Prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo jedan od razloga povećanja zabilježenog broja umrlih je i sve kvalitetnija suradnja u sustavu prikupljanja podataka, a također i početak suradnje i razmjene podataka između Ministarstva unutarnjih poslova i Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo. S obzirom da je broj umrlih unazad nekoliko godina u porastu u tijeku je izrada višegodišnje analize podataka o umrlim osobama čija je smrt povezana sa ovisnošću ili su bili liječeni zbog zlouporabe psihoaktivnih droga.

Prema podacima u 2007. godini, prvo uzimanje bilo koje droge zabilježeno je s 15,9 godina, prvo uzimanje heroina s 20 godina, a prvo intravensko uzimanje heroina nepunu godinu kasnije (20,8 godina), dok je u 2007. godini prosječna dob prvog dolaska na liječenje heroinskih ovisnika bila 25,7 godina. Znači, od prvog eksperimentiranja do dolaska na liječenje protekne nedopustivih deset godina, te se kao prioriteti nameću poboljšanje ulaska heroinskih ovisnika u programe liječenja te naponi kako ih u njima zadržati.

3

Terapijske zajednice i udruge koje se bave suzbijanjem
zlouporabe opojnih droga

3.1

Terapijske zajednice i udruge koje se bave suzbijanjem zlouporabe opojnih droga

U Republici Hrvatskoj postoji 9 terapijskih zajednica s 33 terapijske kuće koje djeluju i rade kao nevladine organizacije te pružaju tretman i psihosocijalnu rehabilitaciju ovisnicima o drogama, kao udruge ili religijske zajednice u sklopu humanitarne djelatnosti ili su ustrojene i registrirane kao domovi socijalne skrbi za ovisnike. Terapijske zajednice koje djeluju kao udruge i religijske zajednice u sklopu humanitarne djelatnosti su:

- REMAR ESPANA
- ZAJEDNICA "MONDO NUOVO"
- ZAJEDNICA PAPA IVAN XXIII.
- NARCONON ADRIATIC
- UDRUGA SAN LORENZO - ZAJEDNICA "CENACOLO"
- RETO CENTAR - PRIJATELJ NADE

Terapijske zajednice koje su ustrojene i djeluju kao domovi socijalne skrbi za ovisnike su:

- DOM ZA OVISNIKE - ZAJEDNICA SUSRET
- DOM ZA OVISNIKE ĐURMANEC KRAPINA
- NE-OVISNOST, VRBICA KOD OSIJEKA

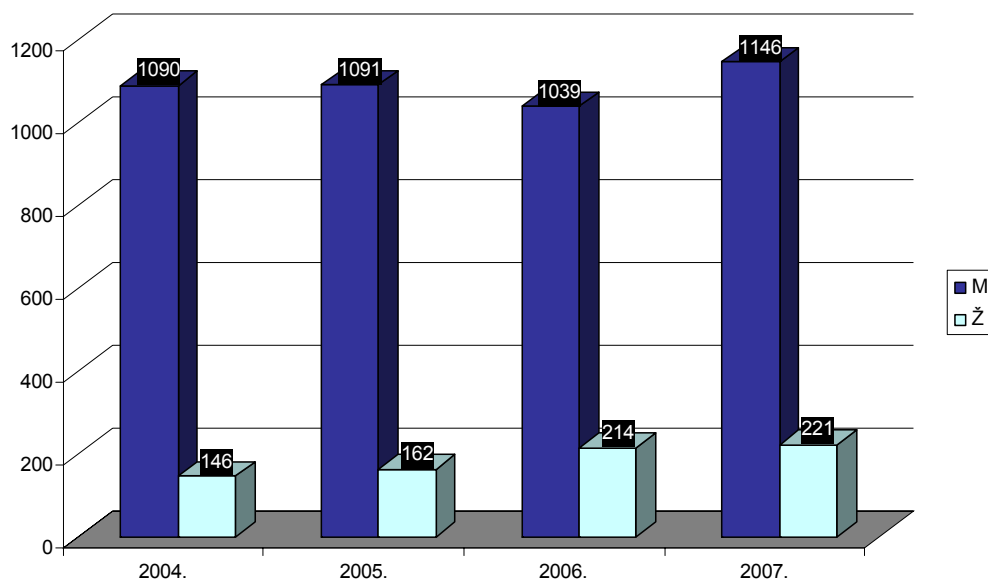
Terapijske zajednice provode programe apstinencije od bilo kakve zlouporabe opojnih droga, programe psihosocijalne rehabilitacije i resocijalizacije, savjetovanje obitelji, pružaju usluge zbrinjavanja, radno-okupacijske aktivnosti korisnika, organiziraju grupe samopomoći obitelji korisnika, organiziraju razna edukativno promidžbena predavanja s ciljem prevencije ovisnosti te sudjeluju kao posrednici pri upućivanju ovisnika na tretman u terapijske zajednice koje se nalaze izvan Republike Hrvatske. Terapijske zajednice surađuju s jedinicama za prevenciju i izvanbolničko liječenje osoba ovisnih o opojnim drogama, centrima za socijalnu skrb, bolnicama, domovima zdravlja, tijelima državne uprave te domaćim i inozemnim humanitarnim organizacijama, terapijskim zajednicama i udrugama.

Ukupan broj ovisnika koji su na odvikavanju i rehabilitaciji u terapijskim zajednicama u 2007. godini je u porastu u odnosu na 2005. i 2006. godinu.

Tijekom 2005. godine u terapijskim zajednicama na odvikavanju od ovisnosti bile su 1.253 osobe, od toga 1.091 muški ovisnik i 162 žene ovisnice, u 2006. godini odvikavao se jednak broj ovisnika, dakle 1.253 osobe od toga 1.039 muških ovisnika i 214 žena, dok se tijekom 2007. godine odvikavalo ukupno 1.367 ovisnika, od kojih 1.146 muškaraca i 221 žena. Najveći broj osoba na odvikavanju i rehabilitaciji u terapijskim zajednicama su muškarci (od 79 do 80%) dok se udio žena koje su na odvikavanju u terapijskim zajednicama kreće od 20 do 21 posto, što je povećanje od približno 4 posto u odnosu na prethodnu godinu. U 2007. godini u usporedbi s 2006. i 2005. godinom sveukupni broj ovisnika na odvikavanju i rehabilitaciji u terapijskim zajednicama povećao se za 9 posto.

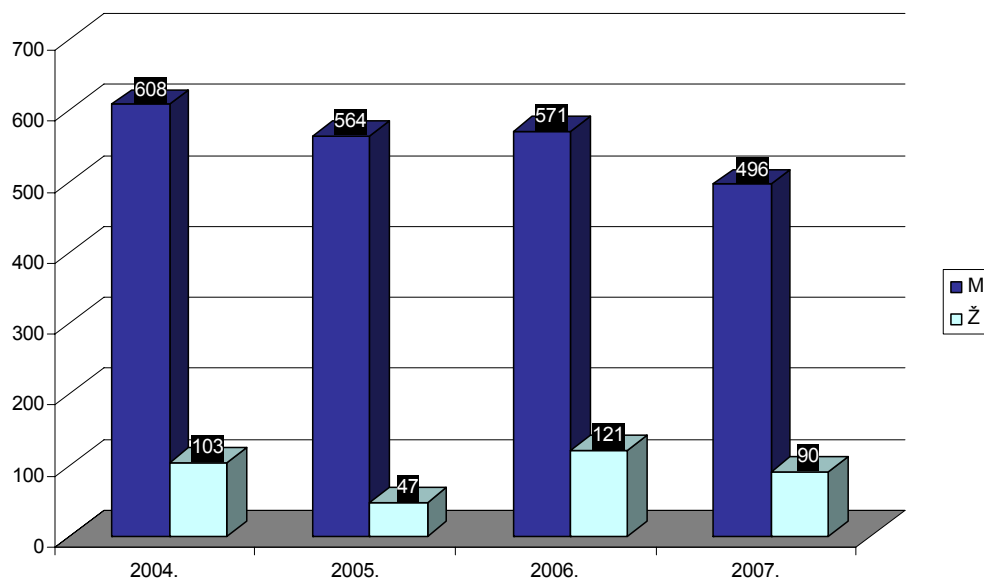
Broj novopridošlih ovisnika u 2007. godini u odnosu na 2005. i 2006. godinu se smanjio. U 2005. bilo ih je 611, u 2006. 692 a u 2007. godini 586. Broj novopridošlih ovisnika u terapijskim zajednicama u 2007. godini je za 15,3 posto manji nego 2006., a u odnosu na 2005. godinu smanjio se za 4 posto.

Grafički prikaz 7. Broj ovisnika u tretmanu u TZ prema spolu 2004. - 2007.

Izvor podataka: terapijske zajednice

Grafički prikaz 8. Broj novopridošlih ovisnika u tretmanu u TZ prema spolu 2004. - 2007.

Izvor podataka: terapijske zajednice

Tablica 23. Broj opijatskih ovisnika, ovisnika i konzumenata ostalih droga u tretmanu TZ-a i broj istih novopridošlih

BROJ OPIJATSKIH OVISNIKA, OVISNIKA I KONZUMENATA OSTALIH DROGA U TRETMANU TZ I BROJ ISTIH NOVOPRIDOŠLIH	Moji dani- Dom za ovisnike Đurmanec		San Lorenzo - Zajednica Cenacolo		Dom za ovisnike Zajednica Susret		Zajednica Mondo Nuovo		Zajednica Reto Centar - Prijatelj nade		Zajednica Pape Ivana XXIII		Ne -ovisnost	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
Broj opijatskih ovisnika u tretmanu TZ tijekom 2007.g.	102	0	229	59	157	53	27	0	516	86	38	9	36	2
Broj ovisnika i konzumenata ostalih droga u tretmanu TZ tijekom 2007	7	0	0	0	17	5	1	0			15	7	1	0
Broj novopridošlih opijatskih ovisnika u tretmanu TZ tijekom 2007	30	0	64	13	73	29	14	0	246	37	11	3	36	2
Broj novopridošlih ovisnika i konzumenata ostalih droga tijekom 2007	5	0	0	0	9	4	0	0			7	2	1	0
Ukupan broj ovisnika u tretmanu TZ prema spolu	109	0	229	59	174	58	28	0	516	86	53	16	37	2
	109		288		232		28		602		69		39	
SVEUKUPAN BROJ U TRETMANU	1.367													
Ukupan broj novopridošlih u TZ prema spolu	35	0	64	13	82	33	14	0	246	37	18	5	37	2
	35		77		115		14		283		23		39	
SVEUKUPAN BROJ NOVOPRIDOŠLIH	586													

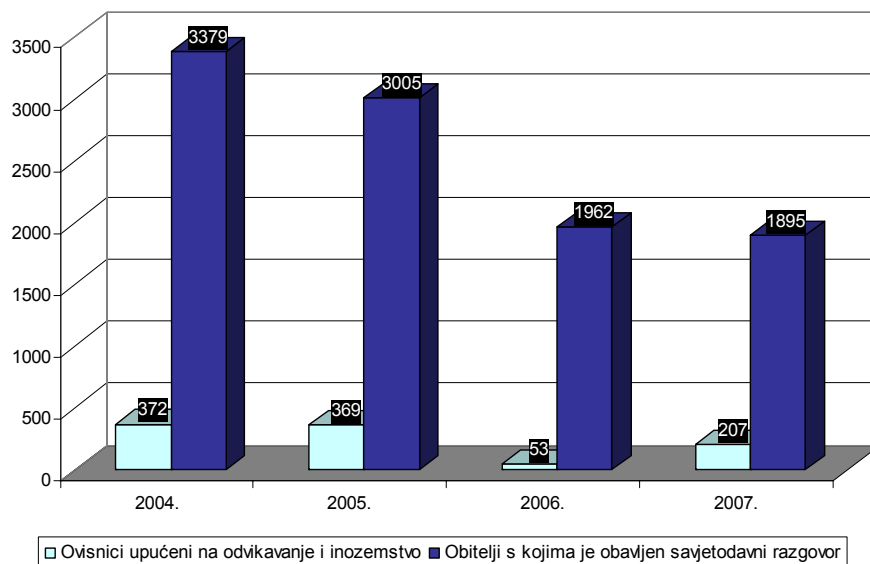
Izvor podataka: terapijske zajednice

Tablica 24. Broj ovisnika upućenih na odvikavanje u inozemstvo i broj obitelji s kojima je obavljen savjetodavni razgovor

NAZIV UDRUGE	Broj ovisnika upućenih na odvikavanje u inozemstvo		Broj obitelji s kojima je obavljen savjetodavni razgovor
	Muškarci	Žene	
Osmijeh	0	0	28
Centar za duhovnu pomoć	0	0	203
ANST 1700	10	4	42
DEDAL	30	10	80
Ruka ljubavi	13	0	26
Egzodus	0	0	33
Susret	2	2	215
Porat	3	2	40
Pet +	5	0	28
Molitva i riječ	0	0	50
Novi put	0	0	12
UPO	3	2	60
Prijatelj	41	7	0
Dom za ovisnike Đurmanec	0	0	174
San Lorenzo-Zajednica Cenacolo	29	33	391
Dom za ovisnike Zajednica Susret	0	0	366
Zajednica Mondo Nuovo	6	0	75
Reto centar-Prijatelj nade	5	0	20
Ne-ovisnost	0	0	52
SVEUKUPNO	147	60	1.895
	207		

Izvor podataka: udruge za suzbijanje zlouporabe opojnih droga i terapijske zajednice

Grafički prikaz 9. Broj obitelji s kojima je obavljen savjetodavni razgovor i broj ovisnika koji su upućeni na odvikavanje u inozemstvo u 2007.

Izvor podataka: udruge za suzbijanje zlouporabe opojnih droga i terapijske zajednice

U pogledu broja ovisnika upućenih na rehabilitaciju i odvikavanje u inozemstvo posredovanjem udruga za suzbijanje zlouporabe opojnih droga i terapijskih zajednica u 2007. godini došlo je do značajnog povećanja u odnosu na 2006. i 2005. godinu. U 2005. godini broj osoba upućenih na odvikavanje u inozemstvo bio je 369, u 2006. godini taj broj se smanjio na 53, da bi u 2007. opet došlo do povećanja na 207 ovisnika o drogama. **Dakle, povećanje broja ovisnika upućenih na odvikavanje u inozemstvo u 2007. godini u odnosu na 2006. godinu iznosi 74 posto**, a u odnosu na 2005. godinu smanjenje za 44%.

Sukladno provedbi Nacionalne strategije i Akcijskog plana u 2007. godini, Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga je intenzivno surađivao s nevladinim organizacijama koje provedbom svojih programa bitno pridonose rješavanju problematike zlouporabe droga. Posebice je bila razvijena suradnja s udrugama i terapijskim zajednicama koje donose nove ideje i nove modele razvoja te nove načine rješavanja postojećih problema u području resocijalizacije ovisnika o drogama, budući da je provedba programa postpenalnog prihvata i resocijalizacije bivših ovisnika o drogama, osobito pomoć u prekvalifikaciji, doškolovanju i pronalaženju zaposlenja, bila prioritetno područje natječaja pri dodjeli financijskih potpora programima i projektima koji se bave problematikom ovisnosti u 2007. godini.

Udruge su u 2007. godini pružale različite oblike pomoći, kao što su savjetovanja ovisnika i njihovih obitelji, edukativno promotivne akcije, savjetovanje djece i mladeži u sklopu preventivnih aktivnosti u zajednici, organiziranje radionica, vanjski rad s ovisnicima (outreach work), harm reduction, organiziranje javnih tribina i kulturnih manifestacija itd.

U provođenju programa udruge ističu probleme koji se odnose na financiranje, suradnju između javnog i civilnog sektora te nedostatnu edukaciju osoblja koje trenutno radi u terapijskim zajednicama.

Prema prikupljenim podacima o broju ovisnika i povremenim konzumentima opojnih droga te broju obitelji kojima je pružena pomoć kroz različite oblike intervencija i programa, utvrđeno je da su udruge u 2007. godini pružile neki od oblika pomoći za ukupno 1.342 ovisnika i povremena konzumenta, a od toga broja najviše je pomoć pružena opijatskim ovisnicima (ukupno 1.068 opijatskih ovisnika). Od navedenog broja, novopridošlih opijatskih ovisnika bilo je 447, te 258 novopridošlih konzumenata ostalih droga. Broj obitelji ovisnika s kojima su udruge i terapijske zajednice obavile savjetodavni razgovor je 1.895.

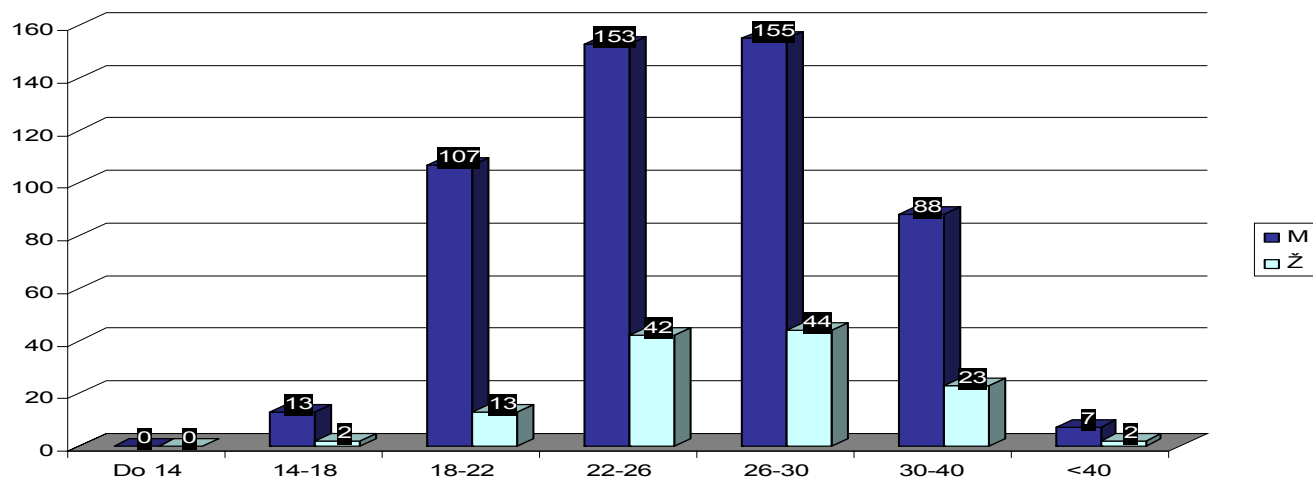
Budući da je podatke za 2007. godinu dostavilo samo 13 udruga, smatramo da nije mjerodavno raditi usporedbu s prijašnjim godinama kada su podatke dostavile 22 udruge.

Tablica 25. Dobna i spolna struktura opijatskih ovisnika u tretmanu udruga tijekom 2007. g.

DOB	Osmijeh		Centar za duh. pomoć		ANST 1700		DEDAL		Ruka ljubavi		Egzodus		Susret		Porat		Pet +		Novi put		Let		UPO		Prijatelj	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
Do 14																										
14-18							2		4														3	2	4	
18-22					3	1	22		12						8	3							9	4	53	5
22-26	8	1			4	3	29	4	9	5	54	12			10	4	1	1	1	1			11	4	26	7
26-30	13	4	2		11	6	21	3	7	4	68	20			8	3	1	1					12	1	12	2
30-40	20				21	16	2	1	4	2	10				4	2	2						11	1	14	1
<40					4	2																	2		1	
Ukupno	41	5	2		43	28	76	8	36	11	132	32	93	25	30	12	4	2	1	1	235	66	48	12	110	15
	46		2		71		84		47		164		118		42		6		2		301		60		125	
Sveukupno	1.068																									

Izvor podataka: udruge za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Grafički prikaz 10. Broj obitelji s kojima je obavljen savjetodavni razgovor i broj ovisnika koji su upućeni na odvikavanje u inozemstvo u 2007.

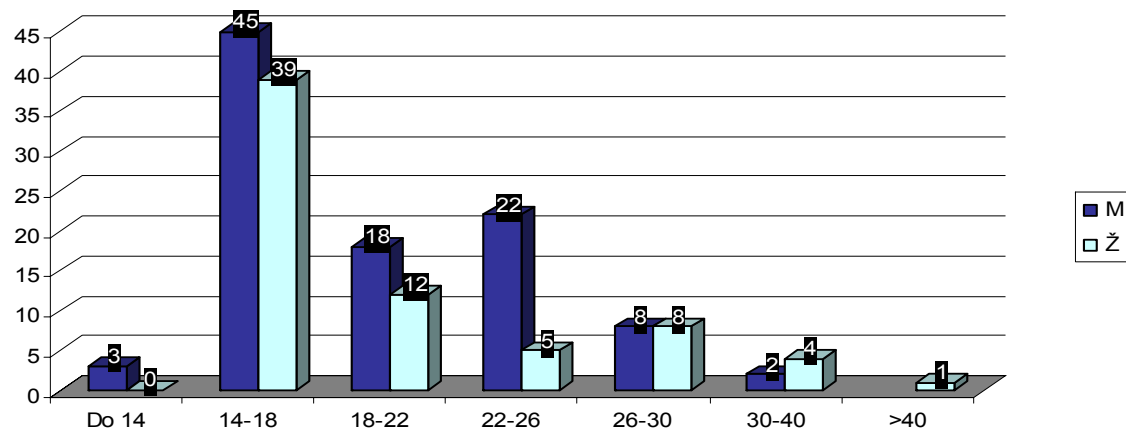
Izvor podataka: udruge za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Tablica 26. Dobna i spolna struktura ovisnika i konzumenata ostalih droga u tretmanu udruga tijekom 2007. g.

DOB	Osmijeh		Centar za duhovnu pomoć		ANST 1700		DEDAL		Ruka ljubavi		Egzodus		Susret		Porat		Pet +		Molitva i riječ		Novi put		Prijatelj		
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
Do 14																			1					2	
14-18									3	1	33	35			3	1				2	1			5	
18-22					2	1	1	1	4	2					3	2			2	5	3	1	3		
22-26			3		5	2			8						4	1	1			1		1	1		
26-30	1			1	1	2			2	4					3	1			1						
30-40	1								1									1							3
<40																									
UKUPNO	2	0	3	1	8	5	1	1	18	7	33	35	96	12	13	5	1	1	4	8	4	2	11	3	
SVEUKUPNO	2	0	4	1	13	5	2	2	25	7	68	35	108	12	18	5	2	2	12	8	6	2	14	3	274

Izvor: udruge za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Grafički prikaz 11. Dobna i spolna struktura ovisnika i konzumenata ostalih droga u tretmanu udruga tijekom 2007.

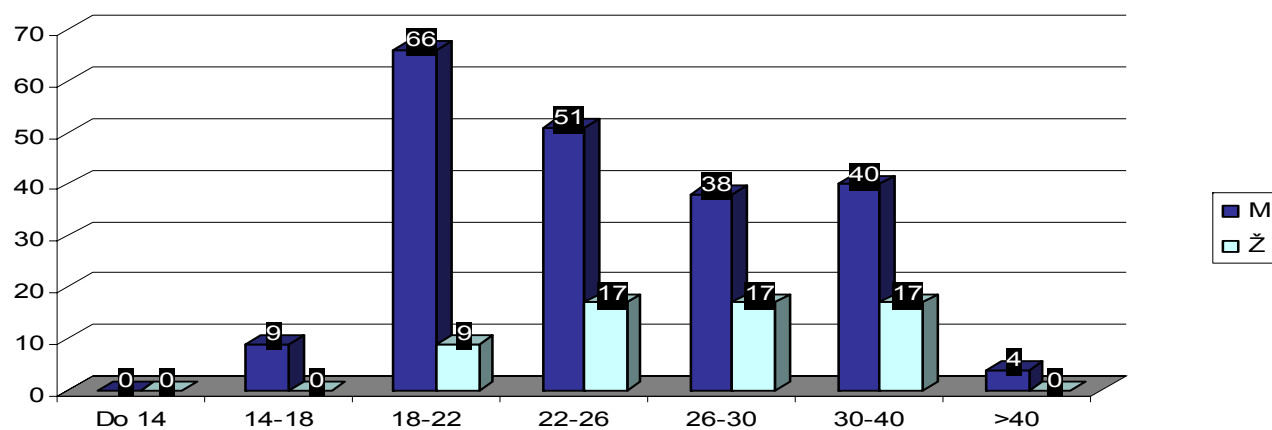
Izvor podataka: udruge za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Tablica 27. Dobna i spolna struktura novopridošlih opijatskih ovisnika tijekom 2007.

DOB	Osmijeh		Centar za duhovnu pomoć		ANST 1700		DEDAL		Ruka ljubavi		Egzodus		Susret		Porat		Pet +		Novi put		Let		Prijatelj	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
Do 14																								
14-18							2		4															3
18-22					3	1	4		4					8	3								47	5
22-26			2		3	1			5	3	7	1		10	4	2		1	1				21	7
26-30	3	2		1	7	3	1		3	3	4	2		8	3	2	1					10	2	
30-40	6	2			14	11			3	1				4	2	4						9	1	
<40					2											1						1		
Ukupno	9	4	2	1	29	16	7	0	19	7	11	3	88	22	30	12	9	1	1	1	45	24	91	15
	13		3		45		7		26		14		110		42		10		2		69		106	
Sveukupno	447																							

Izvor podataka: udruge za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Grafički prikaz 12. Dobna i spolna struktura novopridošlih opijatskih ovisnika tijekom 2007.

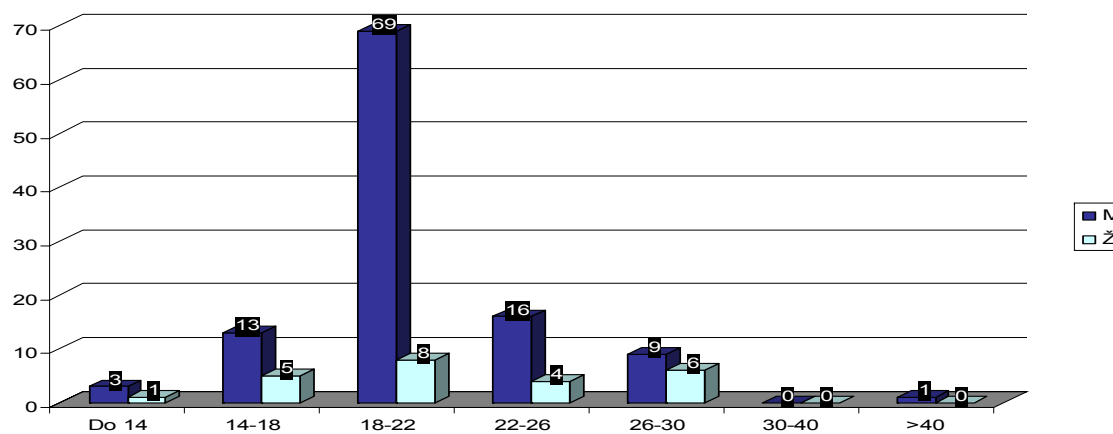
Izvor podataka: udruge za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Tablica 28. Dobna i spolna struktura novopridošlih ovisnika i konzumenata ostalih droga tijekom 2007.g.

DOB	Osmijeh		Centar za duhovnu pomoć		ANST 1700		DEDAL		Ruka ljubavi		Egzodus		Susret		Porat		Pet +		Molitva i riječ		Novi put		Prijatelj		
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
Do 14																		1	1					2	
14-18							1	1	2	1					3	1	2	1		1					5
18-22					2	1			3	1	53				3	2	1	1	1	2	3	1	3		
22-26					5	2			4						4	1	2					1	1		
26-30	1				1	2			2	3					3	1	1		1						
30-40																									
<40																		1							
Ukupno	1	0			8	5	1	1	11	5	53	0	96	12	13	5	7	3	3	3	3	2	11	0	
	1		15		13		2		16		53		108		18		10		6		5		11		
Sveukupno	258																								

Izvor: udruge za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Grafički prikaz 13. Dobna i spolna struktura novopridošlih ovisnika i konzumenata ostalih droga tijekom 2007.

Izvor podataka: udruge za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Zaključak

Slijedom iznesenih problema u radu terapijskih zajednica, a samim time i udruga koje se bave suzbijanjem zlouporabe opojnih droga, očigledno je da postoji potreba ulaganja dodatnih napora usmjerenih na poboljšanje kvalitete usluga i programa koji se provode u nevladinom sektoru kako bi se ostvarile neke od ključnih smjernica sveukupne nacionalne politike na području suzbijanja zlouporabe opojnih droga, koje proizlaze iz Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006.-2012. godinu i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006.-2009. godinu. Između ostalog, to je prvenstveno unaprjeđenje kvalitete tretmana i psihosocijalne rehabilitacije u terapijskim zajednicama, stručnih i etičkih načela rada u njima te stvaranje mreže terapijskih zajednica u Republici Hrvatskoj, koja će biti dio cjelokupnog zdravstvenog i socijalnog sustava skrbi o ovisnicima o drogama.

Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga u suradnji sa stručnjacima CARDS projekta "Jačanje kapaciteta Republike Hrvatske za borbu protiv trgovine drogama i zlouporabe droga" i predstavnicima terapijskih zajednica u Republici Hrvatskoj izradio je Smjernice za standarde terapijskih zajednica i prijedlog postupka za izdavanje dozvole za rad terapijskih zajednica, koje su usvojene na 12. sjednici Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske održanoj 29. kolovoza 2007. godine. Na inicijativu Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, odredbe u vezi s terapijskim zajednicama uvrštene su u Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi (NN br.7/07), te je člankom 37. izmijenjen članak 105. na način da je dodan novi stavak 10. kojim se propisuje da jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, trgovačko društvo, udruga i druga domaća i strana pravna osoba može pružati skrb izvan vlastite obitelji i usluge psihosocijalne rehabilitacije kao terapijska zajednica za ovisnike o opojnim drogama i povremene uzimatelje opojnih droga, bez osnivanja doma. Budući da je ministar mjerodavan za poslove socijalne skrbi dužan propisati uvjete glede prostora, opreme, stručnih i drugih radnika, te načine pružanja skrbi izvan vlastite obitelji u obliku terapijske zajednice, osnovano je Stručno povjerenstvo za izradu Pravilnika o terapijskim zajednicama u koji će se uvrstiti i odredbe iz navedenih Smjernica čime će se odrediti standardi kvalitete psiho-socijalnog tretmana i pružanja usluga u terapijskim zajednicama. Implementacija spomenutih standarda ovisit će o donošenju Pravilnika i o spremnosti postojećih terapijskih zajednica da prihvate te standarde i uključe se u nacionalnu mrežu terapijskih zajednica.

Osim navedenog, važan preduvjet za unaprjeđenje kvalitete pružanja usluga je i poboljšanje sustava prikupljanja podataka o vrstama usluga i tretmana koji se pružaju u terapijskim zajednicama i udrugama, a u cilju objektivnijeg izvještavanja relevantnih institucija. U sklopu provedbe CARDS i PHARE projekta, Ured je o navedenoj temi organizirao nekoliko radionica i edukacija za predstavnike nevladinog sektora.

4

Izvešće o provedbi Nacionalne strategije i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2007. godinu za županije

4

Izvešće o provedbi Nacionalne strategije i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2007. godinu za županije

U cjelokupnoj provedbi Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga iznimno je značajna provedba mjera i aktivnosti s ciljem sprječavanja zlouporabe opojnih droga na lokalnoj razini, kako na razini županija tako i na razini gradova i drugih jedinica lokalne samouprave. U Republici Hrvatskoj je 21 županija, uključujući i Grad Zagreb koji ima status županije, te 122 grada i 423 općine. Prema zadnjem popisu stanovništva iz 2001. godine, ukupno je u Republici Hrvatskoj bilo 4.437.460 stanovnika, a najviše stanovnika ima Grad Zagreb, zatim Splitsko-dalmatinska županija, te Primorsko-goranska i Zagrebačka županija, dok najmanje stanovnika ima Ličko-senjska županija. S obzirom na to da stanje raširenosti zlouporabe opojnih droga u svakoj pojedinoj županiji ovisi i o socio-demografskim karakteristikama stanovništva, stupnju gospodarskog razvitka, zaposlenosti stanovništva, dostupnosti droge i drugim značajkama, detaljnija analiza i usporedba trendova zlouporabe opojnih droga po pojedinim županijama zahtijevala bi detaljno istraživanje stanja u vezi s problematikom ovisnosti o drogama uključujući i broj ovisnika obuhvaćenih nekim oblikom tretmana i liječenja, broj počinjenih kaznenih djela u vezi sa zlouporabom opojnih droga, vrstu i broj zapljena, vrstu i broj institucija, te podatke iz relevantnih istraživanja o konzumiranju sredstava ovisnosti među mladima. Stoga je Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga prikupio izvješća o provedbi Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga i županijskih Akcijskih planova suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2007. na razini županija. Premda navedena izvješća ne omogućavaju statistički vjerodostojnu usporedbu trendova zlouporabe droga po županijama, ona ipak predstavljaju podlogu za ocjenu stanja zlouporabe opojnih droga po pojedinim županijama, ali ponajprije za ocjenu rada i aktivnosti županijskog Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe opojnih droga na lokalnoj razini i provedbu mjera iz županijskih akcijskih planova. Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe opojnih droga na razini županija ima primarnu zadaću koordinirati, planirati i pratiti provedbu programa na području prevencije, liječenja i suzbijanja zlouporabe opojnih droga na razini lokalne zajednice te obvezu izrade Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga na razini županija. Osim toga, zadaće županijskih povjerenstava su i praćenje epidemiološkog stanja bolesti ovisnosti te stanja i kretanja zlouporabe opojnih droga na području županija te dostavljanje redovitih godišnjih izvješća o provedbi Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga na razini županija Uredu za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske. Tijekom 2007. godine vidljiv je napredak u provedbi mjera iz Nacionalne strategije i Akcijskog plana koji je dobrim dijelom uvjetovan aktivnim djelovanjem županijskih povjerenstava.

Uočena je bolja suradnja županijskih povjerenstava i centara za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti, koji u svim županijama predstavljaju središnje institucije za izvanbolničko liječenje i prevenciju ovisnosti, ali i mjesto gdje se prikupljaju podaci o liječenim ovisnicima, koji se potom dostavljaju Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo. Također, ove godine je primijećeno da su centri za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti u svim županijama proveli analizu epidemioloških podataka i s njima upoznali županijska povjerenstva za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, što je pridonijelo boljoj kvaliteti županijskih izvješća. Osim navedenog, centri u svojoj organizaciji i sadržajima rada objedinjuju aktivnosti zdravstva, socijalne zaštite, edukacije, psihoterapije, obiteljske terapije, prevencije HIV infekcije i hepatitisa, te pomoći u rješavanju drugih

životnih problema ovisnika i njihovih obitelji, kao i pružanju pomoći povremenim konzumentima droga i njihovim obiteljima. Budući da su spomenuti centri glavna institucija za tretman i pružanje pomoći ovisnicima o drogama na lokalnoj razini, podaci koje je od centara i županijskih bolničkih ustanova prikupio Hrvatski zavod za javno zdravstvo, u velikoj mjeri odražavaju stvarno stanje raširenosti zlouporabe opojnih droga po pojedinim županijama.

U 2007. godini liječene su 7.464 osobe (250,3 osobe na 100.000 stanovnika u dobi od 15-64 godine). Od toga su 5.703 bila ovisnici o opijatima. Osoba koje su prvi put ušle u sustav liječenja bilo je 1.779, a novih ovisnika o opijatima 800. Najviše je osoba liječeno zbog heroina (76,4%), zatim zbog zlouporabe marihuane (13,3%), dok su ostala sredstva malo zastupljena.

Iz izvješća Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo je vidljivo da je u 2007. godini po stanju raširenosti zlouporabe opojnih droga te stope liječenih ovisnika na 100.000 stanovnika od 15-64 godine u pojedinim hrvatskim županijama, najviše prijavljenih bilo u Zadarskoj županiji (599,2), te je tako nakon nekoliko proteklih godina Istarska županija na drugom mjestu u kojoj stopa iznosi 532,6. Poslije Istarske županije slijede Grad Zagreb (444,2), Dubrovačko-neretvanska županija (348,8), Šibensko-kninska (347,0), Primorsko-goranska (300,2), Splitsko-dalmatinska (265,8), dok su ostale županije ispod hrvatskog prosjeka. Stopa liječenih u Republici Hrvatskoj je gotovo identična kao godinu prije i iznosi 250,3 liječenih osoba na 100.000 odraslih osoba.

Prema analizi stopa za opijatske ovisnike nije došlo do promjena u odnosu na proteklu godinu. Najvišu stopu osoba liječenih zbog uzimanja opijata na 100.000 stanovnika u dobi od 15 do 64 godine ima Zadarska županija (516,3), slijede Istarska županija (469,9), Šibensko-kninska županija (320,4), Grad Zagreb (315,5), Primorsko-goranska županija (265,7), Dubrovačko-neretvanska (266,6) te Splitsko-dalmatinska županija (249,0). Ostale županije imaju niže stope nego što je u cijeloj Hrvatskoj gdje je ona iznosila 191,1 osobe liječene zbog opijatske ovisnosti na 100.000 stanovnika u radno aktivnoj dobi. Kao i prijašnjih godina najnižu stopu liječenih ovisnika na 100.000 stanovnika u radno aktivnoj dobi imaju Bjelovarsko-bilogorska županija, Ličko-senjska županija i Požeško-slavonska županija.

Tablica 29. Županije prema stopi liječenih ovisnika na 100.000 stanovnika u dobi od 15-64 godine, broju ovisnika o opijatima i novootkrivenim ovisnicima u 2007. godini

ŽUPANIJA	Liječene osobe Ukupno				Prvi put liječeni			
	Broj	Stopa na 100.000*	Od toga opijati	Stopa na 100.000* (opijati)	Svi tipovi ovisnosti	Udio od liječenih osoba (%)	Od toga opijatni tip	Udio od prvi put liječenih
GRAD ZAGREB	2.385	444,2	1.694	315,5	596	25,0	216	36,2
ZAGREBAČKA	314	149,4	222	105,6	88	28,0	35	39,8
KRAPINSKO-ZAGORSKA	57	60,4	28	29,7	29	50,9	9	31,0
SISAČKO-MOSLAVAČKA	94	77,4	54	44,5	28	29,8	10	35,7
KARLOVAČKA	135	146,6	34	36,9	41	30,4	12	29,3
VARAŽDINSKA	219	176,5	162	130,5	44	20,1	19	43,2
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	51	61,8	22	26,7	19	37,3	4	21,1
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	28	32,3	5	5,8	24	85,7	4	16,7
PRIMORSKO-GORANSKA	635	300,2	562	265,7	112	17,6	68	60,7
LIČKO-SENJSKA	12	36,3	6	18,2	4	33,3	0	0,0
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	34	55,9	10	16,4	23	67,7	1	4,4
POŽEŠKO-SLAVONSKA	24	43,7	19	34,6	8	33,3	5	62,5
BRODSKO-POSAVSKA	169	147,9	99	86,6	61	36,1	23	37,7
ZADARSKA	636	599,2	548	516,3	133	20,9	68	51,1
OSJEČKO-BARANJSKA	327	147,6	172	77,6	110	33,6	27	24,6
ŠIBENSKO-KNINSKA	248	347,0	229	320,4	46	18,6	38	82,6
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	101	74,9	70	51,9	48	47,5	20	41,7
SPLITSKO-DALMATINSKA	823	265,8	771	249,0	133	16,2	102	76,7
ISTARSKA	757	532,6	668	469,9	121	16	73	60,3
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	280	348,8	214	266,6	72	25,7	38	52,8
MEĐIMURSKA	106	132,4	87	108,7	21	19,8	12	57,1
UKUPNO HRVATSKA	7.435	250,3	5.676	191,1	1.764	23,7	786	44,6
DRUGE DRŽAVE	29	0,0	27	0,0	18	62,1	16	88,8
UKUPNO	7.464	0,0	5.703	0,0	1.779	23,9	800	45,0

Izvor podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Stope prema Popisu stanovništva 2001. godine, Državni zavod za statistiku

Budući da je suradnja među nositeljima mjera i programa na nacionalnoj i lokalnoj razini važan preduvjet za učinkovito provođenje Nacionalne strategije i Akcijskog plana, Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske je tijekom 2007.

poduzeo niz aktivnosti u cilju jačanja koordinacije i suradnje s lokalnom zajednicom. Kao jednu od najznačajnijih aktivnosti možemo izdvojiti održavanje međunarodnog simpozija u Zagrebu u rujnu 2007., pod nazivom *Kako organizirati uspješnu i koordiniranu provedbu politike suzbijanja zlouporabe opojnih droga na nacionalnoj i lokalnoj razini s naglaskom na osnaživanju koordinacije u planiranju i provedbi programa tretmana i prevencije ovisnosti*. Simpozij je organiziran u suradnji s CARDS stručnjacima, a na njemu su prezentirane teme koje su prioritetne za razvoj uravnoteženog pristupa politici suzbijanja zlouporabe droga, kao što su jačanje raznolikosti tretmanskih i preventivnih programa uključujući razmjenu primjera najbolje prakse te izgradnja uravnoteženog i koordiniranog planiranja svih mjera između nacionalnih i lokalnih nositelja. Na simpoziju su sudjelovali CARDS stručnjaci, predstavnici 21 županijskog povjerenstva za suzbijanje zlouporabe opojnih droga i članovi Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske. Zaključci simpozija su: uspostava županijske koordinacijske mreže, Sporazum o uspostavi redovnih godišnjih sastanaka između županija i Ureda, Sporazum o koordiniranom planiranju budućih modela tretmana i prevencije ovisnosti, Sporazum o suradnji između mjerodavnih ministarstava i Ureda. Na 13. sjednici Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, održanoj 19. studenog 2007. usvojeni su zaključci s Međunarodnog simpozija, a tijela ovlaštena za provedbu donesenih zaključaka zadužena su da sukladno njihovom djelokrugu poduzmu aktivnosti usmjerene na njihovu implementaciju.

Nadalje, u sklopu provedbe CARDS projekta „Jačanje kapaciteta Republike Hrvatske za borbu protiv trgovine drogama i zlouporabe droga“, Ured je surađivao sa županijama u provedbi različitih preventivnih programa te su uspostavljeni pilot modeli međusektorske i partnerske suradnje u županijama u provođenju preventivnih programa i to; u Splitsko-dalmatinskoj, gdje je proveden GINKO projekt kojem je bio cilj uspostaviti suradnju između udruga, Grada Splita i Županije u provedbi preventivnih aktivnosti; u Međimurskoj županiji uspostavljen je model međusektorske suradnje u provođenju preventivnih aktivnosti i to suradnje škola s vanjskim subjektima; u Vukovarsko-srijemskoj županiji s velikim odjekom počela je medijska kampanja pod nazivom „*Razgovarajmo s djecom-Protiv droga zajedno*“ prema modelu poljskog iskustva, koja se kontinuirano provodi i tijekom 2008. Stoga su za potrebe ovog izvješća prikazana cjelovita izvješća navedenih županija, kao i izvješća Zadarske i Istarske županije te Grada Zagreba gdje je ujedno prema prikazanim trendovima problem ovisnosti i zlouporabe opojnih droga najrašireniji. Izvješća o provedbi Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga ostalih županija zbog njihovog opsega neće se prikazati u ovom izvješću. Cjelovita izvješća ostalih županija objavljena su na internetskoj stranici Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske www.uredzadroge.hr.

4.1

Splitsko-dalmatinska županija

Splitsko-dalmatinska županija je prostorno najveća jedinica lokalne uprave u Republici Hrvatskoj. Prostire se na 4.501 km² što je 8 posto ukupne površine Republike Hrvatske. U županiji obitava 463.676 stanovnika (prema popisu iz 2001. god.) što predstavlja udio od 10,68 posto ukupnog hrvatskog pučanstva. Zdravstvene i socijalne ustanove, te organizacije koje djeluju u području suzbijanja zlouporabe opojnih droga na području županije su; Zavod za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije u sklopu kojega djeluju: Služba za prevenciju bolesti ovisnosti (sjedište u Splitu), Savjetovalište Službe za prevenciju ovisnosti u Makarskoj, Savjetovalište Službe za prevenciju ovisnosti u gradu Hvaru, Savjetovalište Službe za prevenciju ovisnosti u Vrgorcu, Savjetovalište Službe za prevenciju ovisnosti u Imotskom, Služba školske medicine, uredi Centara za socijalnu skrb na području županije, Crveni križ - savjetovalište, „Reto centar“, „Zajednica Cenacolo“, „Zajednica Pape Ivana XXIII“, „Zajednica Susret“, „Most“, „Novi život“, „Liga za prevenciju ovisnosti“, „San Patrignano-udruga roditelja“, „Help“, „Novi put“ Sinj, „Život je više“, Udruga „Budi svoj“ Supetar, Udruga roditelja „Zajednica Susret“, Dom za ovisnike Zajednica Susret i dr.

Na području županije tijekom 2007. provodilo se niz provedbenih programa od kojih izdvajamo; *Zaštita duševnog zdravlja djece i mladih započinje u najranijem djetinjstvu, Odrastimo zdravi i sretni, Uloga djeteta u obitelji, Funkcionalna obitelj-zdravo dijete, Savjetovalište kod poteškoća u učenju i ponašanju*. Radi se o preventivnim programima koji se provode u cilju edukacije i savjetovanja učenika, roditelja i ostalih subjekata uključenih u predškolski i školski sustav. Osim navedenog, kontinuirano se provodi program sekundarne prevencije što u širem smislu uključuje rad s rizičnim skupinama, gdje rano otkrivanje i adekvatan korektivni tretman pomažu u sprječavanju nastanka i razvoja bolesti. Osnovni cilj je uspostavljanje apstinencije kod adolescenta i to na način da se potiče odgovorno ponašanje, radi na razvoju samokontrole, samopoštovanja, samopouzdanja te komunikacije u svrhu rješavanja problematike.

Programi rada s konzumentima i ovisnicima uključuju nadzor nad provođenjem specifične medikamentozne terapije, edukacijske i konzultacijske aktivnosti za bolesnika i njegovu okolinu, liječenje i rehabilitaciju uz provođenje farmakoterapije i kontrolu apstinencije, dijagnostiku, liječenje i resocijalizaciju prema medicinskoj indikaciji sukladno suvremenim medicinskim saznanjima i stručnim smjericama, zatim uključivanje obitelji u terapijski proces i suradnju s udrugama. Putem predavanja, tribina, rada u grupama i ostalih aktivnosti s učenicima, roditeljima, profesorima i studentima radilo se na promicanju zdravlja i usvajanju poželjnih životnih stilova. Udruge i terapijske zajednice tijekom 2007. provodile su sljedeće programe:

Tablica 30. Programi udruga na području Splitsko-dalmatinske županije

NAZIV PROGRAMA	KRATKI OPIS PROGRAMA	GLAVNI NOSITELJ	SURADNICI U PROVEDBI	REZULTATI EVALUACIJE	FINANCIJSKA SREDSTVA IZ PRORAČUNA ŽUPANIJE
Prihvata ovisnika i njihovih obitelji u školu života	Prihvata ranjenih, siromašnih, napuštenih, nezadovoljnih i usamljenih mladića i djevojaka povezanih s uporabom droge koji žele promijeniti život	Udruga San Lorenzo Zajednica Cenacolo	Udruga-samostalno	211 obitelji (84 iz Splita) na pripremnim kolokvijima; 77 novopridošlih u terapijsku zajednicu (13 iz Splita); 184 ovisnika u zajednici na dan 31.12.2007. (29 iz Splita)	64.666,26
„Benjamin“-odgojno terapijski program za mlade s poremećajima u ponašanju te konzumente lakih i sintetičkih droga	Ciljevi programa su uspostaviti i održavati apstinenciju kod mladih koji zloupotrebljuju psihoaktivne tvari; educirati adolescente o procesu nastanka ovisnosti; identificirati fizičke i/ili psihičke ovisnike te ih motivirati za dugotrajnu psihosocijalnu terapiju	Humanitarna organizacija Zajednica Susret	Udruga roditelja „Dedal“	Ukupno 102 korisnika upućenih većinom od strane ODO, manje od CZSS, a najmanje samoinicijativno. Većina je program završila uspješno, a prekinut je kod slučajeva ozbiljnijeg stupnja ovisnosti	60.000,00
Rizicima Splita „Rast“	Istovremeni i zajednički susreti roditelja i učitelja/odgojitelja u cilju smanjenja rizičnih čimbenika ovisnosti i pronalaženja mogućnosti za održivo partnerstvo škole i obitelji u sredinama u kojima se projekt provodi	Liga za prevenciju ovisnosti	Udruga „Domine“ i Udruga dragovoljaca HRM	Ukupno 786 korisnika: roditelja, nastavnika, studenata, učenika, kroz serije susreta, dijeljenje brošura i putem telefonskih kontakata	48.000,00
Harm reduction Split	Ciljevi su smanjenje negativnih posljedica uzimanja droge, podizanje razine informiranosti o AIDS- u te o spolno i krvlju prenosivim bolestima, povećanje razine informiranosti o sigurnijem korištenju droge i sigurnijem seksu, te epidemiološko praćenje	HELP udruga za pomoć mladima	„Remar“- Pula; Crveni križ- Zagreb; Klinika za infektivne bolesti - Zg; ZZJZ SDŽ, terapijska zajednica Il Punto, Biella	20 ovisnika poslano je u terapijsku zajednicu Remar; 201 osoba testirana je na HCV, HBV i HIV; ukupno 924 osobe obuhvaćene su projektom (m= 846, ž= 78) zamjene pribora	174.000,00
Informativni centar za mlade (ICM)	Cilj je na jednom mjestu mladima pružiti potpune, neograničene, nepristrane i korisne informacije iz različitih područja života prikupljanjem i obradom informacija, savjetovanjem, edukacijom, međunarodnom razmjenom mladih, podizanjem svijesti o problemu AIDS-a	HELP udruga za pomoć mladima	Udruge iz EU, Klinika za dječje bolesti Zg, CZSS Split, V Gimnazija Split, Zajednica Cenacolo, RETO; San Patrignano; Papa Ivan XXIII; ZZJZ SDŽ	Ukupan broj korisnika 4.180 (informacije i savjeti iz različitih područja života, edukacije, predavanja); 40 ovisnika dobilo kontakte s terapijskim zajednicama, a 14 za supstitucijski tretman, 135 mladih u međunarodnoj razmjeni	72.000,00

Resocijalizacija i zapošljavanje izliječenih ovisnika	Savjetovanje bivših ovisnika o njihovom uključivanju u obitelji i društvo. Kroz socijalnu reintegraciju prihvaćanje korisnika u razne oblike rada, briga za smještaj i poticanje druženja. Senzibilizacija poslodavaca za pružanje prilike bivšim ovisnicima	Centar za resocijalizaciju u izliječenih ovisnika i obitelji „Grad na gori“	Udruge: RETO, Remar, Egzodus, Pet, Nada za život, Mi, Novi život, Osmjeh	322 korisnika kroz: sastanke, rad savjetovaništa, posjete psihijatriji, zatvoru, upućivanje na liječenje, zapošljavanje, seminare, tribine, predavanja, javni nastupi	24.000,00
Radionica za izradu okvira za slike- perspektiva za resocijalizaciju bivših ovisnika	Provođenje resocijalizacije i edukacije apstinencija, okupacijsko-radna terapija, razvoj suradnje s institucijama u kulturi	ANST 1700	MZSS, Ured Vlade RH za drogu	33 korisnika programa, (m 20, ž 13), 38 korisnika psihološke potpore, 15 osoba upućeno u terapijske zajednice	24.000,00
Duga	Angažiranje bivših ovisnika u radu udruge, školovanje, edukacija roditelja, rješavanje sudskih procesa, zapošljavanje, kvalitetno provođenje slobodnog vremena, trajna apstinencija	San Patrignano	COOP San Patrignano, Rimini Italija	14 bivših ovisnika obuhvaćeno programom	40.500,00
Povratak životu	Konkretna pomoć ovisniku, njegovo uklanjanje s ulice, edukacija roditelja, odvođenje ovisnika na liječenje i njegova potpuna rehabilitacija	San Patrignano	COOP San Patrignano, Rimini Italija	122 korisnika projekta (roditelji i ovisnici na pripremi i odvezeni na liječenje)	40.500,00
Čakula kroz život- život bez ovisnosti	Utjecati na smanjenje broja ovisnika, motivirati ih na liječenje, educirati javnost s naglaskom na mladu populaciju i roditelje o štetnosti uzimanja droga i drugih sredstava ovisnosti	Čakula kroz život	Zajednica Cenacolo, Novi život, Help, Reto, Zajednica Susret, Liga za prevenciju ovisnosti, MZSS, MOBMS, MZOŠ	Procjenjuje se da je svaku edukativnu emisiju gledalo 50.000 gledatelja (korisnika)	18.000,00
Hepatitis među ovisnicima	Unaprjeđenje položaja i kvalitete življenja štitičenika oboljelih od hepatitisa u terapijskim zajednicama i udrugama koje se bave ovisnosti. Organiziranje savjetovanja, edukacija, poticanje na liječenje, senzibiliziranje javnosti	H.U.L.O.H. „HEPATOS“	Novi život, Zajednica Susret, Zajednica Papa Ivan XXIII, Bedem ljubavi, ANST 1700, Život je više, Liga za prevenciju ovisnosti	Ukupan broj neposrednih korisnika 159, posrednih više od 22.000	18.000,00
Projekt resocijalizacije „Provjera“	Apstinentima pružiti pomoć kroz radionice kako bi se uklopili u društvo, zaposlili i počeli normalan i zdrav život	Udruga „Dedal“	Udruga-samostalno	Projektom je obuhvaćeno 25 korisnika, zadovoljavajuće realiziran	24.000,00
Savjetovanište i vanjski (outreach) rad s ovisnicima o opojnim drogama	Obuhvat što većeg broja ovisnika postojećim uslugama, upućivanje na liječenje, resocijalizacija, održavanje apstinencije, podrška, informiranje i edukacija	Novi život, udruga za pomoć u rješavanju problema ovisnosti o drogama	Izazov mladeži, Prijatelji nade, San Patrignano, Zajednica Susret, San Lorenzo-Cenacolo, Papa Ivan XXIII, Help	Projektom je obuhvaćeno 78 novih korisnika (ovisnika, bivših ovisnika i članova obitelji)	132.000,00

Izgradnja dnevnog boravka, praonice i sanitarnog čvora	Pomoć ovisnicima o drogi i alkoholu. Nabava materijala i organiziranje rada ovisnika uz pomoć majstora u cilju obnove i izgradnje blagovaone i kuhinje te smještajnih kapaciteta kuće u Borovcima	Udruga Zajednica Papa Ivan XXIII	Zajednica Papa Ivan XXIII u Italiji	Ukupno deset korisnika, projekt nije posve završen zbog vremenskih neprilika koje su otežavale rad na vanjskim dijelovima.	60.000,00
--	---	----------------------------------	-------------------------------------	--	-----------

Izvor podataka: Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Splitsko-dalmatinske županije

Centri za socijalnu skrb koji djeluju na području županije provodili su aktivnosti usmjerene na poduzimanje mjera obiteljsko-pravne zaštite prema rizičnoj skupini djece i mladeži te rizičnim obiteljima i provođenje alternativnih sankcija i posebnih obveza uvjetovanih u pretpripremnom postupku od Državnog odvjetništva.

Ukupan broj opijatskih ovisnika te ovisnika i konzumenata ostalih droga koji su bili u tretmanu Službe za prevenciju ovisnosti i izvanbolničko liječenje ovisnosti tijekom 2007. godine bio je **802**, od čega **776** osoba zbog problema s opijatima i **26** zbog ovisnosti ili eksperimentiranja s ostalim drogama.

Tretman opijatskih ovisnika provodio se kroz različite programe savjetovanja, detoksikacijskih postupaka, smanjenja štete i liječenja komorbiditeta. Novopridošlih opijatskih ovisnika koji su bili u tretmanu tijekom 2007. godine, prema podacima Službe za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti, bilo je ukupno **144** od kojih **128** zbog heroina.

Novopridošlih ovisnika i konzumenata ostalih droga u tretmanu Centra za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti bilo je ukupno **31**.

U 2007. je zabilježen jednak broj osoba u tretmanu Službe kao i u 2006. godini. Broj liječenih opijatskih ovisnika je u 2007. u odnosu na 2006. povećan za 1,58 posto, dok je broj liječenih ovisnika i konzumenata ostalih droga smanjen za 6,6 posto.

Ukupan broj svih ovisnika registriranih u Službi za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti do kraja 2007. godine bio je **3.230** i to 3.049 osoba zbog problema s opijatima i 196 osoba zbog eksperimentiranja s ostalim drogama.

U Centru za socijalnu skrb ukupno je tijekom 2007. pomoć zatražila **131** osoba, 80 opijatskih ovisnika i 51 ostali ovisnik i konzument.

Vezno uz rad županijskog Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, Povjerenstvo je početkom rujna 2007. održalo utemeljiteljsku sjednicu u novoimenovanom sastavu od pet članova uz nazočnost voditelja Službe za prevenciju bolesti ovisnosti NZZJZ SDŽ. Tijekom 2007. održana je još jedna sjednica u proširenom sastavu od devet članova. Povjerenstvo se na sjednicama bavilo temeljnim zadaćama koje su određene Nacionalnom strategijom. Prikupljanje podataka, analiza sadašnjeg stanja, praćenje ostvarenja programa definiranog Nacionalnom strategijom te Akcijskim planom Vlade RH i Akcijskim planom Splitsko-dalmatinske županije bili su u središtu rada Povjerenstva.

Nakon prikupljanja i analize podataka Povjerenstvo je zaključilo kako većina subjekata obuhvaćenih Nacionalnom strategijom na području SDŽ provodi odredbe zacrtane Akcijskim planom Vlade RH te Akcijskim planom SDŽ. KBC Split / Klinika za psihijatriju, Odjel za zarazne bolesti, Zavod za patologiju NISU dostavili tražene podatke ni na ponovljeni zahtjev predsjednika Povjerenstva te stoga ti podaci nisu prikazani u Izvješću. Usklađivanje svih aktivnosti u svim segmentima društva, animacija jedinica lokalne samouprave, poticanje međusektorske suradnje, poticanje interesa poslodavaca za programe resocijalizacije, osiguranje kvalitete medijskog prostora su zadaće kojima će se povjerenstvo posvetiti u 2008.

4.2 Zadarska županija

Zadarska županija ukupno broji 162.045 stanovnika. Na području županije djeluju sljedeće zdravstvene i socijalne ustanove i nevladine udruge u području suzbijanja zlouporabe opojnih droga; Zavod za javno zdravstvo Zadarske županije, Opća bolnica Zadar, Psihijatrijska bolnica Ugljan, Centar za odgoj djece i mladeži Zadar, Centar za PSP Zadarske županije, Centar za socijalnu skrb Zadarske županije, Hrvatski Crveni križ - Gradsko društvo Zadar, Caritas Zadarske nadbiskupije, Udruga "Porat" - udruga apstinencija za pomoć pri resocijalizaciji, Udruga Z.V.U.K. - Zadarska vizija urbane kulture s naglaskom na promicanju volonterskog rada, Udruga CINAZ - Centar za izvannastavne i izvanškolske aktivnosti, Udruga za poboljšanje kvalitete življenja Zadar, Zajednica Mondo Nuovo - terapijska zajednica za liječenje ovisnosti u Nuniću, Zajednica "Cenacolo" - terapijska zajednica za liječenje ovisnosti - Jankolovica, Udruga "Nada" - udruga koja okuplja članove obitelji (uglavnom roditelje) ovisnika, Klub liječenih alkoholičara - Zadar.

Tijekom 2007. na području županije provedene su brojne aktivnosti i mjere za suzbijanje zlouporabe opojnih droga. Zadarska županija u koordinaciji sa svim relevantnim čimbenicima na svom području i u skladu s odredbama Nacionalne strategije i Akcijskog plana nastoji problem opojnih droga svesti na najmanju moguću mjeru. Sve aktivnosti koje pokreće Zadarska županija prvenstveno su preventivne prirode, no županija se nastoji uključiti i u provođenje sekundarne i tercijarne prevencije putem sufinanciranja programa iz tih područja.

Od programa primarne prevencije koji su tijekom 2007. provedeni na području županije izdvajaju se sljedeći; Program *Moć i snaga obitelji* obuhvatio je osmišljavanje, tiskanje i besplatnu distribuciju priručnika o pravilnom odgoju djece, s posebnim naglaskom na savjete i strategije roditeljima u stvaranju čvrstog stava djece protiv eksperimentiranja s alkoholom i drogama i sl. Priručnik je besplatno podijeljen svim obiteljima na području grada Zadra (oko 22.000 adresa). Osim navedenog, program pod nazivom Discoburger sastojao se od prikazivanja kazališne predstave o zlouporabi opojnih droga kod mladih. Predstavu je na poticaj Grada Zadra osmislila prof. Matija Šango Šimurina, uloge su igrali učenici zadarskih srednjih i osnovnih škola okupljenih oko kazališne udruge „Igrajmo se“. Predstava je besplatno prikazivana u HKK-u za sve učenike srednjih i osnovnih škola s područja grada Zadra (oko 5.000 učenika). Potpora u provedbi mjera na području županije dana je i kroz provedbu različitih programa udruga koje djeluju na području županije.

U rad Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, socijalne i zdravstvene ustanove te nevladine organizacije uključeni su i Prekršajni sud u Zadru, ured Državnog odvjetništva u Zadru te Policijska uprava zadarska.

Na Prekršajnom sudu u Zadru je od 2005. g. zaprimljeno **627** predmeta zbog počinjenja prekršaja iz odredbe čl. 54. st. 3. Zakona o suzbijanju zlouporabe opojnih droga, te je doneseno 431 pravomoćno rješenje od kojih je okrivljenicima izrečeno 85 novčanih kazni, te 195 zaštitnih mjera odvikavanja od ovisnosti.

Okrivljenici kojima je izrečena zaštitna mjera odvikavanja od ovisnosti se po pravomoćnosti rješenja upućuju u Zavod za javno zdravstvo - Službu za prevenciju.

Iz podataka ureda **Državnog odvjetništva** u Zadru te analizom svih podataka o prijavljenim osobama za počinjena kaznena djela zlouporabe opojnih droga, državno-odvjetničkim odlukama o tim prijavama kao i odlukama sudova, bilo u odnosu na meritum bilo kod odluka o kaznama, vidljivo je da je tijekom 2007. godine došlo do različitog odnosa broja procesuiranih osoba prema težini kaznenih djela jer je znatno smanjen broj prijavljenih počinitelja kaznenih djela zlouporabe opojnih droga posjedovanjem (s 205 na 132), ali je s druge strane u postupku bilo više osoba zbog

kvalificiranog oblika toga djela prodajom ili držanjem radi prodaje (s 34 na 65 osoba). Također je smanjen broj ukupno prijavljenih osoba za sva kaznena djela zlouporabe opojnih droga, s 244 tijekom 2006. godine na 205 osoba tijekom 2007. godine. Mora se istaknuti da su sudovi primjenom Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona izricali strože kazne u odnosu na ranija razdoblja, ali su one i nadalje najčešće blizu zakonskog minimuma.

Centar za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti je od 2005. godine u sastavu Zavoda za javno zdravstvo Zadar, te čini jednu od njegovih stručnih službi - Službu za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti.

Od početka rada Centra pa do 31. prosinca 2007. ukupno je zbog problema zlouporabe sredstava ovisnosti s područja Zadarske županije registrirano 1.213 osoba (196 zbog uzimanja heroína). Tijekom 2007. godine s područja Zadarske županije u Službi je zdravstvenu skrb i pomoć zatražila **601 osoba**, od toga su **524** osobe nekoć u svojoj povijesti bolesti imale konzumaciju opijata (heroína, opijuma, "ilegalnog" metadona). Od tog broja njih **76** obratilo se radi savjeta o uspješnom održavanju potpune apstinencije, a dvoje pacijenata nakon što su obavili razgovor s liječnikom Službe odbilo je početi liječenje ovisnosti supstitucijskom terapijom, tako da je u Službi bilo ukupno **436 (50 novoregistriranih)** opijatskih ovisnika na supstitucijskoj terapiji metadonom ili buprenorfinom.

Uspoređujući podatke za 2007. i 2006. godinu uviđa se veći broj obavljenih pregleda (4.892 / 4.359) u 2007., ali i više pregledanih osoba (601/505).

U 2007. godini bilježi se i veći broj novoregistriranih ovisnika i konzumenata, ali s trendom smanjenja broja novoregistriranih ovisnika o opijatima (**50/61**), dok ja broj novoregistriranih konzumenata ostalih psihoaktivnih sredstava povećan (**54/36**).

Osim primarne prevencije koja je najučinkovitija, velika pozornost posvećuje se i ranoj sekundarnoj prevenciji bolesti ovisnosti otkrivanjem i liječenjem konzumenata, pa se procjenjuje da je takav pozitivan trend kretanja rezultat poboljšane suradnje s pravosudnim tijelima, kao i povećane policijske aktivnosti na terenu.

Povećani odziv pacijenata na kontrolne preglede, kao i pacijenata na održavanju supstitucijskom terapijom, tumači se kao rezultat češćeg kontaktiranja medicinskog osoblja Službe s liječnicima u primarnoj zdravstvenoj skrbi na terenu.

Broj opijatskih ovisnika te ovisnika i konzumenata ostalih droga koji su bili u tretmanu ili su zatražili pomoć u Centru za socijalnu skrb bio je 129.

Prigodom **Međunarodnog dana borbe protiv zlouporabe droga, 26. lipnja**, Služba za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti - Zavod za javno zdravstvo Zadar u suradnji s udrugom Porat postavila je štand na Narodnom trgu u Zadru. Tom prilikom putem sredstava javnog informiranja predstavljen je rad Službe i upoznata javnost s aktualnim problemima vezanim za bolest ovisnosti. U svezi s tim dijelili su se letci, besplatni sokovi i voda, te majice, kape, kemijske olovke sa sloganom „Ja vrijedim“. Tog dana su svi djelatnici Službe sudjelovali u ovoj promotivnoj akciji kako bi brojni zainteresirani građani pravodobno dobili odgovore na razna pitanja.

Mjesec borbe protiv ovisnosti obilježen je organizacijom dviju javnih tribina u multimedijalnoj dvorani Gradske knjižnice Zadar. Prva tribina s temom „Društveno prihvatljive ovisnosti“ održana je 28. studenog 2007. Osim djelatnika Zavoda, uspjehu tribine pridonijeli su i djelatnici Sveučilišta u Zadru i MUP-a. Druga tribina „Zdravstvene posljedice ovisničkog ponašanja“ održana je 5. prosinca 2007. Uz djelatnike Zavoda prisutni su bili i liječnici OB Zadar.

U istom prostoru NGO „Porat“ iz Zadra organizirala je 13. prosinca 2007. tribinu „Rehabilitacija, resocijalizacija i društvena reintegracija ovisnika o drogama“ na kojoj su aktivno sudjelovali i stručnjaci Službe za prevenciju Zavoda.

U suradnji s PU zadarskom organizirana su po školama predavanja za roditelje pod nazivom „Kako reagirati i što činiti ako sumnjamo da je dijete ovisnik (ili

eksperimentator“ i „Kako prepoznati da dijete uzima droge“. Predavanja su održana u 12 od ukupno 37 osnovnih škola i to tijekom Mjeseca borbe protiv ovisnosti.

Poslani su dopisi liječnicima opće medicine u županiji u vezi s usklađivanjem podataka o pacijentima i njihovoj supstitucijskoj terapiji, a sve s ciljem izrade kvalitetnijeg izvješća o stanju ovisnosti na području Zadarske županije u 2007. g. Ova je aktivnost provedena prvi put, te se došlo do saznanja da se podaci s „terena“ razlikuju od podataka u Službi. U tijeku je istraživanje o tome zašto je došlo do neskladnosti podataka.

Ostvareni su kontakti sa školama i policijom u vezi s daljnjom suradnjom i predavanjima za roditelje po školama.

Tijekom godine provodio se izvanbolnički terapijski rad s konzumentima droga i njihovim obiteljima, a provodili su ga psihijatar, epidemiolog, psiholog i pedagog.

Predstavnici županije aktivno su sudjelovali na međunarodnom simpoziju „How to organize a successful and coordinated implementation of the politics for combating narcotic drug abuse on the national and local level“ (Kako organizirati suradnju i koordinaciju na vertikalnoj razini nacionalnih i lokalnih nositelja aktivnosti suzbijanja zlouporabe opojnih droga u cilju jačanja uloge tretmana usmjerenih na prevenciju i preventivnih programa), održanom u Zagrebu 24. i 25. rujna 2007. (hotel International).

Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe opojnih droga se tijekom 2007. godine sastalo pet puta. U sklopu programa Rukovođenje i upravljanje za zdravlje u lokalnoj zajednici, problematika ovisnosti definirana je kao javnozdravstveni problem u Zadarskoj županiji te je osnovana Ekspertna skupina za problematiku ovisnosti u čiji je rad, osim svih članova Povjerenstva, uključeno još desetak stručnjaka s područja ovisnosti, te mediji i udruge građana.

Povjerenstvo je na svojim tematskim sjednicama raspravljalo o koordinaciji svih provoditelja akcijskog plana te o potrebama osnivanja specijalizirane zdravstvene ustanove (ili odjela) koja bi se isključivo bavila problematikom ovisnosti.

U tijeku je izrada Plana za zdravlje iz područja ovisnosti u Zadarskoj županiji, a jedan od najvećih problema je nedostatak materijalnih sredstava i nerazvijenost kontrolnih mehanizama kojima bi se pojedine institucije aktivnije uključile u provođenje mjera.

Ukupna sredstva izdvojena za provedbu Akcijskog plana tijekom 2007. iz proračuna Grada Zadra i Zadarske županije iznose 842.000,00 kuna.

4.3 Vukovarsko-srijemska županija

Vukovarsko-srijemska županija je najistočnija hrvatska županija. Prema popisu stanovništva iz 2001. godine Vukovarsko-srijemska županija je imala 204.768 stanovnika.

Socijalne i zdravstvene ustanove, te nevladine organizacije koje djeluju u području suzbijanja zlouporabe opojnih droga na području županije su: Zavod za javno zdravstvo VSŽ - Centar za prevenciju zlouporabe droga i izvanbolničko liječenje ovisnosti, Služba za školsku medicinu, Centar za socijalnu skrb Vukovar, Centar za socijalnu skrb Vinkovci, Centar za socijalnu skrb Županja, Savjetovalište za obitelj, mladež i brak Vinkovci, Dom Zdravlja Vukovar, Dom zdravlja Vinkovci, Dom zdravlja Županja, Gradsko društvo Crvenog križa Vinkovci, Opća bolnica Vinkovci i Vukovar - psihijatrijski odjel, Kršćanska udruga Zajednica Cenacolo Šarengrad.

Jedna od najznačajnijih aktivnosti koja se tijekom 2007. provodila u županiji bila je provedba medijske kampanje prevencije ovisnosti „Razgovarajmo s djecom - protiv droge zajedno“.

Početak 2007. godine na inicijativu Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, pri kojem se provodio CARDS projekt 2004. "Jačanje kapaciteta Republike Hrvatske za borbu protiv trgovine drogama i zloporabe droga", Vukovarsko-srijemska županija i županijsko Povjerenstvo za suzbijanje zloporabe opojnih droga prihvatili su suradnju i odabrali model medijske kampanje za prevenciju ovisnosti koji su predložili stručnjaci iz Poljske.

Županijsko povjerenstvo je imenovalo stručni tim za provedbu medijske kampanje koji se sastoji od osam stručnjaka: pedagoga, psihologa, defektologa, socijalnih radnika, profesora te predstavnika policije i Vukovarsko-srijemske županije.

Stručni tim radi kontinuirano i tijekom 2007. godine održao je 22 radna sastanka vezana za pripremu i provedbu kampanje.

Održana su tri seminara sa stručnjacima iz Poljske, a dio stručnog tima boravio je u radnom posjetu u Poljskoj.

Provedba kampanje pod nazivom "*Razgovarajmo s djecom - protiv droge zajedno*" počela je u studenome 2007. godine i trajat će do kraja 2008. godine. Nedavno je održan posljednji u nizu sastanaka CARDS stručnjaka iz Poljske, predstavnika Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga i stručnog tima najistočnije hrvatske županije na kojem su predstavljene provedene aktivnosti, među kojima se ističu tiskanje promidžbenih materijala (plakata, mapa, kalendara, letaka, pisama roditeljima, majica, podmetača za šalice, jumbo plakata i sl.), postavljanje štanda u vinkovačkom gradskom parku, emitiranje TV spota i radijskih jinglova, te uključivanje Crkve u kampanju putem održavanja tematskih propovijedi. Stručni tim u provedbi kampanje sudjeluje na volonterskoj osnovi, a prve su procjene rezultata pokazale pozitivne reakcije roditelja koji ovakav projekt drže veoma važnim i korisnim. Roditelje na koje je medijska kampanja usmjerena, njezin slogan "*Razgovarajmo s djecom - protiv droge zajedno*" potaknuo je na razmišljanje o tome razgovaraju li dovoljno sa svojom djecom i kakva je kvaliteta razgovora.

Stručni tim za provedbu medijske kampanje u suradnji s medijima, jedinicama lokalne samouprave, predškolskim, školskim i zdravstvenim ustanovama, vjerskim organizacijama, centrima za socijalnu skrb te carinom i policijom aktivno se uključio u obilježavanje Mjeseca borbe protiv ovisnosti.

Evaluacija programa obavit će se tako što će se metodom slučajnog odabira provesti inicijalne i završne ankete po razredima. Ankete će se provesti u svih 15 srednjih škola u županiji s uzorkom od jednog razrednog odjela koji ima tridesetak učenika, te u 8 osnovnih škola s uzorkom od također tridesetak učenika. U anketi će biti zastupljeno 5 gradskih škola i 3 seoske. Osim toga, na uzorku od 500 do 600 ljudi na ulici volonteri učenici srednjih škola provest će anketu o zamijećenosti kampanje.

Nadalje, ostale aktivnosti odnosile su se na provedbu programa sekundarne prevencije kroz unaprjeđenje prepoznavanja i ranog otkrivanja visokorizične populacije, savjetodavni rad s djecom i mladima upućenima u Centar, savjetodavni rad s roditeljima i djelatnicima škola, pomoć u provedbi preventivnih školskih programa, suradnju s medijima, osmišljavanje i provođenje kampanja, izradu promidžbenih materijala, rad s konzumentima droga i ovisnicima, kontrolu apstinencije i provedbu individualne i grupne psihoterapije, propisivanje i nadzor nad provedbom specifične medikamentozne terapije, rad s obiteljima i dr.

O štetnosti uporabe opojnih droga učenicima se ukazuje putem roditeljskih sastanaka, sata razrednika, kroz nastavu, predavanjima liječnika i policijskih službenika. U školama su organizirane izložbe i prigodni panoi. U povodu Dana nepušenja organizirane su izložbe s porukama o štetnosti nikotina. U suradnji s Domom zdravlja, u predvorju bolnice i na željezničkom kolodvoru u Vinkovcima postavljena je izložba učeničkih i literarnih radova. U školama su javno istaknuti brojevi SOS i Hrabrog telefona na koje se učenici mogu javiti i potražiti pomoć. Na roditeljskim sastancima roditelji su upoznati s najčešćim pogreškama u odgoju, te kako prepoznati promjene ponašanja koje bi

eventualno ukazivale na znakove ovisnosti. Učenicima su dostupne adrese ustanova u Vinkovcima i Republici Hrvatskoj za prevenciju ovisnosti i izvanbolničko liječenje. Roditeljima je podijeljeno „Pismo roditeljima“ koje je sastavio županijski Stručni tim za provedbu medijske kampanje prevencije ovisnosti. Športskim natjecanjima je omogućeno korisno provođenje slobodnog vremena i mogućnost dobrog izbora.

U Vukovarsko-srijemskoj županiji je u 2007. godini u odnosu na 2006. zabilježeno smanjenje broja opijatskih ovisnika za **11,53 posto (23/26)**, dok je za ovisnike i konzumente ostalih droga zabilježen trend povećanja za **22,80 posto (70/57)**.

Za ukupan broj opijatskih ovisnika, te ovisnika i konzumenata ostalih droga zabilježen je od siječnja do kraja prosinca 2007. godine u odnosu na 2006. godinu (isto razdoblje) trend povećanja za **12,04 posto (93/83)**.

U Centru za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti od 4. siječnja 2000. godine do 31. prosinca 2007. godine registrirano je **220** opijatskih ovisnika, dok su evidentirana **493** ovisnika i konzumenta ostalih droga (pacijenti ovisnici o ostalim drogama, konzumenti, negativno evidentirani pacijenti, oni koji imaju mjeru obveznog liječenja od ovisnosti koji dolaze redovito na testiranja).

Ukupan broj pacijenata Centra (registriranih i evidentiranih) od početka njegova rada pa do kraja prosinca 2007. godine je **713**.

Tijekom 2007. godine broj opijatskih ovisnika koji su bili u tretmanu Centra na području županije iznosio je **87**. Od tog broja, opijatskih ovisnika liječenih Heptanonom bilo je **67**, a opijatskih ovisnika liječenih Subutexom **20**.

Broj novopridošlih opijatskih ovisnika je **19**, od toga je **10** osoba liječeno Heptanonom, a **9** Subutexom.

Ukupan broj svih registriranih i evidentiranih ovisnika u Centru od početka njegova rada 4. siječnja 2000. godine pa do 31. prosinca 2007. godine je **713**, od toga broja je **220** opijatskih ovisnika, a **493** ovisnika i konzumenta ostalih droga (pacijenti ovisnici o lakim drogama, konzumenti, negativno evidentirani pacijenti, oni koji imaju mjeru obveznog liječenja od ovisnosti i koji dolaze redovito na testiranja).

Ukupan broj opijatskih ovisnika te ovisnika i konzumenata ostalih droga koji su bili u tretmanu ili su zatražili pomoć u centrima za socijalnu skrb u 2007. bio je **88**.

Također je u planu niz športskih natjecanja (biciklistička utrka, plivanje, nogomet, i dr.) na kojima će se promovirati kampanja, te aktivno uključivanje u obilježavanje manifestacije „Vinkovačko ljeto“ (revija, koncert).

Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vukovarsko-srijemske županije je tijekom 2007. godine održalo jedan sastanak. Sve aktivnosti vezane za prevenciju zlouporabe opojnih droga u 2007. godini odradio je Stručni tim za provedbu medijske kampanje prevencije ovisnosti.

4.4 Međimurska županija

Međimurje se nalazi na krajnjem sjeveru Hrvatske, a prema posljednjem popisu u Međimurju je živjelo 118.426 stanovnika, od kojih 41.945 u gradovima i 76.481 u općinama. Suzbijanjem zlouporabe opojnih droga u Međimurskoj županiji organizirano su se u 2007. godini bavili; Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije, Centar za socijalnu skrb Međimurske županije, Policijska uprava međimurska, Udruga Umijeće življenja Čakovec, Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije - Centar za prevenciju ovisnosti i izvanbolničko liječenje, Osnovne i srednje škole na području Međimurja, Savez klubova liječenih alkoholičara Međimurske županije, Grad Čakovec, Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije - Služba školske medicine, Županijski tim za zdravstvo.

U Međimurskoj županiji je 31 osnovna škola i 6 srednjih. Sve imaju izrađene svoje preventivne programe i redovito ih provode. Na kraju svake školske godine imaju evaluaciju tih programa. Sadržaji programa odnose se na primarnu prevenciju poremećaja u ponašanju. Provode se redovito predavanja za učenike i njihove roditelje. Svaka škola organizira radionice u kojima rade učenici i roditelji. Redovito se obilježavaju Mjesec borbe protiv alkoholizma, Svjetski dan nepušenja, Svjetski dan zdravlja i sl. Tim prigodama organiziraju se, u suradnji s drugim udrugama i klubovima, pješačenja ili vožnje biciklima, boravci u prirodi i sl. Učenici u školama izrađuju plakate ili dijele prigodne brošure. U suradnji sa školskim liječnicima organiziraju se atraktivne radionice u kojima su glavni akteri učenici i oni provode akcije među mladima. Jedna od takovih akcija je „Alkohol nije cool“ koja se provodi u suradnji s Gradom Čakovcem i ona koja se provodi u suradnji s Policijskom upravom međimurskom te kafićima i Gradom Čakovcem gdje se kroz razne olakšice ugostiteljima stimulira točenje bezalkoholnih pića.

Tablica 31. Provedeni programi tijekom 2007. godine u području suzbijanja zlouporabe opojnih droga na području županije

NAZIV PROGRAMA	KRATKI OPIS PROGRAMA	GLAVNI NOSITELJI KOJI SU PROVODILI PROGRAM	SURADNICI U PROVEDBI	REZULTATI EVALUACIJE
Kvalitativno istraživanje o ovisnostima kod mladih	Istraživanje je obavljeno na svim akterima (roditeljima, učenicima, odgajateljima, učiteljima, konobarima, trgovcima, policajcima, liječnicima,...)	Nositelj je bio Županijski tim za zdravstvo a provodili su ga stručnjaci iz tog područja	Pedagozi, liječnici, psiholozi, novinari, defektolozi	Javno objavljeni rezultati na prezentaciji TISKANA BROŠURA „MLADI I ALKOHOL“
Provedena anketa među učenicima svih osnovnih i srednjih škola	Stavovi, interesi i navike korištenja sredstava ovisnosti kod djece i mladih	Voditelji školskih preventivnih programa	Osnovne i srednje škole Razrednici	Obradena anketa i donijeti preventivni programi
U svim školama obilježen Mjesec borbe protiv ovisnosti	Iz svake škole sudjelovala po dva učenika na zajedničkim radionicama	Voditelji školskih preventivnih programa i liječnici školska medicina	Osnovne škole u županiji i ŽZZJZ	Izrada plakata koji su javno izloženi

Akcija „Alkohol nije cool“	Prikazan roditeljima i učenicima srednjih škola film o štetnim djelovanjima i posljedicama koje imaju sredstva ovisnosti	PU međimurska i voditelji školskih preventivnih programa srednjih škola	Grad Čakovec i osnovne škole	
Akcija u Mjesecu borbe protiv alkoholizma i drugih ovisnosti	Javni istupi putem medija i dijeljenje brošura koje su tijekom godine izrađene	Voditelji školskih preventivnih programa i liječnici školske medicine	Škole Županija	
Redovito provođenje školskih preventivnih programa tijekom cijele godine	Svaka škola ima svoj specifični program	Voditelji školskih preventivnih programa	Nastavnici škola i liječnici školske medicine	
Seminari u sklopu Cards projekta	U OŠ Nedelišće uvodni seminar za roditelje i učitelje, a u Čakovcu za voditelje školskih preventivnih programa cijele županije	Stručnjaci Cards projekta	Osnovne i srednje škole, voditelji ŠPP	
Edukacija voditelja školskih preventivnih programa u Štrigovi	Uloga i zadaci voditelja školskih preventivnih programa kao i izrada programa	Liječnica Zrinka Zvornik Legen, Snježana Petek i voditelj ŠPP Andreja Zdravec Baranašić	OŠ Štrigova, Centar za ovisnosti	Osnovana radna grupa „Odjek“
Projekt Čakovec - Grad prijatelj djece	U 6 osnovnih i 5 srednjih škola provodi se vršnjačka edukacija o štetnosti sredstava ovisnosti	Liječnici školske medicine	Osnovne i srednje škole, Grad Čakovec	Obuhvaćeni svi učenici 7. i 8. razreda OŠ i 1. razreda SŠ
Projekt „Zajedno“	U OŠ M.Središće, OŠ Prelog i OŠ Nedelišće organizirana edukacija za uč. 7. i 8. razr. o sredstvima ovisnosti	Liječnici školske medicine	Udruga ACT i policajac u zajednici	Anketiranje učitelja, roditelja i učenika o njihovim stavovima i navikama
Projekt «Svaka droga je opasna - izaberi život»	Tribina za građanstvo gdje je prezentirana pojava sve veće raširenosti sredstava ovisnosti i edukacija za 400 učenika SŠ	Udruga ACT i školski liječnici	Policajac u zajednici, SŠ Prelog, Grad Prelog	Izdan priručnik za mlade edukatore

Izvor podataka: Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Međimurske županije

U 2007. godini u tretmanu su bila **672** ovisnika, dok ih je u 2006. bilo **626**, dakle u 2007. godini bilo je 46 ovisnika više, što iznosi porast za **7,34 posto**.

Tijekom 2007. godine održano je 5 sjednica županijskog Povjerenstva za suzbijanje opojnih droga. Na sjednicama su izvršene analize i donijet je Akcijski plan suzbijanja zlouporabe opojnih droga. Održan je sastanak s predstavnicima Europske komisije u vezi s provođenjem CARDS programa. Razmatrano je i financiranje rada nevladinih udruga pa je donijeta odluka o raspisivanju natječaja za 2008. godinu. Posebna pozornost posvećena je uključivanju svih zainteresiranih na preventivnom djelovanju i njihovoj koordinaciji. Zbog nekoordiniranog djelovanja često je dolazilo do preklapanja u aktivnostima. U 2008. godini primarne djelatnosti će biti edukacija i koordinacija.

4.5

Istarska županija

U Istarskoj županiji su 206.344 stanovnika, a socijalne i zdravstvene ustanove te nevladine organizacije koje djeluju u području suzbijanja zlouporabe opojnih droga na području županije su; Zavod za javno zdravstvo Istarske županije, Opća bolnica Pula, Istarski domovi zdravlja, Fond „Zdravi grad“ Poreč, Udruga Institut - udruga građana, Udruga za prevenciju, rehabilitaciju i resocijalizaciju ovisnika o drogama, Gradska radionica Pula, Grad Labin - Labin Zdravi grad.

U svim školama u županiji od 1998. godine provode se programi prevencije u skladu s planom školskih preventivnih programa kao dio godišnjeg plana i programa. U Istarskoj županiji radi 48 osnovnih i 25 srednjih škola i jedan učenički dom. Aktivnosti su usmjerene na rad s učenicima, roditeljima i nastavnicima kroz sljedeće točke:

- Škola kao milje
- Afirmacija uspješnog roditeljstva
- Učenje životnih vještina
- Diskretni personalni zaštitni postupci
- Specifični obrazovni sadržaji o ovisnostima
- Razred kao terapijska zajednica

Osim toga provode se i brojni specifični projekti koje financiraju gradovi i općine, te županija.

Tablica 32. Programi suzbijanja zlouporabe opojnih droga koji su se tijekom 2007. provodili na području županije

NAZIV PROGRAMA	KRATKI OPIS PROGRAMA	GLAVNI NOSITELJI, INSTITUCIJE KOJE SU PROVODILE PROGRAM	SURADNICI U PROVEDBI
Sekundarna i tercijarna prevencija ovisnosti o drogama	Savjetovanišni rad s eksperimentatorima i povremenim konzumentima i njihovim obiteljima Terapeutski rad s ovisnicima i njihovim obiteljima uključujući i specifičnu farmakoterapiju ovisnosti	1.Zavod za javno zdravstvo Istarske županije Pula Služba za prevenciju ovisnosti 2. Fond „Zdravi grad“ Poreč Centar za izvanbolničko liječenje i prevenciju	Liječnici opće medicine na području županije
Vršnjak pomagač- mladi volonteri Zdravoga grada	Razvoj odgovarajućih emocionalnih i socijalnih vještina djece i mladih	Fond "Zdravi grad" Poreč	Jedinice lokalne samouprave s područja Poreštine, Istarski domovi zdravlja Dom zdravlja-Poreč, Centar za socijalnu skrb Poreč, Društvo „Naša djeca“, Centar za građanske inicijative, Crveni križ, porečke škole

Edukacijom do aktivizma	Razvoj odgovarajućih emocionalnih i socijalnih vještina djece i mladih	ZUM - udruga za poticanje zapošljavanja i stručno usavršavanje mladih ljudi	5 srednjih škola Grada Pule, Udruga Cassoni Vecchi
Cukerani dani	Razvoj odgovarajućih emocionalnih i socijalnih vještina djece i mladih	Centar za preventivnu praksu	Općina Tinjan, Grad Pazin, Pučko otvoreno učilište, Folklorno društvo Pazin, Gradska knjižnica Pazin, Osnovna škola Vladimir Nazor Pazin i područna škola Tinjan, Etnografski muzej Istre
Tečaj kvalitetnog roditeljstva	Uspješno roditeljstvo	Društvo naša djeca Pula	Škole, vrtići i udruga Suncokret - Pula
Potpora roditeljstvu - prevencija rizičnog ponašanja kod djece	Uspješno roditeljstvo	Grad Labin - Labin zdravi grad	Dječji vrtić Glorija
Lakše kroz školu	Podrška rizičnim skupinama	Udruga Suncokret Pula	Grad Pula, Centar za socijalnu skrb Pula, Sveučilište J. Dobrile Pula, Škola za odgoj i obrazovanje, Društvo „Naša djeca“, Studio KaPula
Roditelji i tinejdžeri: igra stara kao svijet	Podrška rizičnim skupinama	Udruga Medea	Studenti razredne nastave i predškolskog odgoja
Grupni tretman djece s ADHD-om (hiperaktivne) - u svrhu funkcioniranja u školi, obitelji i društvu	Podrška rizičnim skupinama	Udruga za djecu, roditelje i odrasle s posebnim potrebama "Osmijeh"	
Prevenција razvoja poremećaja u ponašanju djece i mladih	Podrška rizičnim skupinama	Gradsko savjetovište za djecu, mlade i obitelj za programe prevencije Umag	Grad Umag, Centar za socijalnu skrb Buje, osnovne i srednje škole s područja Bujštine, Državno odvjetništvo, Sud za mladež
Program suzbijanja alkoholizma u lokalnoj zajednici	Organizirani rad s ovisnicima i/ili samoorganiziranje bivših ovisnika	Fond "Zdravi grad" Poreč	Jedinice lokalne samouprave s područja Poreštine, Istarski domovi zdravlja-Dom zdravlja Poreč, Centar za socijalnu skrb Poreč, KB Sestre milosrdnice-Odjel ovisnosti Zagreb, porečke škole, Društvo „Naša djeca“, Centar za građanske inicijative, Crveni križ
P.R.O.G.	Organizirani rad s ovisnicima i/ili samoorganiziranje bivših ovisnika	Udruga Institut - udruga građana	Istarska županija, OB Pula-Odjel za psihijatriju, Centar za prevenciju i ovisnost grada Pule, Udruga Terra Rijeka, Udruga Hepatos Zagreb, Udruga Egzodus-Zagreb, Udruga Osmijeh-Zagreb, Udruga gradska radionica Pula, Terapijske zajednice Đurmanec, Mondo nuovo i Susret

Prevenција recidiva, rehabilitacija i resocijalizacija liječenih ovisnika uključenih u izvanbolničko liječenje, postpenalni tretman i rehabilitacije u komunama, te njihovo zapošljavanje	Organizirani rad s ovisnicima i/ili samoorganiziranje bivših ovisnika	Udruga za prevenciju, rehabilitaciju i resocijalizaciju ovisnika o drogama	Grad Pula, Centar za socijalnu skrb Pula, Centar za prevenciju ovisnosti Pula, Zavod za zapošljavanje, Gradska radionica Pula, Mellinia d.o.o.
Likovno-edukativni rad s ovisnicima	Organizirani rad s ovisnicima i/ili samoorganiziranje bivših ovisnika	Gradska radionica Pula	Grad Pula, Istarska Županija, Služba za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti Pula, udruge Institut i Uzpiro
Savjetovalište za ovisnost	Organizirani rad s ovisnicima i/ili samoorganiziranje bivših ovisnika	Grad Labin - Labin Zdravi grad	Grad Labin, Centar za prevenciju ovisnosti Pula, liječnici opće medicine, Centar za socijalnu skrb Labin, osnovne i srednja škola, Policijska uprava Labin, Prekršajni sud i Vijeće za komunalnu prevenciju Grada Labina
Klub liječenih alkoholičara	Organizirani rad s ovisnicima i/ili samoorganiziranje bivših ovisnika	Klub liječenih alkoholičara Umag	Grad Umag, Istarski domovi zdravlja-Dom zdravlja Umag
Metadonski program liječenja ovisnika	Organizirani rad s ovisnicima i/ili samoorganiziranje bivših ovisnika	Županijsko povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe opojnih droga	Zavod za javno zdravstvo Istarske županije i liječnici opće medicine na području Istarske županije
Sretan roditelj, sretno dijete	Jačanje kapaciteta zajednice	Grad Buzet - Povjerenstvo za prevenciju poremećaja u ponašanju djece i mladih	Grad Buzet, Dječji vrtić Grdelin Buzet i Osnovna škola V. Gržalje
Unapređivanje kvalitete prakse prevencije i primjene modela prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih u lokalnoj zajednici	Jačanje kapaciteta zajednice	Centar za preventivnu praksu	Jedinice lokalne samouprave s područja Pazinštine, Pučko otvoreno učilište, Folklorno društvo Pazin, Gradska knjižnica Pazin, osnovna škola, Etnografski muzej Istre, Društvo „Naša djeca“, Udruga Veliki mali čovjek, Klub mladih Pazin, Udruga Albus
Kampanja protiv ovisnosti	Jačanje kapaciteta zajednice	Kampanja BJEŽI	Razne medijske kuće
Nastavak projekta "Zajednice koje brinu kao modeli prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih" na području Istarske županije	Jačanje kapaciteta zajednice	Edukacijsko - rehabilitacijski fakultet Zagreb	Jedinice lokalne samouprave: Pula, Medulin, Svetvinčenat, Pazin, Tinjan, Sv. Petar u Šumi, Labin, Kršan, Sv. Nedjelja, Poreč, Višnjani, Vrsar

Izvor podataka: Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Istarske županije

Tablica 33. Pregled preventivnih programa koji su se tijekom 2007. provodili u županiji

NAZIV PROGRAMA	KRATKI OPIS PROGRAMA	GLAVNI NOSITELJ/I, INSTITUCIJA /E KOJA JE/SU PROVODILE PROGRAM	SURADNICI U PROVEDBI	PREDVIĐENA FINACIJSKA SREDSTVA ZA PROVEDBU TIH PROGRAMA IZ PRORAČUNA ŽUPANIJE
Sretan roditelj - sretno dijete	Primarna prevencija-kvalitetno roditeljstvo	Grad Buzet	Grad Buzet, Dječji vrtić Grdelin, Osnovna škola V. Gržalja Buzet, Centar za socijalnu skrb Pazin	10.000,00
Profesionalno ojačavanje škola (POŠ) - radionice za roditelje učenika 5. razreda osnovnih škola i 1. razreda srednjih škola	Primarna prevencija-kvalitetno roditeljstvo	Udruga za osobni rast i razvoj "Odiseja"	Gradsko društvo Crvenog križa Pula	32.000,00
Edukativne radionice za roditelje "Uspješno roditeljstvo"	Primarna prevencija-kvalitetno roditeljstvo	Srednja škola Mate Blažine Labin	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	10.000,00
Tečaj kvalitetnog roditeljstva	Primarna prevencija-kvalitetno roditeljstvo	Osnovna škola Veli Vrh		9.200,00
Unaprjeđenje postojećih programa prevencije namijenjenih roditeljima/obiteljima	Primarna prevencija-kvalitetno roditeljstvo	Udruga Labin zdravi grad	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	35.000,00
Tečaj kvalitetnog roditeljstva	Primarna prevencija-kvalitetno roditeljstvo	Društvo "Naša djeca" Pula	Savjetovalište za djecu i mladež i Udruga Suncokret -Pula	30.000,00
Nastavak projekta "Zajednice koje brinu kao modeli prevencije poremećaja u ponašanje djece i mladih" na području Istarske županije	Primarna prevencija	Edukacijsko - rehabilitacijski fakultet Zagreb	Jedinice lokalne samouprave: Pula, Medulin, Svetvinčenat, Pazin, Tinjan, Sv. Petar u Šumi, Labin, Kršan, Sv. Nedjelja, Poreč, Višnjan, Vrsar	75.000,00
Lakše kroz školu	Sekundarna prevencija - Savjetodavna i/ili psihoterapijska pomoć	Udruga Suncokret - Pula	Sveučilište J. Dobrile Pula, Škola za odgoj i obrazovanje, Centar za socijalnu skrb Pula, škole, savjetovalište za djecu i mlade Društva „Naša djeca“ Pula	30.000,00
Prevencija razvoja poremećaja u ponašanje djece i mladih	Sekundarna prevencija - Savjetodavna i/ili psihoterapijska pomoć	Gradsko savjetovalište za programe prevencije za djecu, mlade i obitelj Umag	Grad Umag, škole, Centar za socijalnu skrb, policija, udruge, ambulante i zdravstvene ustanove	10.000,00
Vršnjak pomagač - mladi volonteri zdravog grada	Sekundarna prevencija - Savjetodavna i/ili psihoterapijska pomoć	Fond "Zdravi grad" Poreč	Srednje škole Poreča i Poreštine	20.000,00

Savjetovalište za djecu, mlade, brak i obitelj	Sekundarna prevencija - Savjetodavna i/ili psihoterapijska pomoć	Fond "Zdravi grad" Poreč	Porečki vrtići i škole, Centar za socijalnu skrb, Istarski domovi zdravlja- Dom zdravlja Poreč, Crveni križ Poreč, Društvo „Naša djeca“	10.000,00
Primi ruku prijateljstva	Tercijarna prevencija - Organizirani rad s ovisnicima	Udruga Institut	Udruga Terra-Rijeka, Udruga Hepatos-Split, Centar za prevenciju ovisnosti u Puli	52.000,00
Likovno edukacijski rad s ovisnicima	Tercijarna prevencija - Organizirani rad s ovisnicima	Gradska radionica	Centar za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti Pula, Udruga Institut	15.000,00
Suzbijanje alkoholizma u lokalnoj zajednici	Tercijarna prevencija - Organizirani rad s ovisnicima	Fond "Zdravi grad" Poreč	Zdravstvene i socijalne ustanove, škole, Crveni križ, MUP, Klubovi liječenih alkoholičara Istarske županije	25.000,00
Metadonski program liječenja ovisnika	Tercijarna prevencija - Organizirani rad s ovisnicima	Zavod za javno zdravstvo Istarske županije	Liječnici opće medicine na području županije	90.000,00
Postojim i sutra	Tercijarna prevencija - (Samo)organiziranje liječenih ovisnika i njihovih obitelji	Udruga Institut	Centar za ovisnost Pula, Uprava za zatvorski sustav Zagreb, Udruga Terra Rijeka, Udruga Hepatos Split, Udruga Porat Zadar, Udruga Stijene Zagreb, Gradska radionica Pula, Udruga Velebit Rijeka	40.000,00
Služba za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti	Tercijarna prevencija - Ostalo	Zavod za javno zdravstvo Istarske županije	Liječnici opće medicine na području županije	400.000,00
Centar za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti, program "Zajedno protiv ovisnosti"	Tercijarna prevencija - Ostalo	Fond "Zdravi grad" Poreč		40.000,00

Izvor podataka: Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Istarske županije

Ukupan broj ovisnika o drogama (opijatskih ovisnika i konzumenata ostalih droga - ekstazi, marihuana, kokain, speed i druge) u 2007. bio je **830**, a broj novopridošlih opijatskih ovisnika te ovisnika i konzumenata ostalih droga (ekstazi, marihuana, kokain, speed i druge) koji su bili u tretmanu Centra za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti bio je **150**.

Županijsko Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe opojnih droga sastalo se u 2007. tri puta i održalo brojne konzultacije i dogovore. Županijsko povjerenstvo podnosi godišnje izvješće Županijskom poglavarstvu o stanju zlouporabe i problemu ovisnosti na području županije. Županijsko povjerenstvo na svojim sastancima analizira trenutno stanje konzumiranja droga i stanje ovisnosti, probleme u provođenju Akcijskog plana. U slučaju detektiranja problema na nekom području predlaže mjere i akcije za suzbijanje. U 2007. je održana tematska sjednica Županijske skupštine posvećena problemu ovisnosti, a članovi Povjerenstva sudjelovali su u pripremi sjednice te u njezinom radu kao uvodničari i diskutanti.

Iz Proračuna Istarske županije za provedbu županijskog akcijskog plana utrošeno je 1.179.600,00 kn.

4.6

Grad Zagreb

Prema posljednjim statističkim izvorima Grad Zagreb imao je 784.900 stanovnika, dok je prema Popisu iz 2001. godine broj stanovnika iznosio 779.145.

Voditelji školskih preventivnih programa zlouporabe droga u osnovnim i srednjim školama grada Zagreba na školskim povjerenstvima organizirali su aktivnosti, zadaće i smjernice preventivnih aktivnosti za nastavnu godinu. Edukaciju edukatora provodila je Služba za prevenciju ovisnosti Zavoda za javno zdravstvo Grada Zagreba. U provedbi preventivnih projekata sa školama su surađivali Služba za školsku i sveučilišnu medicinu Zavoda za javno zdravstvo grada Zagreba Dr. Andrija Štampar i Informativni centar za prevenciju Policijske uprave zagrebačke.

Provedba školskih preventivnih programa potaknula je intenziviranje odgojnih preventivnih aktivnosti u svakom nastavnom predmetu sukladno propisanim nastavnim planovima i programima Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa.

Voditelji školskih preventivnih programa u provedbi primarne i sekundarne prevencije sustavno rade na učenju životnih (socijalnih) vještina kao posebnih pedagoških postupaka kojima se mladi osnažuju rješavati probleme, prevladavati krizne situacije, uče se oduprijeti utjecaju grupe vršnjaka, izgrađuju pozitivna stajališta prema životu, uče se samopoštovanju i sl. Stoga je veći broj osnovnih i srednjih škola Grada Zagreba u svojim provedbenim planovima školskih preventivnih programa ugradio i obvezatan rad s učenicima s ciljem učenja životnih vještina kroz radionice i to na satovima razredne zajednice i u sklopu grupnog savjetovanišnog rada. Stručni suradnici u školama provode terapijski rad s visokorizičnom djecom.

Tablica 34. Programi prevencije i suzbijanja ovisnosti koji su se tijekom 2007. provodili na području Grada Zagreba

NAZIV PROGRAMA	KRATKI OPIS PROGRAMA	NOSITELJI PROGRAMA	SURADNICI U PROVEDBI	FINANCIJSKA SREDSTVA
Mogu ako hoću 1 „Mah 1“	Edukacija učenika 4. razreda osnovnih škola	Gradski ured za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje	Informativni centar Policijske uprave zagrebačke	58.100,00 kn
Mogu ako hoću 2 „Mah 2“	Edukacija roditelja učenika 6. razreda osnovnih škola	Gradski ured za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje	Informativni centar Policijske uprave zagrebačke	68.400,00 kn
Prevenција, alternativa i sajam mogućnosti	Slobodno vrijeme mladih, predstavljanje rada nevladinih udruga, športskih klubova, kulturno-umjetničkih društava	Gradski ured za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje	Informativni centar Policijske uprave zagrebačke	130.000,00 kn
Kazališna predstava „DROGA“	Edukacija djece kroz umjetnost, predstava namijenjena roditeljima i učenicima viših razreda osnovne škole	Gradski ured za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje	Informativni centar Policijske uprave zagrebačke, osnovne škole Grada Zagreba	150.000,00 kn

Preventivni program „ Ne, zato jer ne!“	Edukacija učenika srednjih škola, prikazivanje filma, parlaonice.	Gradski ured za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje	Informativni centar Policijske uprave zagrebačke, srednje škole Grada Zagreba	100.000,00 kn
„Program rizičnih ponašanja školske populacije“	Edukacija učenika 5. razreda osnovnih škola	Gradski ured za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje	Zavod za javno zdravstvo Služba za školsku i sveučilišnu medicinu	100.000,00 kn
„ Holistički pristup“ prevenciji ovisnosti	Edukacija roditelja učenika 8. razreda osnovnih škola	Gradski ured za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje	Zavod za javno zdravstvo Služba za školsku i sveučilišnu medicinu	100.000,00 kn
Nagradni natječaj „Škola bez droge-grad bez droge“	Zdravstveni odgoj učenika osnovnih i srednjih škola grada Zagreba, obilježavanje Međunarodnog mjeseca borbe protiv ovisnosti	Gradski ured za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje	Zavod za javno zdravstvo Služba za prevenciju ovisnosti	112.600,00 kn
Program edukacije nastavnčkih vijeća i supervizije školskih preventivnih programa	a) program edukacije nastavnčkih vijeća b) program supervizije školskih preventivnih programa	Gradski ured za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje	Zavod za javno zdravstvo Služba za prevenciju ovisnosti	142.950,00 kn

Izvor podataka: Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Grada Zagreba

Ukupan broj maloljetnih i mlađih punoljetnika s problemom ovisnosti koji su bili u tretmanu i evidenciji Centra za socijalnu skrb Zagreb u 2007. godini je **757**, od toga maloljetnika **367** i mlađih punoljetnika **390**. Osoba ženskog spola bilo je 86 ili 11,4 posto, a osoba muškog spola 671 ili 88, 6 posto.

Većinu u evidenciji Centra čine počinitelji kaznenih djela povezanih s drogom, u pravilu zbog posjedovanja, najčešće marihuane. Nadalje, među evidentiranim u Centru bilo je 11 osoba koje su završile tretman odvikavanja u terapijskim zajednicama, svi muškog spola. Centar je prema 24 osobe provodio sigurnosnu mjeru obveznog liječenja od ovisnosti (16 osoba muškog spola i 8 osoba ženskog spola). Ovisno o utvrđenim okolnostima, osim primjene nekih mjera obiteljsko-pravne zaštite, Centar ove mlade osobe upućuje ili uključuje u različite oblike tretmana i liječenja sukladno mogućnostima koje postoje u gradu Zagrebu.

Kroz neke oblike preventivnog grupnog rada s djecom iz rizičnih obitelji na području nekoliko ureda ovog Centra u cilju prevencije poremećaja u ponašanju obrađuju se, među ostalim, i neke teme neposredno vezane uz opasnosti od konzumacije droga.

Ukupan broj svih ovisnika registriran u Službi za prevenciju ovisnosti Grada Zagreba je **1.410**.

Povjerenstvo za prevenciju i suzbijanje ovisnosti Grada Zagreba tijekom 2007. održalo je tri sjednice i izradilo Nacrt Protokola postupanja u ranom otkrivanju uporabe sredstava ovisnosti u Gradu Zagrebu.

Zaključak

Iz Izvešća o provedbi Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2007. godinu na razini županija vidljiva je znatno bolja koordiniranost u izradi i provedbi općih i posebnih programa suzbijanja zlouporabe opojnih droga, posebice programa

prevencije ovisnosti i medijskih kampanja borbe protiv ovisnosti, što je nedvojbeno plod aktivnog rada županijskih povjerenstava za suzbijanje zlouporabe opojnih droga. Središnje mjesto u provođenju mjera i aktivnosti tretmana, liječenja i pružanja pomoći ovisnicima o drogama i njihovim obiteljima zauzimaju Centri za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti koji su tijekom 2004. godine postali službe za prevenciju ovisnosti pri županijskim Zavodima za javno zdravstvo te tako postali dio zdravstvenog sustava. Razvidno je stabilno funkcioniranje centara u svim županijama što se ogleda u tome da sve dulje uspijevaju zadržati ovisnike u tretmanu. Koordinativnu ulogu u provedbi mjera u gotovo svim županijama zauzela su županijska povjerenstva koja su koordinirala provedbu Akcijskih planova suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006.-2009. i drugih programa za suzbijanje zlouporabe opojnih droga na razini županija, koordinirala aktivnosti različitih institucija, ustanova i nevladinih organizacija koje se bave ovom problematikom, organizirala različite manifestacije, seminare i okrugle stolove vezane uz program borbe protiv zlouporabe opojnih droga, organizirala obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv zlouporabe droga i nezakonitog prometa drogama i Mjeseca borbe protiv ovisnosti, te izrađivala izvješća o provedbi mjera iz Nacionalne strategije na razini županija. U nekoliko županija velik broj aktivnosti, osobito u području pružanja različitih oblika skrbi ovisnicima, provode nevladine organizacije i Centri za socijalnu skrb.

Primijećeno je da važno mjesto u sveukupnoj borbi protiv ovisnosti zauzimaju programi primarne prevencije ovisnosti, osobito u sklopu školskog sustava.

Iz analize Izvješća može se uočiti sve bolja primjena načela decentralizacije kao jednog od glavnih načela u Nacionalnoj strategiji suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006.-2012. godinu, te se može reći da je došlo do znatno intenzivnijeg decentraliziranog pristupa rješavanju problema ovisnosti na način koji jamči jednakomjernu raspodjelu različitih programa i sadržaja u cijeloj Republici Hrvatskoj sukladno stvarnim potrebama pojedinih lokalnih zajednica (odnosno županija). Uz potporu CARDS i PHARE projekata, resornih ministarstava, županija i nevladinih organizacija, tijekom 2007. osigurana je bolja koordinacija između svih relevantnih nacionalnih i lokalnih nositelja aktivnosti suzbijanja zlouporabe opojnih droga te su ojačani kapaciteti u Republici Hrvatskoj. Stoga i nadalje na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave treba razvijati mreže različitih programa i usklađivati djelatnosti na području problematike zlouporabe droga. Županije trebaju usklađivati sve aktivnosti na lokalnoj razini, a na državnoj razini provodit će se zajednička politika s ciljem ostvarivanja glavnih načela Nacionalne strategije i Akcijskog plana, a to su smanjenje ponude i smanjenje potražnje droga. Time bi se trebala osigurati centralizacija zajedničkih aktivnosti, a decentralizacija aktivnosti koje su nužne u lokalnoj zajednici, te samostalnost koordinativnih tijela na lokalnoj razini, odnosno samostalnost županijskih povjerenstava za suzbijanje zlouporabe opojnih droga i njihova sve veća uloga u planiranju, izradi i provedbi programa na lokalnoj razini.

5

Izvešće o aktivnostima i mjerama na izvršenju provedbenih programa Nacionalne strategije i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2007. za ministarstva

Oblikovano: Font: (Zadano)
Microsoft Sans Serif, Ne
Podebljano, Boja fonta: Bijela

5.1

Ministarstvo unutarnjih poslova

Ministarstvo unutarnjih poslova u 2007. godini provodilo je mjere i provedbene aktivnosti na području suzbijanja zlouporabe i krijumčarenja opojnih droga sukladno zadaćama sadržanim u Nacionalnoj strategiji i Akcijskom planu suzbijanja zlouporabe opojnih droga u Republici Hrvatskoj, što podrazumijeva preventivno represivne mjere i aktivnosti usmjerene na suzbijanje ponude, odnosno dostupnosti opojnih droga. Interdisciplinarnim pristupom u suradnji s drugim tijelima (resorima) provodile su se i određene aktivnosti na području smanjenja potražnje za opojnim drogama. Vežano uz smanjenje ponude, odnosno dostupnosti opojnih droga na ilegalnom narko tržištu u Republici Hrvatskoj, policijski službenici Ministarstva unutarnjih poslova poduzimali su konkretne mjere i aktivnosti. Postupanje pri provođenju nekih mjera i aktivnosti vezanih uz suzbijanje proizvodnje i uzgoja opojnih droga koordinirano je s ostalim ovlaštenim državnim tijelima. Ističemo da do sada u Republici Hrvatskoj nije zabilježena značajnija i organiziranija proizvodnja opojnih droga, izuzmu li se pojedinačni pokušaji uzgoja opojne droge marihuane namijenjene domaćem narko tržištu. Policijski službenici Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske su tijekom 2007. godine zajedno s drugim ovlaštenim tijelima kontinuirano sudjelovali u sustavu nadzora prometa prekursora koji se mogu uporabiti za ilegalnu proizvodnju opojnih droga. Tijekom 2007. godine policijski službenici MUP-a RH su na području suzbijanja kriminaliteta vezanog uz opojne droge provodili aktivnosti koje su se odnosile na praćenje i analiziranje kriminaliteta zlouporabe i krijumčarenja opojnih droga, uočavanje novih pojava oblika (izrada mjesečnih, polugodišnjih i godišnjih izvješća o stanju predmetnog kriminaliteta te predlaganje konkretnih mjera vezanih uz suzbijanje), sprječavanje krijumčarenja opojnih droga u Republiku Hrvatsku i kroz nju, neprekinuto provođenje mjera i radnji u vezi s predmetima međunarodnog karaktera: međunarodne kontrolirane isporuke, međunarodne prethodne kriminalističke obrade, provedba međunarodnih operacija, provođenje redovnog i pojačanog nadzora državne granice, poduzimanje mjera kojima će se unaprijediti kontrola putnika i prometa na graničnim prijelazima (cestovnim, željezničkim, riječnim), u zračnim i pomorskim lukama, formiranje i uporaba dobro opremljenih (materijalno tehnička sredstva, službeni psi za detekciju opojnih droga i dr.) timova granične policije specijaliziranih za suzbijanje krijumčarenja opojnih droga, intenziviranje mjera usmjerenih na sprječavanje krijumčarenja opojnih droga na plovnoj granici, kontinuirano provođenje edukacije o predmetnoj problematici službenika granične policije (pomorske) te vodiča službenih pasa, izrada prosudbi letova u javnom zračnom prometu (linijski letovi i letovi opće avijacije) s ciljem otkrivanja rizičnih letova i ostale aktivnosti. Osim navedenog, poduzimane su i mjere usmjerene na smanjenje ponude (dostupnosti) opojnih droga na ilegalnom narko tržištu kroz suzbijanje organizirane preprodaje i distribucije opojnih droga na području Republike Hrvatske od strane kriminalnih organizacija i skupina, usmjeravanje policijskih aktivnosti specijaliziranih policijskih službenika na organizirane kriminalne skupine koje se bave organiziranom preprodajom opojnih droga, sprječavanje uspostave otvorenih narko scena te suzbijanje preprodaje na ulici manjih količina opojnih droga (ulična redukcija uz maksimalno otežavanje dostupnosti), nastavak provedbe provjere vozača u cestovnom prometu na opojne droge (preliminarno testiranje), uz dodatnu edukaciju i opremanje prometne policije odgovarajućom opremom za provedbu. Posebna pozornost bila je usmjerena na otkrivanje dotoka novca zarađenog ilegalnom trgovinom opojnim drogama budući da je novčana dobit najvažniji segment nedopuštene trgovine opojnim drogama, te na sprječavanje i suzbijanje pranja novca stečenog ilegalnom trgovinom opojnim drogama. Tijekom 2007. nastavljeno je s uspješnom suradnjom sa stranim policijama, službama i organizacijama (DEA, FBI, SOCA, Generalni sekretarijat Interpola, UNODC i drugi) koje

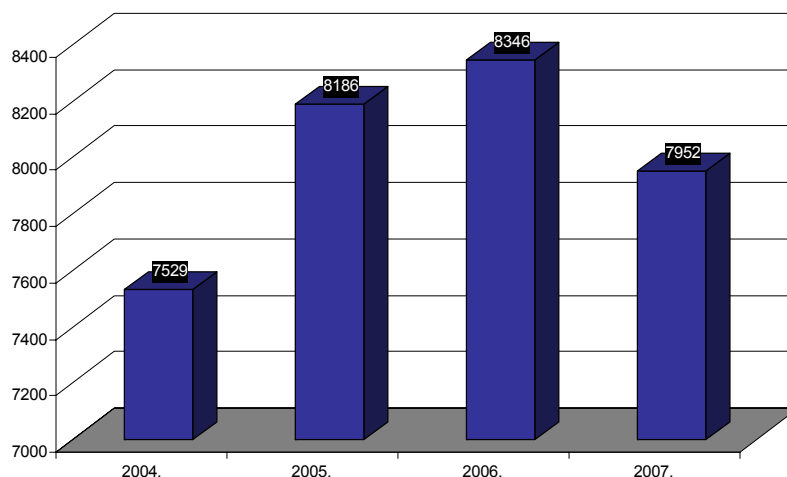
se bave problematikom vezanom uz opojne droge, i to provođenjem zajedničkih operativnih akcija te kontroliranih isporuka koje su rezultirale značajnijim zapljenama opojnih droga, ali i uhićenjima osoba tj. skupina koje su se bavile krijumčarenjima. Ministarstvo unutarnjih poslova kontinuirano provodi stručno usavršavanje vezano uz problematiku suzbijanja kriminaliteta zlouporabe i krijumčarenja opojnih droga. To podrazumijeva održavanje stručnih radnih sastanka za rukovodne službenike po liniji rada suzbijanja krijumčarenja i zlouporabe opojnih droga, odnosno održavanje specijalističkih tečaja za kriminalističke službenike koji obnašaju poslove i zadatke po liniji rada suzbijanja kriminaliteta opojnih droga, te sudjelovanje na međunarodnim seminarima multidisciplinarnog karaktera. Tijekom 2007. godine evidentirana su ukupno 7.952 kaznena djela, 4,72 posto manje u odnosu na 2006., vezanih uz zlouporabu i krijumčarenje opojnih droga. Za počinjena kaznena djela predmetnog oblika kriminaliteta ukupno je u 2007. godini kazneno prijavljeno 5.679 osoba. Prema podacima policijskih uprava, tijekom 2007. godine podneseno je ukupno 5254 prekršajnih prijava što je u odnosu na 2006. smanjenje za 7,6 posto, protiv ukupno 5189 osoba. Prosječni udio kriminaliteta iz oblasti zlouporabe opojnih droga u sveukupnom kriminalitetu na području Republike Hrvatske tijekom 2007. godine gotovo je na jednakoj razini kao i prethodne godine te iznosi 10,85 posto (2006.:10,64 posto).

Tablica 35. Broj evidentiranih kaznenih djela zlouporabe i krijumčarenja opojnih droga (2004. - 2007.)

GODINA	BROJ KD
2004.	7.529
2005.	8.186
2006.	8.346
2007.	7.952

Izvor podataka; Ministarstvo unutarnjih poslova

Grafički prikaz 14. Broj evidentiranih kaznenih djela zlouporabe i krijumčarenja opojnih droga (2004. - 2007.)

Izvor podataka; Ministarstvo unutarnjih poslova

5.1.1

Zapljene opojnih droga od strane Ministarstva unutarnjih poslova

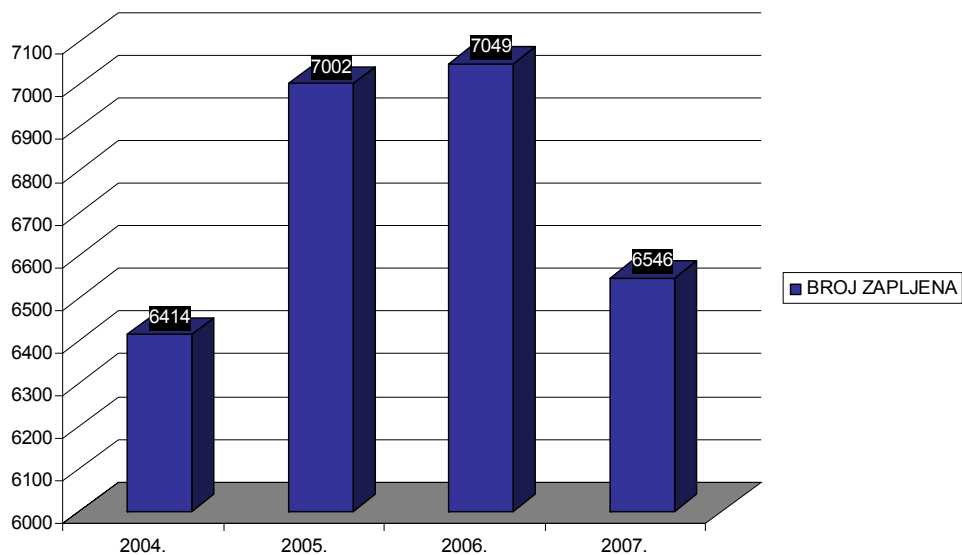
Tijekom 2007. godine sveukupno je izvršeno 6.546 zapljena svih vrsta opojnih droga što u odnosu na godinu prije predstavlja smanjenje broja zapljena za 7,1 posto. Iz dolje navedenih prikaza vidljive su zaplijene količine pojedinih vrsta opojnih droga ostvarene u razdoblju od 2004. do 2007. godine uz napomenu da je u 2007. godini ostvaren značajan pomak u količini zapljena opojne droge **kokaina i LSD-a**.

Tablica 36. Broj zapljena ilegalnih droga od strane Ministarstva unutarnjih poslova (2004., 2005., 2006. i 2007.)

GODINA	BROJ ZAPLJENA
2004.	6.414
2005.	7.002
2006.	7.049
2007.	6.546

Izvor podataka; Ministarstvo unutarnjih poslova

Grafički prikaz 15. Broj zapljena ilegalnih droga od strane MUP-a (2004., 2005., 2006. i 2007.)

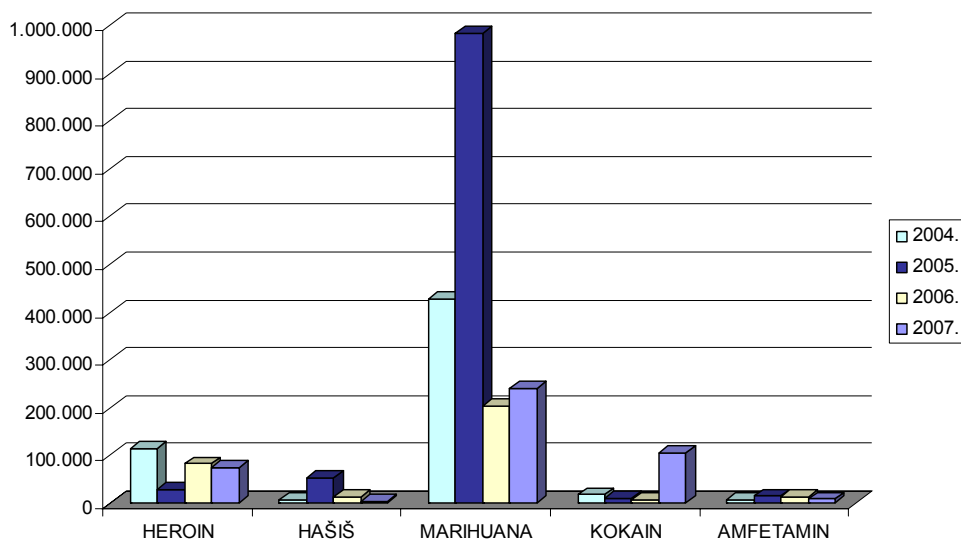
Izvor podataka; Ministarstvo unutarnjih poslova

Tablica 37. Prikaz broja zaplijenjenih količina svih vrsta opojnih droga

UKUPNO ZAPLJENA SVIH VRSTA OPOJNIH DROGA	2004.	2005.	2006.	2007.
HEROIN (grama)	114 kg 431 g	27 kg 68 g	81 kg 797 g	73 kg 508 g
HAŠIŠ (grama)	5 kg 893 g	53 kg 35 g	12 kg 86 g	4 kg 493 g
MARIHUANA (kilograma)	428 kg 235 g	983 kg 222 g	202 kg 445 g	239 kg 316g
KOKAIN (grama)	17 kg 595 g	8 kg 963 g	5 kg 640 g	104 kg 703 g
AMFETAMINI (grama)	7 kg 176 g	14 kg 312 g	11 kg 604 g	7 kg 885 g
HEPTANONI (tablete)	4.635	9.413	12.551,50	6.529
ECSTASY (tablete)	27.048	33.601	16.340,50	12.609
LSD (doze)	60	21	21	215
Stabljika konoplje tipa droga	2.207 komada	2.960 komada	2.699 komada	2.886 komada

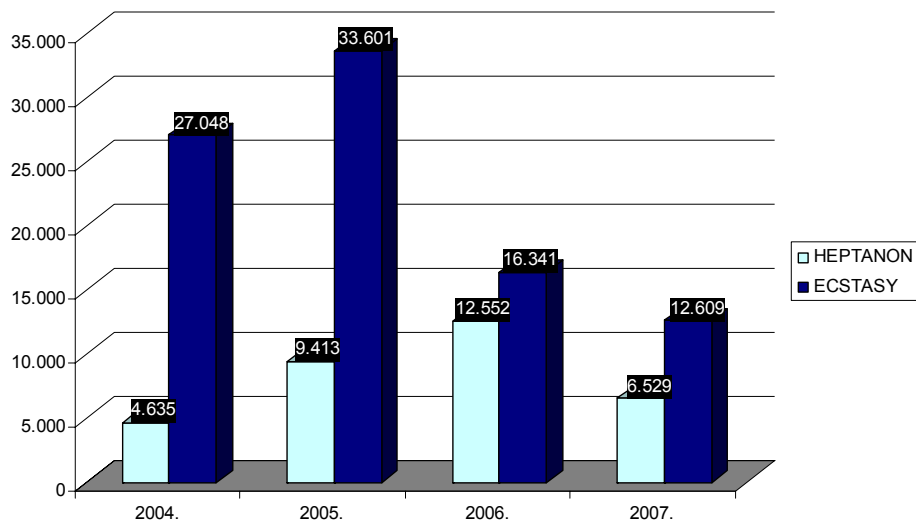
Izvor podataka: Ministarstvo unutarnjih poslova

Grafički prikaz 16. Prikaz broja zaplijenjenih količina heroina, hašiša, marihuane, kokaina i amfetamina

Izvor podataka: Ministarstvo unutarnjih poslova

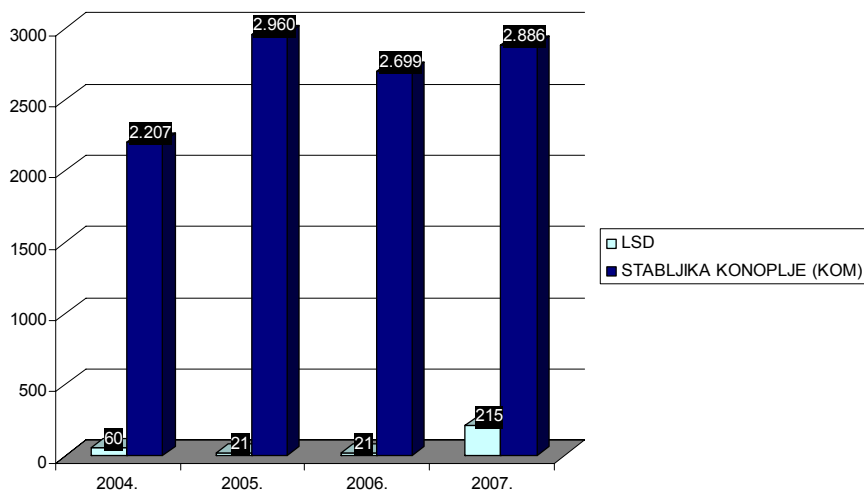
Grafički prikaz 17. Prikaz broja zaplijenjenih količina tableta heptanona i ecstasya

Izvor podataka; Ministarstvo unutarnjih poslova

Centar za kriminalistička vještačenja „Ivan Vučetić“ Ministarstva unutarnjih poslova obavlja kvalitativna vještačenja za sve zaplijenjene droge i psihotropne tvari na području Republike Hrvatske, a kvantitativna vještačenja, tj. određivanje čistoće, odnosno udjela pojedine droge u smjesi provode se za operativne svrhe policije u svim slučajevima gdje je dostavljena dovoljna masa droge ili psihotropne tvari. Udio droge za sada se ne iskazuje u svakom nalazu, nego samo na poseban zahtjev tijela državne uprave koje je zatražilo vještačenje.

Grafički prikaz 18. Prikaz broja zaplijenjenih količina LSD-a (doze) i stabljika konoplje (kom.)

Izvor podataka; Ministarstvo unutarnjih poslova

U Centru za kriminalistička vještačenja „Ivan Vučetić“ provode se rutinska kvantitativna vještačenja - određivanje čistoće droga za heroin, kokain, amfetamin, metamfetamin i MDMA u svim zaplijenjenim uzorcima gdje je dostavljena dovoljna količina tvari za analizu, a za kvantitativno vještačenje tetrahidrokanabinola u marihuani i smoli kanabisa (hašišu) ne postoje svi potrebni resursi. **Heroinske smjese** zaplijenjene u 2007. godini najčešće su sadržavale kao primjese analgoantipiretik paracetamol i psihostimulans kofein, rjeđe razne šećere kao što su laktoza i saharoza, a u pojedinačnim slučajevima tragove anksiolitika diazepama, antiepileptika fenobarbitala, narkoanalgetika metadona i kokaina. Kvantitativnim vještačenjem obuhvaćeno je 550 predmeta s ukupno 1.332 uzorka, pri čemu je minimalni udio heroina iznosio 0,5 posto, maksimalni 64 posto, a prosječni udio heroin baze je iznosio 23,8 posto. **Kokainske smjese** zaplijenjene u 2007. godini sadržavale su kao najčešće primjese analgoantipiretik fenacetin, lokalni analgetik i antiaritmik lidokain, aminokiselinu kreatin, šećerni alkohol manitol i šećer laktozu. U pojedinačnim slučajevima u kokainu je utvrđena prisutnost lijeka blokatora Ca-kanala diltiazema, te antihistaminika hidrokisizina, antihelminatika levamisola, dekongestiva i simpatomimetika efedrina i analgoantipiretika propifenazona. Kvantitativnim vještačenjem je obuhvaćeno 307 predmeta s ukupno 782 uzorka, pri čemu je minimalni udio kokaina iznosio 4 posto, maksimalni 90 posto, dok je prosječni udio iznosio 32 posto. **Amfetamin** zaplijenjen u 2007. je bio u obliku praškastih materija ili rjeđe u obliku tableta, najčešće primjese su bile kreatin, kofein, laktoza, a rjeđe škrob, u pojedinačnim slučajevima utvrđena je prisutnost MDMA, metamfetamina, efedrina i smjese paracetamola, kodeina i propifenazona te benzilpiperazina. Kvantitativnim vještačenjem amfetamina u obliku tableta obuhvaćeno je 13 predmeta s ukupno 1.733 tablete pri čemu je minimalan udio amfetamina iznosio 1 posto, maksimalan 23 posto, a prosječan udio amfetamin baze je iznosio 17,6 posto. Kvantitativnim vještačenjem amfetamina u obliku praha obuhvaćeno je 480 predmeta s ukupno 939 uzoraka pri čemu je minimalan udio amfetamina iznosio manje od 1 posto, maksimalan 58 posto, a prosječan udio amfetamin baze je iznosio 6 posto. **MDMA** tzv. "**ecstasy**", zaplijenjen u 2007. godini, najčešće je bio u obliku tablete ilegalnog podrijetla, rjeđe u obliku praha ili praha u kapsulama. U pojedinačnim slučajevima u tabletama koje sadrže MDMA kao djelatni sastojak utvrđeni su tragovi klorfenilpiperazina (mCPP), MDA, N-etil MDA, kofein te tragovi amfetamina ili metamfetamina. Kvantitativnim vještačenjem MDMA u obliku tableta obuhvaćen je 91 predmet s ukupno 1.776 tableta pri čemu je minimalan udio MDMA iznosio 1 posto, maksimalan 60 posto, a prosječan udio MDMA baze je bio 32 posto. Kvantitativno vještačenje MDMA u obliku praha obuhvaćalo je 16 predmeta s ukupno 17 uzoraka pri čemu je minimalan udio MDMA bio 5 posto, maksimalan 82 posto, a prosječan udio MDMA u obliku baze je bio 40 posto. Također je u 2007. godini zaplijenjeno 4.188 tableta koje su sadržavale MDMA i klorfenilpiperazin kao djelatne sastojke, a udio MDMA u obliku baze je iznosio 26 posto. **Metamfetamin** je bio zaplijenjen u 2007. godini u 26 predmeta, od kojih u obliku praha u 24 predmeta s ukupno 34 uzorka, te dva predmeta s 15 posto metamfetamina u obliku tableta (ukupno 23 tablete). Kvantitativnim vještačenjem uzoraka metamfetamina u obliku praha određen je minimalan udio metamfetamina od 3 posto, maksimalan 78 posto, a prosječan udio metamfetamin baze je iznosio 48 posto. U 2007. godini zaplijenjene su tablete ilegalnog podrijetla koje su sadržavale **klorfenilpiperazin (MCP)** u 8 predmeta s ukupno 158 tableta. Uz MCP kao djelatni sastojak, pojedine tablete sadržavale su i tragove MDMA.

Tablica 38. Čistoća uzoraka droge zaplijenjene u 2007. godini na području Republike Hrvatske

DROGA	HEROIN	KOKAIN	AMFETAMIN		MDMA		METAMFETAMIN	
			prah	tablete	prah	tablete	prah	tablete
broj predmeta	550	307	480	13	16	91	24	2
broj uzoraka	1.332	782	939	1.733	17	1.776	34	23
min, %	0,5	4	< 1	1	5	1	3	15
Max, %	64	90	58	23	82	60	78	15
srednja vrijednost	23,8	32	6	17,6	40	32	48	15
Punila	paracetamol, kofein, laktoza, Saharoza	fenacetin, lidokain, kreatin, manitol, laktoza,	kreatin, kofein, laktoza, škrob,		laktoza, sorbitol		laktoza, kreatin	
tragovi	diazepam, fenobarbital, metadona, Kokaina	diltiazem, levamisola, efedrina, propifenazona, hidroksizina	MDMA, metamfetamina, efedrina, paracetamola, propifenazona, kodeina, benzilpiperazina		klorfenilpiperazina, MDA, MDE, amfetamina, metamfetamina		efedrina	

Izvor podataka: Centar za kriminalistička vještačenja

Osim navedenog, u sklopu provedbe mjera vezanih za sigurnost prometa na cestama kontinuirano je provođeno i testiranje vozača motornih vozila na opojne droge.

Tablica 39. prikazuje **rezultate testiranja vozača na opojne droge u 2007.** iz koje je vidljivo da je ukupno ponuđeno testiranje za 1.953 vozača pomoću uređaja za preliminarno testiranje, od čega su 333 vozača odbila testiranje na uređaju za preliminarno testiranje. Od 1.620 testiranih vozača, kod 741 vozača utvrđena je prisutnost opojnih droga (45,74 posto), a od 199 osoba koje su pristale na davanje uzoraka krvi i urina radi analize na prisutnost opojnih droga, kod 35 je utvrđena njihova prisutnost, dok kod 68 osoba nije utvrđena. 542 osobe odbile su dati uzorak krvi i urina radi analize na prisutnost opojnih droga.

Tablica 39. Rezultati testiranja vozača na opojne droge tijekom 2007. godine

POLICIJSKA UPRAVA	Datum zadnja uređaja odnosno datum početka suradnje za primarno testiranje vozača na opojne droge	Ukupnog testiranih vozača onih vozača koji su odbijeno testiranje uređaja	Vozaki koji su testirani na uređaju primarno testiranje	Vozaki koji su podvrgnuti testiranju na uređaju primarno testiranje	Neurotera prisutnost opojnih droga na uređaju primarno testiranje	Uredaj prisutnost opojnih droga na uređaju primarno testiranje	Uredaj prisutnost opojnih droga na uređaju primarno testiranje	Uredaj prisutnost opojnih droga na uređaju primarno testiranje	Uredaj prisutnost opojnih droga na uređaju primarno testiranje	Uredaj prisutnost opojnih droga na uređaju primarno testiranje	Uredaj prisutnost opojnih droga na uređaju primarno testiranje	Uredaj prisutnost opojnih droga na uređaju primarno testiranje	Uredaj prisutnost opojnih droga na uređaju primarno testiranje
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	1.1.2007., 1 uređaj	123	98	25	26	72	29	43	3	14	12	71	57,7
BRODSKO-POSAVSKA	1.1.2007., 1 uređaj	30	29	1	6	23	5	18	0	2	3	19	63,3
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	1.1.2007., 1 uređaj	6	6	0	2	4	0	4	0	0	0	4	66,7
ISTARSKA	1.1.2007., 1 uređaj	220	189	31	82	107	11	96	1	4	6	128	58,2
KARLOVAČKA	1.1.2007., 1 uređaj	287	287	0	197	90	12	78	6	6	0	84	29,3
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	1.1.2007., 1 uređaj	71	69	2	48	21	13	8	0	8	5	10	14,1
KRAPINSKO-ZAGORSKA	NEMA UREĐAJ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0
LIČKO-SENJSKA	1.1.2007., 1 uređaj	32	29	3	16	13	9	4	1	6	2	8	25,0
MEĐIMURSKA	1.1.2007., 1 uređaj	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0
OSJEČKO-BARANJSKA	20.8.2007., 1 uređaj	29	29	0	12	17	7	10	0	0	7	10	34,5
POŽEŠKO-SLAVONSKA	1.7.2005., 1 uređaj	35	34	1	30	4	1	3	0	0	1	4	11,4
PRIMORSKO-GORANSKA	2.8.2004., 4 uređaja	329	264	65	151	113	37	76	0	10	27	141	42,9
SISAČKO-MOSLAVAČKA	1.1.2007., 1 uređaj	30	30	0	17	13	9	4	0	8	1	4	13,3
SPLITSKO-DALMATINSKA	1.10.2004., 1 uređaj	110	101	9	39	62	21	41	7	9	5	57	51,8
ŠIBENSKO-KNINSKA	20.5.2005., 1 uređaj	182	86	96	46	40	4	36	4	0	0	136	74,7
VARAŽDINSKA	1.1.2007., 1 uređaj	86	78	8	57	21	10	11	8	0	2	27	31,4
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	NEMA UREĐAJ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	1.1.2007., 1 uređaj	16	13	3	7	6	4	2	0	0	4	5	31,3
ZADARSKA	18.11.2004., 1 uređaj	146	76	70	28	48	0	48	0	0	0	118	80,8
ZAGREBAČKA	27.11.2003., 6 uređaja	221	202	19	115	87	27	60	5	1	21	84	38,0
UKUPNO	25	1.953	1.620	333	879	741	199	542	35	68	96	910	46,6

Izvor podataka: Ministarstvo unutarnjih poslova

5.1.2

Stanje i kretanje kriminaliteta zlouporabe i krijumčarenja opojnih droga, trendovi te prosudbe kretanja

Problematika ponude u Republici Hrvatskoj nije izolirana, te ovisi i o stanju na europskom i svjetskom ilegalnom tržištu opojnih droga. Kriminalitet vezan uz zlouporabu opojnih droga sve se manje može promatrati u nacionalnim okvirima pojedine zemlje, budući da postoje značajnije poveznice između kriminalnih organizacija zemalja "proizvođača", zemalja kroz koje se opojna droga krijumčari, te zemalja tzv. potrošača. Stoga se suzbijanjem predmetnog kriminaliteta ne može baviti izolirano bez uzimanja u obzir i niz drugih kriminalnih aktivnosti, poput krijumčarenja oružja, ljudi ili terorizma i pranja novca. Krijumčarenje opojnih droga je zasigurno jedan od najproduktivnijih oblika kriminalne djelatnosti organiziranog kriminala, kako u svijetu tako i u Europi, pa i na području Republike Hrvatske. Uvidom u statističke pokazatelje koji se odnose na kriminalitet zlouporabe opojnih droga, te u dostupne pokazatelje svih ostalih subjekata uključenih u problematiku zlouporabe opojnih droga vidljivo je, odnosno za pretpostaviti je da u Republici Hrvatskoj neće doći do značajnijih pomaka vezanih uz pad potražnje za pojedinim opojnim drogama (učestalosti konzumiranja), te sukladno tome za očekivati je daljnje pokušaje rasta ponude opojnih droga na ilegalnom narko tržištu u Republici Hrvatskoj. Republika Hrvatska može se okarakterizirati kao tranzitno područje preko kojeg se opojna droga krijumčari između tzv. zemalja proizvođača i tzv. zemalja potrošača (geostrategijski položaj). Pri tome se koriste svi oblici prometa (cestovni, željeznički, pomorski i zračni). Opće je poznat fenomen tzv. Balkanske rute kojom se ponajviše krijumčari opojna droga heroin, što potvrđuju dosadašnje zapljene. Budući da unatrag nekoliko godina raste proizvodnja opijuma na području Afganistana, za očekivati je daljnje pokušaje krijumčarenja, jer je europsko tržište primarno tržište za opijate iz Afganistana. Značajnije i veće zapljene kokaina u Republici Hrvatskoj su uglavnom vezane uz pomorski promet i ostvarene su ponajviše u luci Rijeka. Manje količine kokaina krijumčare se zračnim prometom gotovo iz svih svjetskih odredišta, ali i putem poštanskih pošiljki. Svjetski trendovi ukazuju da se sve veće količine kokaina krijumčare na područje Europe zbog pada potražnje na dosad primarnom tržištu SAD-a, te su mogući pokušaji krijumčarenja većih količina kokaina putem kontejnerskog prometa. Sintetičke droge poput amfetamina i derivata amfetamina (najčešće se radi o tabletama ecstasy) krijumčare se na razne načine s područja pojedinih zapadnoeuropskih zemalja, ali i sve prisutnijih narko tržišta pojedinih istočnih zemalja. Očekuje se lagani rast udjela zlouporabe ovih opojnih droga na narko tržištu u RH. Marihuana i hašiš krijumčare se u manjim količinama tijekom ljetne turističke sezone kada ih inozemni turisti, većinom iz zapadnoeuropskih zemalja, unose u našu zemlju uglavnom za osobne potrebe, dok se veće količine marihuane krijumčare s područja susjednih, također pretežito tranzitnih zemalja, a u većini slučajeva namijenjene su zapadnoeuropskom tržištu.

Ciljevi i pozicija Carinske uprave Republike Hrvatske (CURH) u odnosu na suzbijanje zloporabe opojnih droga u Republici Hrvatskoj bili su identični prijašnjim godinama. Primarna zadaća bila je suzbijanje krijumčarenja opojnih droga, kao i borba protiv svih vrsta kriminaliteta koji iz toga proizlaze, a u uskoj suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova i korelaciji s ostalim relevantnim čimbenicima Nacionalne strategije suzbijanja zloporabe opojnih droga.

U 2007. godini provodile su se aktivnosti na stručnom osposobljavanju carinskih službenika za suzbijanje krijumčarenja opojnih droga tako što su se u suradnji s Centrom za obuku CURH-a kontinuirano provodile stručne radionice s tematikom suzbijanja krijumčarenja opojnih droga. Uspostava Centra za obuku otvorila je nove mogućnosti za izobrazbu službenika Carinske uprave u predmetnom segmentu.

U sklopu programa edukacije, kao i do sada, prema potrebi distribuirana je odgovarajuća literatura i dostupni priručnici za carinske službenike koji neposredno rade na kontroli prometa, bilo na graničnim prijelazima ili u unutarnjim ispostavama.

U skladu s raspoloživim sredstvima nastavilo se tehničko opremanje i uređenje graničnih prijelaza kako bi se u konačnici postigli europski standardi. Osim redovitih aktivnosti na izgradnji i održavanju postojećih graničnih prijelaza, Carinska uprava RH uspostavila je i neke nove granične prijelaze sukladno odlukama Vlade Republike Hrvatske. Nadalje, uspostavljene su i neke nove carinarnice, što bi trebalo poboljšati funkcioniranje CURH-a u cjelini. Jedan od prioriteta u 2007. godini bio je i nastavna distribucija priručnih testova (testera) za otkrivanje i detekciju opojnih droga, s ciljem da svi granični prijelazi i unutarnje ispostave budu opremljeni za adekvatno djelovanje, što je i učinjeno.

U postupku uvozno - izvoznog carinjenja u suradnji s Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi provodio se nadzor uvoza i izvoza na temelju dozvola za lijekove, opojne droge i važećih lista za psihoaktivne tvari i prekursore.

Na području suzbijanja zloporabe opojnih droga CURH, poglavito Služba za nadzor, kao jedan od prioriteta vidi i uspostavu kvalitetne suradnje s Odjelom za droge Ministarstva unutarnjih poslova kao i Mobilnom jedinicom za kontrolu državne granice, pa je u 2007. godini provedeno niz zajedničkih akcija i izlazaka na teren. Dosadašnje zajedničke akcije bile su vrlo uspješne, a uz potpuno ekipiranje Službe za nadzor CURH-a i potpuno zakonsko profiliranje njenih ovlasti u skoroj budućnosti mogu se očekivati još bolji rezultati.

Tijekom 2007. na graničnim prijelazima i carinskim ispostavama Carinska uprava RH-a u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova zaplijenila je količine opojnih droga prikazane u Tablici 40.

Tablica 40. Prikaz broja zaplijenjenih količina svih vrsta opojnih droga od strane Carinske uprave za 2007.

VRSTA	KOLIČINA
HEROIN	39,89 kg
MARIHUANA	37,88 kg
HAŠIŠ	0,028 kg=28,6 grama
KOKAIN	81,326 kg
LSD	0
AMFETAMIN, SINTETIČKE DROGE	0,5 grama i 20 tableta
ULJE HAŠIŠA (litre)	0
HALUCINOGENI-MESCALIN	0
SUPSTRATI	0
INDIJSKA KONOPLJA sjeme	77 sjemenki
MICELIJ -gljive	80 grama preparata
LIJEKOVI KOJI SADRŽE NARKOTIKE	1.242 razne tablete

Izvor podataka; Ministarstvo financija, Carinska uprava

Na području međunarodne suradnje, osim održavanja odnosa s Odjelom za droge u MUP-u te bilateralnih i multilateralnih veza u sklopu SECI inicijative, ostvarena je i suradnja s drugim inozemnim institucijama.

Unutar Carinske uprave Republike Hrvatske postoji i Odjel za upravljanje rizicima koji ima pristup sve većem broju europskih i svjetskih carinskih IT sustava, putem kojih su dostupne operativne i strateške informacije vezane uz krijumčarenje droga. Na taj način fluktuacija i razmjena relevantnih informacija znatno je olakšana.

Očekuje se da će se približavanjem Hrvatske Europskoj uniji omogućiti bolji rad Službe za nadzor, kao i Carinske uprave Republike Hrvatske u cjelini, te uz veća materijalna i kadrovska ulaganja pridonijeti da CURH zauzme mjesto jednako onom koje imaju carinske službe drugih zemalja u suzbijanju krijumčarenja i trgovine opojnim drogama.

U provedbi Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga u 2007. Ministarstvo obrane provodilo je aktivnosti koje se odnose na prevenciju i suzbijanje zlouporabe opojnih droga u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu MO i OS RH). Aktivnosti vezane uz prevenciju i suzbijanje zlouporabe opojnih droga i ovisnosti u OS RH u 2007. provodile su se u postupcima **ocjene sposobnosti za djelatnu vojnu službu djelatnih vojnih osoba** i postupcima ocjene sposobnosti za vojnu službu **ročnika** koji se provode na temelju postojećih pravilnika kao i Pravilnika o mjerilima za ocjenu zdravstvene sposobnosti za službu, te o zdravstvenim pregledima i psihološkim ispitivanjima radi utvrđivanja zdravstvene sposobnosti ("Narodne novine" broj 51/07). U području **prevencije** kontinuirano se provodio Program psihološke prevencije ovisnosti u OS RH i Naputak o prevenciji zlouporabe droga u OS RH. Navedeni programi uključivali su i izobrazbu djelatnog i ročnog sastava, a provodili su ih vojni psiholozi i vojni liječnici. Izobrazbom na području prevencije i suzbijanja zlouporabe opojnih droga obuhvaćeni su i polaznici vojnih izobrazbi na temelju propisanih nastavnih planova i programa. Djelatnici Vojne policije nastavili su praksu dodatnih usavršavanja zapovjednog kadra i ostalih nositelja sustava sigurnosti radi što djelotvornijeg otkrivanja počinitelja kaznenih djela zlouporabe opojnih droga u postrojbama OS-a RH. Vojni psiholozi su u 2007. proveli redovito ispitivanje o raširenosti zlouporabe opojnih droga, stajališta o uzimanju droga i znanju o problemima vezanim uz zlouporabu droga u OS RH koje se provodi u sklopu ispitivanja raširenosti uzimanja sredstava ovisnosti općenito (cigareta, kave, alkohola, tableta, ilegalnih sredstava ovisnosti). Rezultati dobiveni ispitivanjem upućuju na zaključak da je uporaba ilegalnih sredstava ovisnosti (opojnih droga) kod pripadnika OS-a RH vrlo rijetka i nije na zabrinjavajućoj razini. No unatoč tome potrebno je nastaviti provođenje prevencije zlouporabe sredstava ovisnosti, koja treba biti usmjerena na rizičnu i zdravu populaciju s jasnim naglaskom na prevenciju zlouporabe svih sredstava ovisnosti. Prevenciji zlouporabe sredstava ovisnosti potrebno je i nadalje pristupati multidisciplinarno i provoditi je uz promicanje stilova zdravog življenja i kroz ostale preventivne programe. U području **suzbijanja zlouporabe opojnih droga** djelatnici Vojne policije provode redovite i izvanredne nadzore, a primjenjivani su i provjereni mehanizmi kontrole i sprječavanja unosa opojnih droga u vojne objekte.

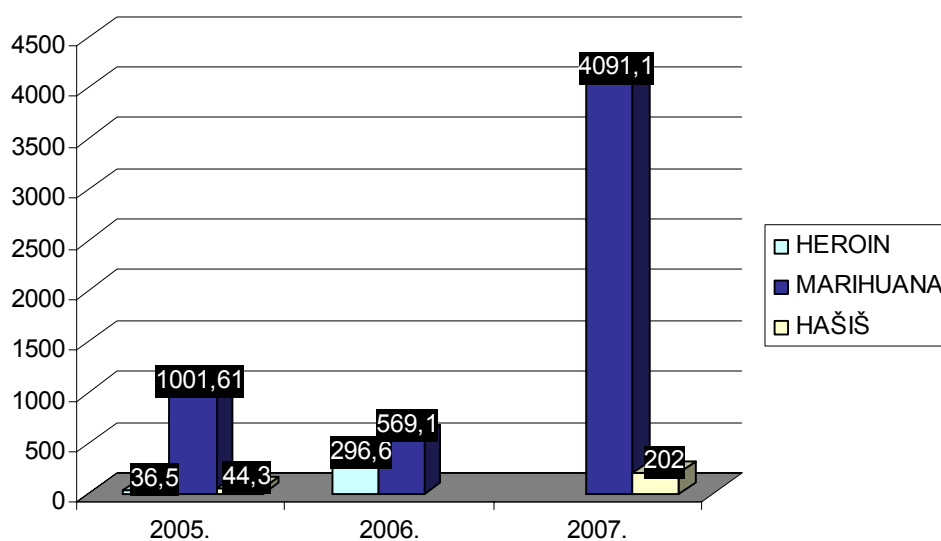
U području **sprječavanja zlouporabe opojnih droga** pri vojno stegovnim sudovima vođeni su stegovni postupci i izrečene su stegovne kazne za djela vezana uz zlouporabu opojnih droga i alkohola. Povjerenstvo za prevenciju i suzbijanje bolesti ovisnosti u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama Republike Hrvatske kao stručno tijelo Ministarstva obrane redovito je pratilo, koordiniralo i raščlanjivalo rad unutarnjih ustrojstvenih jedinica koje obavljaju poslove iz područja prevencije i suzbijanja zlouporabe opojnih droga, a planiralo je i nove aktivnosti u tom području.

5.3.1

Prikaz zapljena opojnih droga od strane pripadnika Ministarstva obrane

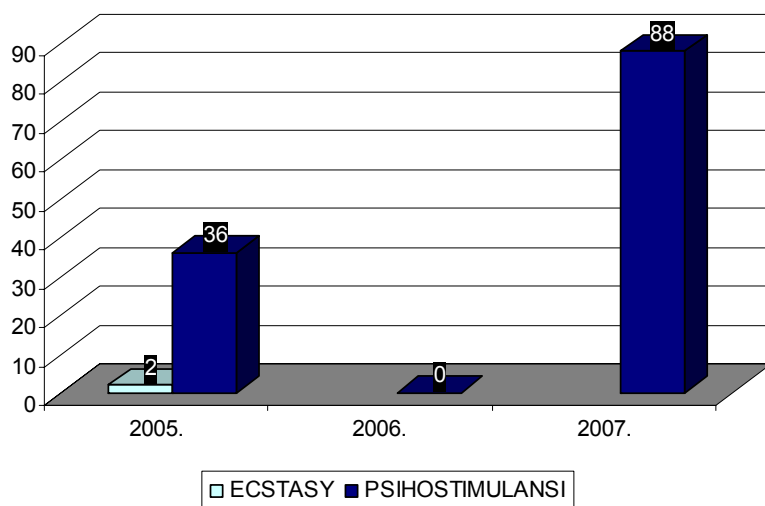
Navedeni podaci izdvojeni su iz izvješća "Prikaz stanja zlouporabe opojnih droga u OS RH u 2007. godini". U svrhu suzbijanja zlouporabe opojnih droga kriminalistička vojna policija posvetila je posebnu pozornost provedbi planiranih redovitih i izvanrednih mjera pojačanog nadzora u postrojbama OS-a RH koje u svojem sustavu imaju ročne vojnike, a koji su prema svim dosadašnjim pokazateljima najviše zastupljeni u kaznenim evidencijama u području zlouporabe opojnih droga. Djelatnici temeljne i kriminalističke vojne policije su u 2007. proveli ukupno 45 pojačanih nadzora u postrojbama OS-a RH. U provedbi tih mjera sudjelovali su vođači službenih pasa sa psima za detekciju opojnih droga.

Grafički prikaz 19. Prikaz količine (u gramima) oduzete opojne droge od pripadnika OS-a RH od 2005. do 2007.

Izvor podataka: Ministarstvo obrane

Grafički prikaz 20. Količine (u komadima/tabletama) oduzete opojne droge od pripadnika OS-a RH od 2005. do 2007.

Tablica 41. Prikaz količine oduzete opojne droge od pripadnika OS-a RH od 1998. do 2007.

GODINA	TIP						
	Kokain (gr.)	Heroin (gr.)	Marihuana (gr.)	Hašiš (gr.)	Indijska konoplja (kom)	Ecstasy (kom)	Psihost. (tablete) (kom)
1998.	16,00	26,00	5.021,97	7,22	198,00	-	182,00
1999.	-	421,38	53.373,03	-	858,00	-	4.216,00
2000.	-	37,65	15.204,47	25,70	600,00	-	528,00
2001.	1,30	17,96	2.774,62	1,00	21,00	-	770,50
2002.	-	0,79	1.429,45	0,30	5,00	9,00	157,00
2003.	-	444	1.755,11	0,90	-	11,00	125,00
2004.	-	1,40	683,07	28,40	8,00	119,00	125,00
2005.	-	36,50	1.001,61	44,30	-	2,00	36,00
2006.	-	296,60	569,10	-	-	-	-
2007.	-	-	4.091,10	202,00	-	-	88,00
UKUPNO	17,30	1.282,28	85.904,47	309,82	1.669,00	141,00	6.227,5

Izvor podataka: Ministarstvo obrane

Iz navedenih podataka vidljivo je da je u 2007. u odnosu na 2006. zabilježeno povećanje zapljene marihuane, zaplijenjena je najveća količina hašiša te zapljena psihostimulansa, najčešće tableta Heptanon. Po ostalim vrstama opojnih droga nije bilo zapljeno.

5.3.2

Kaznena djela zlouporabe opojnih droga u odnosu na počinitelje pripadnike Oružanih snaga RH

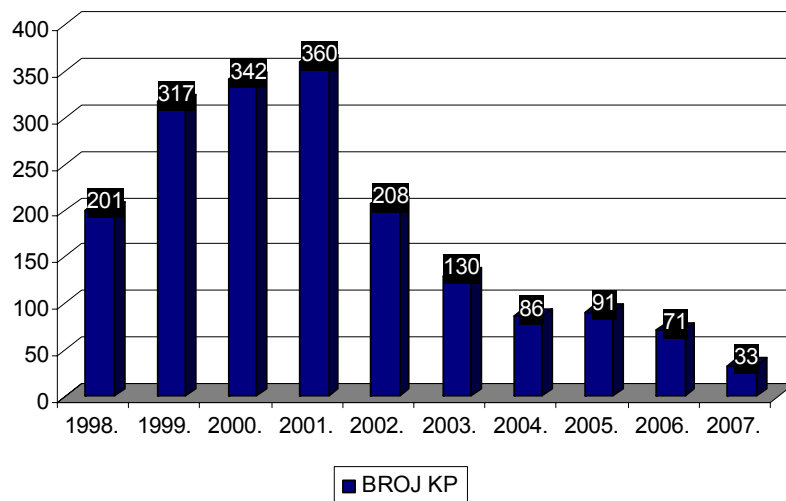
Praćenjem stanja kriminaliteta u postrojbama OS-a RH, posljednjih godina zamjetan je pad pojedinih oblika prijavljenih kaznenih djela, a među takvim kaznenim djelima je i zlouporaba opojnih droga. Posebno je važno istaknuti rad pripadnika kriminalističke Vojne policije, čija je zadaća potaknuti sve ostale nositelje sustava sigurnosti na području suzbijanja opojnih droga u postrojbama OS-a RH. Stalnim praćenjem stanja kriminaliteta uočava se kako broj evidentiranih kaznenih djela počinjenih zlouporabom opojnih droga čini sve manji udio, a u 2007. godini ta djela čine približno 1/6 ukupnog kriminaliteta u postrojbama OS-a RH. Suzbijanje kriminaliteta u vezi sa zlouporabom opojnih droga ima primarni značaj, a ujedno predstavlja i vrlo složen problem koji zahtijeva osobito određen i uvježban pristup časnika i dočasnika istražitelja kriminalističke Vojne policije, njihovu dobru opremljenost posebice tehničku, koja ovog trenutka nije dovoljna za uspješnu borbu protiv te vrste kriminaliteta. U većini slučajeva pojava zlouporaba opojnih droga u postrojbama OS-a RH manifestira se posjedovanjem manje količine lake opojne droge na bazi kanabisa za osobne potrebe, dok se manji broj kaznenih djela čini stavljanjem u promet i ponudom na prodaju. Konzumiranje opojnih droga pripadnika OS-a RH u bilo kojem obliku predstavlja velik i dodatan problem, ne samo za konzumenta nego i za postrojbama u cjelini kojoj se time narušava spremnost. U kaznenoj evidenciji kriminalističke Vojne policije u 2006., kao i 2007. godine daleko najbrojniji su ročnici čija pripadnost postrojbama OS-a RH traje za vrijeme služenja vojnog roka. Kao predstavnici najzastupljenije kategorije prijavljenih osoba zbog kaznenih djela u vezi sa zlouporabom opojnih droga, oni svoj životni stil, društveno ponašanje te naviku konzumiranja opojne droge uglavnom donose iz građanskog života. Operativne spoznaje ukazuju na to da je samo mali broj prijavljenih osoba za počinjenje ove vrste kaznenih djela zlouporabu opojnih droga počeo za vrijeme služenja vojnog roka.

Tablica 42. Prikaz podnesenih kaznenih prijava za počinjena kaznena djela zlouporabom opojne droge od 1998. do 2007.

GODINA	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
Broj KP	201	317	342	360	208	130	86	91	71	33
Odnosni postotak		+	+	+	-	-	-	+	-	-
		58%	8%	5%	42%	38%	34%	6%	22%	53%

Izvor podataka: Ministarstvo obrane

Grafički prikaz 21. Prikaz podnesenih kaznenih prijava za počinjena kaznena djela zlouporabom opojne droge (1998. -2007.)

Iz podataka je vidljivo da se od 2002. bilježi stalni trend smanjenja broja kaznenih prijava zbog počinjenih kaznenih djela zlouporabom opojne droge. U odnosu na 71 podnesenu kaznenu prijavu u 2006., u 2007. podnesene su 33 kaznene prijave. Sažimajući prikazanu raščlambu podataka o kaznenim djelima zlouporabe opojne droge tijekom promatranog razdoblja moguće je izvesti sljedeće zaključke:

Ukupan broj počinjenih **kaznenih djela zlouporabe opojne droge**, slično kao i prijašnjih godina, **sudjeluje s 15 posto u odnosu na sva ostala kaznena djela** koja su počinili pripadnici OS-a RH u 2007. U 2007. zabilježen je značajan **trend smanjenja broja prijavljenih kaznenih djela** zlouporabom opojnih droga u OS RH u odnosu na 2006. Tijekom 2007. godine 33 pripadnika OS-a RH počinila su kazneno djelo zlouporabe opojnih droga što predstavlja **smanjenje od 53 posto u odnosu na 2006.** Usporedbom podataka o broju prijavljenih osoba i kaznenih djela, razvidan je daljnji trend smanjenja u 2007. godini. Od ukupno podnesene 33 kaznene prijave mjerodavnim općinskim državnim odvjetništvima protiv 35 pripadnika OS-a RH, u 14 slučajeva postupalo se nakon zaprimljene obavijesti o počinjenom kaznenom djelu i zapljeni opojne droge od djelatnika Ministarstva unutarnjih poslova, u 19 slučajeva samostalno je postupala Vojna policija unutar vojnih objekata, od čega u 9 događaja po dojavi nadređenih zapovjednika postrojbi OS-a RH, a u 10 slučajeva podnošenje kaznenih prijava rezultiralo je provođenjem operativnih mjera i radnji te zapljene opojne droge od djelatnika Vojne policije. Kao prilog razumijevanju broja otkrivenih kaznenih djela zlouporabe opojne droge u kojima su počinitelji pripadnici OS-a RH, a koja su otkrili djelatnici Ministarstva unutarnjih poslova, potrebno je istaknuti da djelatnici vojne policije nisu ovlašteni postupati izvan vojnih objekata i vojarni. Relativno visok broj otkrivenih kaznenih djela zlouporabe opojne droge od zapovjednika postrojbi OS-a RH ukazuje na činjenicu da je njihova uloga i djelovanje u području prevencije i suzbijanja zlouporabe opojnih droga u vojarnama vrlo značajna.

5.4

Ministarstvo pravosuđa - Uprava za zatvorski sustav

Tretman zatvorenika ovisnika o opojnim drogama dio je Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga. Osnovni cilj Nacionalne strategije u odnosu na zatvorski sustav definiran je prihvaćanjem međudnosa zatvora i kaznionica i ukupne društvene zajednice jer su zatvori mjesta u kojima se ovisnici nalaze samo ograničeno, katkad i vrlo kratko vrijeme, tijekom kojeg im treba učiniti dostupnima sve one programe koji se provode u zajednici, a primjenjivi su u zatvorskim uvjetima.

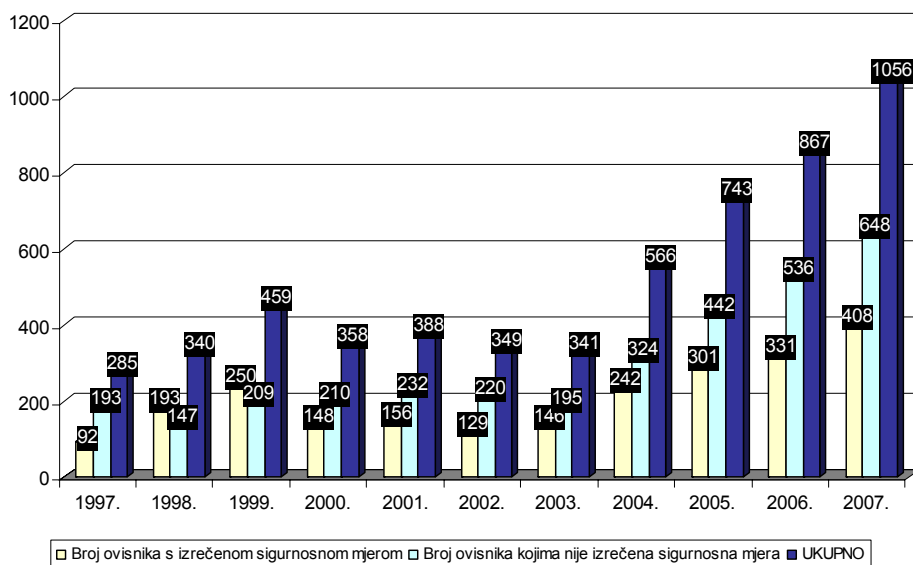
Tijekom 2007. godine u zatvorskom sustavu bilo je **2405** svih kategorija zatvorenika koji su disfunkcionalni ovisnici ili povremeni uzimatelji psihoaktivnih droga, što u odnosu na izvještajno razdoblje iz prethodne godine predstavlja povećanje od 9 posto (2006.: 2199).

Tablica 43. Usporedba broja zatvorenika ovisnika o psihoaktivnim drogama upućenih na izvršavanje kazne zatvora u razdoblju od 1997. do 2007. godine

GODINA	Broj ovisnika s izrečenom sigurnosnom mjerom	Broj ovisnika kojima nije izrečena sigurnosna mjera	UKUPNO
1997.	92	193	285
1998.	193	147	340
1999.	250	209	459
2000.	148	210	358
2001.	156	232	388
2002.	129	220	349
2003.	146	195	341
2004.	242	324	566
2005.	301	442	743
2006.	331	536	867
2007.	408	648	1.056
UKUPNO	2.583	3.534	6.117

Izvor podataka: Ministarstvo pravosuđa, Uprava za zatvorski sustav

Grafički prikaz 22. Usporedba broja zatvorenika ovisnika o psihoaktivnim drogama upućenih na izvršavanje kazne zatvora (1997. - 2007.)

Tablica 44. Broj zatvorenika - ovisnika o psihoaktivnim drogama upućenih na izvršavanje kazne u 2007.

GODINA	Broj ovisnika s izrečenom sigurnosnom mjerom		Broj ovisnika kojima nije izrečena sigurnosna mjera		UKUPNO		Od toga prvi put na izvršavanju kazne zatvora	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
2007.	389	19	641	7	1030	26	434	14
M + Ž	408		648		1056		448	

Izvor podataka: Ministarstvo pravosuđa, Uprava za zatvorski sustav

Uz zatvorsku kaznu, izrečenu sigurnosnu mjeru obveznog liječenja od ovisnosti imalo je **408** zatvorenika. Ipak, kod značajnog broja zatvorenika (**327**) stručni timovi Odjela za dijagnostiku i programiranje, odnosno Odjela tretmana u kaznenim tijelima, utvrdili su potrebu uključivanja u poseban program tretmana ovisnika budući da je zlouporaba psihoaktivnih sredstava bila povezana s njihovom kriminalnom aktivnošću. Premda je pojavnost izricanja sigurnosnih mjera tijekom 2007. godine podjednaka u odnosu na izvještajno razdoblje iz prethodne godine, u promatranom je razdoblju čak 2/3 zatvorenika ovisnika uključenih u posebne programe tretmana. Preostali zatvorenici ovisnici izdržavali su kaznu u manjim zatvorima u kojima, u pravilu, nedostaju specifični tretmansi programi za homogenizirane skupine zatvorenika. Međutim, u tim kaznenim tijelima zatvorenicima ovisnicima se, osim zdravstvene pomoći zbog narušenog psihofizičkog stanja, pruža i individualna psihosocijalna pomoć uz dodatne tretmanske sadržaje.

Zatvorenicima, pritvorenicima i prekršajno kažnjenim osobama ovisnicima pruža se zdravstvena skrb koja uključuje liječnički pregled, savjetodavni rad, psihijatrijsku pomoć, testiranje na zarazne bolesti (hepatitis, HIV) i liječenje Heptanonom ili Subutexom. Provodi se edukacija i psihosocijalna pomoć u obliku pojedinačnog ili skupnog rada koje u pravilu provode službenici tretmana, potom vanjski stručnjaci u svojstvu izvoditelja ili supervizora programa i nevladine udruge. Modificirane terapijske zajednice ustrojene su u Kaznionici u Lepoglavi i Kaznionici u Turopolju kao tzv. „drug free“ odjeli, a u zatvorima kao klubovi liječenih ovisnika. Ovako organizirani oblici skupnog rada sa zatvorenicima podrazumijevaju postojanje terapijskog ugovora sa zatvorenikom, kontrolu apstinencije, savjetodavnu pomoć, radnu terapiju i organizirano provođenje slobodnog vremena zatvorenika ovisnika uz ostale opće metode tretmana.

Tijekom 2007. godine provodila se permanentna pojačana kontrola unosa sredstava ovisnosti u kaznionice i zatvore. Kontrole za sprječavanje unosa droge obavljale su se pri svakom ulasku ljudi i stvari u kaznionice/zatvore, nakon povratka zatvorenika s pogodnosti izlaza, pri posjetu članova obitelji zatvorenicima, prilikom prijama paketa, nadzora za vrijeme šetnje zatvorenika, kao i prigodom obavljanja redovitih pretraga. U 2007. godini obavljeno je 141.700 temeljitih pretraga osoba i 11.934 pretrage prostorija pri čemu su u 37 slučajeva pronađene ilegalne droge. U promatranom razdoblju održana su dva sastanka s predstavnicima Ministarstva unutarnjih poslova s ciljem razvijanja suradnje i koordiniranog djelovanja na sprječavanju unosa droge, te radi započinjanja kriminalističke obrade u slučajevima pronalaska droge, odnosno postojanja osnovane sumnje da je počinjeno kazneno djelo zlouporabe opojnih droga. Testovima na prisutnost psihoaktivnih tvari tijekom 2007. godine testirano je 3.835 zatvorenika od kojih je 458 bilo pozitivno. Ova se aktivnost provodi kontinuirano s ciljem prevencije unosa i konzumiranja droge u kaznionicama i zatvorima, sprječavanja širenja njezine zlouporabe te poduzimanja odgovarajućih zdravstvenih, tretmanskih i sigurnosnih mjera prema onim zatvorenicima čiji rezultati budu pozitivni. Kontrola apstinencije važna je dakle, kako radi dobivanja relevantne informacije o „ulazu“ droga u zatvore i kaznionice, tako i u svrhu procjene kvalitete terapijskih programa koji se provode.

Tablica 45. Broj testiranih i pozitivnih osoba na prisutnost psihoaktivnih tvari u 2006. i 2007.

GODINA	Testirano	Pozitivno	Udio %
2006.	2.167	196	9,0
2007.	3.835	458	11,9

Izvor podataka: Ministarstvo pravosuđa, Uprava za zatvorski sustav

Protokol za testiranje zatvorenika i maloljetnika na prisutnost sredstava ovisnosti u organizmu uveden je u siječnju 2006. godine, te je za njegovu provedbu izrađen i odgovarajući priručnik. Ta se aktivnost provodila i tijekom 2007. godine po utvrđenoj proceduri glede preliminarnog i potvrdnog testiranja. U izvještajnom razdoblju povremeno se provodila i pretraga zaposlenika metodom slučajnog odabira. Rezultati tih pretraga bili su negativni. Tijekom 2007. godine zatvorski sustav je ostvario suradnju s 23 nevladine udruge - većinom je riječ o udrugama koje su osnovane s ciljem borbe protiv ovisnosti. Članovi udruga kontinuirano su uključeni u rad sa zatvorenicima ovisnicima na provođenju posebnih programa izvršavanja kazne i pružanju psihosocijalne pomoći tijekom izvršavanja kazne. Centri za prevenciju ovisnosti i izvanbolničko liječenje i nevladine udruge također su aktivno sudjelovali u organizaciji

poslijepenalnog prihvata zatvorenika i nastavku njihova liječenja od ovisnosti nakon izlaska na slobodu. S ciljem ujednačavanja tretmanskih postupaka liječnika u zatvorskom sustavu i onih u javnom zdravstvu, a u suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo, za zatvorske liječnike je izrađen obrazac *Povijesti bolesti o tijeku liječenja za vrijeme izdržavanja kazne zatvora za zatvorenike koji se po isteku kazne ili tijekom uvjetnog otpusta upućuju u županijske ili gradske centre za prevenciju ovisnosti*. U svibnju 2007. godine organiziran je okrugli stol u Kaznionici u Turopolju o temi «Alkoholizam i ovisnost o opojnim drogama» u suradnji s liječnicima Psihijatrijske bolnice Jankomir, a u listopadu iste godine službenici tretmana sudjelovali su na stručnom skupu u Varaždinu pod nazivom «Unaprjeđenje skrbi za ovisnike te sustava prevencije i registracije ovisnosti». Predstavnik Uprave za zatvorski sustav je imao izlaganje na seminaru «Rehabilitacija, resocijalizacija i društvena reintegracija ovisnika o drogama» održanom u Zagrebu u sklopu kojega su održana dva okrugla stola s predstavnicima Centara za prevenciju ovisnosti, Centara za socijalnu skrb, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i nevladinih udruga na kojima je predstavnik zatvorskog sustava također aktivno sudjelovao.

Skup je imao za cilj ukazati na potrebu poboljšanja međusobnog informiranja i koordinacije rada različitih službi koje su uključene u organizaciju poslijeterapijskog i poslijepenalnog prihvata ovisnika nakon završenog programa liječenja, odnosno isteka kazne, posebice s obzirom na rezultate mnogobrojnih istraživanja iz kojih je vidljivo da do intoksikacije ili predoziranja ovisnika najčešće dolazi po otpustu iz terapijske zajednice ili zatvora. U zatvorskom sustavu nastavljeno je s implementacijom Programa «Institucionalnog i poslijepenalnog prihvata osuđenih ovisnika» (tzv. IPTO). Program je proveden i još se provodi u zatvorima u Zagrebu, Splitu, Zadru, Rijeci, Puli, Varaždinu, Bjelovaru, Šibeniku, Osijeku, te u Kaznionici u Turopolju u suradnji s predstavnicima 17 nevladinih udruga u lokalnoj zajednici i službama za prevenciju ovisnosti. Tijekom 2007. godine osiguran je prihvata za 84 zatvorenika ovisnika na slobodi, ojačana je mreža ustanova u gradu Zagrebu i Zagrebačkoj županiji.

Budući da zatvorenici čine kombinaciju više subpopulacija visokog rizika - posebice ovisnika za širenje virusnih hepatitisa B i C i da su izvan zatvorskog sustava teško dostupni za kontinuirano praćenje njihova serološkog statusa, provedeno je u tom smislu istraživanje razmjera proširenosti HBV i HCV infekcije u populaciji zatvorenika. Dobiveni rezultati jasno pokazuju izrazito visok postotak proširenosti ovih virusa, osobito u ovisnika (do 30%) u odnosu na opću populaciju (HBV-11%, HCV-1,2%). Istraživanje su provodili liječnici Zatvorske bolnice i Infektivne klinike «Dr. Fran Mihaljević» u Zagrebu. Nastavno na serološka testiranja temeljena na informiranom pristanku zatvorenika, u srpnju 2007. godine u organizaciji zatvorske bolnice osnovano je i Savjetovalište za virusne hepatitise u kaznionicama i zatvorima, koje pruža edukaciju o načinima širenja ovih virusa, načinima zaštite i cijepljenje.

Do sada je kroz sustav Savjetovališta obrađeno oko tisuću osoba koje su testirane glede HBV, HCV i HIV statusa, educirane i cijepljene protiv HBV infekcije. Liječenje pegiliranim Interferonom i Ribavarinom planirano je u 2008. godini zbog potrebe osiguranja značajnih financijskih sredstava. Nastavljena je i suradnja Zatvorske bolnice s Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi na projektu «Poboljšanje dostupnosti službe za dobrovoljno, besplatno i anonimno savjetovanje i HIV testiranje».

Tijekom 2007. godine za liječnike zatvorskog sustava nastavljena je provedba programa sustavne edukacije o farmakoterapiji opijatskim agonistima s posebnim naglaskom na liječenje Buprenorfinom (Subutex) radi stjecanja potvrđnice o ovlaštenom propisivanju ovih lijekova pritvorenima i zatvorenima evidentiranog ovisničkog statusa. Edukacija je provedena u suradnji s Referentnim centrom za liječenje bolesti ovisnosti Kliničke bolnice «Sestre milosrdnice». Sukladno naputcima iz Smjernica za farmakoterapiju opijatskih ovisnika buprenorfinom, usvojenima 13. studenog 2006. godine od

Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske, provedeni su ispiti za liječnike zatvorskog sustava i u tijeku je njihova evaluacija. Liječnici su prethodno obavili i praksu primjene navedenog lijeka u županijskim centrima za prevenciju ovisnosti i u Kliničkoj bolnici «Sestre milosrdnice». U zatvorskom je sustavu u liječenje Buprenorphinom uključeno približno 200 zatvorenika i oni pritvorenici koji su pri ulasku u sustav evidentirali svoj ovisnički status ili za to postoje medicinske indikacije.

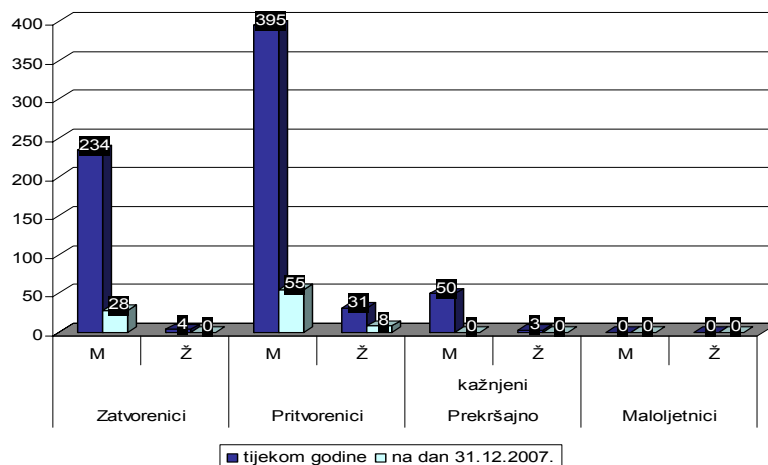
U sklopu projekta CARDS 2004 predstavnici Uprave za zatvorski sustav sudjelovali su u aktivnostima vezanim uz ključne epidemiološke indikatore EMCDDA i sa svojim izlaganjima na sastancima Stručnog foruma za kazneno pravo Pompidou grupe Vijeća Europe koji se odnosi na poluprisilni tretman ovisnika.

U dijelu provedbe posebnih programa za zatvorenike ovisnike u zatvorima i kaznionicama i odgajanje na izvršavanje odgojne mjere, službenici odjela tretmana su u sklopu svojih tretmanskih skupina kontinuirano organizirali edukativno-informativna predavanja za zatvorenike i odgajanje.

Nastavno na započete aktivnosti u realizaciji Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama i sukladno Protokolu suradnje i postupanja mjerodavnih državnih tijela i ustanova i organizacija civilnog društva u provedbi prve faze predmetnog projekta, u prosincu 2007. godine obavljeno je ponovno anketiranje zatvorenika koji su iskazali zanimanje za prekvalifikaciju, doškolovanje ili zapošljavanje, te njihovo potpisivanje izjava o uključivanju u Projekt. Povrh toga, službenici tretmana proveli su dodatnu stručnu procjenu zatvorenika glede njihova aktualnog zdravstvenog i socijalnog statusa za uključivanje u cjelokupni proces resocijalizacije.

Psiholozi Odjela za dijagnostiku i programiranje u kaznionici u Lepoglavi, kaznionici u Požegi, zatvoru u Požegi i u zatvoru u Gospiću proveli su od prosinca 2007. godine do 25. ožujka 2008. psihologijsko testiranje i profesionalno usmjeravanje prijavljenih zatvorenika. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je za obavljanje zdravstvenih pregleda medicine rada, odnosno procjenu zdravstvene i radne sposobnosti bivših ovisnika koji izdržavaju kaznu zatvora, na natječaju odabralo određene ordinacije medicine rada za pregled 50 zatvorenika ovisnika kaznionice u Lepoglavi, kaznionice u Požegi, zatvora u Gospiću i zatvora u Požegi. Za specijalistički pregled svakog zatvorenika je osigurana povijest bolesti s najnovijim nalazima, kao i uvid u raspoloživu medicinsku dokumentaciju radi donošenja adekvatnog mišljenja o zdravstvenom stanju i procjeni za profesionalnu orijentaciju. Pregled zatvorenika je organiziran u izravnom kontaktu uprave zatvora ili kaznionice s odabranim liječnikom medicine rada. Na temelju dobivenih rezultata ispitivanja i utvrđenih psihologijskih i medicinskih indikacija, stručni tim je dostavio završno mišljenje za svakog zatvorenika s preporučenim zanimanjima, odnosno kontraindikacijama za zanimanja u skladu sa zanimanjem za koje je kandidat prethodno iskazao interes, te s ocjenom liječnika medicine rada o radnoj sposobnosti. Plaćanje troškova specijalističkih pregleda medicine rada u cijelosti snosi Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi po izvršenim pregledima odobravanjem naloga za plaćanje odabranim ordinacijama.

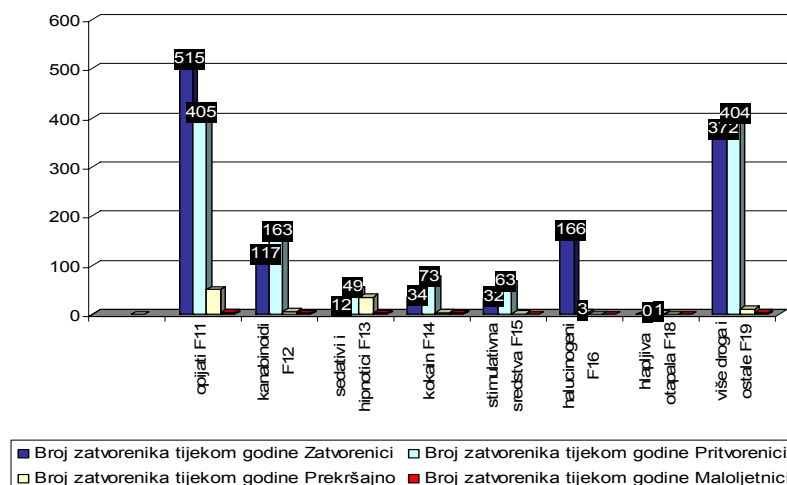
Grafički prikaz 23. Broj zatvorenika ovisnika o psihoaktivnim drogama kod kojih je prilikom ambulantne detoksikacije ordiniran metadon

Izvor podataka: Ministarstvo pravosuđa, Uprava za zatvorski sustav

Usporedbom s prethodnom godinom, podjednak je udio zatvorenika kojima je propisivan Heptanon kao zamjenska ili detoks terapija. Pri tom je gotovo dvostruko veći udio pritvorenika koji su sukladno presumpciji nevinosti bili u programu održavanja ili u dogovoru sa zatvorenikom spore ili brze redukcije metadona do konačnog ukidanja ili zamjene Subutexom.

Grafički prikaz 24. Broj zatvorenika ovisnika prema vrstama psihoaktivne droge

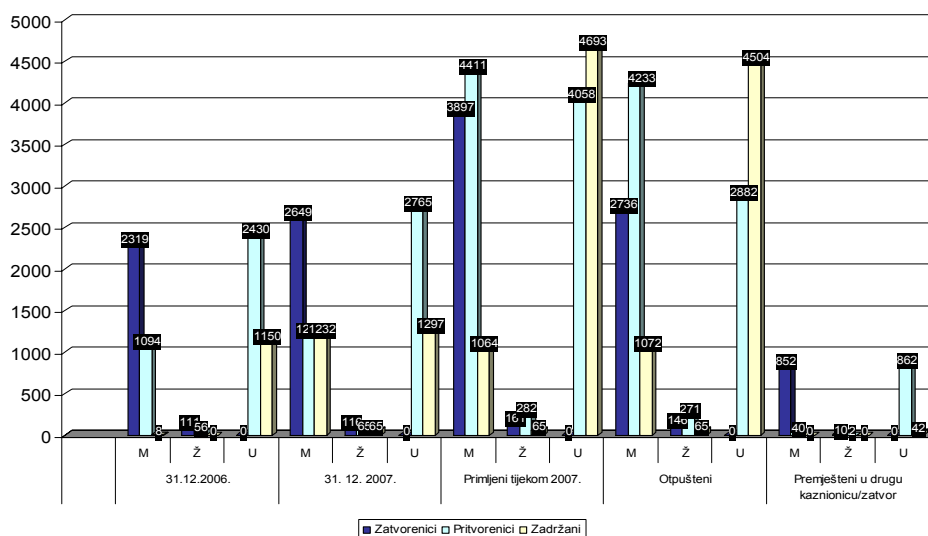
Izvor podataka : Ministarstvo pravosuđa, Uprava za zatvorski sustav

U zatvoreničkoj i pritvoreničkoj populaciji razvidan je podjednak udio konzumenata opijata (heroin i heptanon) od oko 40 posto i korisnika proizvoda kanabisa (oko 10 posto). Pri tom valja uzeti u obzir kako je nešto manje od trećine zatvorenika izrazito

politoksikomanskog tipa te da su kao takvi prisutni i u ostalim kategorijama opisanim kao primarne droge.

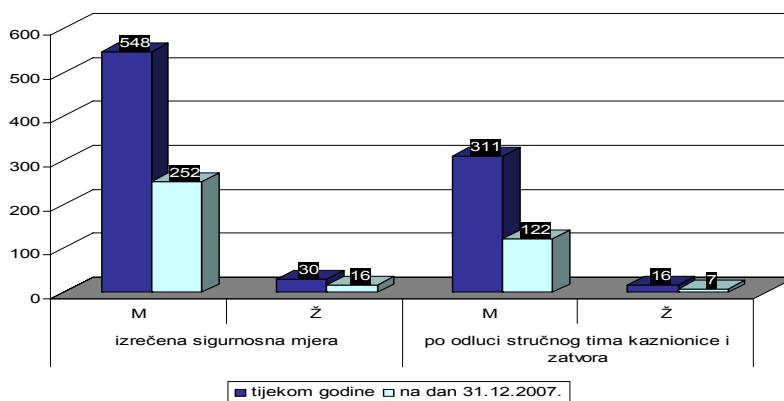
Na izvršavanje kazne zatvora tijekom 2007. godine upućeno je 1.056 zatvorenika ovisnika i prigodnih konzumenata psihoaktivnih sredstava, što predstavlja oko 26 posto ukupnog broja zatvorenika (N=4058), dok je udio pritvorenika ovisnika oko 22,9 posto (N=4693).

Grafički prikaz 25. Podaci o kretanju svih kategorija zatvorenika tijekom 2007.

Izvor podataka: Ministarstvo pravosuđa, Uprava za zatvorski sustav

Grafički prikaz 26. Prikaz broja zatvorenika uključenih u klubove liječenih ovisnika

Izvor podataka: Ministarstvo pravosuđa, Uprava za zatvorski sustav

Izvršavanje ovih sigurnosnih mjera provodi se kroz posebne tretmanske programe u zatvorskom sustavu. U zatvorima su u pravilu organizirani tzv. klubovi liječenih ovisnika,

a u kaznionicama modificirane terapijske zajednice. Ovi organizirani oblici skupnog rada sa zatvorenicima podrazumijevaju postojanje terapijskog ugovora sa zatvorenikom, kontrolu apstinencije, savjetodavnu pomoć, radnu terapiju, organizirano provođenje slobodnog vremena zatvorenika ovisnika uz opće metode tretmana.

Premda je otprije poznata poslovično veća stopa kriminalnog povrata ovisnika od ostalih zatvorenika, držimo indikativnim da je tijekom 2007. godine čak 42 posto zatvorenika ovisnika bilo prvi put na izvršavanju kazne zatvora.

Tablica 46. Dob i spol zatvorenika ovisnika o psihoaktivnim drogama

DOB	Broj zatvorenika tijekom godine 2006.						Broj zatvorenika tijekom godine 2007.					
	Zatvorenici (odgojna mjera, ml. zatvor)		Pritvorenici		Prekršajno kažnjeni		Zatvorenici (odgojna mjera, ml. zatvor)		Pritvorenici		Prekršajno kažnjeni	
	m	ž	m	ž	m	ž	m	ž	m	ž	m	ž
<16 god.	4	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16-20 god.	59	4	31	3	3	1	28	1	30	1	10	0
21-25 god.	222	10	187	12	29	1	246	10	195	14	23	1
26-30 god.	388	10	279	17	48	2	421	13	284	12	25	2
31-35 god.	270	9	175	6	23	0	268	10	251	5	29	0
36-40 god.	96	4	96	6	15	1	136	4	140	2	2	0
>40 god.	77	5	8	4	23	0	93	5	126	10	8	0
UKUPNO	1.116	42	854	48	141	5	1.192	43	1.026	44	97	3
	1.158		902		146		1.235		1.070		100	
SVEUKUPNO	2.206						2.405					

Izvor podataka: Ministarstvo pravosuđa, Uprava za zatvorski sustav

S obzirom na spol prevladavaju zatvorenici (96,8%), a 4/5 zatvoreničke populacije je u najproduktivnijoj dobi od 21 do 35 godina. U tom smislu udjeli za pritvorenike značajno ne odstupaju.

Tablica 47. Broj zatvorenika - ovisnika o psihoaktivnim drogama za 2006. i 2007. godinu u odnosu na vrstu kaznenih djela

VRSTA KAZNENOG DJELA - ČLANCI KZ-a	Broj osoba tijekom godine 2006.						Broj osoba tijekom godine 2007.					
	Zatvorenici		Pritvorenici		Maloljetnici		Zatvorenici		Pritvorenici		Maloljetnici	
	N1	N2	N1	N2	N1	N2	N1	N2	N1	N2	N1	N2
Zloupotroba opojnih droga (čl. 173. samo st. 1.)	49	51	28	20	1	3	54	49	8	53	0	0
Zloupotroba opojnih droga (čl. 173.st. 2,3,4,5 i 6)	188	224	87	188	2	2	270	234	7	373	1	0
Krađa, teška krađa (čl. 216., 217.)	129	173	91	142	3	25	147	164	32	199	0	3
Razbojništvo (čl. 218., 219.)	94	60	63	60	3	9	122	91	0	130	0	0
Ubojstvo, teško ubojstvo, ubojstvo na mah (čl. 90.,91. i 92)	13	25	15	25	0	0	11	23	0	34	0	0
Tjelesna ozljeda (čl. 98., 99., 100. i 101.)	3	4	1	15	0	2	9	8	3	19	0	0
Silovanje (čl. 18., 189., 190., 191., 192., 193.)	2	8	1	18	0	2	2	5	3	21	0	0
Prijevvara (čl. 224.)	3	5	11	19	0	0	12	15	5	15	0	0
Ostala kaznena djela	28	34	43	75	3	10	35	92	8	168	1	0
UKUPNO	509	584	340	562	12	53	662	681	66	1.012	2	3
SVEUKUPNO	2.060						2.426					

N1= osobe s izrečenom sigurnosnom mjerom

N2= osobe bez izrečene sigurnosne mjere

U strukturi kriminaliteta, ovisnici i nadalje najviše participiraju u činjenju kaznenih djela iz čl. 173. st. 2.,3.,4.,5. i 6. (zloupotroba opojnih droga) i čl. 216. i 217. (krađa, teška krađa) KZ-a s ukupno 61 posto, a vezano uz čl. 218. i 219. KZ-a (razbojništvo) s udjelom od 17 posto. Kako je udio ovisnika zatvorenika u zatvorskom sustavu i nadalje u porastu, napori Uprave za zatvorski sustav su usmjereni na osnaživanje partnerske suradnje s državnim i nevladinim organizacijama i udrugama u rješavanju aktualnih potreba ove kategorije zatvorenika, te njihova uvjetnog i poslijepenalnog otpusta. U tom smislu postignut je sporazum o partnerstvu s Domom za ovisnike Zajednice Susret na osnovi kojeg je omogućeno upućivanje zatvorenika ovisnika tijekom uvjetnog otpusta u terapijske centre Doma za ovisnike Zajednice Susret.

5.5

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske

Punoljetni počinitelji

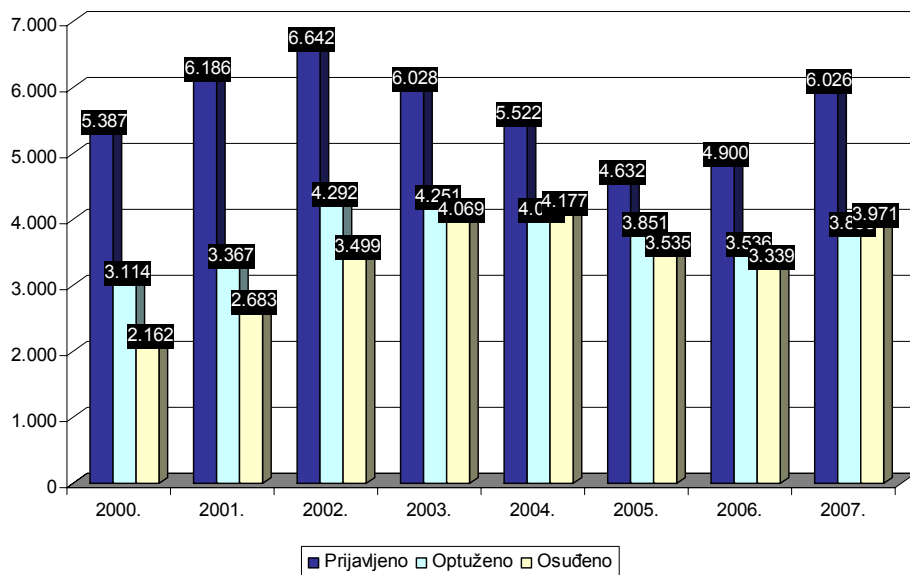
Kazneno djelo zlouporabe opojnih droga iz čl. 173. Kaznenog zakona, u kojem su sadržani svi modaliteti zlouporabe opojnih droga, participira u ukupnom broju prijavljenog kriminaliteta ove dobne skupine s 13,4 posto.

Tablica 48. Prijavljene, optužene i osuđene punoljetne osobe za sve modalitete kaznenog djela zlouporabe opojnih droga iz čl. 173. KZ-a

čl. 173. KZ	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
Prijavljeno	5.387	6.186	6.642	6.028	5.522	4.632	4.900	6.026
	102	114	107	91	92	82	106	123
Optuženo	3.114	3.367	4.292	4.251	4.071	3.851	3.536	3.855
	99	108	127	99	96	94	91	109
Osuđeno	2.162	2.683	3.499	4.069	4.177	3.535	3.339	3.971
	95	124	130	116	102	84	84	112

Izvor podataka: Državno odvjetništvo

Grafički prikaz 28. Prijavljene, optužene i osuđene punoljetne osobe za sve modalitete kaznenog djela zlouporabe opojnih droga iz čl. 173. KZ-a

Izvor podataka: Državno odvjetništvo

Nakon uzastopnog pada broja prijavljenih osoba od 2003., u 2006. godini uočen je ponovno rast broja prijavljenih osoba, a u 2007. broj prijavljenih porastao je u odnosu na prethodnu godinu za 22,9 posto (6026:4900), što predstavlja objektivni pokazatelj. Međutim radi se o vrsti kriminaliteta koji ima svoju tamnu brojku, pa otkrivena i prijavljena djela predstavljaju samo određeni postotak te vrste kriminaliteta. Riječ je o izuzetno opasnom i teškom kriminalitetu koji s jedne strane donosi posebno organiziranim skupinama golemu zaradu, a s druge strane zbog svoje pogibeljnosti uništava i odnosi ljudske živote. Stoga je i uvršten u Glavu Kaznenog zakona protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom.

U izvještajnom razdoblju prvi put nakon četiri godine bilježimo porast broja optuženih osoba. Radi se o neznatnom porastu od 9 posto (3855:3536). Nerazmjer između broja prijavljenih i broja optuženih osoba tumači se češćom primjenom čl. 28. Kaznenog zakona u slučajevima kada se radi o malim količinama opojne droge pronađene kod ovisnika za njihove osobne potrebe i kada nisu ranije prijavljivani za kaznena djela zlouporabe droge pa se kaznena prijava odbacuje i pokreće prekršajni postupak koji je u pravilu brži i učinkovitiji.

U 2007. godini osuđena je 3.971 osoba, što predstavlja porast od 18,9 posto u odnosu na prethodnu godinu kada je osuđeno 3.339 osoba.

Dakle, u izvještajnom razdoblju broj prijavljenih je u porastu za 22,9 posto, broj optuženih u porastu je za 9 posto, dok je broj osuđenih veći za 18,9 posto. Doneseno je ukupno 4.160 presuda, od toga 3.971 ili 95,6 posto osuđujućih, što je na prošlogodišnjoj razini (95,2 posto), a što nadalje govori o dobro održanoj razini optuženja.

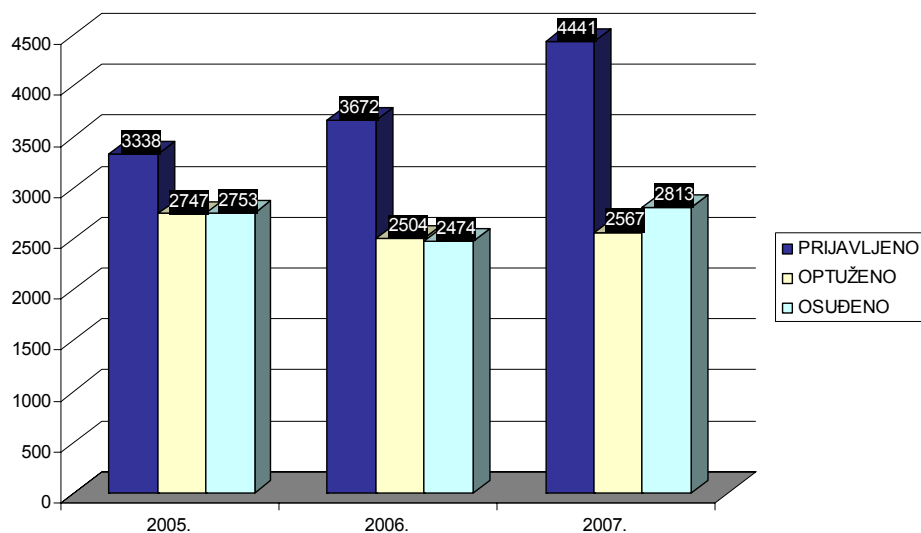
Broj prijavljenih, optuženih i osuđenih osoba za kazneno djelo posjedovanja opojnih droga vidljiv je iz tablice broj 49.

Tablica 49. Prijavljene, optužene i osuđene punoljetne osobe za kazneno djelo zlouporabe opojnih droga iz čl. 173. st. 1. KZ-a

čl. 173. st. 1. KZ	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
Prijavljeno	3.922	4.622	5.131	4.382	4.123	3.338	3.672	4.441
	101	117	111	85	94	80	110	120
Optuženo	2.209	3.367	3.215	3.024	2.826	2.747	2.504	2.567
	108	152	95	94	93	97	91	102
Osuđeno	1.602	2.683	2.748	3.115	3.085	2.753	2.474	2.813
	100	167	102	113	99	89	89	113

Izvor podataka: Državno odvjetništvo

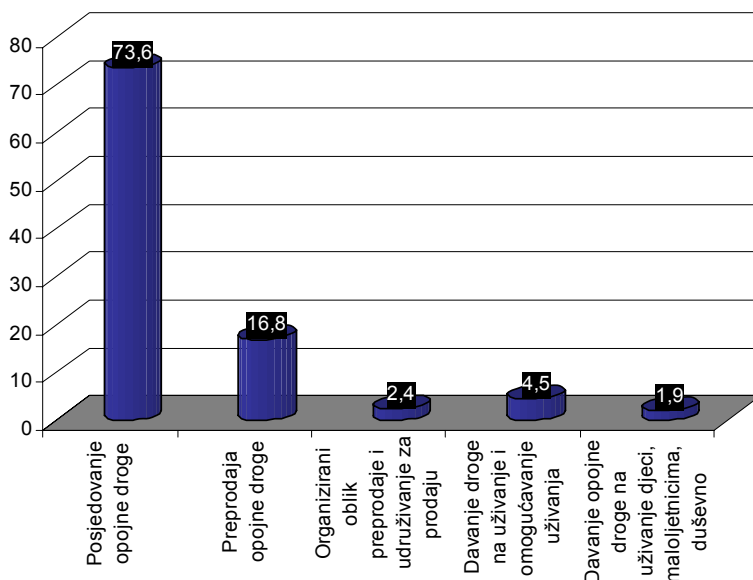
Grafički prikaz 29. Prijavljene, optužene i osuđene punoljetne osobe za kazneno djelo zlorporabe opojnih droga iz čl. 173. st. 1. KZ (2005. - 2007.)

Izvor podataka: Državno odvjetništvo

Za osnovni oblik ovog kaznenog djela u 2007. prijavljena je 4.441 osoba ili **20 posto više** nego u prethodnoj godini. U ukupnom kriminalitetu vezanom za zlorporabu opojnih droga ovaj najblaži oblik inkriminacije participira sa 73,6 posto. Trend porasta broja prijavljenih osoba za ovaj oblik djela prisutan je posljednje dvije godine. Za ovaj oblik kaznenog djela u 2007. optuženo je 2.567 osoba ili 2,5 posto više nego u prethodnoj godini. Premda se radi o neznatnom povećanju broja optuženja, prekinut je višegodišnji trend pada toga broja, jer se od 2002. godine broj optuženja smanjivao godišnje od 6 do 8 posto. Također se povećao i broj osuđenih osoba, tako da je u 2007. osuđeno 2.813 osoba što u odnosu na godinu prije predstavlja porast broja optuženja od 13 posto, dok je u prethodnim izvještajnim razdobljima i to od 2004. do 2006. bio u godišnjem padu od 10 posto. Među osuđujućim presudama najviše ima **uvjetnih osuda** (1.513 ili **54%**), zatim slijede novčane kazne (969 ili 35%), sudske opomene (149 ili 5,8%), a na posljednjem mjestu su **kazne zatvora** sa 145 osuđenih ili **5,1 posto**. Ovakav omjer sankcija bio je i u prošlogodišnjem izvještajnom razdoblju, osim kazni zatvora koje su s 4,3 posto porasle na 5,1 posto. Radi se o kaznenom djelu za koje je zapriječena novčana kazna ili kazna zatvora do jedne godine, dakle najlakšem obliku kaznenog djela zlorporabe opojnih droga, pa je ovakav omjer izrečenih sankcija razumljiv. Uloženo je ukupno 148 žalbi, od toga 102 žalbe zbog odluke o kazni. Žalbena politika je nešto poboljšana u odnosu na ranije izvještajno razdoblje, jer je zbog odluke o kazni uloženo 69 posto žalbi, odnosno svaka 27,5-a osuđujuća presuda pobijana je žalbom zbog odluke o sankciji. Kao što je prije navedeno, **posjedovanje opojne droge** kao osnovni i najblaži oblik kaznenog djela iz čl. 173. Kaznenog zakona najviše je zastupljen i participira u ukupnoj masi zlorporabe opojnih droga sa **73,6 posto**. Na drugom mjestu je preprodaja opojne droge koja po broju prijavljenih osoba participira sa 16,8 posto. Organizirani oblik preprodaje i udruživanje za prodaju opojne droge participira s 2,4 posto, davanje droge na uživanje i omogućavanje uživanja s 4,5 posto i kvalificirani oblik kod davanja opojne droge na uživanje djeci, maloljetnicima, duševno bolesnim osobama ili većem broju osoba s 1,9 posto.

Grafički prikaz 30. Broj prijavljenih punoljetnih osoba KD-a Zloupotrebe opojnih droga iz čl. 173. KZ-a za 2007. godinu

Izvor podataka: Državno odvjetništvo

Za st. 4. čl. 173. Kaznenog zakona u kojem su inkriminirani nabavka i posjedovanje opreme i prekursora za proizvodnju opojne, brojka od 30 prijavljenih osoba je jednaka kao i u prošlogodišnjem izvještajnom razdoblju. Prekursori se kod nas organizirano ne proizvode i ne nabavljaju za proizvodnju, odnosno zasad nema nikakvih saznanja da bi kod nas postojali laboratoriji za proizvodnju opojnih droga. Još uvijek se radi o sporadičnim slučajevima koji se otkrivaju i procesuiraju.

Od ukupnog broja optuženih za sve oblike tog djela, za posjedovanje droge optuženo je 66,6 posto, za preprodaju droge 22 posto, za davanje droge na uživanje i omogućavanje uživanja 7,7 posto, za udruživanje za preprodaju droge 3,2 posto, za kvalificirani oblik kod davanja opojne droge na uživanje djeci, maloljetnicima, duševno bolesnim osobama ili većem broju osoba optuženo je 3,5 posto, a za nabavku i držanje sredstava za pravljenje droge i prekursora optuženo je 25 osoba.

Svi navedeni podaci u nominalnim iznosima i u postocima, uz minimalna odstupanja odgovaraju stanju iz prijašnjih izvještajnih razdoblja tako da možemo ustvrditi da se na području kriminaliteta droga posljednjih godina kod nas nisu dogodili ni veći pozitivni, ali ni negativni pomaci.

Tablica 50. Broj prijavljenih, optuženih i osuđenih punoljetnih osoba KD-a Zlouporebe opojnih droga iz čl. 173. KZ-a za 2005., 2006. i 2007. godinu

Čl. 173. KZ-a	PRIJAVLJENO			OPTUŽENO			OSUĐENO		
	2005.	2006.	2007.	2005.	2006.	2007.	2005.	2006.	2007.
Posjedovanje opojne droge (čl. 173. st. 1. KZ)	3.338 72	3.672 74,9	4.441 73,6	2.747 71,3	2.504 70	2.567 66,6	2.753 77,8	2.474 74	2.813 71,7
Preprodaja opojne droge (čl.173. st.2. KZ)	866 18,7	770 15,7	1918 16,8	741 19,2	703 19,8	849 22	562 15,8	614 18,3	819 20,5
Organizirana preprodaja droge (čl. 173. st.3. KZ)	92 2	99 2	146 2,4	77 2	64 1,8	126 3,2	33 0,9	56 1,6	46 1,1
Neovlašteno pravljenje, uporaba opreme i dr. (čl.173. st. 4. KZ)	10 0,2	32 0,6	30 0,5	10 0,2	27 0,7	25 0,6	5 0,1	10 0,2	25 0,6
Davanje droge drugome na uporabu (čl. 173. st. 5. KZ)	263 5,6	261 5,3	272 4,5	209 5,4	204 5,7	198 7,7	142 4	159 4,7	202 5
Davanje droge djetetu, mlt. osobi i dr. (čl. 173. st. 6. KZ)	63 1,3	66 1,3	118 1,9	67 1,7	34 0,9	90 3,5	40 1,1	26 0,7	73 1,8
UKUPNO	4.632 100	4.900 100	6.062 100	3.851 100	3.536 100	3.855 100	3.535 100	3.339 100	3.971 100

Izvor podataka: Državno odvjetništvo

Za sve oblike kaznenog djela iz čl. 173. Kaznenog zakona izrečene su sankcije prema 3.971 osobi. Za najteži oblik ovog kaznenog djela (čl.173. st. 3. KZ) osuđeno je kaznom zatvora 45 osoba, dok je jednoj osobi izrečena uvjetna osuda. Za kazneno djelo iz čl. 173. st. 2. Kaznenog zakona na kaznu zatvora osuđeno je 89,2 posto počinitelja, dok je 2006. za taj oblik kaznenog djela zatvorsku kaznu dobilo 92,5 posto počinitelja. Za osnovni oblik iz čl. 173. st. 1. Kaznenog zakona na kaznu zatvora osuđeno je 5,1 posto počinitelja, što predstavlja određeni napredak u usporedbi s prijašnjim godinama (2004.-2,5%, 2005.-3%, 2006.-4,3%).

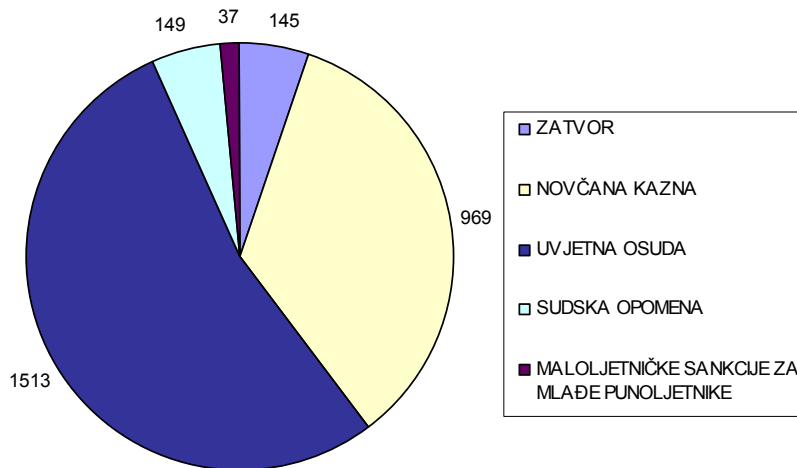
Na 3.971 izrečenu sankciju za sve modalitete ovog kaznenog djela uložene su zbog odluke o kaznenoj sankciji 373 žalbe (74% svih uložених žalbi), što znači da je svaka 10,6 osuđujuća presuda pobijana žalbom iz ovog žalbenog razloga. Žalbena politika se poboljšala u odnosu na prijašnje godine i relativno je zadovoljavajuća, ali je očito da jedino stalnom i kontinuiranom žalbenom politikom možemo postići da sudovi ipak počinju mijenjati svoje stavove i izricati strože kazne ili da se barem što manje primjenjuju odredbe o ublažavanju kazne koje se vrlo često koriste, što bi kod ovog kaznenog djela s obzirom na njegovu veliku opasnost i pogibeljnost trebalo doista biti iznimno.

Tablica 51. Sankcije izrečene za pojedine modalitete kaznenog djela iz čl. 173. KZ-a

KAZNENO DJELO	ZATVOR	NOVČANA KAZNA	UVJETNA OSUDA	SUDSKA OPOMENA	ML. SANKCIJE ZA. MPL.	UKUPNO
Posjedovanje opojne droge (čl. 173. st. 1. KZ)	145 5,1	969 34,4	1513 53	149 5,2	37 1,3	2.813 100
Preprodaja opojne droge (čl.173. st.2. KZ)	725 89,2	0	28 3,4	0	59 7,2	812 100
Organizirana preprodaja droge (čl. 173. st.3. KZ)	45 97,8	0	01 2,1	0	0	46 100
Neovlašteno pravljenje, uporaba opreme i dr. (čl.173. st. 4. KZ)	2 8	2 8	20 80	0	1 4	25 100
Davanje droge drugome na uporabu (čl. 173. st. 5. KZ)	35 17,3	2 0,9	164 81	0	1 0,5	202 100
Davanje droge djetetu, ml. osobi i dr. (čl. 173. st. 6. KZ)	17 23	1 1,3	50 68,4	0	5 6,8	73 100
UKUPNO	969 24,4	974 24,5	1.776 44,7	149 3,7	103 2,5	3.971 100

Izvor podataka: Državno odvjetništvo

Grafički prikaz 31. Sankcije izrečene za Posjedovanje opojne droge (čl. 173. st. 1. KZ)

Rasprostranjenost ovog kaznenog djela po županijskim državnim odvjetništvima nije zanemariva. Najviše kaznenih prijavi zaprimila su, uz Županijsko državno odvjetništvo u

Zagrebu (894), državna odvjetništva u područjima uz morsku obalu, gdje je vjerojatno zbog veće protočnosti ljudi i stranaca i mnogo više droge u optjecaju. Tako je Županijsko državno odvjetništvo u **Puli** zaprimilo 820 prijava, u **Rijeci** 570 prijava, **Splitu** 452 prijave, **Dubrovniku** 323 prijave, a u **Zadru** i **Šibeniku** po 205 kaznenih prijava. Druga odvjetništva zaprimila su manje prijave, ali nema županijskog odvjetništva koje nije zaprimilo nijednu prijavu, što se događalo prijašnjih godina. To samo znači da više nema nijednog područja u zemlji gdje nije prisutna opojna droga.

Analizom navedenih statističkih pokazatelja za kazneno djelo zlouporabe opojnih droga možemo ustvrditi da je u 2007. zabilježen **porast broja prijavljenih osoba za 22,9 posto, broj optuženih osoba za 9 posto, a broj osuđenih za 12,5 posto.**

Među osuđujućim presudama promijenio se omjer izrečenih kazni i sankcija, tako da uvjetne osude participiraju s 44,7 posto (2006.-54%), kazne zatvora s 24,4 posto (2006.-4,3%), novčane kazne participiraju s 24 posto (2006.-35%) i sudske opomene s 3,7 posto (2006.-5,8%). Uloženo je 74 posto žalbi zbog odluke o kaznenoj sankciji.

Nezadovoljavajući je omjer kaznenih prijava za osnovni najlakši oblik kaznenog djela zlouporabe opojnih droga i drugih opasnijih oblika počinjenja, jer relativno mali broj prijavljenih osoba za teže oblike ovog kaznenog djela nije odraz stvarnog stanja. Kako bi se to promijenilo, nužno je poboljšati koordinaciju svih tijela koja sudjeluju u otkrivanju i procesuiranju tih kaznenih djela.

Maloljetni počinitelji

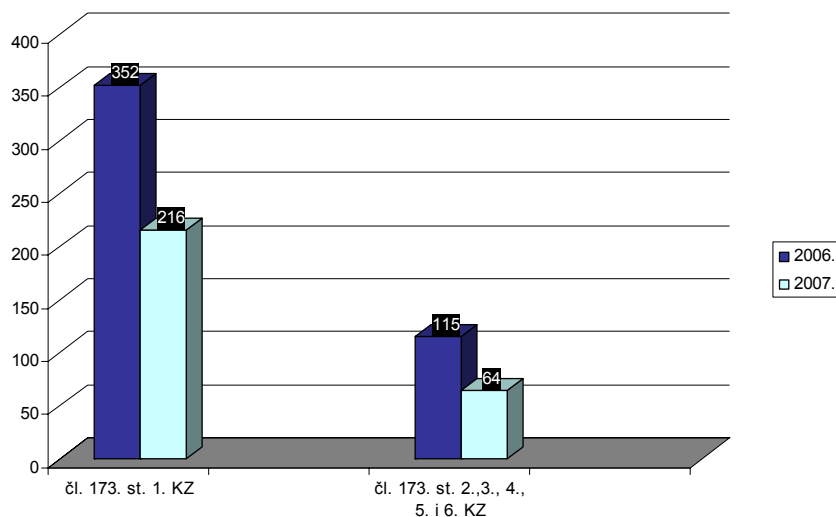
U izvještajnom razdoblju uočava se **pad maloljetničkog kriminaliteta** vezanog uz zlouporabu opojnih droga za **40 posto**. Dok je u 2006. bilo **467** prijavljenih maloljetnika počinitelja ovih kaznenih djela, u 2007. ih je prijavljeno **280**. Jednako tako u strukturi maloljetničkog kriminaliteta kaznena djela zlouporabe opojnih droga nalaze se na trećem mjestu iza kaznenih djela protiv imovine i kaznenih djela protiv života i tijela. U ukupnom maloljetničkom kriminalitetu ova kaznena djela sudjeluju sa 7,1 posto. Za kazneno djelo zlouporabe opojnih droga, od 280 prijavljenih maloljetnika u 2007.g., njih 216 ili 77 posto prijavljeni su za najblaži oblik ovog kaznenog djela, odnosno posjedovanja droge radi vlastite uporabe. U većini slučajeva radi se o posjedovanju manjih količina marihuane.

Tablica 52. Prijavljeni maloljetnici za kazneno djelo zlouporabe opojnih droga iz čl. 173. KZ-a

PRIJAVLJENI MLT-i	2006.	2007.
Čl. 173. st. 1. KZ	352 77,4	216 77
čl. 173. st. 2.,3., 4., 5. i 6. KZ	115 24,6	64 23
UKUPNO	467 100	280 100

Izvor podataka: Državno odvjetništvo

Grafički prikaz 32. Prijavljeni maloljetnici za kazneno djelo zlouporabe opojnih droga iz čl. 173. KZ-a

Promatrajući odluke državnih odvjetnika za mladež u vezi s kaznenim djelom posjedovanja opojne droge, vidljivo je da je kod **78,5 posto maloljetnika kaznena prijava riješena odbačajem po načelu svrhovitosti**, u najvećem broju slučajeva *nakon što su maloljetnici izvršili obvezu savjetodavnog tretmana u Službi za prevenciju ovisnosti ili Savjetovalištu za mladež*. Na taj način smanjuje se represivni pristup prema osobama koje su posjedovale opojne droge za vlastitu uporabu. Takav način rada državnog odvjetnika za mladež smatramo opravdanim, a naročito stoga što, nažalost, postoji velika vjerojatnost da dio ove mladeži postanu potencijalni počinitelji težih oblika kaznenog djela zlouporabe opojnih droga u smislu nabave, prodaje i davanja drugima na uživanje.

Sve navedeno upućuje na zaključak da dosadašnja iskustva državnog odvjetništva pokazuju da se tijekom godina sve više koristi načelo svrhovitosti u pretkaznenom postupku, čime se dodatno rasterećuje maloljetnički sud, postupanja su kraća i učinkovitija u smislu postizanja odgojnih svrha, a time i sprječavanja ponavljanja kaznenih djela. Stoga selekciju pozivom na načelo svrhovitosti smatramo jednom od najznačajnijih odluka državnog odvjetnika.

Odjel za lijekove Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi Republike Hrvatske nastavio je s kontinuiranim nadzorom nad izvozom i uvozom narkotika i psihotropnih supstanci te nastavno na prethodne godine dostavljao tromjesečna i godišnja izvješća "International Narcotics Control Bordu" u Beču. Odjel prati međunarodne propise na području prometa i nadzora nad opojnim drogama, psihotropnim supstancama i prekursorima, te priprema usklađivanje hrvatskih provedbenih propisa na tom području. Sukladno dogovoru s Ministarstvom unutarnjih poslova i Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi izdavalo je suglasnosti za uvoz prekursora iz skupine lijekova i skupine kemikalija-otrova. Aktivnosti i djelatnosti prevencije i liječenja ovisnosti kontinuirano se provode u županijskim Zavodima za javno zdravstvo. Tijekom godine prošireni su kapaciteti djelatnosti kroz novo zapošljavanje i kompletiranje timova kao i otvaranje ambulantnih ispostava u većim gradovima i mjestima u pojedinim županijama. Ustrojena je nova služba za prevenciju i liječenje ovisnosti s ispostavama na više lokacija u Zagrebačkoj županiji. Zavod za javno zdravstvo Sisačko-moslavačke županije ustrojio je ispostavu u Kutini. Za rad timova te provođenje navedene djelatnosti, gotovo u cijelosti osigurana su sredstva u Državnom proračunu na pozicijama Ministarstva i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, te ugovorena na natječaju po načelu posebnih programa. U 2007. godini je na temelju natječaja za financiranje posebnih programa, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje ponovno ugovorio financiranje programa rada službi za prevenciju ovisnosti u iznosu od 4 milijuna kuna. Ostala sredstva do procijenjene vrijednosti uspostavljenog sustava u iznosu od 10,4 milijuna kuna osiguralo je Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi. Izrađene su Kliničke smjernice za farmakoterapiju opijatskih ovisnika buprenorfinom, koje je prihvatilo Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, te ih je nakon toga, sukladno Nacionalnoj strategiji suzbijanja zlouporabe opojnih droga, donio ministar zdravstva i socijalne skrbi. Smjernice su objavljene na web stranici Ministarstva i Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade RH. U siječnju 2007.g. buprenorfin je stavljen na listu lijekova Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje. U Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi u suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo organiziran je stručni skup za službe za prevenciju i liječenje ovisnosti s prezentacijom Smjernica za farmakoterapiju ovisnika buprenorfinom, a kontinuirana edukacija o primjeni farmakoterapije opijatskih ovisnika provodi se u Referentnom centru za ovisnosti Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi pri KB-u „Sestre milosrdnice“ u Zagrebu. Zbog povećanja broja osoba u centrima općenito, a posebno osoba upućenih po načelu oportuniteta od državnog odvjetništva te izrečenih sudskih mjera liječenja od ovisnosti (koji u prosjeku imaju više testiranja mokraće na opojne droge) dodatno su osigurana sredstva za test pločice za Zavode za javno zdravstvo. Brza dijagnostika na HIV, B i C hepatitis i sifilis obavljala se u sklopu projekta sprječavanja širenja HIV infekcije, kojim su bili obuhvaćeni ovisnici kao rizična skupina. S Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo ugovoren je nastavak provođenja testiranja u Zatvoru Remetinec i Bolnici za osobe lišene slobode. U suradnji s Uredom za suzbijanje zlouporabe opojnih droga organiziran je seminar na temu provedbe Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama koji su završili neki od programa rehabilitacije i odvikavanja od ovisnosti u terapijskoj zajednici ili zatvorskom sustavu, te ovisnika koji su u izvanbolničkom tretmanu i duže vrijeme stabilno održavaju apstinenciju i pridržavaju se propisanog načina liječenja. Kontinuirano se provodi edukacija zdravstvenih radnika o primjeni farmakoterapije opijatskih ovisnika

kao i edukacija nezdravstvenih radnika koji sudjeluju u skrbi o ovisnicima (uglavnom iz sustava socijalne skrbi i pravosuđa) u Referentnom centru za ovisnosti Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi pri KB-u „Sestre milosrdnice“.

Na temelju Odluke o načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću za 2007. godinu namijenjenog organizacijama koje pridonose borbi protiv droga i svih drugih oblika ovisnosti, iz dijela prihoda od igara na sreću raspoređenih u članku 2. stavku 2. točki 2. Uredbe o kriterijima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću (“Narodne Novine” br. 18/07.) raspisan je Poziv za prijavu projekata udruga koji po svom sadržaju pridonose borbi protiv droga i svih drugih oblika ovisnosti i prevenciji rizika i psihosocijalne podrške poremećaja u ponašanju. Za ovu potrebu izdvojeno je 2.000.000,00 kuna i nakon odabira ugovoreno je sufinanciranje 47 projekata koje provode udruge građana. Uz suglasnost Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, u osnovnim školama u cijeloj Hrvatskoj provodio se program kazališne grupe “Scena” (odrađeno u 60 osnovnih škola). Osim navedenog, provedena je i programska evaluacija programa udruga koje djeluju na području suzbijanja zlouporabe opojnih droga, koji su financirani iz proračunskih sredstava, te su udrugama u čijem su radu uočene nepravilnosti pružene dodatne konzultacije i savjeti kako bi otklonile te nepravilnosti.

Program smanjenja štete (“harm reduction”) - Zamjena šprica i igala - provodi se u suradnji s Hrvatskim Crvenim križem i udrugama LET, TERRA i HELP u Zagrebu, Splitu, Zadru, Rijeci, Puli i na području Dubrovačko-neretvanske županije (Korčula). Podijeljeno je oko 77.000 šprica, 94.500 igala i 36.500 inzulinskih šprica s iglama. Aktivnost je krajem godine proširena na područje Nove Gradiške u suradnji s Hrvatskim Crvenim križem i područje Istarske županije u suradnji s udrugom Institut. Kontinuirano se provode aktivnosti besplatnog i anonimnog testiranja ovisnika na B i C hepatitis te HIV infekciju, a provode se u suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo, Klinikom za infektivne bolesti „Dr. Fran Mihaljević“, Zavodima za javno zdravstvo na području županija Primorsko-goranske, Splitsko-dalmatinske, Dubrovačko-neretvanske, Osječko-baranjske, Brodsko-posavske, Zadarske i ZJZ Grada Zagreba. Nastavljeno je sufinanciranje znanstvenog projekta „Hepatitis C virusni antigen (HCVAg) i HCV infekcija“ koji u zatvorskom sustavu provodi Klinika za infektivne bolesti „Dr. Fran Mihaljević“ u suradnji s Ministarstvom pravosuđa. Nastavljeno je i izvan Zagreba provođenje toksikoloških analiza uz obdukcije umrlih od opojnih droga u suradnji sa Zavodom za sudsku medicinu i kriminalistiku Medicinskog fakulteta u Zagrebu kod smrti sumnjivih na zlouporabu opojnih droga. Zavod za sudsku medicinu i kriminalistiku Medicinskog fakulteta u Splitu je educirao jednu djelatnicu za provođenje toksikoloških analiza kod smrti sumnjivih na zlouporabu opojnih droga za područje Splita. S ciljem obilježavanja Mjeseca borbe protiv ovisnosti (od 15. studenog do 15. prosinca) na nacionalnoj i lokalnoj razini, u suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo i županijskim zavodima za javno zdravstvo organizirani su brojni stručni skupovi, javne tribine, a stručnjaci iz centara sudjelovali su u radio emisijama na lokalnim postajama. Također predstavnici službi za prevenciju i liječenje ovisnosti županijskih zavoda za javno zdravstvo kontinuirano surađuju s medijima na lokalnoj razini, sudjeluju u radio i tv-emisijama, na okruglim stolovima, javnim tribinama u povodu Međunarodnog dana borbe protiv zlouporabe droga i nezakonitog prometa drogama sa svrhom obrazovanja i informiranja djece, mladeži, roditelja i ostalih građana o utjecaju i štetnosti opojnih droga. U Mjesecu borbe protiv ovisnosti u časopisu National Geographic Junior objavljen je letak namijenjen djeci osnovnoškolskog uzrasta s ciljem prevencije svih oblika ovisnosti. Tijekom 2007. Hrvatski zavod za javno zdravstvo je provodio ESPAD - europsko istraživanje o pušenju, alkoholu i drogama među učenicima, a rezultati tog istraživanja prezentirani su početkom 2008. godine. U povodu obilježavanja Međunarodnog mjeseca borbe protiv ovisnosti, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je ponovno tiskalo letak “SMS roditeljima” koji je izrađen u suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo radi

senzibilizacije roditelja i šire javnosti o problemu ovisnosti i što ranijeg otkrivanja konzumenata opojnih droga te njihovog upućivanja u savjetovaništa za prevenciju ovisnosti. Sufinancirano je izdavanje prve uvezene brošure Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo o stanju u liječenju ovisnika s podacima iz Registra liječenih ovisnika, koja je distribuirana u svim zdravstvenim ustanovama i drugim institucijama.

U 2007. godini se i dalje kontinuirano obavljala aktivnost provođenja posebnih obveza uvjetovanih u pretpripremnom postupku od strane Državnog odvjetništva, kao i posebnih obveza i sigurnosnih mjera odvikavanja od droge i drugih ovisnosti, odnosno podvrgavanja stručno medicinskom postupku ili postupku odvikavanja od droge i drugih ovisnosti sukladno Zakonu o sudovima za mladež.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi u članku 105. ugrađen je stavak 10. koji propisuje da jedinica lokalne i regionalne samouprave, trgovačko društvo, udruga i druga domaća i strana pravna osoba mogu pružati skrb izvan vlastite obitelji i usluge psihosocijalne rehabilitacije kao terapijska zajednica za ovisnike o opojnim drogama i povremene uzimatelje opojnih droga, bez osnivanja doma pod uvjetima propisanim ovim Zakonom.

Nadalje, izdana su dva odobrenja za obavljanje djelatnosti socijalne skrbi nevladinim organizacijama koje se bave zbrinjavanjem i rehabilitacijom ovisnika, za ukupno 84 ovisnika. U suradnji s Uredom za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, a u sklopu CARDS projekta, održana su dva seminara za stručne radnike centara za socijalnu skrb i domova za djecu i mladež s poremećajima u ponašanju koja se odnose na program resocijalizacije i program prevencije ovisnosti. Također, održana su dva jednodnevna seminara za stručne radnike centara za socijalnu skrb iz 15 županija na temu „Sredstva koja uvjetuju pojavu ovisnosti te poduzimanje mjera prema ovisnicima te provođenje posebne obveze odvikavanja ili liječenja ovisnika“. Za objekte Pulac na području Rijeke bilo je predviđeno da budu namijenjeni zbrinjavanju, rehabilitaciji i resocijalizaciji ovisnika o opojnim drogama. Budući da se radi o objektima za koje je u međuvremenu ocijenjeno da s obzirom na prostorne mogućnosti i lociranost ne odgovaraju potrebama pružanja usluga ovisnicima o opojnim drogama, zaključeno je da bi ovaj objekt trebalo prenamijeniti za druge potrebe. U vezi s tim, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je osiguralo sredstva za ugovaranje novih kapaciteta za rehabilitaciju ovisnika s Domom za ovisnike Zajednice „Susret“ Split i Udrugom za borbu protiv ovisnosti NE-ovisnost iz Osijeka. Riječ je o ukupno 57 korisnika, što znači da se radi o većem broju od predviđenog za objekt na Pulcu. Ovim ugovaranjem osigurani su kapaciteti za rehabilitaciju ovisnika u većem opsegu od onog koji je predviđen u Nacionalnoj strategiji suzbijanja zlouporabe opojnih droga (kapacitet od ukupno 132 mjesta). S prijedlogom prenamjene objekta na Pulcu upoznato je Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske i Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga.

Predstavnici Ministarstva aktivno su sudjelovali u svim aktivnostima u sklopu CARDS projekta 2004. „Jačanje kapaciteta Republike Hrvatske za borbu protiv trgovine drogama i zlouporabe droga“ koji se provodio pri Uredu za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, kao i svim aktivnostima koje su se provodile na uvođenju novog informatičkog sustava praćenja ovisnosti u sklopu Nacionalne informacijske jedinice pri Uredu i PHARE projekta.

U sklopu CARDS projekta uspostavljen je model za edukaciju stručnjaka u području preventivnog rada s mladima rizičnog ponašanja - MOVE program, čiji su nositelji provedbe, uz Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, Hrvatski zavod za javno zdravstvo i Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi koje je osiguralo i veći dio sredstava za provedbu navedene edukacije. Predstavnici Ministarstva su kao članovi hrvatskog izaslanstva sudjelovali na sastancima Pompidou grupe Vijeća Europe u Strasbourgu, Europske komisije i Svjetske zdravstvene organizacije. Predstavnici ministarstva u koordinaciji s Uredom sudjelovali su i na nekoliko međunarodnih stručnih skupova i

radionica TALEX-a o nadzoru nad prometom opojnih droga i psihotropnih tvari. Gotovo su u cijelosti ostvareni ciljevi Provedbenog programa Akcijskog plana za 2007. kroz sljedeće aktivnosti: osiguravanje obavljanja djelatnosti prevencije i liječenja ovisnosti, donesene su stručne smjernice za primjenu farmakoterapije opijatskih ovisnika, provedena stručna edukacija zdravstvenih i nezdravstvenih radnika u sustavu zdravstva i socijalne skrbi, unaprijeđeno je praćenje liječenja ovisnika kao i praćenje sumnjivih smrti uvođenjem toksikoloških analiza tkiva umrlih, nastavljena je dobra suradnja s udrugama građana na području suzbijanja zlouporabe opojnih droga (od prevencije do resocijalizacije i smanjenja štete). Program smanjenja štete je proširen na istočnu Slavoniju (područje Slavenskog Broda i Osijeka), ali nije posve ispunjen cilj proširenja programa smanjenja štete (zamjene igala i šprica intravenskim ovisnicima) radi sprječavanja širenja zaraznih bolesti (AIDS, hepatitis B i C) na područja Slavonije i sjeverozapadne Hrvatske zbog zasada nezainteresiranosti udruga građana na tom području za obavljanje tih programa.

5.7

Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija

Tijekom 2007. godine Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija sukladno djelokrugu svog rada provodilo je aktivnosti koje se odnose na međunarodnu suradnju na području suzbijanja zlouporabe opojnih droga. Kao i prijašnjih godina, kroz suradnju s mjerodavnim ministarstvima poticalo je implementaciju međunarodnih konvencija o narkotičkim drogama (iz 1961.), psihotropnim supstancama (iz 1971.) i protiv nedopuštene trgovine narkoticima i psihotropnim supstancama (iz 1988.).

U 2007. godini MVPEI je aktivno i kontinuirano surađivao s međunarodnim organizacijama i institucijama koje se bave kontrolom i suzbijanjem zlouporabe opojnih droga, posebice s UNODC-om, UNDCP-om, INCB-om, UN Komisijom za narkotičke droge (CND), s Vijećem Europe, Svjetskom zdravstvenom organizacijom i dr. na način da su se redovito izrađivala izvješća te popunjavali upitnici međunarodnih tijela i pripremali nastupi hrvatskih izaslanstava. MVPEI i Stalna misija RH pri UN-u i MO-u u Beču redovito izvještavaju tijela državne uprave o hrvatskom sudjelovanju u radu međunarodnih organizacija. Kao i u 2006., i prošle godine predstavnici MVPEI RH /SMRH UN MO u Beču su aktivno sudjelovali u nastupu hrvatskog izaslanstva u političkom dijelu zasjedanja CND-a. Suradnja iz djelokruga MVPEI-a s relevantnim institucijama i tijelima Europske unije provodi se u sklopu redovitih aktivnosti ministarstva putem sudjelovanja na međunarodnim skupovima, kongresima, konferencijama, kao i u bilateralnim konzultacijama sa stranim izaslanstvima u RH, a nastavljen je i rad na konsolidaciji tzv. Pariškog procesa.

U 2007. godini MVPEI je surađivao sa susjednim zemljama, zemljama članicama EU-a te drugim zainteresiranim državama i međunarodnim organizacijama na području suzbijanja zlouporabe opojnih droga, te je održano više bilateralnih sastanaka i konzultacija gdje je jedna od tema bila i suradnja u borbi protiv krijumčarenja droge, jačanje policijske suradnje i nadzor granice. MVPEI je aktivno sudjelovao u aktivnostima CARDS projekta koji se provodio pri Uredu.

5.8

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti u provedbi Nacionalne strategije i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga kao i prethodne godine, tijekom 2007. godine provodilo je **preventivne aktivnosti koje se odnose na organizaciju slobodnog vremena djece i mladih** tako što je poduprlo projekte udruga koji pridonose borbi protiv droga i svih drugih oblika ovisnosti koji su financirani iz dijela prihoda od igara na sreću, te projekte udruga koji pridonose socijalizaciji, aktivnom odmoru i rasonodi djece i mladeži koji su financirani iz Državnog proračuna. Osim navedenih preventivnih aktivnosti, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti poduprlo je i aktivnosti **Klubova za mlade** vezane uz borbu protiv ovisnosti, a koje se odnose na smisleno korištenje slobodnog vremena, organiziranje predavanja, tribina i slično, te na kojima sudjeluju stručnjaci koji se bave problemom ovisnosti i zdravstvenim odgojem mladeži u zaštiti reproduktivnog i općeg zdravlja, kao i edukativne programe o posljedicama konzumiranja sredstava ovisnosti. U 2007. nastavljeno je financiranje aktivnosti postojećih klubova za mlade iz državnog proračuna u suradnji s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, te je ukupno financirano 36 klubova za mlade (33 tijekom 2006.). Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je otkupilo stručno-edukativnu knjigu „Droga (ne)rješiv problem“, autora Dubravka Klarića i proslijedilo je Klubovima za mlade i Obiteljskim centrima. MOBMS je kao i prethodne godine i u 2007. godini usmjerio svoje aktivnosti i na osnaživanje obitelji za uspješnije suočavanje s problemima zlouporabe droga organiziranjem savjetodavnog rada s djecom i roditeljima vezano uz zlouporabu opojnih droga i to putem aktivnosti **Obiteljskih centara**, te je tako u protekloj godini financijski podržan rad 16 obiteljskih centara: Dubrovnik, Split, Karlovac, Šibenik, Vinkovci, Rijeka, Koprivnica, Virovitica, Zagreb, Krapina, Senj, Pula, Sisak, Bjelovar, Varaždin i Požega. Obiteljski centri u sklopu svojih redovitih aktivnosti provode i savjetovanje te edukaciju i informativne aktivnosti s djecom i roditeljima. Dio aktivnosti centara se, ovisno o potrebama u lokalnoj zajednici, usmjerava borbi protiv zlouporabe opojnih droga. U povodu obilježavanja **Međunarodnog dana borbe protiv zlouporabe droga**, 26. lipnja 2007. tiskan je letak NE-drogi i umetnut u Večernji list sa svrhom informiranja i educiranja građana, osobito mladeži, o bitnim sadržajima vezanim uz zlouporabu droga. Upućen je i dopis svim županijama da se uključe u obilježavanje Međunarodnog dana borbe protiv zlouporabe droga 26. lipnja 2007. godine tako što će u dvama gradovima sa svog područja organizirati prigodnu akciju pod nazivom Kreativnošću protiv droge, uz preporuke kako da to učine, te je poslan dopis svim Klubovima za mlade i Obiteljskim centrima da prigodnim aktivnostima, kao što su predavanja, radionice i seminari, obilježe **Mjesec borbe protiv ovisnost** (od 15. studenog - 15. prosinca). Vezano uz **ulogu obitelji u prevenciji ovisnosti**, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti sudjelovalo je u provođenju programa koji će omogućiti roditeljima stjecanje znanja o uspješnom roditeljstvu, te je u 2007. godini financijski podržalo 17 projekata putem financiranja projekata prijavljenih na natječaj. Programi prevencije poremećaja u ponašanju kod djece i mladih provode se kroz aktivnosti Obiteljskih centara. Putem aktivnosti **Info centara za mlade** u Splitu, Osijeku, Rijeci, Puli i Bjelovaru pružaju se informacije kojima je cilj zadovoljavanje potreba mladih ljudi, a koje su širokog opsega tema, različitih edukativnih i zabavnih sadržaja te dostupne svim mladim ljudima. U

siječnju 2007. godine održan je Stručni skup pod nazivom „Prevenција poremećaja u ponašanju - stanje i perspektive“ na kojem su, osim predstavnika organizacija civilnog društva, sudjelovali i predstavnici centara za socijalnu skrb, domova za djecu, Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta, Studijskog centra socijalnog rada Pravnog fakulteta, Hrvatskih studija te Instituta društvenih znanosti „Ivo Pilar“.

5.9 Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva

Tijekom 2007. godine Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, sukladno svojim ovlastima, u koordinaciji s ostalim tijelima i institucijama aktivno je sudjelovalo u provedbi Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga u sljedećim strateškim područjima: smanjenje potražnje droga kroz segment resocijalizacije ovisnika, smanjenja ponude droga putem suradnje s carinom i policijom i provođenjem neposrednog nadzora nad određenim prekursorima, kao i uključanjem u međunarodnu suradnju i specifičnu izobrazbu. Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva predviđeno Akcijskim planom suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006. - 2009. godinu kao suradnik u provedbi pojedinih aktivnosti, tijekom 2007. godine provodilo je kontinuirano, sukladno djelokrugu svog rada i relevantnom zakonodavstvu, nadzor nad prometom određenih prekursora (uvoz, izvoz) te su u Ministarstvu vođeni Interni registri tog nadzora nad određenim tvarima/prekursorima koji pokazuju sljedeće brojčane podatke:

Tablica 53. Uvoz tvari/prekursora u 2007.¹

NAZIV TVARI / PREKURSORA	Kg
Aceton	1.007.080,0
Antranilna kiselina	0,1
Piperidin	427,23
Metil etil keton	128.527,6

Izvor podataka: Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva

Tablica 54. Uvoz tvari/prekursora u 2007.²

NAZIV TVARI / PREKURSORA	Kg
Aceton	4.483,50
Metil etil keton	4,025

Izvor podataka: Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva

¹ Nadzor na temelju Članka 6. Uredbe o određivanju robe koja se izvozi i uvozi na temelju dozvola

² Nadzor na temelju Članka 6. Uredbe o određivanju robe koja se izvozi i uvozi na temelju dozvola

Kao možebitna pojava u dopuštenom poslovanju u području prekursora, tijekom 2007. godine nije uočena ni jedna nakana ili naznaka „sumnjive“ transakcije, odnosno podnesen Zahtjev za izdavanje uvozno/izvozne dozvole ili najava kupoprodajne transakcije prekursora na domaćem tržištu sumnjivom krajnjem korisniku. Djelatnici Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva su u sklopu izobrazbe sudjelovali u radu Taiex seminara o prevenciji zlouporabe opojnih droga na radnim mjestima (studeni 2007.). Na području resocijalizacije ovisnika pokrenute su aktivnosti vezane za provedbu Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama, na način da su u sklopu Godišnjeg plana za poticanje zapošljavanja za 2007. godinu realizirane mjere sufinanciranja zapošljavanja liječenih ovisnika. Na osnovi Godišnjeg plana i Projekta resocijalizacije, a prema Protokolu suradnje, tijekom 2007. godine je sufinanciranjem zapošljavanja zaposleno jedanaest osoba - liječenih ovisnika, a izravni nositelj mjere bio je Hrvatski zavod za zapošljavanje.

5.10

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa sukladno djelokrugu svog rada sudjelovalo je u provedbi mjera i aktivnosti Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga u 2007. godini u četirima različitim područjima.

Preventivne aktivnosti Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa bile su usmjerene na vrtićka/školska povjerenstva za prevenciju ovisnosti, osnovne i srednje škole te učeničke domove, a provodila su se i u suradnji s drugim ministarstvima i mjerodavnim tijelima državne uprave i lokalne (regionalne) samouprave te nevladinim organizacijama, s Ministarstvom obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, Ministarstvom unutarnjih poslova, policijskim postajama te u suradnji sa sredstvima javnog priopćavanja.

Vezano uz prevenciju ovisnosti u odgojno-obrazovnom sustavu tijekom 2007. godine Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa surađivalo je sa županijskim koordinadorima preventivnih programa i nositeljima preventivnih programa u odgojno-obrazovnim ustanovama. Unapređivan je rad vrtićkih i školskih povjerenstava za prevenciju ovisnosti u svim odgojno-obrazovnim ustanovama u čiji rad su uključeni odgojitelji, učitelji, profesori, stručni suradnici, učenici i roditelji.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa promicalo je i financijski podupiralo učeničke projekte te inovativne pristupe vezane uz programe prevencije ovisnosti, a također je poticano aktivnije uključivanje roditelja u rad odgojno-obrazovnih ustanova i njihovo sudjelovanje u preventivnim aktivnostima u sklopu preventivnih programa. Učenici rizičnog ponašanja uključivani su u rad izvannastavnih aktivnosti u cilju njihove bolje socijalizacije i osposobljavanja za pravilno postupanje u izazovnim situacijama. Odgojno-obrazovne ustanove tijekom godine provodile su ankete o pojavnosti ovisnosti među djecom i mladima. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa osiguralo je čvršću integraciju sadržaja o ovisnostima u redovni i izborni školski program, dodatni rad te izvannastavne aktivnosti.

Realiziran je program prevencije ovisnosti opojnih droga za djecu predškolske i školske dobi, odgajatelje, prosvjetne djelatnike i roditelje radi zaštite zdrave populacije, prepoznavanja i pružanja pomoći učenicima s rizičnim ponašanjem te pružanja stručne pomoći učenicima koji su već počeli konzumirati sredstva ovisnosti. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa sufinanciralo je školske preventivne programe u Splitsko-dalmatinskoj županiji koji su se sastojali od radionica za učenike osnovnih škola. Nadalje, sufinanciran je kulturno-umjetnički i edukacijski program „Život može biti lijep“ Udruge „Scena“ iz Zagreba, a program je realizirao naš priznati dramski umjetnik Ivo Gregurević. Program se sastojao od panel diskusije s učenicima o problemu ovisnosti, a održan je u osamdeset osnovnih i srednjih škola u Republici Hrvatskoj.

Iz sredstava Državnog proračuna namijenjenih za programe i projekte udruga u području izvaninstitucionalnog odgoja i obrazovanja u 2007. godini sufinancirani su projekti i programi udruga za provedbu aktivnosti na suzbijanju zlouporabe sredstava ovisnosti. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je u tu svrhu utrošilo 969.500,00 kuna.

Djeca i mladi uključivani su u sadržaje organiziranog provođenja slobodnog vremena u cilju njihove socijalizacije, aktivnog odmora i razonode. Radi kvalitetnog organiziranja slobodnog vremena učenika prioriteti u korištenju športskih dvorana dani su radu s djecom i mladima. U realizaciji programa prevencije odgojno-obrazovne ustanove su surađivale sa službama i udrugama na lokalnoj i županijskoj razini.

Nadzirana je primjena Zakona o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda, ponajprije u svezi sa zabranom pušenja u svim ustanovama koje obavljaju djelatnost odgoja i obrazovanja. Također, ustanove koje obavljaju djelatnost odgoja i obrazovanja promicale su spoznaje o štetnosti uporabe duhanskih proizvoda za zdravlje među svim uzrastima djece i mladeži u svim aktivnostima provedbe redovite naobrazbe.

U suradnji s Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi te Povjerenstvom za borbu protiv pušenja organiziran je skup za voditelje vrtičkih preventivnih programa grada Zagreba.

Odgojno-obrazovne ustanove su tijekom godine provodile preventivne mjere u okruženju u suradnji s policijskim postajama na svom području.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je tijekom godine odobravalo financijsku potporu za nabavku stručne literature, video materijala, CD-a i sl., ovisno o zahtjevu odgojno-obrazovnih ustanova, odnosno županija.

U 2007. godini Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa sufinanciralo je otkup stručno-edukativne knjige pod nazivom „Droga (ne) rješiv problem,“ u iznosu od 32.500,00 kuna.

Osnovne i srednje škole te učenički domovi tijekom godine organizirali su seminare, radionice i druge oblike upoznavanja roditelja i odgojno-obrazovnih djelatnika o štetnosti opojnih droga i o načinima prepoznavanja znakova konzumiranja opojnih droga.

Uspostavljena je suradnja s lokalnim i dnevnim tiskom, školskim novinama i ostalim medijima kako bi se objavljivali radovi učenika i informirala javnost o aktivnostima odgojno-obrazovnih ustanova u provedbi preventivnih programa.

Tijekom godine visokoškolske ustanove provodile su istraživanja o raširenosti ovisnosti među studentskom populacijom te istraživanja o osviještenosti studentske populacije o problemu ovisnosti.

U ustanovama visokog obrazovanja organizirani su stručni skupovi o temi suzbijanja zlouporabe sredstava ovisnosti te je poticano osposobljavanje i usavršavanje mladih kako bi pridonijeli suzbijanju zlouporabe sredstava ovisnosti. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa financiralo je projekt „Mladi protiv droge“ Udruge Mladi protiv droge iz Splita.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa uključilo se u projekt rješavanja obrazovnog statusa ovisnika koji su u nekom od tretmana liječenja ili onima koji su uspješno završili neki od tretmana liječenja na način da će im biti omogućen završetak obrazovanja ili prekvalifikacija zanimanja. Na temelju dostavljenog popisa deficitarnih zanimanja po

županijama Republike Hrvatske izrađen je popis odgojno-obrazovanih ustanova koje će provoditi programe na području županija za deficitarna zanimanja. Navedeni popis dostavljen je Uredu za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske. U 2007. godini nije upućen zahtjev odgojno-obrazovnim ustanovama te Ministarstvo nije izdalo odobrenje na individualni program doškolovalnja ili prekvalifikacije.

Organizirana je sustavna izobrazba prosvjetnih djelatnika o mjerama prevencije ovisnosti i afirmaciji zdravih stilova života s obvezom da stečena znanja integriraju u svoj stručni rad s djecom i mladima. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa u 2007. godini utrošilo je 1.826.976,79 kuna na stručno usavršavanje i izobrazbu učitelja i nastavnika u osnovnim i srednjim školama.

Provedeno je obrazovanje roditelja o problemu ovisnosti i prepoznavanju simptoma koji upućuju na uzimanje sredstava koja uzrokuju ovisnost, kao i izobrazba o odgovornom roditeljstvu i utjecaju obitelji u izgradnji pozitivnih vrijednosti u djece i mladih. U suradnji s Vladinim Uredom za suzbijanje zlouporabe opojnih droga sufinancirano je organiziranje seminara za koordinate preventivnih programa. Cilj navedenog seminara bio je osigurati što kvalitetniju provedbu preventivnih programa u svim odgojno-obrazovnim ustanovama Republike Hrvatske te ocijeniti učinkovitost provedbe preventivnih programa. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa sufinanciralo je predavanje na temu „Komunikacija u radnoj sredini“, a navedeni program je realiziralo Pučko otvoreno učilište „Poetica“ iz Osijeka. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa sufinanciralo je školske preventivne programe u Splitsko-dalmatinskoj županiji u cilju edukacije edukatora (direktni zaštitni postupci), također je sufinanciran „Program zlouporabe sredstava ovisnosti“ koji je proveden u Osnovnoj školi Dr. Franje Tuđmana u Belom Manastiru. U suradnji s Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi u Prirodoslovnoj školi Vladimira Preloga u Zagrebu organiziran je 14. prosinca 2007. godine seminar za voditelje preventivnih programa u osnovnim i srednjim školama te učeničkim domovima Grada Zagreba i Zagrebačke županije pod nazivom „Štetni učinci uživanja duhanskih proizvoda u populaciji učenika osnovnih i srednjih škola“.

Zaključak

Iz prikazanih izvješća vidljivo je da su sva resorna ministarstva aktivno provodila mjere Nacionalne strategije i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga. Premda u usporedbi s prethodnom godinom nije bilo značajnih pomaka u osnaživanju institucionalnih i ljudskih kapaciteta za provedbu mjera, uz postojeće resurse postignuti su zadovoljavajući rezultati osobito u osnaživanju partnerske suradnje i koordinacije među svim nositeljima mjera.

Radi daljnjeg smanjenja pojavnosti zlouporabe opojnih droga i ovisnosti o drogama potrebno je i nadalje provoditi i pratiti postojeće programe te razvijati nove učinkovitije programe i aktivnosti usmjerene na prevenciju i suzbijanje zlouporabe opojnih droga, osobito na području razvijanja novih koncepata prevencije ovisnosti i dostupnosti programa tretmana bolesti ovisnosti.

U području prevencije zlouporabe opojnih droga nužno je nastaviti s utvrđivanjem zdravstvene sposobnosti kandidata za prijam u OS RH i redovitim praćenjem zdravstvenog stanja djelatnih vojnih osoba tijekom službe, provoditi cjelovite preventivne programe zaštite zdravlja usmjerene na zdrave stilove življenja u predškolskim i školskim ustanovama a time i na prevenciju ovisnosti, te nastaviti s ciljanim izobrazbama o

štetnosti i posljedicama zlouporabe opojnih droga. U području suzbijanja zlouporabe opojnih droga potrebno je poboljšati tehničku opremljenost za otkrivanje kriminaliteta vezanog uz zlouporabu opojnih droga te nastaviti provoditi učinkovite mehanizme sprječavanja krijumčarenja opojnih droga.

Zamjetno je da se u provedbi tretmana ovisnika u zatvorskim ustanovama javlja problem nedostatnih smještajnih kapaciteta u zatvorenim kaznionicama i zatvorima zbog znatnog povećanja zatvorske populacije i posljedično tome javlja se nedostatak radnih, obrazovnih ili specifičnih tretmanskih sadržaja. Tome pridonosi i nepopunjenost službeničkih mjesta liječnika i tretmanskog osoblja, kao i problem motiviranosti ovisnika za sudjelovanje u tretmanskim programima. Stoga je potrebno posebno usmjeriti napore na stvaranje posebne socio-terapijske ustanove u zatvorskom sustavu namijenjene isključivo tretmanu zatvorenika ovisnika, kao i učinkovitijoj potpori centara za prevenciju ovisnosti, nevladinih udruga i društvene zajednice u provedbi tretmana ovisnika tijekom izdržavanja kazne te u organizaciji poslijepenalnog prihvata.

Podaci Državnog odvjetništva tijekom 2007. i analiza statističkih pokazatelja za kazneno djelo zlouporabe opojnih droga uz minimalna odstupanja odgovaraju stanju iz prijašnjih izvještajnih razdoblja pa možemo konstatirati da se na području kriminaliteta droga posljednjih godina nisu zbili ni veći pozitivni, ali ni negativni pomaci.

Prema prikazanom pregledu aktivnosti resornih ministarstava može se ustvrditi da se mjere Nacionalne strategije i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga provode u skladu sa zacrtanim ciljevima i aktivnostima iz Godišnjeg provedbenog programa Akcijskog plana za 2007. Može se zaključiti da su sva resorna ministarstva gotovo u cijelosti realizirala predviđene mjere i aktivnosti iz spomenutih strateških dokumenata, a poseban napredak je uočen u unaprjeđenju međuresorne suradnje Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga i mjerodavnih ministarstava što je omogućilo kontinuitet u provedbi mjera smanjenja potražnje i smanjenja ponude droga te stabilnije funkcioniranje sustava za suzbijanje zlouporabe opojnih droga u cjelini.

6

Izvešće o radu Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga i Stručnog savjeta Ureda

6.1

Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske

Slijedom zaključaka Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, u suradnji s resornim ministarstvima kao nositeljima provedbe mjera i aktivnosti Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006.-2012. godinu i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006.-2009. godinu, doneseni su i provedeni sljedeći zaključci:

- Zaključeno je da se u ime Povjerenstva uputi dopis Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje te da se tijekom 2007. izradi program kojim će se osigurati stabilno financiranje Službi za prevenciju ovisnosti Zavoda za javno zdravstvo, budući da je to još uvijek neujednačeno i razlikuje se od županije do županije, kao i da se pošalje dopis županijskim povjerenstvima za suzbijanje zlouporabe opojnih droga kako bi se razmotrile mogućnosti novčane stimulacije liječnicima u primarnoj zdravstvenoj zaštiti za neposredno provođenje farmakoterapije opijatskih ovisnika na način da se ona odredi po pacijentu te da najveći broj pacijenata (opijatskih ovisnika) koje pojedini liječnik u primarnoj zdravstvenoj zaštiti može imati bude 10 -15 pacijenata sukladno primjeru Istarske županije.
- Zaduženo je Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi da u suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo obavi pregled i analizu preventivnih aktivnosti koje u županijama provode županijski centri za prevenciju i izvanbolničko liječenje i službe školske medicine, da se Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa zaduži da u suradnji s koordinatorima školskih preventivnih programa provede analizu stupnja implementacije školskih preventivnih programa i ostalih programa koji se provode unutar odgojno-obrazovnih ustanova, te da se na sljedećoj sjednici Povjerenstva podnese izvješće o tome.
- Sukladno zaključku kojim je Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi zaduženo da u suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo obavi pregled i analizu preventivnih aktivnosti koje u županijama provode županijski centri za prevenciju i izvanbolničko liječenje i službe školske medicine, kao i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa da u suradnji s koordinatorima školskih preventivnih programa provede analizu stupnja implementacije školskih preventivnih programa i ostalih programa koji se provode unutar odgojno-obrazovnih ustanova, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa podnijeli su izvješće o provedbi preventivnih aktivnosti koje unutar županija provode županijski centri za prevenciju i izvanbolničko liječenje i službe školske medicine, te izvješće o stupnju implementacije školskih preventivnih programa i ostalih programa koji se provode unutar odgojno-obrazovnih ustanova. Zaključeno je da je od 1998. do 2006. povećan trend aktivnosti i intervencija školske medicine i provedbe preventivnih programa.
- Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi izvijestilo je Povjerenstvo kako je ocijenjeno da objekt Pulac na području Rijeke koji je predviđen za rehabilitaciju i resocijalizaciju ovisnika ne odgovara potrebama pružanja takvih vrsta usluga, te je predloženo da se razmotri mogućnost prenamijene objekta za potrebe Centra za rehabilitaciju za osobe s posebnim potrebama. Donesen je zaključak kojim se

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi zadužuje da dostavi Povjerenstvu izvješće o svim dosadašnjim aktivnostima koje su poduzete u cilju otvaranja Terapijske zajednice Pulac s pregledom financijskih sredstava koja su uložena od početka njezine izgradnje, kao i s obrazloženjem o razlozima za prenamjenu Terapijske zajednice Pulac.

- Prihvaćen je prijedlog Godišnjeg programa provedbenih aktivnosti Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2007. godinu.
- Članovi Povjerenstva usvojili su Konačan prijedlog projekta Resocijalizacije ovisnika o drogama koji su završili neki od programa odvikavanja od ovisnosti i rehabilitacije u terapijskoj zajednici ili zatvorskom sustavu, te ovisnika koji su u izvanbolničkom tretmanu i duže vrijeme stabilno održavaju apstinenciju i pridržavaju se propisanog načina liječenja, te je donesen zaključak kojim se Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga zadužuje da predmetni projekt pošalje na usvajanje Vladi Republike Hrvatske s prijedlogom donošenja zaključka kojim se zadužuju mjerodavna ministarstva, tijela državne uprave i ostale državne institucije da sukladno svojem djelokrugu rada osiguraju provedbu projektnih aktivnosti, kao i da izradi prijedlog plana za predstavljanje projekta javnosti nakon što ga prihvati Vlada RH.
- Članovi Povjerenstva usvojili su Konačan prijedlog Protokola suradnje i postupanja mjerodavnih državnih tijela, ustanova i organizacija civilnog društva u provedbi projekta Resocijalizacije ovisnika o drogama koji su završili neki od programa odvikavanja od ovisnosti i rehabilitacije u terapijskoj zajednici ili zatvorskom sustavu, te ovisnika koji su u izvanbolničkom tretmanu i duže vrijeme stabilno održavaju apstinenciju i pridržavaju se propisanog načina liječenja, te je donesen zaključak kojim se Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga zadužuje da predmetni Protokol pošalje na usvajanje Vladi Republike Hrvatske.
- Članovi Povjerenstva usvojili su Nacrt smjernica za standarde terapijskih zajednica i prijedlog postupka za izdavanje dozvole za rad terapijskih zajednica, te je donesen zaključak kojim se Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi zadužuje da donese podzakonski akt kojim će se regulirati uvjeti glede prostora, opreme, stručnih i drugih radnika, te načina pružanja skrbi izvan vlastite obitelji za ovisnike o drogama u obliku terapijske zajednice, te da predmetne Smjernice budu sastavni dio navedenog akta.
- Zaključeno je da Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga zatraži od Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva dostavu Godišnjeg plana za poticanje zapošljavanja za 2007./2008. Nacionalnog akcijskog plana zapošljavanja za 2005.-2008. u kojem su sadržane mjere za poticanje zapošljavanja rehabilitiranih ovisnika i prilagođeni kriteriji za korištenje mjera sufinanciranja zapošljavanja i obrazovanja u odnosu na rehabilitirane ovisnike (da se za navedenu skupinu ne propisuje duljina prijave u evidenciji Zavoda za zapošljavanje najmanje 6 mjeseci), a koje su uvrštene sukladno mjerama predviđenim u projektu Resocijalizacije ovisnika o drogama koji su završili neki od programa odvikavanja od ovisnosti i rehabilitacije u terapijskoj zajednici ili zatvorskom sustavu, te ovisnika koji su u izvanbolničkom tretmanu i duže vrijeme stabilno održavaju apstinenciju i pridržavaju se propisanog načina liječenja.
- Zaključeno je da se sva resorna ministarstva zadužuju da pravodobno i efikasno provode aktivnosti suzbijanja zlouporabe opojnih droga za koje su sukladno svojem djelokrugu rada zaduženi, kao i da poštuju obveze koje za njih proizlaze iz Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga, Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga i provedbenih programa, te da se pridržavaju rokova za dostavu pojedinih izvješća i očitovanja.

- Zaključeno je da se prihvaća Izvješće o provedbi Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006., te da se ono dostavi Vladi Republike Hrvatske na usvajanje.
- U vezi sa započinjanjem postupka spaljivanja oduzetih opojnih droga, Ministarstvo unutarnjih poslova izvijestilo je Povjerenstvo da je Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva izdalo dozvolu za spaljivanje tvrtki Našicecement d.d. te je spaljivanje obavljeno 23. siječnja 2008.
- Slijedom zaključka kojim je Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi zaduženo da donese podzakonski akt kojim će se regulirati uvjeti glede prostora, opreme, stručnih i drugih radnika, te načina pružanja skrbi izvan vlastite obitelji za ovisnike o drogama u obliku terapijske zajednice, sukladno Nacrtu smjernica za standarde terapijskih zajednica i prijedlogu postupka za izdavanje dozvole za rad terapijskih zajednica, zaključeno je da Uprava za socijalnu skrb Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi što žurnije ustroji Stručnu radnu skupinu za izradu predmetnog akta.
- Članovi Povjerenstva usvojili su zaključke s Međunarodnog simpozija *Kako organizirati uspješnu i koordiniranu provedbu politike suzbijanja zlouporabe opojnih droga na nacionalnoj i lokalnoj razini* održanog u Zagrebu 24. i 25. rujna 2007. te je donesen zaključak da se u ime Povjerenstva pošalje dopis tijelima ovlaštenim za provedbu donesenih zaključaka sa zahtjevom da sukladno njihovom djelokrugu rada poduzmu aktivnosti usmjerene na njihovu implementaciju.
- Budući da se neki od zaključaka donesenih na *međunarodnom simpoziju Kako organizirati uspješnu i koordiniranu provedbu politike suzbijanja zlouporabe opojnih droga na nacionalnoj i lokalnoj razini* odnose na potrebu uspostave stabilnog sustava financiranja za provedbu mjera županijskih akcijskih planova, te na potrebu jačanja provedbe školskih preventivnih programa i potpore Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa u njihovoj implementaciji, zaključeno je da se u ime Povjerenstva pošalje dopis svim županijama sa zahtjevom za osiguranjem sredstava iz županijskih proračuna za provedbu županijskih akcijskih planova, kao i dopis Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa sa zahtjevom da se poduzmu aktivnosti kojima će se ojačati provedba programa prevencije ovisnosti u odgojno-obrazovnom sustavu, te da se imenuju koordinatori školskih preventivnih programa.

6.2 Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Slijedom mjera Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga 2006.-2012., Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga 2006.-2009., te Provedbenog programa Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2007., Ured je tijekom 2007. inicirao, izradio i pružao stručnu pomoć pri izradi strateških dokumenta u području suzbijanja zlouporabe opojnih droga, provodio aktivnosti usmjerene na jačanje koordinacijskih mehanizama institucionalnog okvira suzbijanja zlouporabe opojnih droga, te aktivnosti usmjerene na prevenciju ovisnosti i provedbu različitih vrsta edukacija.

6.2.1 Iniciranje i izrada zakonskih propisa i drugih strateških dokumenata u području suzbijanja zlouporabe opojnih droga i pružanje stručne pomoći pri njihovoj izradi

- **Provedbeni program Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2007.**

Na temelju Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006.-2009. koji je Vlada Republike Hrvatske usvojila 15. veljače 2006., na 11. sjednici Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske održanoj 20. ožujka 2007. usvojen je Provedbeni program Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2007. kojim su određene mjere i aktivnosti resornih tijela državne uprave koje će se na području suzbijanja zlouporabe opojnih droga provesti u 2007. godini.

- **Izmjene Zakona o socijalnoj skrbi i izrada Smjernica za standarde terapijskih zajednica**

Inicirana je izmjena Zakona o socijalnoj skrbi na način da se u izmjenama članka 105. doda stavak koji određuje da skrb izvan vlastite obitelji za ovisnike o drogama i povremene uzimatelje opojnih droga može biti organizirana i u obliku terapijske zajednice (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi (NN br.7/07).

U suradnji sa stručnjacima CARDS projekta i predstavnicima terapijskih zajednica u Republici Hrvatskoj izrađene su Smjernice za standarde terapijskih zajednica i prijedlog postupka za izdavanje dozvole za rad terapijskih zajednica. Navedene smjernice su usvojene na 12. sjednici Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, te su dostavljene Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi uz prijedlog da ministar mjerodavan za poslove zdravstva i socijalne skrbi donese podzakonski akt kojim će se regulirati uvjeti glede prostora, opreme, stručnih i drugih radnika, te načina pružanja skrbi izvan vlastite obitelji za ovisnike o drogama u obliku terapijske zajednice, te da predmetne Smjernice budu sastavni dio navedenog akta.

- **Izrada Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama koji su završili neki od programa rehabilitacije i odvikavanja od ovisnosti u terapijskoj zajednici ili zatvorskom sustavu, te ovisnika koji su u izvanbolničkom tretmanu i duže vrijeme stabilno održavaju apstinenciju i pridržavaju se propisanog načina liječenja**³

U sveobuhvatnom tretmanu ovisnika iznimno je važan Projekt resocijalizacije ovisnika o drogama koji je ujedno i preduvjet za uspješno održavanje apstinencije i uključivanje ovisnika u društvo. Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga kao koordinativno stručno tijelo Vlade Republike Hrvatske, u suradnji s imenovanim predstavnicima mjerodavnih ministarstava i institucija izradio je Projekt resocijalizacije ovisnika o drogama koji su završili neki od programa rehabilitacije i odvikavanja od ovisnosti u terapijskoj zajednici ili zatvorskom sustavu, te ovisnika koji su u izvanbolničkom tretmanu i duže vrijeme stabilno održavaju apstinenciju i pridržavaju se propisanog načina liječenja, koji je **19. travnja 2007. godine** usvojila Vlada Republike Hrvatske. Osnovni cilj Projekta je sustavno i trajno rješavanje pitanja društvene reintegracije ovisnika nakon završenog programa odvikavanja od ovisnosti i rehabilitacije u terapijskoj zajednici, penalom sustavu ili zdravstvenoj ustanovi putem stvaranja adekvatnog modela resocijalizacije ovisnika o drogama u zajednici, a temelji se na sljedećim dvjema osnovnim sastavnicama:

- prekvalifikaciji i doškolovanju ovisnika o drogama koji su u nekom od programa rehabilitacije ili su završili takav program, sukladno potrebama tržišta prema pojedinim županijama
- poticanju zapošljavanja liječenih ovisnika.

Osim navedenog, u Godišnji plan za poticanje zapošljavanja za 2007. i 2008. godinu koji je donijela Vlada Republike Hrvatske na temelju Nacionalnog akcijskog plana zapošljavanja za razdoblje od 2005. do 2008. uvrštene su dodatne Mjere za poticanje zapošljavanja rehabilitiranih ovisnika kao što je zapošljavanje u posebnim zanimanjima prilagođenim ovoj populaciji, poticanje samozapošljavanja, stvaranje mogućnosti da ovisnici mogu kumulativno koristiti više različitih mjera iz Godišnjeg plana i druge mjere.

- **Izrada Protokola suradnje i postupanja mjerodavnih državnih tijela, ustanova i organizacija civilnog društva u provedbi Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama**

Protokol suradnje i postupanja mjerodavnih državnih tijela, ustanova i organizacija civilnog društva u provedbi Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama temelji se na Projektu resocijalizacije ovisnika o drogama koji su završili neki od programa rehabilitacije i odvikavanja od ovisnosti u terapijskoj zajednici ili zatvorskom sustavu, te ovisnika koji su u izvanbolničkom tretmanu i duže vrijeme stabilno održavaju apstinenciju i pridržavaju se propisanog načina liječenja. S obzirom na iznimno velik broj institucija na nacionalnoj i lokalnoj razini koje su uključene u provedbu ovog Projekta, osnovni cilj Protokola je precizno definirati ovlasti i odgovornosti pojedinih nositelja u provedbi mjera i aktivnosti iz projekta, kako na nacionalnoj tako i na lokalnoj razini, kao i definirati oblike, načine i sadržaje suradnje među njima te samim tim osigurati djelotvornu i učinkovitu provedbu projektnih aktivnosti. Protokol je usvojila Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj **27. rujna 2007. godine**.

³ Izvješće o provedbi Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama koji su završili neki od programa rehabilitacije i odvikavanja od ovisnosti u terapijskoj zajednici ili zatvorskom sustavu, te ovisnika koji su u izvanbolničkom tretmanu i duže vrijeme stabilno održavaju apstinenciju i pridržavaju se propisanog načina liječenja, prikazano je u cijelosti kao Dodatak 1. ovom izvješću.

- **Ustrojavanje Nacionalne informacijske jedinice za opojne droge i izrada Protokola o Nacionalnom informacijskom sustavu za droge u Republici Hrvatskoj, Protokola o sustavu ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari i Akcijskog plana o Nacionalnom informacijskom sustavu za droge**

U cilju ustrojavanja Nacionalnog informacijskog sustava za droge u Republici Hrvatskoj provedene su sljedeće aktivnosti;

- Osnovane su preliminarne multidisciplinarne radne skupine po posebnim područjima kao ključni elementi Nacionalnog informacijskog sustava za droge i organizacijska struktura partnera u Nacionalnom informacijskom sustavu za droge
- Uspostavljen je model sustava ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari
- Izrađeno je prvo nacionalno Izvješće o stanju droga i ovisnosti o drogama u RH za EMCDDA
- Izrađen je vizualni identitet Nacionalne informacijske jedinice za opojne droge
- Pripremljen je pilot projekt istraživanja po pojedinim područjima.

Značajan napredak ostvaren je u izgradnji nacionalnog informacijskog sustava za opojne droge i njegove prilagodbe standardima EU-a. U sklopu provedbe CARDS projekta i horizontalnog PHARE projekta koji se u suradnji s EMCDDA provodio pri Uredu, ostvareno je povezivanje svih relevantnih institucija na izgradnji nacionalnog informacijskog sustava i izradi prvog Nacionalnog izvješća Republike Hrvatske za EMCDDA. U cilju potpore unaprjeđenju mehanizama za prikupljanje podataka, razmjenu podataka između različitih subjekata, Vlada RH donijela je Protokol o nacionalnom informacijskom sustavu za opojne droge u Republici Hrvatskoj, Protokol o Sustavu ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari, te Akcijski plan o Nacionalnom informacijskom sustavu za droge, čime je Nacionalna informacijska jedinica za opojne droge postala operativna i osposobljena pružati podatke sukladno zahtjevima EMCDDA. Osim navedenog, definirani su okviri i standardi za provedbu istraživanja u odabranim područjima i ustrojene su radne skupine koje savjetuju Nacionalnu informacijsku jedinicu za opojne droge koja djeluje pri Uredu za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, o općoj strategiji nacionalnog informacijskog sustava za droge, metodama prikupljanja i analize podataka, komunikacijskoj strategiji i daljnjem razvoju.

Protokol o Nacionalnom informacijskom sustavu za droge u Republici Hrvatskoj usvojen je na sjednici Vlade Republike Hrvatske održanoj **2. studenog 2007.** i predstavlja temeljni dokument kojim se opisuje pravna osnova sustava praćenja problematike droga u zemlji sukladno europskim standardima, uloga Nacionalne informacijske jedinice za droge (National Focal Point), glavni partneri, mehanizmi prikupljanja i protok informacija, modaliteti komunikacije, obveze i zadaće Nacionalne informacijske jedinice za droge i relevantnih partnera te suradnja s EMCDDA-om (Europskim centrom za praćenje droga i ovisnosti o drogama) kao dio procesa pridruživanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Protokol o sustavu za rano upozoravanje u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari u Republici Hrvatskoj je usvojen na sjednici Vlade Republike Hrvatske održanoj **2. studenog 2007.** Navedenim se dokumentom uspostavljaju mehanizmi za otkrivanje novih tvari, komunikaciju i razmjenu informacija na nacionalnoj razini, ali i s relevantnim tijelima Europske unije. Dokument je potpuno usklađen s pravnom stečevinom EU-a na tom području.

Oba prethodno navedena dokumenta će pridonijeti jačanju uloge Nacionalne informacijske jedinice za droge, kao i partnerskih odnosa između relevantnih subjekata kao osnove za pristupanje Republike Hrvatske u punopravno članstvo EMCDDA-a, te

pružaju jasan okvir za razvoj pet ključnih epidemioloških indikatora EMCDDA-a kao i ostalih područja djelovanja.

Tijekom niza radionica radnih skupina Nacionalnog informacijskog sustava za droge održanih od 10.-13. prosinca 2007. provedena je ocjena rezultata postignutih tijekom jednogodišnjeg rada i aktualnog stanja te je zajednički definiran plan aktivnosti za predstojeće razdoblje u sklopu dokumenta pod nazivom Akcijski plan o Nacionalnom informacijskom sustavu za droge u RH (2008.-2009.) koji je Vlada Republike Hrvatske usvojila 12. lipnja 2008.

- **Odluka Vlade Republike Hrvatske o pokretanju postupka za sklapanje Sporazuma između Republike Hrvatske i Europske zajednice o sudjelovanju Republike Hrvatske u Europskom centru za praćenje droga i ovisnosti o drogama**

Zemlje kandidatkinje za članstvo u Europskoj uniji obvezne su ustrojiti sustav međusektorskog praćenja podataka vezanih uz droge, tzv. Nacionalnu informacijsku jedinicu za droge (*National Focal Point - NFP*) sukladno standardima Europskog centra za praćenje droga i ovisnosti o drogama. To je potrebno radi efikasnijeg epidemiološkog praćenja zlouporabe droga na europskoj razini i uključivanja NFP-a u REITOX - Europsku informacijsku mrežu na području droga i ovisnosti o drogama, koja predstavlja ljudsku i informacijsku povezanost nacionalnih informacijskih sustava. Prepoznajući važnost pravodobnog poduzimanja koraka za usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a na području droga, Republika Hrvatska je još u siječnju 2005. predala službeni zahtjev za članstvo u EMCDDA, te se u sklopu redovite procedure do kraja 2006. čekao mandat Europskog vijeća na temelju kojeg Europska komisija može početi pregovore s Republikom Hrvatskom. Slijedom navedenog, Vlada Republike Hrvatske donijela je **2. studenog 2007.** Odluku o pokretanju postupka za sklapanje Sporazuma između Republike Hrvatske i Europske zajednice o sudjelovanju Republike Hrvatske u Europskom centru za praćenje droga i ovisnosti o drogama, radi pravodobne pripreme Nacionalne informacijske jedinice za opojne droge te ostalih tijela uključenih u nacionalnu mrežu za prikupljanje informacija o opojnim drogama za daljnju integraciju u REITOX - Europsku informacijsku mrežu na području droga i ovisnosti o drogama.

- **Izrada godišnjeg Izvješća o provedbi mjera iz Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006. godinu**

Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga je na temelju analize godišnjih izvješća o provedbi svih mjera na nacionalnoj i lokalnoj razini od mjerodavnih ministarstava i jedinica lokalne (regionalne) područne samouprave te analize podataka dobivenih od terapijskih zajednica i udruga izradio Izvješće o provedbi Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006. godinu. Izvješće je dostavljeno na mišljenje svim mjerodavnim ministarstvima i tijelima državne uprave te je upućeno Vladi Republike Hrvatske i Hrvatskom saboru na usvajanje. Hrvatski je sabor 12. listopada 2007. godine donio zaključak kojim je prihvatio navedeno Izvješće.

6.2.2

Izrada i provedba aktivnosti nacionalne medijske kampanje borbe protiv ovisnosti za 2007. i ostale aktivnosti usmjerene na prevenciju ovisnosti

Nacionalnu kampanju o utjecaju i štetnosti opojnih droga tijekom 2007. provodila su mjerodavna ministarstva i ostala državna tijela u sklopu aktivnosti predviđenih Provedbenim programom Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2007. Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga je osmislio, tiskao i distribuirao edukativne i promidžbene materijale namijenjene roditeljima, djeci i mladima kojima je bio cilj upozoriti javnost na štetnosti zlouporabe opojnih droga i socijalno-zdravstvene posljedice ovisnosti. U suradnji sa Zagrebačkim radijem tijekom cijele godine, a osobito tijekom Mjeseca borbe protiv ovisnosti (od 15. studenog do 15. prosinca 2005.) emitirane su jednom na tjedan emisije o različitim aspektima problema ovisnosti i zlouporabe opojnih droga. U svim emisijama upozoravalo se na problem ovisnosti o drogama, raširenosti zlouporabe opojnih droga, te se nastojalo informirati građane o svim značajnijim aktivnostima Ureda, kao i o aktivnostima koje se provode s ciljem suzbijanja zlouporabe opojnih droga. Predstavnici Ureda i Stručnog savjeta Ureda su redovito sudjelovali u radijskim i televizijskim emisijama s temom ovisnosti o drogama, a također medijski su popraćene i sve aktivnosti u sklopu CARDS projekta i ostale aktivnosti koje je proveo Ured, s posebnim naglaskom na aktivnosti koje su provedene u "Mjesecu borbe protiv ovisnosti". Anti - droga telefon je tijekom 2007. godine zaprimio oko 900 poziva, a najčešći upiti bili su vezani uz informacije o mjestima gdje se osobe ovisne o opojnim drogama mogu javiti na liječenje i rehabilitaciju. Također je na svim tiskanom edukativnim materijalima posebno istaknut broj Anti-droga telefona, kako bi se što veći broj građana informirao o mogućnostima savjetovanja povezanih s problemom ovisnosti.

6.2.3

Aktivnosti koordinacije i suradnje s ministarstvima, županijama i nevladinim organizacijama

U cilju učinkovite provedbe politike suzbijanja zlouporabe opojnih droga, poseban naglasak stavljen je na jačanje mehanizama koordinacije i međusektorske suradnje u provedbi mjera suzbijanja zlouporabe opojnih droga na nacionalnoj i lokalnoj razini. Aktivnosti koje je Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga proveo s navedenim ciljem tijekom 2007. samostalno ili u suradnji s resornim tijelima su sljedeće;

- U sklopu provedbe twinning projekta CARDS 2004 pod nazivom "Jačanje kapaciteta Republike Hrvatske za borbu protiv trgovine drogama i zlouporabe droga", u organizaciji CARDS partnera i Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske održan je od 24. do 25. rujna 2007. dvodnevni međunarodni simpozij u hotelu International u Zagrebu, pod nazivom Kako organizirati uspješnu i koordiniranu provedbu politike suzbijanja zlouporabe opojnih droga na nacionalnoj i lokalnoj razini s naglaskom na osnaživanju koordinacije u planiranju i provedbi programa tretmana i prevencije ovisnosti. Na simpoziju su prezentirane teme koje su

prioritetne za razvoj uravnoteženog pristupa politici suzbijanja zlouporabe droga, a to su jačanje raznolikosti tretmanskih i preventivnih programa uključujući razmjenu primjera najbolje prakse, kao i izgradnja uravnoteženog i koordiniranog planiranja svih mjera između nacionalnih i lokalnih nositelja. Na simpoziju su sudjelovali CARDS stručnjaci, predstavnici 21 županijskog povjerenstva za suzbijanje zlouporabe opojnih droga i članovi Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske. Zaključci simpozija su: uspostava županijske koordinacijske mreže, Sporazum o uspostavi redovnih godišnjih sastanaka između županija i Ureda, Sporazum o koordiniranom planiranju budućih modela tretmana i prevencije ovisnosti, Sporazum o suradnji između mjerodavnih ministarstava i Ureda. Na 13. sjednici Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, održanoj 19. studenog 2007. usvojeni su zaključci s Međunarodnog simpozija, a tijela ovlaštena za provedbu donesenih zaključaka zadužena su da sukladno njihovom djelokrugu rada poduzmu aktivnosti usmjerene na njihovu implementaciju.

- U sklopu provedbe CARDS i PHARE projekata održano je niz radionica i edukacija usmjerenih na jačanje nacionalnih i lokalnih kapaciteta za suzbijanje zlouporabe opojnih droga; u cilju jačanja suradnje između kaznenopravnog i zdravstvenog sustava održana je 7. i 8. studenog 2007. konferencija o temi resocijalizacije na kojoj su predstavljeni različiti modeli suradnje između dvaju sektora u provedbi procesa resocijalizacije; ojačana suradnja na području nadzora prekursora u RH, a rezultat provedbe navedene aktivnosti je radna skupina koja je osnovana sa zadaćom izrade mjera za jačanja institucionalnog i zakonodavnog modela nadzora prekursora sukladno EU standardima; u nekoliko županija provedene su aktivnosti usmjerene jačanju uloge županijskih povjerenstava u kreiranju i provedbi programa za suzbijanje zlouporabe opojnih droga te jačem uključivanju lokalne uprave i institucija u provedbu tih programa i to: uspostavljeni su pilot modeli međusektorske i partnerske suradnje u županijama; u Splitsko-dalmatinskoj, od 27. rujna. do 1. listopada 2007. održan je GINKO preventivni tjedan, aktivnost je pridonijela boljoj suradnji između NGO, Grada Splita i županijskog Povjerenstva, a županijsko Povjerenstvo će preuzeti koordinaciju i osmišljanje nastavka aktivnosti tijekom 2008.; u Međimurskoj županiji uspostavljen je model međusektorske suradnje u području provođenja preventivnih aktivnosti i to suradnje škola s vanjskim subjektima, a rezultat je uspostavljanje stalne radne skupine za provođenje preventivnih aktivnosti; u Vukovarsko-srijemskoj županiji s velikim odjekom počela je provedba medijske kampanje po modelu poljskog iskustva, uspostavljen je model za edukaciju u području preventivnog rada MOVE program koji će se tijekom 2008. i 2009. provoditi uz koordinaciju Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga i potporu Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.
- Od 2. do 6. srpnja 2007. organiziran je Studijski posjet njemačkim nositeljima aktivnosti suzbijanja zlouporabe opojnih droga u okrugu Hessen i gradu Frankfurtu sa svrhom upoznavanja s primjerima dobre prakse međusektorske suradnje na lokalnoj razini u području suzbijanja zlouporabe opojnih droga. U navedenom studijskom posjetu sudjelovali su predstavnici Splitsko-dalmatinske županije, Vukovarsko-srijemske županije, Grada Zagreba, nevladinih organizacija, Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo te predstavnici Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi.
- Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske raspisao je 8. prosinca 2006. poziv za prijavu projekata udruga u Republici Hrvatskoj za financijsku potporu u sklopu raspoloživih sredstava Državnoga proračuna za 2007. godinu na poziciji Ureda. Natječaj je završen 9. siječnja 2007. godine, te su na temelju Odluke o raspodjeli financijskih sredstava, za 14 projekata udruga na

području suzbijanja zlouporabe opojnih droga iz sredstava Državnog proračuna za 2007. godinu dodijeljena financijska sredstva u iznosu od 1.000.000,00 kn.

- Predstavnici Ureda prisustvovali su javnim tribinama i okruglim stolovima o problemu ovisnosti koje su organizirali ministarstva, nevladine organizacije, županije i druge institucije te aktivno sudjelovali u njihovom radu.
- Na zamolbu predstavnika županija, Ured je pružio stručnu pomoć u osmišljavanju programa na lokalnoj razini te na traženje županijskih povjerenstava davao stručna mišljenja na njihove programe, primjerice pružanje stručne pomoći Varaždinskoj županiji pri izradi smjernica za protokol testiranja učenika srednjih škola na droge i provedbe te mjere na području županije, pružanje stručne pomoći pri konstituiranju županijskih povjerenstava, izradi izvješća i akcijskih planova na razini županija.
- Na poziv predstavnika županija, predstavnici Ureda sudjelovali su i na sastancima županijskih povjerenstava za suzbijanje zlouporabe opojnih droga.

6.2.4 Izobrazba

Samostalno i u suradnji s ostalim relevantnim tijelima državne uprave organizirane su konferencije, edukacije, seminari i radionice za subjekte uključene u sustav suzbijanja zlouporabe opojnih droga. U sklopu provedbe CARDS i PHARE projekata provedene su brojne edukacije usmjerene na jačanje nacionalnih i lokalnih kapaciteta za suzbijanje zlouporabe opojnih droga osobito u području provedbe preventivnih aktivnosti, ojačana je suradnja na području kontrole prekursora u Republici Hrvatskoj, uspostavljeni su pilot modeli međusektorske i partnerske suradnje u županijama te je općenito uspostavljena bolja suradnja i koordinacija s nositeljima na nacionalnoj i na lokalnoj razini, a provedene su i sljedeće aktivnosti;

- 26. i 27. ožujka 2007. Radionica o intersektorskoj suradnji lokalnih nositelja aktivnosti suzbijanja zlouporabe opojnih droga na području Međimurske županije, održana u Čakovcu
- 16. i 17. travnja 2007. Radionica o evaluacijskim standardima i metodama, namijenjena predstavnicima mjerodavnih ministarstava i Ureda.
- 19. travnja 2007. održana radionica s predstavnicima terapijskih zajednica u vezi s izradom i definiranjem Smjernica za standarde terapijskih zajednica u Republici Hrvatskoj
- od 21. do 25. svibnja 2007. i od 11. do 15. lipnja 2007. održane po dvije dvodnevne edukacije za MOVE program - *kratka motivacijska intervencija usmjerena na rad s mladima rizičnog ponašanja i konzumentima droga* za 40 hrvatskih stručnjaka koji rade s mladima rizičnog ponašanja iz Zadarske, Šibensko-kninske, Ličko-senjske i Splitsko-dalmatinske županije, i to 10 osoba iz centara za socijalnu skrb, 10 iz nevladinih organizacija, 10 iz službi za prevenciju ovisnosti i 10 iz službi školske medicine Zavoda za javno zdravstvo.
- 24. i 25. rujna 2007. Međunarodni simpozij pod nazivom „Kako organizirati uspješnu i koordiniranu provedbu politike suzbijanja zlouporabe opojnih droga na nacionalnoj i lokalnoj razini“.

- Od 22.-23. listopada 2007. seminar u Dubrovniku „*Znanstveno utemeljene prakse kao novi projekt Europskog centra za praćenja droga i ovisnosti o drogama*“ na kojem su razmotreni modeli za prikupljanje relevantnih informacija o preventivnim programima i aktivnostima u Republici Hrvatskoj te standardima za evaluaciju tih programa. Na seminaru je sudjelovalo 30 predstavnika mjerodavnih ministarstava, nevladinih organizacija i znanstvenih i stručnih institucija.
- Od 29. do 31. listopada 2007. Seminar o evaluaciji preventivnih programa na kojem su sudjelovali županijski koordinatori i predstavnici nevladinih organizacija koji provode preventivne programe u odgojno-obrazovnom sustavu.
- 30. listopada 2007. Radionica na temu koordinacije i razmjene podataka u provedbi kontrole prekursora, na kojoj su sudjelovali predstavnici ministarstava mjerodavnih za predmetno područje.
- 26. i 27. studenog 2007. Radionica na temu suradnje škola s vanjskim subjektima u provođenju aktivnosti prevencije zlouporabe opojnih droga, koja je održana u Čakovcu za lokalne nositelje aktivnosti.
- 10. i 11. prosinca 2007. Trening/Edukacija o terapijskim zajednicama za predstavnike terapijskih zajednica odgovornih za osmišljavanje, provedbu i superviziju programa u terapijskoj zajednici te terapeutima u terapijskim zajednicama koje imaju dugogodišnje iskustvo u provedbi programa odvikavanja od ovisnosti i rehabilitacije u terapijskoj zajednici (20 sudionika).
- 12. travnja 2007. Edukacija za novinare na teme: "Nove droge i nova saznanja o toksičnosti već poznatih droga" i "Vrste supstitucijske terapije - prednosti, dozezi i ograničenja u liječenju opijatske ovisnosti o drogama".
- 26. lipnja 2007. Stručni skup s gospodarstvenicima organiziran u suradnji s Hrvatskom gospodarskom komorom za predstavnike županijskih gospodarskih komora i poslodavaca. Na skupu je sudjelovalo 50-ak sudionika, a osnovni cilj skupa bio je predstaviti gospodarstvenicima Projekt resocijalizacije ovisnika o drogama, te na taj način pridonijeti senzibiliziranju poslodavaca za zapošljavanje rehabilitiranih ovisnika o drogama i ujedno obilježiti Međunarodni dan borbe protiv zlouporabe droga i nezakonitog prometa drogama.
- 7. i 8. studenog 2007. održan seminar pod nazivom "Rehabilitacija, resocijalizacija i društvena reintegracija ovisnika o drogama" koji je organizirao Ured u suradnji s Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi. Prisustvovalo je 130 sudionika i to djelatnici Centara za socijalnu skrb i Službi za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti koji su na lokalnoj razini određeni za koordinate u provedbi Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama, predstavnici terapijskih zajednica i nevladinih organizacija koji provode programe resocijalizacije te predstavnici relevantnih ministarstava i državnih ustanova zaduženih za provedbu Projekta. U sklopu seminara održana su dva okrugla stola pod nazivom: "*Mogućnosti povezivanja i suradnje službi za prevenciju ovisnosti, centara za socijalnu skrb, područnih službi Zavoda i udruga za resocijalizaciju s institucijama koje provode programe liječenja, rehabilitaciju i penalni tretman ovisnika*" i "*Školovanje i zapošljavanje ovisnika temeljem Mjera za poticanje zapošljavanja rehabilitiranih ovisnika iz Godišnjeg plana za poticanje zapošljavanja za 2007. i 2008. godinu*", a stručnjaci CARDS-a su održali radionice na teme: "*Stvaranje mreže institucija za potporu ovisnicima u resocijalizaciji - primjeri dobre prakse iz Berlina i Cologne*" i "*Školovanje i integracija ovisnika u tržište rada u kontekstu tretmana i skrbi*".
- Od 26. do 27. studenog 2007. u suradnji s Europskom komisijom održan je dvodnevni seminar pod nazivom „*Prevencija zlouporabe opojnih droga na radnim mjestima*“ na kojem je 30 sudionika posebno raspravljalo o pitanjima testiranja na radnim mjestima.

6.2.5

Međunarodna suradnja

Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga je tijekom 2007. nastavio aktivnu suradnju s relevantnim međunarodnim tijelima, posebno s UN-ovim Uredom za droge i kriminal (UNODC), s Pompidou grupom Vijeća Europe te je intenzivno radio na unaprjeđenju bilateralne suradnje sa zemljama članicama EU-a, ali i šire regije. Od 2004. Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga RH sudjeluje i u svojstvu promatrača na Reitox sastancima Europskog centra za praćenje droga i ovisnosti o drogama (EMCDDA), a tijekom 2007. su nastavljeni pregovori o punopravnom sudjelovanju Republike Hrvatske u radu EMCDDA-a. Vezano uz proces pristupanja Europskoj uniji, tijekom 2007. su završene i posljednje aktivnosti vezane uz usklađivanje hrvatskog zakonodavstva i nacionalne prakse na području droga s pravnom stečevinom Europske unije te je izrađeno i pregovaračko stajalište za to područje u sklopu Poglavlja 24. - Pravda, sloboda i sigurnost. Stoga je u području međunarodne suradnje potrebno istaknuti sljedeće:

- **Pregovori o pristupanju Republike Hrvatske u članstvo Europske unije**

Još od 2006. u središtu rada Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga bilo je usklađivanje nacionalnog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU-a na području problematike droga. Budući da se između 12 tema koje pokriva Poglavlje 24.- Pravda, sloboda i sigurnost, nalazi i Suradnja na području droga, tijekom bilateralnog screening sastanka predstavljen je sustav suzbijanja zlouporabe opojnih droga u Republici Hrvatskoj s osvrtom na tijek ispunjavanja obveza koje proizlaze iz relevantnih dokumenata EU-a. Slijedom obveza koje proizlaze iz pravne stečevine EU-a vezane uz suradnju na području droga, zaključeno je kako je potrebno poduzeti sljedeće korake: ustrojiti Nacionalnu informacijsku jedinicu za droge (National Focal Point) kao dio Reitox mreže Europskog centra za praćenje droga i ovisnosti o drogama (EMCDDA); uspostaviti sustav ranog otkrivanja novih psihoaktivnih droga (Early Warning System) sukladno EU standardima; administrativno i institucionalno ojačati Centar za kriminalistička vještačenja Ministarstva unutarnjih poslova radi izuzimanja i analize zaplijenjenih opojnih droga sukladno odredbama EU-a; ustrojiti Nacionalnu kontaktnu točku radi kontrole prenošenja uzoraka među zemljama članicama EU-a za potrebe znanstvenih istraživanja i edukacija. Tijekom 2007. Ured je ispunio sve preostale obveze u svojoj nadležnosti u cilju usklađivanja s pravnom stečevinom EU-a te je u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova izrađen i konačni tekst pregovaračkog stajališta za Suradnju na području droga kao dio Poglavlja 24. - Pravda, sloboda i sigurnost.

- **EMCDDA (Europski centar za praćenje droga i ovisnosti o drogama)**

Ured je još u lipnju 2003. godine počeo neformalnu suradnju s EMCDDA-om u sklopu koje je nakon studijskog posjeta sjedištu EMCDDA-a u Lisabonu započeta praksa redovitog sudjelovanja predstavnika Ureda na sastancima šefova nacionalnih informacijskih jedinica za droge (National Focal Point) REITOX mreže. Nadalje, stručni tim EMCDDA-a je u veljači 2005. izvršio prvu, a u lipnju

2006. i drugu procjenu hrvatskog sustava za prikupljanje informacija na području droga, o čemu je EK-u podnijeto i izvješće. U siječnju 2005. je Europskoj komisiji predan službeni zahtjev za članstvo u EMCDDA-u. Slijedom poziva Europske komisije (EK) za početak pregovora o članstvu Republike Hrvatske (RH) u Europskom centru za praćenje droga i ovisnosti o drogama, European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, (EMCDDA), 15. veljače 2007. održan je prvi stručni sastanak izaslanstva RH i predstavnika Opće uprave za slobodu, pravdu i sigurnost (DG JLS). U središtu rasprave bilo je usklađivanje nacrt teksta Sporazuma između Europske komisije i Republike Hrvatske vezano uz sudjelovanje Republike Hrvatske u Europskom centru za praćenje droga i ovisnosti o drogama (EMCDDA) na temelju kojega bi RH trebala postati punopravna članica EMCDDA, te upoznavanje s tijekom daljnjeg postupka. Vlada Republike Hrvatske je na svojoj sjednici od 2. studenog 2007. donijela Odluku o pokretanju postupka za sklapanje Sporazuma između Europske komisije i Republike Hrvatske vezano uz sudjelovanje Republike Hrvatske u Europskom centru za praćenje droga i ovisnosti o drogama (EMCDDA), kojom je relevantnim nacionalnim tijelima dan mandat za početak službenih pregovora i potpisivanje Sporazuma.

- **HDG (Horizontalna radna grupa za droge Vijeća EU)**

Slijedom poziva njemačkog predsjedništva EU-a, izaslanstvo Republike Hrvatske je 19. travnja 2007. sudjelovalo na sastanku Horizontalne radne grupe za droge Vijeća EU (HDG). Sastanak je održan u obliku EU Troika (predstavnicima Njemačke, kao predsjedateljice radne grupe, Portugala u svojstvu sljedeće predsjedateljice, Europske komisije i Tajništva Vijeća) te predstavnici država Zapadnog Balkana. Njemačko predsjedništvo je težište rasprave stavilo na nedavna nacionalna i regionalna postignuća, odnosno inicijative vezane za borbu protiv zlouporabe droga. Sudionici sastanka su, uključujući EU Troiku, raspravljali o mogućnostima daljnjeg razvoja međusobne suradnje na tom području.

- **EU Projekti CARDS i PHARE**

Prepoznajući važnost pravodobnog poduzimanja koraka za ustrojavanje Nacionalne informacijske jedinice za droge, Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske je u sklopu programa CARDS 2004 izradio projekt pod nazivom "Jačanje kapaciteta Republike Hrvatske za borbu protiv trgovine drogama i zlouporabe droga" kojim je, između ostalog, predviđeno i osnivanje Nacionalne informacijske jedinice za droge. Projekt je počeo u rujnu 2006. godine, a intenzitet aktivnosti vezanih uz njegovu implementaciju dostigao je vrhunac tijekom 2007. Europska komisija je za provedbu projekta odobrila 1.000.000,00 eura, od čega je 800.000,00 eura utrošeno za stručnu pomoć ugovorenih konzultanata, a 200.000,00 eura za nabavku potrebne tehničke i druge opreme, prvenstveno informatičke opreme s pripadajućim softverom za potrebe jačanja nacionalne informacijske mreže. Predmetni projekt činile su četiri sastavnice:

1. Podrška nacionalnom Akcijskom planu suzbijanja zlouporabe opojnih droga i jačanje mehanizma koordinacije;
2. Nacionalna strategija suzbijanja zlouporabe opojnih droga: identifikacije prioriteta, izrada i provedba prioritarnih projekata, uključujući edukacije relevantnog osoblja;

3. Ustrojavanje nacionalne informacijske jedinice za droge (National Focal Point) i Dokumentacijskog sustava/centra;

4. Sustav ranog uzbunjivanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari.

Provedbom pažljivo odabranih aktivnosti u suradnji s hrvatskim stručnjacima na području problematike droga, projekt je ojačao suradnju već postojećih relevantnih struktura, kako na nacionalnoj tako i na lokalnoj razini. Razvijanjem i standardizacijom sustava prikupljanja informacija vezanih uz droge u raznim segmentima (zdravstvo, policija, pravosuđe, nevladine organizacije itd.) dobiven je kvalitetniji uvid u stanje na području droga u Republici Hrvatskoj kao temelj za identificiranje i poduzimanje prikladnih mjera.

Usporedo s navedenim CARDS projektom provodio se i horizontalni PHARE projekt EMCDDA-a s ciljem punog uključivanja Hrvatske i Turske u rad EMCDDA-a. U svrhu nastavka aktivnosti usmjerenih na uključivanje Hrvatske u rad EMCDDA-a, za 2008. je planirana provedba horizontalnog IPA projekta EMCDDA-a.

▪ **Pompidou grupa Vijeća Europe (PG)**

U novom četverogodišnjem mandatu PG-a pod predsjedanjem Poljske, Uredu za suzbijanje zlouporabe opojnih droga povjerena je koordinacija Platforme za kazneno pravo, jedne od sedam tematskih platformi sukladno Radnom programu PG-a za razdoblje 2007.-2010. Samim time predstavnik Ureda je postao članom Odbora PG-a koji je odgovoran za implementaciju Radnog programa i određivanje smjernica rada PG-a. Predmetna platforma djeluje kao čvrsta poveznica između EU-a i ostalih europskih zemalja s ciljem daljnjeg razvoja metoda, uvođenja novih modela i transfera znanja na područjima kaznenog prava koja su od posebnog interesa zemalja. U sklopu rada platforme, osim redovitih tematskih sastanaka, organizirana je i konferencija na temu "Polu-prisilnog liječenja i drugih alternativa kazni zatvora" koja je održana u Bukureštu od 11.-12. listopada 2007. u organizaciji PG-a i rumunjske Nacionalne agencije za borbu protiv droga. Naime, Platforma za kazneno pravo je iskazala zabrinutost zbog nedovoljne razvijenosti ili čak u nekim zemljama nepostojanja mogućnosti primjene alternativnih mjera kazni zatvora kada je riječ o prijestupnicima koji su ovisnici o psihoaktivnim tvarima. Stoga se nametnula potreba organizacije stručnog skupa na kojem će se promovirati znanstveno dokazana učinkovitost primjene različitih alternativa kazni zatvora, posebice tzv. polu-prisilnog liječenja, radi rješavanja primarnih problema ovisnika, njihove ponovne reintegracije u društvo i sprječavanja recidiva.

▪ **Komisija za opojne droge (CND)**

Republika Hrvatska je 31. prosinca 2007. završila svoj četverogodišnji mandat kao članica Komisije za opojne droge (CND - Commission on Narcotic Drugs), središnjeg tijela Ujedinjenih naroda koje donosi ključne odluke vezane uz politiku droga na globalnoj razini. Od 2004. hrvatsko izaslanstvo je aktivno sudjelovalo na redovnim godišnjim zasjedanjima CND-a koja zemljama članicama omogućuju platformu za razmjenu stručnih znanja, iskustava i informacija o relevantnim pitanjima te suradnju u poduzimanju koordiniranih mjera u odnosu na globalno stanje droga. Budući da CND prati stanje problematike droga u svijetu na osnovi kojih razvija strategije međunarodne kontrole droga te daje preporuke za provedbu mjera usmjerenih na suzbijanje svjetskog problema droga, Republika Hrvatska redovito popunjava i dostavlja jednogodišnje i dvogodišnje upitnike za

potrebe navedenog. U ožujku 2007. je održano 50. jubilarno zasjedanje CND-a, na kojem je hrvatsko izaslanstvo imalo intervencije u sklopu značajnijih tema zasjedanja, s osvrtom na nacionalno stanje i povezanost s globalnim trendovima.

- **Regionalna suradnja i bilateralna suradnja**

Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske je još u studenom 2003. organizirao regionalnu konferenciju na kojoj su se prvi put okupili nacionalni koordinatori za droge iz deset zemalja Jugoistočne Europe radi identificiranja glavnih problema u regiji i iznalaženja zajedničkih rješenja. Slijedom zaključaka skupa pokrenuta je inicijativa pod nazivom Neformalna koordinativna grupa (Informal Coordination Group - ICG) čija je glavna svrha razmjena znanja i iskustava, usklađivanje nacionalnih zakonodavstava radi učinkovitijeg provođenja operativnih mjera, pružanje pomoći u rješavanju posebnih pitanja, organizacija regionalnih treninga/seminara te zajednički projekti s ciljem unaprjeđenja stanja u regiji. Republika Hrvatska je imenovana za prvog koordinatora ICG-a te je Ured tijekom 2004. organizirao dva sastanka u Zagrebu, na kojima je definiran okvir rada grupe te plan budućih aktivnosti. Na poziv Vijeća EU-a, Ured je inicijativu predstavio i Horizontalnoj radnoj grupi za droge koja je snažno poduprla planirane aktivnosti. Tijekom makedonskog predsjedavanja slabio je odaziv regije te je prvi sastanak od početka 2005. održan tek u listopadu 2006. u sklopu TAIEX seminara u Skopju, organiziranog uz potporu Europske komisije (EK). Tada je utvrđeno kako ICG ne može opstati u sadašnjem obliku, nego ga je potrebno integrirati unutar jače postojeće strukture radi podjele odgovornosti u regiji za provedbu zajedničkih aktivnosti, dobivanja političke potpore na nacionalnim razinama, ali i većeg angažmana EK-a. Kao prvi korak ka formalizaciji regionalne koordinativne grupe dogovoren je u suradnji s Europskom komisijom razvoj strategije djelovanja grupe. Pritom je Ured zamoljen da ponovno preuzme koordinaciju rada grupe, budući da je RH do 11. svibnja 2007. predsjedavala Procesom suradnje u Jugoistočnoj Europi (SEECF). Slijedom navedenog, Ured je izradio organizacijsku strukturu novog regionalnog mehanizma za suradnju na području droga. Nova struktura regionalne inicijative, kao zajednički prijedlog Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga i Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija, predstavljena je Europskoj komisiji i zemljama Jugoistočne Europe na regionalnom TAIEX seminaru, održanom od 8.-9. svibnja 2007. u Cavtatu. Na sastanku su sudjelovali nacionalni koordinatori za droge zemalja Jugoistočne Europe u pratnji predstavnika drugih relevantnih resora, Europske komisije, EMCDDA-a, Pompidou grupe Vijeća Europe, UN Ureda za droge i kriminal te brojnih stručnjaka Europske unije. EK je snažno poduprla inicijativu koja je u lipnju 2007. bila predstavljena diplomatskim predstavništvima u RH, slijedom koje je u suradnji s Misijom Republike Hrvatske pri Europskim zajednicama u Briselu održana prezentacija o toj temi namijenjena predstavnicima EK-a, Vijeća EU, Pakta za stabilnost i diplomatskim predstavnicima koji pokrivaju područje JLS-a (pravda, sloboda i sigurnost).

Ured je uspostavio bilateralnu suradnju s nizom zemalja s kojima se razmatra i mogućnost planiranja zajedničkih projekata. Tijekom 2007. posebno se važnom smatra uspostava pune suradnje s Velikom Britanijom, Španjolskom, Njemačkom, Austrijom i Češkom, te nastavak bilateralnih aktivnosti s Poljskom i Ruskom Federacijom.

6.3

Stručni savjet Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Tijekom 2007. godine održano je ukupno 5 sastanaka Stručnog savjeta Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga. Članovi Stručnog savjeta su raspravljali o svim važnijim pitanjima iz područja suzbijanja zlouporabe opojnih droga, sudjelovali su u izradi i donošenju odluka vezanih za iniciranje donošenja zakonskih propisa i drugih strateških dokumenata u području suzbijanja zlouporabe opojnih droga, te pružali stručnu pomoć pri njihovoj izradi. S tim u vezi doneseni su i provedeni sljedeći zaključci:

- Članovi Stručnog savjeta su razmatrali projekt "Resocijalizacije ovisnika o drogama koji su završili neki od programa odvikavanja od ovisnosti i rehabilitacije u terapijskoj zajednici ili zatvorskom sustavu, te ovisnika koji su u izvanbolničkom tretmanu i duže vrijeme stabilno održavaju apstinenciju i pridržavaju se propisanog načina liječenja". Stručni savjet je podupro Projekt resocijalizacije uz primjedbu kako bi se u njemu trebala jače istaknuti odgovornost i samog ovisnika koji ulazi u program doškoloavanja ili prekvalifikacije i zapošljavanja, odnosno da bi ustanova koja upućuje ovisnika u program trebala svakom ovisniku dati na potpis izjavu ili ugovor kojim bi ga se obvezalo da će ispunjavati obveze u programu resocijalizacije. Također je istaknuta potreba da se Projekt, nakon što ga usvoji Vlada Republike Hrvatske, predstavi medijima te se na taj način senzibilizira javnost za njegovu provedbu.
- Raspravljalo se o Nacrtu Zakona o terapijskim zajednicama, odnosno jednoj od aktivnosti u CARDS projektu koja je usmjerena na izradu standarda za terapijske zajednice, koji će biti podloga za donošenje navedenog zakona. Ponovno je zaključeno da treba što prije uputiti inicijativu za donošenje tog zakona te da se pravni status terapijskih zajednica treba riješiti putem jedinstvenog zakona, a ne izmjenama i dopunama postojećih zakonskih propisa. S obzirom na to, te na iznimno velik broj pitanja u vezi s tretmanom, rehabilitacijom i resocijalizacijom ovisnika koji se tim zakonom trebaju riješiti, članovi Stručnog savjeta su smatrali da je donošenje posebnog i jedinstvenog Zakona o terapijskim zajednicama znatno praktičnije i učinkovitije rješenje od izmjena i dopuna velikog broja drugih zakonskih propisa, kao i da donošenje posebnog zakona kojim se regulira to područje nije neusklađeno s europskom pravnom stečevinom. Također je istaknuto kako država za potrebe rehabilitacije i resocijalizacije ovisnika o drogama treba osnovati terapijsku zajednicu.
- Budući da je primijećen nedostatak koordinacije u provedbi programa prevencije ovisnosti, predloženo je da se osnuje radna skupina koja će izraditi standarde prevencije ovisnosti u odgojno-obrazovnom sustavu te je predloženo da se preventivne aktivnosti uvrste u redoviti nastavni program.
- Zaključeno je da radi unaprjeđenja suradnje i koordinacije među svim institucijama na nacionalnoj i lokalnoj razini, treba ojačati koordinativnu ulogu Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, te je stoga potrebno Vladi Republike Hrvatske uputiti prijedlog za preustroj Ureda u središnji državni ured.
- Donesen je zaključak da je potrebno uspostaviti proaktivnu suradnju Ureda s javnim medijima te redovito putem javnih medija prezentirati značajnije aktivnosti koje je proveo Ured.

Zaključak

Sukladno Nacionalnoj strategiji i Akcijskom planu suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006.-2009. godinu, Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga proveo je tijekom 2007. godine cijeli niz aktivnosti od kojih posebno treba istaknuti izradu i koordinaciju provedbe Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama koji su završili neki od programa rehabilitacije i odvikavanja od ovisnosti u terapijskoj zajednici ili zatvorskom sustavu, te ovisnika koji su u izvanbolničkom tretmanu i duže vrijeme stabilno održavaju apstinenciju i pridržavaju se propisanog načina liječenja, provedbu CARDS projekta za 2004 "Jačanje kapaciteta Republike Hrvatske za borbu protiv trgovine drogama i zlouporabe droga", te ustrojavanje Nacionalnog informacijskog sustava za droge. Također, Ured je tijekom 2007. godine kontinuirano razvijao međunarodnu suradnju na području suzbijanja zlouporabe opojnih droga, posebice s europskim institucijama (EMCCDA; Pompidou grupa i druge), te uspostavio dobru suradnju s europskim zemljama, osobito regionalnu suradnju sa zemljama Jugoistočne Europe.

Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga je sukladno svojim temeljnim ovlastima, kroz koordinativni rad i suradnju s ministarstvima i tijelima državne uprave, organizacijama civilnog društva, županijskim povjerenstvima za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, stručnjacima te ostalim subjektima koji djeluju u ovom području, znatno pridonio učinkovitoj provedbi mjera predviđenih u Nacionalnoj strategiji suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006.-2009. godinu i Akcijskom planu suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006.-2009. godinu te Godišnjim provedbenim programom za 2007. godinu. Uz potporu CARDS i PHARE projekata, resornih ministarstava, županija i nevladinih organizacija, tijekom 2007. osigurana je bolja koordinacija između svih relevantnih nacionalnih i lokalnih nositelja aktivnosti suzbijanja zlouporabe opojnih droga i ojačani su kapaciteti Republike Hrvatske za učinkovitu borbu protiv zlouporabe opojnih droga u skladu sa standardima Europske Unije.

Stoga se može reći da je daljnje jačanje koordinativne uloge Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga, koji treba dobiti ovlasti i odgovornost za provedbu i praćenje svih aktivnosti suzbijanja zlouporabe opojnih droga na nacionalnoj i lokalnoj razini, jedan od značajnih preduvjeta za unaprjeđenje cjelokupne borbe protiv ovisnosti u Republici Hrvatskoj.

7

Izvešće o utrošenim financijskim sredstvima za provedbu Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2007. godinu

7

Izvešće o utrošenim financijskim sredstvima za provedbu Nacionalne strategije i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2007.

U Republici Hrvatskoj za provedbu programa prevencije i suzbijanja zlouporabe opojnih droga, odnosno provedbu Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga utrošeno je u 2007. godini ukupno **66.555.929,36 kuna** što u odnosu na 2006. godinu, kada je utrošeno ukupno **63.963.573,78 kuna**, predstavlja povećanje za 4 posto.

7.1

Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga

Iz sredstava Državnog proračuna za 2007. godinu na poziciji Ureda za suzbijanje zlouporabe opojnih droga ukupno je utrošeno **6.076.040,37 kuna**. Iz navedenog iznosa financirani su, na temelju javnog natječaja, programi udruga za suzbijanje zlouporabe opojnih droga i terapijskih zajednica koji su usmjereni na financiranje programa udruga koje se bave prevencijom ovisnosti za skupine djece, mladeži i odraslih, financiranje programa udruga koje provode program resocijalizacije ovisnika o opojnim drogama, financiranje programa udruga koje provode programe što ranijeg otkrivanja, motiviranja i omogućavanja liječenja osoba ovisnih o drogama i programe s ciljem sprječavanja štetnih posljedica uporabe droga i prevencije zaraznih bolesti u zajednici, ali i provođenje aktivnosti Ureda i aktivnosti koje se u sklopu ovlasti pojedinog tijela državne uprave odnose na suzbijanje zlouporabe opojnih droga.

Osim navedenog, aktivnosti usmjerene na jačanje kapaciteta Republike Hrvatske za borbu protiv zlouporabe opojnih droga financirane su i iz CARDS 2004 projekta „Jačanje kapaciteta Republike Hrvatske za borbu protiv trgovine drogama i zlouporabe droga“.

7.2

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je sredstva za provođenje Akcijskog plana i Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga u 2007. godinu osiguralo u Državnom proračunu za 2007., a veći dio sredstava je prihodovalo sukladno Uredbi o kriterijima za utvrđivanje korisnika i načinu raspodjele dijela prihoda od igara na sreću za 2007. godinu („Narodne novine“, broj 18/07). Ukupno je u 2007. godini za provedbene aktivnosti s pozicije Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi utrošeno **21.575.622,17**

kuna, od čega je s pozicije Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje ugovoreno **4.000.000,00 kuna**.

7.3 | Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa

Iz sredstava Državnog proračuna za 2007. godinu osiguranih za provođenje aktivnosti i mjera provedbenih programa Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga na poziciji Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa utrošeno je ukupno **3.105.211,41 kuna**.

7.4 | Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti

Iz sredstava Državnog proračuna za 2007. godinu osiguranih za provođenje aktivnosti i mjera provedbenih programa Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga na poziciji Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti utrošeno je ukupno **7.944.689,07 kuna**. Od dijela prihoda od igara na sreću financirani su projekti udruga koji pridonose borbi protiv droge i svih drugih oblika ovisnosti u ukupnom iznosu od **4.558.885,00 kuna**. Iz Državnog proračuna financirani su projekti udruga koji pridonose socijalizaciji, aktivnom odmoru i rasonodi djece i mladeži s ukupnim iznosom od **699.900,00 kn**. U 2007. financirano je ukupno 36 Klubova za mlade, tj. za njihove aktivnosti vezane uz borbu protiv ovisnosti u iznosu od **1.660.000,00 kuna**.

Također su financirane aktivnosti Obiteljskih centara u iznosu od **7.559.866,77 kuna**, međutim nemoguće je odrediti točan iznos koji bi se odnosio isključivo na prevenciju i suzbijanje ovisnosti.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti je i 2007. godine obilježilo Međunarodni mjesec borbe protiv ovisnosti, radi promicanja i unapređivanja zdravlja i zdravih stilova života mladih u sklopu Nacionalne kampanje borbe protiv ovisnosti u iznosu od **47.342,10 kuna**, te je za te aktivnosti otkupilo stručno-edukativnu knjigu „Droga (ne) rješiv problem“ za što je utrošeno **7.500,00 kuna**. Za ulogu obitelji u prevenciji kroz provođenje programa koji su omogućili roditeljima stjecanje znanja o uspješnom roditeljstvu financirano je ukupno 17 projekata u ukupnom iznosu od **971.061,97 kuna**.

7.5 | Ministarstvo financija - Carinska uprava

U sklopu sredstava Državnog proračuna za 2007. Ministarstvo financija - Carinska uprava je provođenje aktivnosti i mjera provedbenih programa Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga financiralo u sklopu redovitih aktivnosti u iznosu od **1.002.873,00 kuna**.

7.6 | Ministarstvo unutarnjih poslova

U sklopu sredstava Državnog proračuna za 2007. Ministarstvo unutarnjih poslova je provođenje aktivnosti i mjera provedbenih programa Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga financiralo u sklopu redovitih aktivnosti u iznosu od **26.801.493,34 kuna**.

7.7 | Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija

U sklopu sredstava Državnog proračuna za 2007. Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija je provođenje aktivnosti i mjera provedbenih programa Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga financiralo u sklopu redovitih aktivnosti u iznosu od **50.000,00 kuna**.

7.8 | Ministarstvo pravosuđa

Ministarstvo pravosuđa je aktivnosti i mjere provedbenih programa Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga financiralo u sklopu redovitih aktivnosti.

7.9 | Ministarstvo obrane

Ministarstvo obrane je aktivnosti i mjere provedbenih programa Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga financiralo u sklopu redovitih aktivnosti.

7.10 | Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva je aktivnosti i mjere provedbenih programa Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga financiralo u sklopu redovitih aktivnosti.

7.11 Županije

Tablica 55. Financijska sredstva utrošena iz proračuna županija za provedbu Županijskih akcijskih planova za suzbijanja zlouporabe opojnih droga u 2007. godini

ŽUPANIJA	FINANCIJSKA SREDSTVA UTROŠENA IZ PRORAČUNA ŽUPANIJA ZA PROVEDBU ŽUPANIJSKIH AKCIJSKIH PLANOVA ZA SUZBIJANJA ZLOUPORABE OPOJNIH DROGA U 2007. GODINI
GRAD ZAGREB	962.050,00
ZAGREBAČKA	232.000,00
KRAPINSKO-ZAGORSKA	110.000,00
SISAČKO-MOSLAVAČKA	186.000,00
KARLOVAČKA	157.169,64
VARAŽDINSKA	270.000,00
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	113.000,00
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	61.200,00
PRIMORSKO-GORANSKA	1.450.000,00
LIČKO-SENJSKA	31.000,00
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	55.000,00
POŽEŠKO-SLAVONSKA	20.000,00
BRODSKO-POSAVSKA	15.000,00
ZADARSKA	842.000,00
OSJEČKO-BARANJSKA	250.000,00
ŠIBENSKO-KNINSKA	60.000,00
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	150.000,00
SPLITSKO-DALMATINSKA	976.466,10
ISTARSKA	1.179.600,00
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	451.105,00
MEĐIMURSKA	20.000,00
UKUPNO	7.591.590,74

Primijećeno je da su tijekom 2007. godine izdvajana i značajna financijska sredstva za provedbu županijskih akcijskih planova za suzbijanje zlouporabe opojnih droga iz proračuna županija. Tako je iz proračuna županija tijekom 2007. za provedbu županijskih akcijskih planova ukupno izdvojeno **7.591.590,74 kuna**. Najveća financijska sredstva izdvajana su u Primorsko-goranskoj, Istarskoj i Zadarskoj županiji te Gradu Zagrebu. Navedena sredstva izdvajana su iz proračuna županija najvećim dijelom za provedbu programa prevencije ovisnosti i drugih posebnih programa za suzbijanje zlouporabe opojnih droga koji su se provodili od strane nevladinih i drugih organizacija na razini gradova i županija. S obzirom da su veliki broj aktivnosti i programa za suzbijanje zlouporabe opojnih droga provodili županijski centri za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti čije financiranje je tijekom 2007. u cijelosti osigurano od strane Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, kao i centri za socijalnu skrb, obiteljski centri, odgojno - obrazovne ustanove i

druge državne organizacije za čiji rad su osigurana sredstva iz državnog proračuna, može se reći da su sredstva za provedbu županijskih akcijskih planova u 2007. godini bila i daleko veća.

Zaključak

Usporedbom utrošenih sredstava za provedbu Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga vidljivo je da je u 2007. u odnosu na prijašnje godine povećan iznos sredstava Državnog proračuna koji je utrošen na provedbu mjera suzbijanja zlouporabe opojnih droga. Analiza utrošenih financijskih sredstava po pojedinim nositeljima provedbe mjera i aktivnosti pokazuje da je najveći iznos utrošenih sredstava kao i prethodnih godina utrošen s pozicija Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi i Ministarstva unutarnjih poslova. Značajno povećanje utrošenih sredstava u odnosu na prethodnu godinu uočeno je na proračunskim pozicijama Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti te Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, dakle u onim područjima provedbe Nacionalne strategije i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga koja se odnose na prevenciju ovisnosti. Pojedini nositelji provedbe Nacionalne strategije i mjera i aktivnosti Akcijskog plana za suzbijanje zlouporabe opojnih droga (Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo obrane, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva), nemaju osigurana sredstva za navedenu namjenu, nego se to financira u sklopu redovite djelatnosti što otežava prikaz iznosa sredstava utrošenih za navedenu namjenu, pa je u pripremi i izradi prijedloga svog financijskog plana za 2009. godinu, potrebno otvoriti nove aktivnosti, tekuće ili kapitalne projekte kako bi se osigurala transparentnost i izvješćivanje o planiranim i utrošenim sredstvima za sve nositelje provedbe programa.

Dodatak 1.

Izvešće o provedbi

"Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama koji su završili neki od programa rehabilitacije i odvikavanja od ovisnosti u terapijskoj zajednici ili zatvorskom sustavu, te ovisnika koji su u izvanbolničkom tretmanu i duže vrijeme stabilno održavaju apstinenciju i pridržavaju se propisanog načina liječenja"

Izvešće o provedbi "Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama koji su završili neki od programa rehabilitacije i odvikavanja od ovisnosti u terapijskoj zajednici ili zatvorskom sustavu, te ovisnika koji su u izvanbolničkom tretmanu i duže vrijeme stabilno održavaju apstinenciju i pridržavaju se propisanog načina liječenja"

Projekt resocijalizacije ovisnika o drogama koji su završili neki od programa rehabilitacije i odvikavanja od ovisnosti u terapijskoj zajednici ili zatvorskom sustavu, te ovisnika koji su u izvanbolničkom tretmanu i duže vrijeme stabilno održavaju apstinenciju i pridržavaju se propisanog načina liječenja usvojen je na sjednici Vlade Republike Hrvatske 19. travnja 2007. godine.

Projekt resocijalizacije ovisnika o drogama je iznimno značajan u sveukupnom tretmanu ovisnika, ujedno je i preduvjet za uspješno održavanje apstinencije, sprječavanje diskriminacije i uključivanje ovisnika u društvo, a predviđen je i određen prioritarnim na temelju Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006.-2012. godinu, Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006.- 2009. godinu te Godišnjeg provedbenog programa za 2007. godinu.

Osnovni cilj ovog projekta je sustavno i trajno rješavanje pitanja društvene reintegracije ovisnika nakon završenog odvikavanja od ovisnosti i rehabilitacije u terapijskoj zajednici, penalnom sustavu ili zdravstvenoj ustanovi putem adekvatnog modela resocijalizacije ovisnika o drogama u zajednici.

Projekt se temelji na sljedećim dvjema osnovnim sastavnicama;

- prekvalifikaciji i doškolovanju ovisnika o drogama koji su u nekom od programa rehabilitacije ili su završili takav program, sukladno potrebama tržišta prema pojedinim županijama
- poticanju zapošljavanja ovisnika.

Na temelju predmetnog Projekta, Vlada Republike Hrvatske je 27. rujna 2007. usvojila Protokol suradnje i postupanja mjerodavnih državnih tijela, ustanova i organizacija civilnog društva u provedbi Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama. S obzirom na iznimno velik broj institucija na nacionalnoj i lokalnoj razini koje su uključene u provedbu ovog Projekta, osnovni cilj Protokola je precizno definirati ovlasti i odgovornosti pojedinih nositelja u provedbi mjera i aktivnosti iz projekta kako na nacionalnoj tako i na lokalnoj razini, kao i definirati oblike, načine i sadržaje suradnje među njima te samim tim osigurati djelotvornu i učinkovitu provedbu projektnih aktivnosti.

Navedenim dokumentima predviđena je obveza da se o dinamici provedbe i rezultatima Projekta podnosi izvješće u sklopu godišnjeg Izvješća o provedbi Nacionalne strategije i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe opojnih droga. Slijedom navedenog, u nastavku je prikazano izvješće o aktivnostima Projekta koje su provedene do kraja 2007. godine.

1.

Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske

Sukladno Protokolu suradnje i postupanja mjerodavnih državnih tijela, ustanova i organizacija civilnog društva u provedbi Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama, Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga tijekom 2007. godine proveo je sljedeće aktivnosti:

U suradnji s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje izrađen je i usklađen popis zanimanja po županijama Republike Hrvatske i dostavljen Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa.

Na temelju popisa deficitarnih zanimanja izrađena je ponuda programa doškoloavanja ili prekvalifikacije koja je uključivala i popis odgojno-obrazovnih ustanova koje će provoditi programe na području županija za zanimanja s popisa, te je dostavljena svim terapijskim zajednicama, Ministarstvu pravosuđa - Upravi za zatvorski sustav, središnjoj službi Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i objavljena na internetskoj stranici.

Tijekom siječnja i veljače 2007. godine dostavljen je upitnik za ispitivanje interesa ovisnika za prekvalifikaciju i doškoloavanje terapijskima zajednicama i Središnjem uredu Uprave za zatvorski sustav koji ga je dostavio svim kaznionicama i zatvorskim ustanovama u Republici Hrvatskoj. Tijekom siječnja 2007. Ured je proveo analizu popunjenih upitnika, te popis osoba koje su zainteresirane za program resocijalizacije u veljači 2007. godine dostavio terapijskim zajednicama i Središnjem uredu Uprave za zatvorski sustav.

Ured je objedinio i uskladio prijedloge aktivnosti mjerodavnih ministarstava i ostalih državnih tijela za Projekt resocijalizacije ovisnika o drogama koji su završili neki od programa rehabilitacije i odvikavanja od ovisnosti u terapijskoj zajednici ili zatvorskom sustavu, te ovisnika koji su u izvanbolničkom tretmanu i duže vrijeme stabilno održavaju apstinenciju i pridržavaju se propisanog načina liječenja, te usuglašeni prijedlog Projekta dostavio na usvajanje Vladi Republike Hrvatske. Projekt je Vlada RH usvojila 19. travnja 2007. godine. U njemu su sadržane i Mjere za poticanje zapošljavanja rehabilitiranih ovisnika koje su uvrštene u Godišnji plan za poticanje zapošljavanja za 2007. godinu koji je Vlada Republike Hrvatske prihvatila na sjednici održanoj 16. ožujka 2007. Najvažnije mjere koje su namijenjene liječenim ovisnicima i koje su sadržane u Godišnjem planu za poticanje zapošljavanja za 2007. su Mjere 1. iz Smjernice 4. Sufinanciranje obrazovnih aktivnosti za nepoznatog poslodavca i Mjere 2. Smjernice 7. Sufinanciranje zapošljavanja posebnih skupina nezaposlenih. Za liječene ovisnike izmijenjen je kriterij o potrebnoj duljini boravka u evidenciji Zavoda za zapošljavanje od najmanje 6 mjeseci za ostvarivanje tih mjera tako da ovisnici navedene mjere mogu koristiti odmah po uvrštenju u evidenciju Zavoda.

27. travnja 2007. organizirana je konferencija za novinstvo na kojoj je potpredsjednica Vlade Republike Hrvatske, ministrica obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti i predsjednica Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe opojnih droga gđa Jadranka Kosor predstavila osnovne aktivnosti Projekta i načine njegove provedbe. Na konferenciji su, osim predstavnika javnih medija, bili i članovi Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe opojnih droga i članovi Stručne radne skupine za izradu Projekta.

Tijekom travnja 2007. Projekt je dostavljen svim mjerodavnim ministarstvima i državnim institucijama te terapijskim zajednicama, nositeljima mjera iz Projekta, uz obrazloženje njihove uloge u provedbi pojedinih mjera iz Projekta.

U srpnju 2007. ustrojena je Informatička baza podataka o projektu pri Uredu, koja ima za cilj učinkovito vrednovanje i mjerenje rezultata provedbe Projekta, praćenje i evaluaciju individualnog programa resocijalizacije te informiranje svih zainteresiranih građana o projektu i njegovoj provedbi.

26. lipnja 2007. u suradnji s Hrvatskom gospodarskom komorom organiziran je stručni skup s gospodarstvenicima namijenjen predstavnicima županijskih gospodarskih komora i poslodavaca. Na skupu je sudjelovalo 50-ak sudionika, a osnovni cilj mu je bio predstaviti gospodarstvenicima Projekt resocijalizacije ovisnika o drogama, te na taj način pridonijeti senzibiliziranju poslodavaca za zapošljavanje rehabilitiranih ovisnika o drogama i ujedno obilježiti Međunarodni dan borbe protiv zlouporabe droga i nezakonitog prometa drogama.

Kao zaseban dokument izrađen je Protokol suradnje i postupanja mjerodavnih državnih tijela, ustanova i organizacija civilnog društva u provedbi Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama, koji je Vlada RH usvojila **27. rujna 2007.** S obzirom na iznimno velik broj institucija na nacionalnoj i lokalnoj razini koje su uključene u provedbu ovog Projekta, osnovni cilj Protokola je precizno definirati ovlasti i odgovornosti pojedinih nositelja u provedbi mjera i aktivnosti iz projekta, kako na nacionalnoj tako i na lokalnoj razini, kao i definirati oblike, načine i sadržaje suradnje među njima te samim tim osigurati djelotvornu i učinkovitu provedbu projektnih aktivnosti.

7. i 8. studenog 2007. godine održan je seminar pod nazivom "Rehabilitacija, resocijalizacija i društvena reintegracija ovisnika o drogama" koji je organizirao Ured u suradnji s Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi, uz sudjelovanje stručnjaka CARDS projekta za 2004. godinu. Na seminaru se okupilo 130 sudionika i to djelatnika Centara za socijalnu skrb i Službi za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti koji su na lokalnoj razini određeni za koordinatore u provedbi Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama, predstavnici terapijskih zajednica i nevladinih organizacija koji provode programe resocijalizacije te predstavnici resornih ministarstava i državnih ustanova zaduženih za provedbu Projekta. U sklopu seminara održana su dva okrugla stola: "*Mogućnosti povezivanja i suradnje službi za prevenciju ovisnosti, centara za socijalnu skrb, područnih službi Zavoda i udruga za resocijalizaciju s institucijama koje provode programe liječenja, rehabilitaciju i penalni tretman ovisnika*" i "*Školovanje i zapošljavanje ovisnika temeljem Mjera za poticanje zapošljavanja rehabilitiranih ovisnika iz Godišnjeg plana za poticanje zapošljavanja za 2007. i 2008. godinu*", a stručnjaci CARDS-a su održali radionice na teme: "*Stvaranje mreže institucija za potporu ovisnicima u resocijalizaciji - primjeri dobre prakse iz Berlina i Cologne*" i "*Školovanje i integracija ovisnika u tržište rada u kontekstu tretmana i skrbi*". Neki od glavnih zaključaka ovog seminara su sljedeći:

U Godišnji plan za poticanje zapošljavanja za 2008. godinu, koji će donijeti Vlada Republike Hrvatske na temelju Nacionalnog akcijskog plana zapošljavanja za razdoblje od 2005. do 2008., potrebno je uvrstiti dodatne Mjere za poticanje zapošljavanja rehabilitiranih ovisnika kao što je zapošljavanje u posebnim zanimanjima prilagođenim ovoj populaciji, poticanje samozapošljavanja, stvaranje mogućnosti da ovisnici mogu kumulativno koristiti više različitih mjera iz Godišnjeg plana i druge mjere. Sve navedeno treba imati za cilj da se sukladno smjernicama i preporukama Europske strategije zapošljavanja (EU smjernica 7. Promoviranje integracije i borba protiv diskriminacije osoba koje se nalaze u nepovoljnom položaju na tržištu rada) ovisnike uključi u tržište rada i život u zajednici te tako spriječi njihova diskriminacija.

Potrebno je kontinuirano provoditi i organizirati seminare i edukacije s ciljem predstavljanja Projekta resocijalizacije gospodarstvenicima, sindikatima i drugim

gospodarskim subjektima, kako bi se gospodarstvenike potaknulo na zapošljavanje rehabilitiranih ovisnika, ali i senzibiliziralo radnu sredinu za prihvata rehabilitiranog ovisnika kao ravnopravnog člana radne zajednice, te na taj način omogućilo ne samo zapošljavanje rehabilitiranih ovisnika nego i njihovo što dulje zadržavanje na radnom mjestu.

Budući da je osim senzibilizacije gospodarstvenika za Projekt resocijalizacije izuzetno važno senzibilizirati i radnu sredinu, upućen je prijedlog Uredu za socijalno partnerstvo Vlade RH da se Projekt predstavi na jednoj od sjednica Gospodarsko-socijalnog vijeća. Ova inicijativa je prihvaćena na 17. sjednici Povjerenstva za zapošljavanje, obrazovanje i usklađivanje s tržištem rada, održanoj 19. listopada 2007.

Ured je organizirao predstavljanje Projekta resocijalizacije na ukupno 6 sjednica županijskih povjerenstava i to u Gradu Zagrebu, Požeško-slavonskoj, Bjelovarsko-bilogorskoj, Međimurskoj, Brodsko-posavskoj i Ličko-senjskoj županiji.

Prioritetno područje Natječaja za dodjelu financijske potpore udrugama koje pridonose borbi protiv ovisnosti i suzbijanju zlouporabe opojnih droga iz sredstava Državnog proračuna za 2007. na poziciji Ureda je; Resocijalizacija ovisnika o drogama koji su na tretmanu ili su završili neki od programa odvikavanja od ovisnosti i tretmana u terapijskoj zajednici ili penalnom sustavu, što obuhvaća sljedeća potpodručja: postpenalni prihvata / prihvata nakon završenog tretmana u terapijskoj zajednici, što je uključivalo osnivanje stambenih zajednica radi rješavanja stambenih pitanja za ovisnike koji se nakon završene rehabilitacije ili odsluženja kazne zatvora nemaju kamo vratiti zbog obiteljskih i socijalnih razloga, rad s obitelji radi olakšanog povratka u obitelj i društvenu sredinu, organiziranje grupnog i individualnog rada s rehabilitiranim ovisnicima i njihovim obiteljima s ciljem uspješne društvene reintegracije rehabilitiranih ovisnika te pomoć u prekvalifikaciji, doškolovanju i pronalaženju zaposlenja - organiziranje tečajeva, doškolovanja i prekvalifikacije, zapošljavanje rehabilitiranih ovisnika, savjetovanja vezanih za ostvarivanje prava na zapošljavanje, prekvalifikaciju, doškolovanje, te ostvarivanje socijalnih i zdravstvenih prava, aktivnosti s ciljem senzibiliziranja javnosti za zapošljavanje rehabilitiranih ovisnika (okrugli stolovi i slično) i uključivanje u druge društvene aktivnosti.

Na osnovi ocjene Stručne radne skupine Ured je financirao ukupno 14 projekata udruga koje su različite oblike pomoći u resocijalizaciji pružile za ukupno 300 ovisnika o drogama.

Ukupno utrošena financijska sredstva Državnog proračuna za 2007. za provedbu projekta s pozicije Ureda bila su **1.065.000,00 kuna**.

2.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi jedan je od nositelja provedbenih mjera i aktivnosti sadržanih u Projektu resocijalizacije ovisnika o drogama. Među aktivnostima navedenog Projekta je i procjena zdravstvene i radne sposobnosti ovisnika te njihova profesionalna orijentacija, u svrhu prekvalifikacije ili dokvalifikacije čiji je cilj buduće lakše uključivanje na tržište rada, a time i bolja resocijalizacija u širu društvenu sredinu.

U okviru provedbenih mjera Projekta, a u suradnji s Upravom za zatvorski sustav Ministarstva pravosuđa, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi osiguralo je financijska sredstva za zdravstvene preglede zatvorenika uključenih u Projekt, provelo odabir i izvršilo ugovaranje usluge specijalističkih pregleda liječnika specijalista medicine rada na područjima županija gdje su locirani zatvori ili kaznionice. Prema popisu zatvorenika uključenih u Projekt organizaciju odlazaka na pregled na terenu provodi Uprava za zatvorski sustav Ministarstva pravosuđa odnosno upravitelji kaznionica i zatvora.

Ukupno **225** zatvorenika izabrano je za sudjelovanje u Projektu resocijalizacije od strane Uprave za zatvorski sustav Ministarstva pravosuđa na području Republike Hrvatske. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je u 2007. godini izvršilo odabir i ugovorilo procjenu zdravstvene i radne sposobnosti za područje Varaždinske i Požeško-slavonske županije budući se u tim županijama, uz Županiju Zagrebačku i Grad Zagreb, nalazi najveći broj zatvorenika uključenih u Projekt.

Na području Varaždinske županije Projektom je obuhvaćen **61** zatvorenik, a na području Požeško-slavonske županije obuhvaćen je **21** zatvorenik.

Od ukupno **82** zatvorenika za koje je ovo Ministarstvo ugovorilo procjenu zdravstvene i radne sposobnosti na području Varaždinske i Požeško-slavonske županije, prema izvješćima liječnika specijalista medicine rada s kojima je ugovorena usluga specijalističkih pregleda, do 31. prosinca 2007. godine upravitelji kaznionica i zatvora su organizirali dolazak na preglede za 24 zatvorenika na području Varaždinske županije, te 12 na području Požeško-slavonske županije.

Troškovi izvršenih pregleda u 2007. godini iznosili su ukupno 15.656,00 kn.

Uprava za socijalnu skrb Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi je Projekt resocijalizacije dostavila svim ovlaštenim Centrima za socijalnu skrb uz obrazloženje njihove uloge u provedbi te imenovala koordinate za provedbu Projekta u svim centrima.

Tijekom 2007. godine stručni radnici u Centrima za socijalnu skrb postupali se prema **27 osoba** koje su uključene u Projekt. Iz izvješća centara je vidljivo da se Protokol suradnje i postupanja mjerodavnih državnih tijela, ustanova i organizacija civilnog društva u provedbi Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama koji se odnosi na postupanje stručnih radnika u centrima za socijalnu skrb počeo primjenjivati, ali da informacije o ovom projektu još uvijek nisu dostupne svim korisnicima, odnosno da pojedine službe na lokalnoj razini koje su određene kao nositelji Projekta još nisu uspostavile partnerski odnos i suradnju u njegovoj provedbi. Stoga će se organizirati edukacija na lokalnoj razini za sve nositelje uključene u provedbu projektnih aktivnosti.

3. Hrvatski zavod za zapošljavanje

Hrvatski zavod za zapošljavanje počeo je s provedbom Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama u područnim službama Zavoda. Stručni timovi svih područnih službi Hrvatskog zavoda za zapošljavanje ostvarili su kontakt s koordinatorima Centara za socijalnu skrb i Centara za prevenciju ovisnosti, a predstavnici stručnih timova iz onih područnih službi na čijim područjima djeluju odabrane terapijske zajednice s koordinatorima iz spomenutih terapijskih zajednica, te dogovorili obradu zainteresiranih kandidata. U donjoj su tablici prikazani podaci o planiranim i dosad obavljenim aktivnostima po područnim službama.

Tablica 1. Broj obrada i korisnika uključenih u pojedine aktivnosti od strane HZZ-a

PODRUČNA SLUŽBA	TERAPIJSKA ZAJEDNICA	BROJ DOGOVORENIH OBRADA	BROJ OBAVLJENIH OBRADA	BROJ KANDIDATA UKLJUČENIH U AKTIVNOSTI OBRAZOVANJA	BROJ ZAPOSLENIH
BJELOVAR		0	0	0	0
ČAKOVEC		1	0	0	0
DUBROVNIK		0	0	0	0
GOSPIĆ		0	0	0	0
KARLOVAC		0	0	0	0
KRAPINA	Đurmanec	0	3	0	0
KRIŽEVCI		0	0	0	0
KUTINA		0	0	0	0
OSIJEK	Susret - Paučje	0	3	0	0
POŽEGA		0	0	0	0
PULA	Remar Espana	1	1	0	1
RIJEKA		0	3	1	1
SISAK		0	0	0	0
SLAVONSKI BROAD	Susret - Ivanovac	0	1	0	0
SPLIT	Susret Reto centar Papa Ivan Pavao XXIII Udruga San Lorenzo	1	8	2	4
ŠIBENIK		1	0	0	0
VARAŽDIN		0	0	0	0
VINKOVCI		0	0	0	0
VIROVITICA		0	0	0	0
VUKOVAR		0	0	0	0
ZADAR	Mondo Nuovo	0	10	0	0
ZAGREB	Remar Espana Cenacolo Reto centar	3	6	2	5
UKUPNO		7	35	5	11

Kako je iz tablice vidljivo, dosad je ukupno obrađeno **35 kandidata**, a za još **7** je dogovorena obrada. U obrazovanje je dosad ukupno uključeno **5 korisnika**. Tijekom 2007. zaposleno je **11 korisnika** Projekta. Financijska sredstva utrošena za provedbu Projekta od Hrvatskog zavoda za zapošljavanje ukupno iznose oko **456.000,00 kuna**.

4.	Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva
-----------	--

Mjere za poticanje zapošljavanja usmjerenih ciljanoj skupini liječenih ovisnika o drogama, tijekom 2007. godine provedene su u sklopu mjera Godišnjeg plana za poticanje zapošljavanja za 2007. godinu.

Mjera 5. - Sufinanciranje zapošljavanja iz Projekta, za koju je kao nositelj određen i Hrvatski zavod za zapošljavanje, provedena je u sklopu mjere sufinanciranja zapošljavanja posebnih skupina nezaposlenih osoba iz Godišnjeg plana za poticanje zapošljavanja za 2007. godinu, tako da je ukupno 11 osoba - liječenih ovisnika zaposleno na temelju ove posebne mjere. Hrvatski zavod za zapošljavanje je kao izravni nositelj mjere podnio izvješće o vrsti mjere, broju korisnika i utrošenim financijskim sredstvima.

Mjera 6. - Poticanje samozapošljavanja i osnivanja zadruga, za koju je kao nositelj određena i Uprava za mala i srednja trgovačka društva i zadruge, nije se mogla provesti tijekom 2007. godine zbog ranije provedbe postupaka po natječajima za projekte osnivanja zadruga, stoga je u cilju jačanja povezanosti između aktivnosti na temelju Projekta i aktivnosti Uprave za mala i srednja trgovačka društva i zadruge, Uprava odredila suradnika u poslovima vezanim uz realizaciju Projekta.

5.	Ministarstvo pravosuđa - Uprava za zatvorski sustav
-----------	--

Nastavno na započete aktivnosti i sukladno *Protokolu suradnje i postupanja mjerodavnih državnih tijela, ustanova i organizacija civilnog društva u provedbi Projekta resocijalizacije*, u prosincu 2007. godine obavljeno je ponovno anketiranje zatvorenika koji su iskazali zanimanje za prekvalifikaciju, doškolovanje ili zapošljavanje, te njihovo potpisivanje izjava o uključivanju u Projekt. Povrh toga, službenici tretmana proveli su i dodatnu stručnu procjenu zatvorenika glede njihova aktualnog zdravstvenog i socijalnog statusa za uključivanje u cjelokupni proces resocijalizacije.

U razdoblju od 22. prosinca 2007. godine do 25. ožujka 2008. godine obavljeno je psihologijsko testiranje i profesionalno usmjeravanje prijavljenih zatvorenika od strane psihologa Odjela za dijagnostiku i programiranje u kaznionici u Lepoglavi, kaznionici u Požegi, zatvoru u Požegi i zatvoru u Gospiću.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je za obavljanje zdravstvenih pregleda liječnika medicine rada, odnosno procjenu zdravstvene i radne sposobnosti bivših ovisnika koji izdržavaju kaznu zatvora u Kaznionici u Lepoglavi, odabralo ordinaciju medicine rada dr. Dragutina Rogine iz Ivanca, za zatvorenike Kaznionice u Požegi i Zatvora u Požegi

ordinaciju medicine rada dr. Željka Lisca iz Požege, a za zatvorenike Zatvora u Gospiću ordinaciju medicine rada dr. Danke Orešković iz Otočca. Za specijalistički pregled svakog zatvorenika je osigurana povijest bolesti s najnovijim nalazima, kao i uvid u raspoloživu medicinsku dokumentaciju radi donošenja adekvatnog mišljenja o zdravstvenom stanju i procjeni za profesionalnu orijentaciju. Pregled zatvorenika je organiziran u izravnom kontaktu uprave zatvora ili kaznionice s odabranim liječnikom medicine rada. Na temelju dobivenih rezultata ispitivanja i utvrđenih psihologijskih i medicinskih indikacija, stručni tim je dostavio završno mišljenje za svakog zatvorenika s preporučenim zanimanjima, odnosno kontraindikacijama za zanimanja u skladu sa zanimanjem za koje je kandidat prethodno iskazao interes, te s ocjenom liječnika medicine rada o radnoj sposobnosti.

Tijekom 2007. Uprava za zatvorski sustav Ministarstva pravosuđa provela je sljedeće aktivnosti.

U Kaznionici u Lepoglavi obavljena je cjelovita procjena **24** zatvorenika..U Kaznionici u Požegi obavljena je cjelovita procjena **10** zatvorenica i **4** zatvorenika, a u Zatvoru u Požegi **2** zatvorenika. U Zatvoru u Gospiću obavljeno je psihologijsko testiranje i profesionalno usmjeravanje, a u tijeku je procjena radnih i zdravstvenih sposobnosti za **5** zatvorenika (ukupno je izvršena obrada za **43 zatvorenika**).

U dogovoru s imenovanim predstavnicama Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa i Agencije za obrazovanje odraslih, zbog potrebe odobravanja financijskih sredstava za provedbu programa doškoloavanja ili prekvalifikacije, održan je sastanak 3. ožujka 2008. godine na kojemu su prezentirana preporučena zanimanja odabranih kandidata i u skladu s tim odabrani potrebni programi odgojno-obrazovnih ustanova s utvrđenim popisom. Nakon toga će službenici tretmana zatvora i kaznionica u suradnji s odabranim odgojno-obrazovnim ustanovama izraditi individualni program doškoloavanja ili prekvalifikacije za svakog pojedinog zatvorenika

Plaćanje troškova specijalističkih pregleda medicine rada u cijelosti snosi Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi po izvršenim pregledima, odobravanjem naloga za plaćanje odabranim ordinacijama.

Financijska sredstva za provedbu Projekta od strane Uprave za zatvorski sustav Ministarstva pravosuđa planirana su u državnom proračunu za 2008. godinu u iznosu od 367.000,00 kuna.

6.	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa
-----------	--

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je na temelju dostavljenog popisa deficitarnih zanimanja po županijama Republike Hrvatske izradilo popis odgojno-obrazovanih ustanova koje će provoditi programe na području županija za deficitarna zanimanja. Navedeni popis dostavljen je Uredu za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske. U 2007. godini nije upućen zahtjev prema odgojno-obrazovnim ustanovama te Ministarstvo nije izdalo odobrenje na individualni program doškoloavanja ili prekvalifikacije.

7.

Financijska sredstava utrošena iz Državnog proračuna za 2007. za provedbu projekta Resocijalizacije

Tablica 2. Sredstva Državnog proračuna za 2007. utrošena za provedbu Projekta

NOSITELJ	PODRUČJE	2007.
Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade Republike Hrvatske	1. Mjere za poticanje zapošljavanja - Sufinanciranje organizacija civilnog društva i drugih ustanova koje provode programe usmjerene na pomoć ovisnicima pri doškoloivanju, prekvalifikaciji i privremenom ili trajnom zapošljavanju	1.000.000,00
	2. Mjere predstavljanja projekta i provedba projekta - Medijske aktivnosti s ciljem predstavljanja projekta i provedba seminara "Rehabilitacija, resocijalizacija i društvena reintegracija ovisnika o drogama" (7. i 8. studenog 2007. godine)	35.000,00
	3. Ustrojavanje informatičke baze o Projektu pri Uredu	30.000,00
UKUPNO:		1.065.000,00
Hrvatski zavod za zapošljavanje	Mjere za poticanje zapošljavanja rehabilitiranih ovisnika koje su uvrštene u Godišnji plan za poticanje zapošljavanja za 2007.	456.000,00
Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva	Mjere za poticanje zapošljavanja rehabilitiranih ovisnika koje su uvrštene u Godišnji plan za poticanje zapošljavanja za 2007. - Poticanje samozapošljavanja i otvaranje zadruga	0
UKUPNO:		456.000,00
Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi - Uprava za medicinske poslove	Profesionalno usmjeravanje i ocjena radne sposobnosti - Podmirivanje troškova zdravstvenog pregleda ovisnika prije uključivanja u projekt resocijalizacije (obrađa u zatvorskim ustanovama)	15.656,00
Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi - Uprava za socijalnu skrb	Rad stručnih djelatnika u Centrima za socijalnu skrb	U sklopu redovitih poslova stručnih radnika u centrima
UKUPNO:		15.656,00
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa	Aktivnosti u provedbi Protokola Doškoloivanje i prekvalifikacija u terapijskim zajednicama i zatvorskim ustanovama	0
UKUPNO:		0

Ministarstvo pravosuđa - Uprava za zatvorski sustav	<p>1. Aktivnosti u provedbi Protokola</p> <p>- Planiranje i programiranje pojedinačnih programa izvršavanja kazne zatvora koji će sadržavati doškoloavanje, prekvalifikaciju i osposobljavanje zatvorenika za odgovarajuće zanimanje tijekom boravka u zatvorskom sustavu i nakon izlaska na slobodu</p> <p>-profesionalna orijentacija i ocjena radne sposobnosti</p> <p>2. Aktivnosti u provedbi Protokola</p> <p>- Tromjesečno praćenje i evaluacija provedbe programa prekvalifikacije, doškoloavanja i osposobljavanja zatvorenika za zanimanje, te sačinjavanje pojedinačnog izvješća o provedbi programa sukladno evaluacijskom obrascu koje će dostavljati Uredu za suzbijanje zlouporabe opojnih droga Vlade RH</p>	Sredstva nisu prikazana budući da se radi o financijskim sredstvima predviđenim za redoviti rad psihologa i službenika tretmana u zatvorskim ustanovama
UKUPNO		1.536.656,00

Zaključak

Izvrješće o provedbi Projekta resocijalizacije pokazuje da se on počeo provoditi, te u određenim segmentima pokazao rezultate, ali da još uvijek pojedina ministarstva i ostala relevantna tijela na nacionalnoj i lokalnoj razini nisu poduzela sve potrebne radnje kako bi se učinkovito uključila u provedbu projektnih aktivnosti. Teškoće u provedbi Projekta dijelom su povezane i s rokovima provedbe koji su počeli nakon njegova predstavljanja javnosti u svibnju 2007. godine, a dijelom i s nedostatkom koordinacije i povezanosti institucija na lokalnoj razini, ali i njihovim nedovoljnim znanjem o Projektu.

Stoga je nužno po regionalnom načelu organizirati edukacije za sve nositelje uključene u provedbu Projekta, kako bi u tim edukacijama mogli sudjelovati svi stručni djelatnici i nevladine organizacije uključeni u njegovu provedbu te kako bi se među nositeljima uspostavila partnerska suradnja u provedbi projektnih aktivnosti.